

Plenum

Onsdag 15.4.2026 kl. 14.00—20.53

5. Interpellation om fattigdomen och de stigande levnadskostnaderna

Interpellation IP 2/2026 rd

Enda behandling

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 5 på dagordningen presenteras för enda behandling. Nu besvaras ledamot Aino-Kaisa Pekonens m.fl. interpellation IP 2/2026 rd om fattigdomen och de stigande levnadskostnaderna.

Efter statsrådets svar och ledamot Aino-Kaisa Pekonens anförande förs interpellationsdebatten som snabbdebatt med förhandsanmälda anföranden. Först hålls en omgång gruppanföranden som får vara högst fem minuter långa. Övriga förhandsanmälda anföranden hålls i gruppanförandeordning och de får vara högst fem minuter långa. Talmanskonferensen rekommenderar att också de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst fem minuter långa. Dessutom kan jag ge ordet för repliker efter eget övervägande.

Minister Grahn-Laasonen, varsågod.

Debatt

14.06 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Suomi on hieno hyvinvointiyhteiskunta. Meillä on vahvat turvaverkot, ja ihmiset saavat täällä apua ja tukea silloin kun sitä tarvitaan.

Suomi on valitettavasti myös vaarallisesti velkaantuva maa. Tätä ylivelkaantumisen kierrettä olemme sitkeästi pyrkineet katkaisemaan koko tämän hallituskauden ajan ja tehneet säästöjä ja välttämättömiä uudistuksia talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyn parantamiseksi. Näiden ajoittain hyvin vaikeiden päätösten tavoitteena on turvata suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuus, meille suomalaisille tärkeät palvelut — koulutus, terveydenhuolto, vanhuudenhoiva — sekä maanpuolustuskykymme epävakassa maailmassa.

Paras keino pienituloisuuden ja köyhyyden vähentämiseksi on se, että mahdollisimman monella työhön kykenevällä on mahdollisuus elättää itsensä ja perheensä omalla työllään. Työn pitää aina kannattaa. Samalla on totta, että juuri nyt elämme vaikeita aikoja. Meillä on Suomessa pulaa työpaikoista. Monissa kodeissa eletään nyt vaikeita tilanteita.

Valitettavasti tämän hallituksen aikana maailmantilanne on muuttunut yhä vaarallisemmaksi. Venäjän aggressiivinen sota Ukrainassa jatkuu neljättä vuotta, Lähi-idän tilanne on kireä. Öljyn ja polttoaineiden hinta, tulli- ja kauppasodan uhka, epävarmuus ja epävakaus ovat kaikki myrkyä turvallisuudelle, taloudelle ja luottamukselle. Siksi oppositionkin olisi hyvä olla rehellinen siitä, mikä osa taloutemme vaikeuksista on ylipäättään hallituksen ja eduskunnan käsissä.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Me emme voi yksin päättää sotia emmekä vaikuttaa maailmantalouden suhdanteisiin. Mutta voin vakuuttaa, että teemme kaikkemme, jotta Suomen talous saadaan kasvamaan ja jotta suomalaisilla perheillä olisi töitä. Todistuksena siitä Orpon hallitus on vienyt läpi historialliset uudistukset työmarkkinoilla, työllisyydessä ja sosiaaliturvassa. Yrittäjyyden edellytyksiä on parannettu paikallisella sopimisella, työrauhalainsäädännöllä, luvituksen nopeuttamisella ja madaltamalla palkkaamisen kynnyksiä. Tulevalla yhdistelmävakautuksella helpotamme palkkatyön ja yrittäjyyden yhteensovittamista. Parhaillaan korjaamme yrittäjien eläkevakuutuksen ongelmia katseemme erityisesti pienituloisten yrittäjien toimeentulossa. Olemme korjanneet suomalaisten ostovoimaa keventämällä työn verotusta puolellatoista miljardilla painottuen pieni- ja keskituloisiin. Hyvä uutinen on, että työllisyys on pysynyt korkealla tasolla: yli kahdella ja puolella miljoonalla suomalaisella on töitä. Maaliskuussa — tämä on hyvä uutinen, oppositio — työllisten määrä kasvoi 25 000:lla.

Korkeiden työttömyyslukujen takana on myös työvoimaan laskettavien ihmisten määrän kasvu. Hallituksen tekemät sosiaaliturvauudistukset ovat aktivoineet työvoiman ulkopuolelta ihmisiä työnhakuun. Olemme merkittävästi parantaneet yritysten kannustimia palkata uutta työvoimaa. Kun talouskasvu käynnistyy, työttömyys tulee vähenemään Suomessa nopeasti.

Nuorten vaikea työttömyystilanne on sydäntä särkevä asia. Taloustilanne kohtelee huonosti heitä, joilla on kaikki vasta edessä. Parasta, mitä voimme nuorten hyväksi tehdä, on panostaa talouskasvuun ja työllisyyteen, ja juuri niin me teemme. Syksyn budjettiriihessä kohdistimme 30 miljoonaa euroa nuorten työllistymisaseteliin. Työttömyysturvalla opiskelua helpotetaan. Hallitus päättää ensi viikon kehysriihessä myös uusista työllisyyttä vahvistavista keinoista.

Panostamme myös osaamiseen ja nuortemme koulutusmahdollisuuksiin. Olemme vahvistaneet peruskoulua monin toimin 200 miljoonan euron lisärahoituksella, toteuttaneet lasten ja nuorten terapiatakuun ja lisänneet tuntuvasti aloituspaikkoja korkeakouluihin, ja nyt tulossa on myös uusi, maksuton 30 opintopisteen opintoseteli avoimeen korkeakouluun. Koulutus on tilastojen valossa edelleen kaikkein paras tae hyvään työmarkkina-asemaan ja palkkakehityksen. Koulutus on parasta mahdollisuuksien tasa-arvoa ja tärkein keino katkaista ylisukupolvista köyhyyttä.

Johtuen julkisen talouden heikosta tilasta sosiaaliturvaan on tällä hallituskaudella tehty merkittäviä leikkauksia. Niiden yhteisvaikutuksia on arvioitu kattavasti muutosten yhteydessä ja seurataan edelleen eduskunnan tahdon mukaisesti, kuten seurataan EU:n yleistavoitteen toteutumista köyhyys- ja syrjäytymisriskissä olevien määrän pienentämiseksi. Eurostatin tuoreimman tilaston mukaan köyhyys- ja syrjäytymisriskissä olevien henkilöiden määrässä Suomi on EU:n keskiarvon alapuolella, parhaiten pärjäävien EU-maiden joukossa. Olemme myös vahvistaneet maahanmuuttajien kannustimia työntekoon. Jatkossa myös kansainvälisten opiskelijoiden toimeentulo vaatimukset ovat tiukemmat. Suomeen tulevan täytyy olla varautunut tämän maan hintatasoon.

Arvoisa puhemies! Hallitus on purkanut merkittäväällä tavalla sosiaaliturvan kannustinloukkuja ja lisännyt velvoittavuutta pohjoismaisella työn linjalla. Tätä työtä on jatkettava. Oppositio on vaatinut suojaosien palauttamista. Suojaosien poisto oli julkisen talouden säästötoimi. Sillä myös lisättiin kokoaikatyön kannustimia. [Vasemmalta: Minkä kokoaikatyön?] Mikäli oppositio esittää niiden palauttamista, se vastatkoon ensimmäisenä kysymykseen, mistä noin 56 miljoonaa euroa tähän toimeen otetaan. [Välihuutoja vasemmalta]

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Opposition pelottelusta on voinut saada kuvan, ettei osa-aikatyötä kannata ollenkaan ottaa vastaan, ja se ei pidä paikkaansa. Suomessa on toimiva ja kansainvälisesti vertaillen kiihdyttely työttömyysturvan sovittelu: kun tienaat euron, työttömyysetuus alenee 50 sentillä. Me hallituksessa myös uskomme tutkittuun tietoon: Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen mukaan suojaosien poistaminen ei ole romahduttanut osa-aikatyön tekemistä. Yleisesti työnteon kannustimia on parannettu tuntuvasti lukuisilla eri toimenpiteillä.

Arvoisa oppositio, ottaako työtä vastaan vai ei — lyhytaikaistakin, jos sitä on tarjolla — ei voi olla oma valinta. Meillä on kattava työttömyysturva, mutta oikeuksien rinnalla on myös velvollisuuksia. Järjestelmän pitää olla reilu myös niille, jotka aamulla heräävät pienipalkkaiseen työhön, kun naapuri jää nukkumaan.

Pohjoismainen hyvinvointivaltio edellyttää kaikkien työhön kykenevien osallistumista ja aktiivista työnhakua. Tämän ääneen sanominen onnistuu muissa Pohjoismaissa demareiltakin, miksi ei täällä? [Veronika Honkasalo: Aikamoista puhetta!]

Arvoisa puhemies! ”Ekonomisti yllättyi: Suomalaisilla on nyt rahaa kuin vanhoina hyvinä aikoina — naisten reaali-palkat ovat ennätysuuret”. [Suna Kymäläinen: Kiitos ay-liikkeen!] Näin uutisoi Helsingin Sanomat helmikuussa, ja tämä otsikko pitää paikkansa. Naisten ostovoima on tällä hetkellä korkeammalla kuin se on ollut kertaakaan kymmeneen vuoteen. Hallitus on keventänyt merkittävästi työn verotusta. Ostovoimaa parantaa edelleen sellainen politiikka, joka tähtää kasvuun ja yhteiskunnan uudistumiseen. Työhön kannustava politiikka on pitkällä aikavälillä myös tehokkainta pienituloisuuden ja köyhyyden vähentämiseksi.

Suomi tasaa tuloeroja voimakkaasti progressiivisella verotuksella ja kattavalla sosiaaliturvajärjestelmällä. Ihmisistä pidetään huolta. OECD-vertailun mukaan Suomen julkinen sektori on kehittyneiden maiden suurin. Sosiaaliturvamenot ovat tässä vertailussa suurin menoerämme.

Ei voi, hyvä oppositio, sanoa, että hyvätuloiset eivät osallistuisi talkoisiin, sillä tuloerojen tasaamisessa olemme maailman kärkeä. Joku raja on siinäkin, kuinka paljon voidaan karhuta veroja työtä tekeviltä, eläkeläisiltä ja rehellisiltä suomalaisilta yrittäjiltä.

Mutta hyvä uutinen on se, että ketään Suomessa ei jätetä pulaan. Ei, vaikka oppositio niin ihmisille jatkuvasti uskotteleekin. Pelottelupuheet kiirivät kauas ja epäluottamus leviää.

Pienituloisuus ja heikko työmarkkina-asema kulkevat käsi kädessä. Myös lapsiperheiden pienituloisuuteen liittyy useimmiten se, ettei vanhemmilla ole työtä. Vanhempien työllisyyden tukeminen on kiistatta kaikkein tehokkain ja kestävin tapa vähentää lapsiperheköyhyyttä, ja se on hallituksen tavoite. Säästöt on toteutettu tällä hallituskaudella tavalla, joka huomioi heikoimmassa asemassa olevien, erityisesti lapsiperheiden, aseman. Esimerkiksi toimeentulotuki, vammaisetuudet ja elatustuki on rajattu sosiaaliturvan indeksijäädysten ulkopuolelle. Asumistuen ja toimeentulotuen säästöissä on painotettu enemmän yksinasuvia ja pyritty suojaamaan lapsiperheitä.

Julkisen velan vähentämiseksi tehtävillä säästöillä on kuitenkin aina vaikutuksia, ja se on rehellistä sanoa ääneen. Ei sellaista sopeutusta ole olemassakaan, joka ei jollain tavalla vaikuttaisi. Kielteisiä vaikutuksia ei ole mahdollista täysin välttää. Tämä on hyvä tiedostaa kaikkien niiden puolueiden, jotka ovat velkajarruunkin sitoutuneet.

Arvoisa puhemies! Säästöt eivät vaikeasta tilanteesta huolimatta ole koko kuva. Olemme tehneet etuiksi myös parannuksia ja priorisoineet niille rahoitusta. Ulosotossa olevien asemaa olemme vahvistaneet tekemällä ulosoton määräaikaista suojaosuuden koro-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

tuksesta pysyvän. Lapsilisien korotusosat on kohdennettu niihin perheisiin, joissa tutkimusten valossa on keskimäärin suurempi köyhyysriski. Monilapsisten perheiden lapsilisään ja alle 3-vuotiaasta lapsesta maksettavaan lapsilisään on tehty korotus tämän hallituskauden alussa. Myös lapsilisan yksinhuoltajakorotuksen määrää on kasvatettu ja äitiysavustukseen eli vauvaperheiden äitiyspakkaukseen on tehty tasokorotus. Verotuksen työtulovähennyksessä otettiin käyttöön lapsikorotus vuoden 2025 alusta. Työtulovähennyksen enimmäismäärää korotettiin 50 eurolla jokaisesta verovelvollisen huollettavana olevasta alaikäisestä lapsesta. Korotus myönnetään lapsen molemmille vanhemmille. Yksinhuoltajille korotus tehdään kaksinkertaisena.

Arvoisa puhemies! Asunnottomuuden kasvu on huolestuttavaa, ja suhtaudumme tilanteeseen hyvin vakavasti. Olemme sitoutuneet pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen ja teemme toimia sen puolesta. Jokainen asunoton hyvinvointiyhteiskunnassa on liikaa, ja koti on jokaisen oikeus.

Asunnottomuus on Suomessa edelleen onneksi vähäistä kansainvälisesti vertaillen ja vähentynyt merkittävästi 80—90-luvuilta. Suomi on onnistunut asunnottomuuden hillinnässä. Orpon hallitus sääti valtion tukemiin vuokra-asuntoihin tulorajat. Jatkossa nämä asunnot kohdistuvat heille, jotka niitä oikeasti tarvitsevat. On yksinkertaisesti väärin, että tuetun asumisen piiriin on voinut päästä, vaikka tulot ovat hyvät.

Yksityinen rakentaminen ei tällä hetkellä vedä, ja siksi hallitus on pitänyt julkista asuntorakentamista korkealla tasolla. Samoin olemme toteuttaneet lukuisia infrahankkeita ja investoineet esimerkiksi teiden kunnossapitoon ihan historiallisella tavalla. Tämä luo työtä ja voita leivän päälle moneen kotiin.

Rakennusalan vaikeuksien taustalla on erityisesti uusien asuntojen heikko kysyntä. Kysyntää olemme pyrkineet lisäämään muun muassa pidentämällä asuntolainojen enimmäisaikaa sekä kehittämällä ASP-järjestelmää.

Asuntomarkkinoilla aito käänne tapahtuu vasta, kun ihmisten luottamus talouteen palaa, kun koteja uskalletaan taas ostaa ja remontoida. Rakentaminen ja asuntomarkkinat ovat esillä myös tulevassa kehysriihessä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Suomen talouden ongelmien juurisyy on talouskasvun puute. Talouskasvu alkaa yrityksistä. Suomen on oltava hyvä paikka yrittää ja kansainvälisesti houkutteleva investoida ja kasvaa. Siksi kevennämme yhteisöveroa. Se on kasvutoimi — kasvutoimi, jota te, arvoisa oppositio, vastustatte, vaikka se toimi tutkitusti viime kerralla, kun uudistus tehtiin sosiaalidemokraattisen valtiovarainministerin johdolla.

Verotuloilla, työllisyydellä ja kasvulla hyvinvointiyhteiskunnan ydintehtävät — koulu- tus, sosiaaliturva ja sotepalvelut — turvataan myös tuleville sukupolville. Me suomalaiset tässä maailman onnellisimmassa maassa tulemme pärjäämään yhdessä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aino-Kaisa Pekonen, olkaa hyvä.

14.18 Aino-Kaisa Pekonen vas: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos ministerille vastauksesta. Emme kyllä kuulleet tässä vastauksessa mitään uutta. Ministeri vetoaa vaarallisesti velkaantuneeseen maahan ja kertoo, että hallitus on joutunut tekemään vaikeita päätöksiä. Te olette tehneet päätöksiä, joiden myötä köyhät köyhtyvät ja rikkaat rikastuvat. Poliitiikka on arvovalintoja, ja te olette valinneet tehdä näin.

Jo lähes miljoona suomalaista on köyhyys- ja syrjäytymisriskissä. He ovat pienituloisia. He ovat ihmisiä, jotka kokevat vakavaa aineellista ja sosiaalista puutetta. He ovat työttö-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

miä, eläkeläisiä, vajaatyöllisiä tai työkyvyttömiä — ja heidän lapsiaan ja perheenjäseniään. Työelämän murros on myös lisännyt epätyypillisiä työsuhteita. Ja se tarkoittaa sitä, että osa-aikatyöt ja keikkatyöt ovat lisääntyneet ja työssäkäyvien köyhyys on lisääntynyt. Palkka ei enää riitä elämiseen.

Kuinka näiden miljoonien ihmisten ääni kuuluu poliittisessa päätöksenteossa tällä hetkellä? Ei mielestäni kovinkaan hyvin. Hallituksen päätökset ovat lisänneet ja syventäneet entisestään suomalaisten köyhyyttä ja erityisesti lapsiperheköyhyyttä. Mutta kun Elinkeinoelämän keskusliitto tai suuryrityksien lobbarit keksivät vaatia uusia veronalennuksia tai uusia tukia, miljoonat ja miljardit lentelevät sinne ja tänne — tästä puoli miljardia terveystajattien uusiin Kela-korvauksiin ja tuosta miljardi rikkaiden ja suuryritysten veronalennuksiin. Ja perintöverokin pitäisi vielä poistaa, jotta miljoonaperijät varmasti pärjäävät. [Oikealta: Niin pitäisi!] Silloin teillä on rahaa eikä valtion velkaantuminen huoleta. Arvoisa ministeri Grahn-Laasonen, te sanoitte puheessanne, että teidän on pakko tehdä vaikeita päätöksiä, mutta eivät nämä päätökset ole vaikeita teille. Ne ovat vaikeita niille pienituloisille suomalaisille, joilta te leikkaatte.

Arvoisa puhemies! Hilikka lähetti minulle viestillä kysymyksen, joka on osoitettu teille, arvoisa hallitus. Hilikka kysyy: ”Arvoisa hallitus, mitä haluatte sanoa niille perheille, joilla juuri nyt menee todella heikosti? Niille perheille, joissa juuri nyt on ehkä työtön yksinhuoltaja vastuussa kasvavista lapsistaan, joissa eurot eivät riitä ruokaan, vuokraan, vaatteisiin, lääkkeisiin? Mitä sanotte heille nyt? Eikä mitään liirumlaarumia palkansaajien veronkevennyksistä ja panostuksista talouskasvuun, kiitos. Näillä perheillä, lapsilla, isillä ja äideillä, heillä on hätä juuri nyt, oli eilen ja on myös huomenna. Millä tavalla hallitus huolehtii nyt näistä ihmisistä, ja miksi heidän pitäisi luottaa mihinkään, mitä hallitus puhuu?”

Arvoisa puhemies! Suomi on yksi maailman parhaista demokratioista, mutta valitettavasti täälläkin raha määrää ja toisten ääni kuuluu kovempaa kuin toisten. Moni pienituloinen on menettänyt lopullisesti uskonsa politiikkaan, kun miljoonan suomalaisen elämä merkitsee vähemmän kuin rikkaimman promillen. Me vasemmistoliitossa olemme saaneet hallituskauden aikana tuhansia ja tuhansia yhteydenottoja pienituloisilta suomalaisilta: ihmisiltä, jotka tämä miljonäärien hallitus on ajanut yhä syvempään ahdinkoon — työttömyyteen, köyhyyteen, ylivelkaantumiseen, jopa ruuan puutteeseen ja asunnottomuuteen. Näiltä ihmisiltä on todellakin vaadittu kohtuuttomia, toisin kuin te, pääministeri Orpo, lupasitte. He ovat pienituloisia, joilta leikkaaminen sittenkin kävi perussuomalaisille, toisin kuin ministeri Purra lupasi. Ei ministeri Purra hymyillyt saksat kädessä eduskuntavaalien alla, vaan antoi tavallisille suomalaisille katteettomia lupauksia, joilla nousi valtaan. Ja nyt täällä lähinnä uhriudutaan, kun lupauksienne perään kysytään.

Me vasemmistoliitossa haluamme tuoda miljoonan suomalaisen äänen tähänkin saliin, ja siksi luen pari sitaattia hallituskauden aikana saamistamme viesteistä:

”Olen yhden teinin totaaliyksinhuoltaja. Käyn pienipalkkaisessa työssä korkeakoulututkinnostani huolimatta. Olen ajautunut ulosottoon. Näemme joka kuukausi nälkää. Arjen pakollisista menoista on vaikea selvitä. Emme pysty ostamaan mitään uutta. Arki on vain selviytymistaistelua, jossa olen vaarassa menettää lopullisesti terveyteni. Työnantaja ei anna lisätöitä tai lisätunteja, vaikka niitä kuinka kysyn. Riikka Purran torihuutelut ’Menkää töihin!’ ovat oman elämäntilanteeni valossa irvokkaita.”

”Aikaisemmin pystyin hengittämään ja osa-aikatyön tekeminen oli jonkinlainen kokenus elämänlaatuun ja taloudelliseen tilanteeseen. Minulle 50 prosentin työaika toimistotyössä on tosiaankin minun 100 prosenttiani, enkä enempään pysty. Saan soviteltua perus-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

päivärahaa, palkalla ei yksin tule toimeen. Leikkauksien jälkeen olen menettänyt melkein 300 euroa kuussa erityisesti asumistuen ja työttömyysetuuksien suojaosan poiston takia. Orpon hallitus ei välitä meistä sairaista ja osatyökykyisistä tippaakaan.”

Arvoisa puhemies! Koko hallituksen työelämäpolitiikka on tähännyt työntekijöiden aseman ja neuvotteluvoiman heikentämiseen. Näillä niin sanotuilla työllisyystoimilla on ainoastaan lisätty työelämän epävarmuutta ja toimeentulon vaikeuksia. Valtavat asumiskileikkaukset, työttömyysturvan lapsikorotuksen poisto ja suojaosien poisto ovat vieneet pahimmillaan satoja euroja kuukaudessa perheiden toimeentulosta. Teiltä, pääministeri Orpo, on ollut mahdotonta saada suoraa vastausta siihen, onko tämä kohtuullista. Näitä leikkauksia on perusteltu työllisyydellä, mutta monien kohdalla työn tekemistä on ainoastaan hankaloitettu, eikä luvatussa 100 000 työpaikasta näy jälkeäkään. Työttömyys on sen sijaan noussut EU-maiden korkeimmalle tasolle. Niin sanottujen työllisyystoimien tai miljonääreille jaettavien veronalennuksien ”dynaamisia vaikutuksia” odotellessa ihmisillä leipäjonoissa on ehtinyt tulla jo moneen kertaan kylmä. Eikö tämän jos jonkin pitäisi herättää hallitus siihen, että joko politiikan suuntaa on korjattava tai sitten on astuttava sivuun? Selittely ei tuo työtä eikä toimeentuloa.

Arvoisa puhemies! Mistä rahat köyhyyden torjuntaan, kysytään. Jos hallituksella on minkäänlaista moraalista ja kohtuullisuutta, sen on peruttava kehysriihessä päätöksensä lähes miljardin euron yhteisöverolahjasta suuryrityksille. Edes osa tästä summasta pitäisi käyttää köyhyyskriisin ratkaisemiseen — siihen, että suomalaisilla olisi töitä, riittävä toimeentulo, riittävästi ruokaa ja katto pään päällä. Nämä eivät ole kohtuuttomia vaatimuksia vaan hyvinvointivaltion peruslupaus, jonka oikeistohallitus on täydellisesti laiminlyönyt, ei taloudellisen pakon vuoksi, vaan koska tämä hallitus on päättänyt suosia rikkaita ja palvelella ainoastaan miljonäärejä. Poliitiikka on arvovalintoja. [Ben Zyskowitz: Tuohon ette usko itsekään!]

Arvoisa puhemies! Nyt kun Trumpin aggressiivinen sotapolitiikka nostaa elinkustannuksia ja hintoja, olisi entistä tärkeämpää pitää kaikki suomalaiset mukana. Näyttää kuitenkin siltä, että hallitus priorisoi talouspolitiikassaan jättiosinkoja nostavia miljonäärejä tavallisten suomalaisten ohi. Edellä olevan perusteella ehdotan, että eduskunta hyväksyy seuraavan epäluottamuslause-ehdotuksen: ”Orpon hallituksen politiikka on lisännyt merkittävästi köyhyyttä ja eriarvoisuutta Suomessa. Koska hallitus ei ole osoittanut tahtotilaa korjaaviin toimiin, eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.”

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Pekonen. — Sitten siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin. — Edustaja Partanen, olkaa hyvä.

14.28 **Karoliina Partanen kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vähävaraisuus Suomessa on vakava asia. Liian moni suomalainen joutuu tänään laskemaan, riittävätkö rahat päivittäisiin arjen menoihin, kuten ruokaan ja lääkkeisiin. Tunnistamme ongelman, mutta ratkaisumme on erilainen kuin vasemmisto-oppositiolla. Siksi me luomme Suomeen kestäväää kasvua ja työpaikkoja. Se on parasta sosiaaliturvaa. Ilman hallituksen toimia velkaantuisimme joka vuosi lähes neljä miljardia euroa lisää. Se veisi tulevaisuuden hyvinvointiyhteiskunnalta pohjan ja kasvattaisi jo paisuneita korkomenoja entisestään. Heikoimpia suojataan päätöksillä nyt, ja samalla rakennamme Suomea, jossa yhä harvempi elää köyhyydessä tulevaisuudessa. Vahva ja vakaa julkinen talous turvaa heikoimmassa asemassa olevien avun ja tuen tulevaisuudessa.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Arvoisa puhemies! Kun hallitusohjelmaa laadittiin, kukaan meistä ei pystynyt arvioimaan maailman konfliktien ja kriisien pitkäkestoisuutta ja vaikutusta Suomeen. Pitkittynyt talouden taantuma Venäjän laittoman hyökkäyssodan, Lähi-idän konfliktin ja viimeisimpänä Iranin kriisin takia on vaikeuttanut kasvua ja työpaikkoja luovien hallituksen päätösten vaikutusten voimaantuloa. Kun talous ei kasva, työpaikkoja ei synny. Maailmanpoliittinen turbulenssi onkin Orpon hallituksen korona, jopa sitä vakavampi haaste. Toivoisinkin tässä salissa asiassa laajempaa yhteistä ymmärrystä ja tosiasioiden tunnustamista. Maailman kriiseistä huolimatta ostovoima on viimein kääntynyt Suomessa kasvuun. Palkankorotukset yhdessä hallituksen tekemien veronkevennysten kanssa vahvistavat ihmisten ostovoimaa nyt jo kolmatta vuotta peräkkäin. Jokaisen suomalaisen palkansaajan, myös pieni- ja keskituloisen, verotus kevenee hallituskauden aikana historiallisella tavalla. Tätä tosiasiaa ei poista edes vasemmisto-opposition jatkuva asian vääristely. [Aki Lindénin välihuuto]

Arvoisa puhemies! Me tunnistamme, että sosiaaliturvamuutoksilla on vaikutuksia ihmisten arkeen. Siksi olemme suojanneet erityisesti heikoimmassa asemassa olevia, kuten lapsia ja lapsiperheitä. Olemme korottaneet lapsilisiä, nostaneet opintotuen huoltajakorotusta ja ottaneet käyttöön lapsikohtaisen työtulovähennyksen. Indeksijäädytysten ulkopuolelle on rajattu muun muassa toimeentulotuki, vammaisetuudet, eläkkeet ja elatustuki. Toimeentulotuen uudistuksessa toimeentulotukea saavien perheiden lasten perusosia korotetaan, ei leikata. Elatustuen uudistuksella parannetaan erityisesti yksinhuoltajavanhempien asemaa. Päätökset eivät tietenkään poista kaikkea ahdinkoa, mutta osoittavat, että hallitus ei ole sulkenut silmiään siltä, keihin päätökset kohdistuvat. Olemme panostaneet lapsiin myös lisäämällä peruskoulutuksen rahoitusta kaksisataa miljoonaa euroa. Jatkamme myös Suomen harrastusmallin kehittämistä, ja kännykkäkielto sekä oppimistakuu parantavat lasten oppimisen mahdollisuuksia ja luovat parempia edellytyksiä tulevaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen tavoitteena on, että jokaisella olisi oma asunto. Jokainen asunnoton on yksinkertaisesti liikaa. Olemme panostaneet pitkäaikaisasunnottomuuden poistoon kymmenen miljoonaa euroa. Kokoomuksessa ajattelemme, että on oikein kohdentaa yhteiskunnan tukemat asunnot ensisijaisesti niille, jotka niitä kaikista eniten tarvitsevat, ei esimerkiksi vasemmistopoliitikkojen sijoitusasunnoiksi. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Oppositio haukkuu hallituksen työllisyyspolitiikkaa jatkuvasti. Oppositio osoittaisi hieman realismia puheissaan, jos he vihdoinkin ja viimein voisivat myöntää, että työttömyysluvut johtuvat ennen kaikkea kasvaneesta työvoiman määrästä, jota selittävät niin hallituksen sosiaaliturvamuutokset kuin myös voimistunut maahanmuutto. Realismia olisi myös myöntää, että maailmanpolitiikka iskee talouteen ja työllisyysmeidän tsunamin lailla. Kun suhdanne piristyy, luo nyt kasvanut työvoima potentiaalia talouden vahvemmalle kasvulle. Vai onko vääristely sittenkin paras keino peittää oma tuhoisa vaihtoehto? Vasemmisto haukkuu, vaikka sen oman vaihtoehdon mukaan Suomeen tulisi 65 000 työtöntä lisää [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho! — Välihuutoja vasemmalta] — siis 65 000 työtöntä lisää. Vihreiden vaihtoehto toisi 15 000 työtöntä lisää. Kun me haluamme päätöspäätöksellään lisätä työtä ja hyvinvointia, vasemmisto-oppositio haluaa vähentää työtä ja hyvinvointia aktiivisesti omilla veropäätöksillään ja laittaa entistä pienemmän joukon maksamaan rahaa on -politiikkansa. Jo nyt vain yli 50 000 euroa vuodessa tienaa maksavat lähes kaksi kolmasosaa kaikista tuloveroista. Himoverottamisen lisääminen ei tuo työpaikkoja kuin verotoimistoon.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Arvoisa puhemies! Kokoomus ei kiistä ihmisten ahdinkoa. Köyhyyttä ei kuitenkaan poisteta sillä, että yhä useampi jää pysyvästi etuuden varaan. Köyhyyttä estetään vain kasvua, työpaikkoja ja vaurautta lisäämällä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

14.34 **Pekka Aittakumpu ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jututin hiljattain erästä perheenisää. Hän kiitti hallitusta rohkeista uudistuksista yrittäjien tilanteen parantamiseksi. Hän myös totesi, että hallitus ajaa hyvää perhepolitiikkaa, kun taas vasemmisto tekee perhevastaista politiikkaa.

Käydään läpi muutamia tosiasioita: Palkansaajien ostovoima on tällä kaudella noussut rotkosta, johon se kaudella 2019—2023 romahti. Työllisyysaste on heikosta suhdannetilanteesta huolimatta yhä kohtuullinen. Työttömyyden kasvusta valtaosa selittyy työvoiman määrän kasvulla. Tuloerot ovat yhä matalat, eivätkä ne ole eri mittareiden mukaan tällä kaudella juurikaan muuttuneet.

Välilyksitys siis maalaa Suomesta totuudenvastaista kuvaa.

Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt lukuisia toimia, jotka pitemmän päälle hyödyttävät kaikkia suomalaisia. Erityisesti haluan korostaa lapsiperheiden hyväksi tehtyjä toimia. Vuonna 2026 valtio käyttää 11,4 miljardia euroa lapsiin ja lapsiperheisiin. Tällä kaudella on korotettu lapsilisää ja äitiysavustusta. Miksi vasemmisto-oppositio ei puhu tästä? Eikä oppositio puhu siitäkään, että työtulovähennyksen lapsikorotus eli niin sanottu verotuksen lapsivähennys palautettiin ja että tämän vuoden alusta sen määrä vielä tuplattiin. Kolmelapsinen perhe maksaa tänä vuonna 630 euroa vähemmän veroja. Jututtamani perheenisää kiitteli tätä: perheet hyötyvät, ja vähennys kannustaa työn tekemiseen.

Hallituksen linja on selvä: lapsirikas kansa menestyy. Me perussuomalaiset emme hyväksy ajatusta siitä, että syntyvyys tulisi ulkoistaa ulkomaille. Siksi sanomme ”ei” vihervasemmiston ajamalle halpatyövoiman tuonnille ja sosiaaliturvaperäisen maahanmuuton lisäämiselle. Olemme kiristäneet maahanmuuttoon liittyviä lakeja, jotta kykenisimme huolehtimaan suomalaisista.

Elinkustannusten kasvua on hillitty myös autoilun verotusta keventämällä ja ilmasto-kiihkoista politiikkaa suitsimalla. Suomen ei pidä enää koskaan erehtyä vihreiden ilmasto-linjalle, joka ainoastaan siirtää suomalaisten rahaa ulkomaille.

Peruskoulu-uudistuksilla hallitus luo pohjaa sille, että entistä useampi välttää syrjäytymisen ja pääsee työelämään. Lisäsimme peruskouluun suomen kielen opetusta ja sovimme osaamistakuusta, joka varmistaa riittävät perustaidot.

Arvoisa puhemies! Emme kiellä tosiasiaa, että monella pienituloisella on haastavaa. Ratkaisu ei kuitenkaan ole tukien lisääminen, veronmaksajien rahoilla työllistäminen julkista hallintoa paisuttamalla tai uudistusten tekemättä jättäminen. Suomi ei nouse veroja tai valtiorippuvuutta lisäämällä. Sosialistien opit eivät ole ratkaisu, vaan ne ovat Suomen talouden ongelmien juurisyy. Siksi hallitus on valinnut toisen tien: Suomi kasvaa vain työllä ja yrittämisellä.

Tiedämme, että hallituksen uudistukset vaikuttavat pitemmällä aikavälillä. Niitä on kiittänyt muun muassa talouspolitiikan arviointineuvosto. Asiantuntija-arvioiden mukaan hallituksen politiikka parantaa työllisyyttä sadallatuhannella hengellä. Mikäli hallitus ei nyt toimi, maamme tilanne on tulevaisuudessa karmaiseva. Vasemmiston vaihtoehto pelkäänsä vuodelle 2026 pahentaisi varovaisen arvion mukaan työttömyyttä peräti 65 000 hen-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

gellä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Eikä tässä ole edes huomioitu läheskään kaikkia esittämienne miljardiluokan veronkorotusten vaikutuksia.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä nostetaan esiin pienituloisten määrän kasvu. Kerromatta jää, että lähes kaikki 20-luvulla tapahtunut pienituloisuuden kasvu johtuu maahanmuutosta. Pelkästään vuosina 2020—2024 pienituloisten maahanmuuttajien määrä on kasvanut sadallatuhannella. Suomi ei houkuttele osaajia vaan matalapalkkamaahanmuuttoa, joka kaiken lisäksi joutuu usein työperäisen hyväksikäytön kohteeksi. Hallitus on onneksi tuonut eduskuntaan lainsäädäntömuutokset tämänkin ongelman ratkaisemiseksi. Leipäjonoihin on ilmestynyt kokonaan uusi ihmisryhmä eli kansainväliset opiskelijat perheenjäsenineen. Tämä on vihervasemmiston Suomeen luoma uusi köyhälistön luokka. Te ajoitte politiikkamuutokset, jotka lisäsivät tällaista tuontiköyhyyttä.

Viisas oppii virheistään, mutta oppositiossa ette myönnä politiikkanne seurauksia. Olette raivokkaasti vastustaneet hallituksen maahanmuuttopoliittisia toimia.

Arvoisa puhemies! Me perussuomalaiset emme sano, että oma kansa ensin -ajattelu on vahingollista. Sen sijaan Suomi ja suomalaiset ovat meille aina tärkeintä. Kannamme huolta pienituloisten tilanteesta. Suomen pitää olla maa, jossa jokaisella on mahdollisuudet parantaa omaa asemaansa. Me torjumme sosialistien keinovalikoiman, joka on historian saatossa lisännyt kurjuutta ja kasvattanut leipäjonoja. Koska rakastamme suomalaisia, emme tarjoa kansalle velkarahaa ja pikavippejä, joista seuraa hetken ilon jälkeen pitkä parku. Emme väitä, että työ paremman tulevaisuuden puolesta olisi aina helppoa. Vain työn ja yrittämisen kautta Suomi voi nousta ja pitää huolta jokaisesta. Se on perussuomalaisten linja. [Miapetra Kumpula-Natri: Olipa siinä lähimmäisenrakkautta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

14.39 Suna Kymäläinen sd (ryhmäpuheenvuoro): Herra puhemies! ”Voiko kukaan auttaa perhettäni? Olen sairauseläkkeellä oleva kolmen lapsen yksinhuoltajaäiti. Ruokamme loppuu ennen kuin pääsiäispyhistä on selvitty. Pyhien aikana ei ole paikkaa, josta saada apua lasten nälkään.” Näin kirjoitti hätäntynyt äiti pääsiäisenä somessa. Valitettavasti hän ei ole ainoa, vaan tämä on tämän päivän arkea Suomessa. Onneksi yksityishenkilö auttoi tätä perhettä.

Köyhyys on syntynyt yhteiskunnan rakenteisiin poliittisten päätösten vaikutuksesta. Pääministeri Orpo, te olette romuttaneet hyvinvointivaltion perustan, sen, että kaikki pidetään mukana. Te olette tekemässä Suomesta almu-yhteiskunnan.

Tänään puhumme heistä, joiden ääntä hallitus ei muuten kuule. Puhumme lapsesta, joka tietää kotiin mennessään, että seuraavan kerran lämmintä ruokaa saa huomenna koulussa. Puhumme nuoresta, joka jättäytyy kaveriporukasta, jottei paljastuisi, ettei hänellä ole varaa lähteä mukaan, tai lähihoitajana työskentelevästä yksinhuoltajaisästä, joka jokaisen kuukauden lopussa tekee vaikeita valintoja: ostaako lapselle kengät vai itselleen lääkkeitä apteekista. Tai puhumme työuransa loppupäässä olevasta miehestä, joka olisi halunnut tehdä vielä töitä pitkään, mutta työura katkesi rakennusalan kriisiin. Me puhumme poliittisista arvovalinnoista, joiden seurauksena köyhyys on Suomessa lisääntynyt ja työssäkäyvätkin taistelevat toimeentulonsa puolesta.

Orpon hallitus on tietoisesti lisännyt eriarvoisuutta Suomessa. Tästä yksi räikeä esimerkki on työttömyysturvan suojaosien poisto. Olette vieneet työttömältä sen ainoan mah-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

dollisuuden ottaa työtä vastaan ilman tukien leikkaantumista, ja tämä aikana, kun meillä on pian 140 000 pitkäaikaistyötöntä.

Hyvä pääministeri, ymmärrätekö te, mitä olette päättäneet? On romutettu perusterveydenhuollon hoitotakuu, lääkäriin on yhä vaikeampi päästä. Samalla rahaa on riittänyt yksityisiin Kela-korvauksiin ja epäonnistuneeseen valinnanvapauskokeiluun. Samaan aikaan hyvinvointialueet kärvistelevät rahapulassaan, palveluita joudutaan heikentämään ja so-teammattilaisia irtisanomaan, kuten kotiseudullani Etelä-Karjalassa jouduttiin irtisanoimaan lähes 500 työntekijää. Tämä ei hetkauttanut hallitusta lainkaan, ja minä sanon, pääministeri Orpo: olen pettynyt ja tuhtunutkin tästä välinpitämättömyydestä jokaisen irtisano-
notun puolesta. Sen sijaan, että asiantila korjattaisiin, te tarjoatte uusia kymmenien miljoonien leikkauksia.

Herra puhemies! Tässä salissa vallitsee yhteisymmärrys siitä, että valtiontaloutta on tasanapainotettava. Eri mieltä olemme keinoista. Vastuullista talouspolitiikkaa on mahdollista harjoittaa oikeudenmukaisemminkin. Ensi viikolla hallituksella on viimeinen budjettiriihi ja viimeinen hetki oikaista politiikkansa suuntaa. Palauttakaa työttömyysturvan ja asumisen suojaosat. Perukaa vastuuton, kalliiksi ja tehottomaksi todettu yhteisöveron alennus. Tukekaa pieniä yrityksiä ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen. Poistakaa yksityisen hoidon tehottomiksi osoittautuneet Kela-korvaukset ja panostakaa hoitopäätöseen hyvinvointialueilla. Laittakaa asuntomarkkinat viimein liikkeelle ensiasunnon ostajille suunnatuilla kannusteilla ja tukekaa työn vuoksi paljon ajamaan joutuvia korottamalla työmatkavähennystä. Ja jos vielä haluatte veroja alentaa, suunnatkaa ne suurituloisten sijaan pieni- ja keskituloisille, jotka niitä kipeimmin tarvitsevat.

Puhemies! Suomi on maailman turvallisimpia paikkoja. Meillä on oikeuksia, joista monissa muissa maissa vain haaveillaan. Siksi en ymmärrä, miten turvallisuudesta puhuva hallitus tarkoituksellisesti murentaa kansan luottamusta, millä on kauaskantoisia vaikutuksia. Hallitus toimii epäoikeudenmukaisesti tulo- ja terveyseroja kasvattaen, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta kaventaen sekä lastemme mahdollisuuksia rajoittaen. SDP on osoittanut, että julkista taloutta voidaan vahvistaa oikeudenmukaisesti. Valitettavasti hallitus ei tätä viestiä halua kuulla.

Siksi sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä kannattaa edustaja Pekosen tekemää epäluottamusesitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

14.45 Markku Siponen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Millaisessa maassa me haluamme elää? Suomessa, jossa vahvimmat pärjäävät ja heikoimmat jätetään oman onnensa nojaan, vai Suomessa, jossa kaikki pysyvät mukana? Me keskustassa haluamme rakentaa Suomea, jossa jokainen on tärkeä ja koko maa pärjää ja jossa päätökset ovat oikeudenmukaisia silloinkin, kun ne ovat hankalia.

Hallituksen politiikka on vienyt valitettavasti Suomea väärään suuntaan. Saksia on viuhuteltu virnistellen, ja heti perään on sanottu: ”Tämä on välttämätöntä.” Mikä välttämättömyys on romuttaa kotitalousvähennys ja laittaa pienyrittäjät ahtaalle, jos samaan aikaan on varaa antaa melkein miljardi suuryrityksille ja ulkomaisille sijoittajille? Mikä välttämättömyys on ajaa pieni- ja keskituloiset ihmiset tiukoille, jos samaan aikaan on varaa jakaa veronalennuksia kovimmin tienaaaville? Tai mikä välttämättömyys on ajaa alas julkisia sosiaali- ja terveyspalveluja, jos samaan aikaan on varaa avokätisesti tukea yksityisiä terveys-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

firvoja? Eivät nämä päätökset, hyvä hallitus, ole välttämättömiä. Ne ovat valintoja: valintoja, jotka kertovat tekijöidensä arvoista, aatteesta ja linjasta.

Arvoisa puhemies! Keskustan vaihtoehto suomalaisille on työtä, turvaa ja tulevaisuudenuskoa. Työtä, turvaa ja tulevaisuudenuskoa. Työpaikat tulevat näinä aikoina ennen muuta pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Siksi keskusta parantaisi näiden yritysten kasvu- ja työllistämismahdollisuuksia. Verottaisimme yritykseen sisään jäävää tulosta vähemmän, parantaisimme yrittäjävähennystä, palauttaisimme kotitalousvähennyksen ennalleen ja toteuttaisimme investointihyvityksen myös pienemmille yrityksille. Puolittaisimme työnantajan sivukulut ensimmäiseksi vuodeksi, kun yrittäjä palkkaa ensimmäisen työntekijänsä.

Keskustan mielestä myös työttömällä pitää olla mahdollisuus pienimuotoiseen työntekoon. Siksi palauttaisimme työttömyysturvan suojaosan. Nuorten työttömyyttä helpottaisimme nuorten takuutyöllä. Tähän ohjattaisiin nuorten työmarkkinatukea ja kuntien työttömyyssakkomaksuja.

Kaikille hyvä Suomi, lapsista vanhuksiin, rakentuu tasa-arvoisista lähipalveluista: kouluista, terveyskeskuksista ja hoivakodeista. Koulutuksen keskittäminen ja sosiaali- ja terveyspalvelujen alasajo kautta Suomen käyvät sekä inhimillisesti että taloudellisesti kalliiksi. Tämän pitää loppua. Moni asia pitää nyt ja tulevaisuudessa tehdä toisin, kun rahaa on vähän. Kyse on kuitenkin euroja isommasta asiasta. Kyse on siitä, mikä tekee Suomesta Suomen. Kyse on turvasta, arjen turvasta. Meidän ei pidä kysyä, onko meillä varaa auttaa vaikeuksiin joutuneita. Meidän pitää kysyä, onko meillä varaa olla auttamatta. [Kokouksen ryhmästä: Mikä sen hinta on?] Rikkinäinen Suomi ei pärjää. Ehyt, oikeudenmukainen Suomi pärjää.

Keskustalle sydämenasia ovat lapset, nuoret ja perheet. Hallitus on tutkitusti lisännyt lapsiperheköyhyyttä. Keskusta turvaisi neuvolat ja perhekeskukset koko maassa, lisäisi perheiden kotiapua ja tekisi perhe-etuuksista asteittain verottomia. [Eduskunnasta: Mitä maksaa!]

Arvoisa puhemies! Köyhyys ei ole epäonnistuminen alhaalta, se on epäonnistuminen ja vääriä valintoja ylhäältä. Hallituksella on mahdollisuus muuttaa suuntaa ensi viikon kehysriihessä. Eläminen on kallistunut Lähi-idän tapahtumien vuoksi, ja moni joutuu tinkimään aivan niistä arjen perustarpeista. Siksi kodeissa ja työpaikoilla odotetaan ratkaisuja, samoin maatiloilla, mutta toistaiseksi näyttää huonolta. Näyttää siltä, että nöyryyden sijaan jyllää edelleen ylimielisyys. Moni kyseleekin tällä hetkellä, näinkö vieraantuneita ihmisten arjesta maan hallituksessa ollaan? [Pia Lohikoski: Näyttää olevan!]

Arvoisa puhemies! Siksi teen seuraavan epäluottamuslause-ehdotuksen:

Hallituksen politiikka ei ole tuonut suomalaisille työtä, turvaa eikä tulevaisuudenuskoa. Köyhyys, eriarvoisuus ja osattomuus ovat lisääntyneet samalla, kun lähi- ja peruspalveluja on ajettu alas ja Suomi on ajautunut työttömyyteen ja lamaan. Siksi eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

14.50 **Sofia Virta vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä suomalaiset kestävät vaikeitakin päätöksiä ja ymmärtävät niitä — vaikeina aikoina, silloin kun ne tuntuvat oikeudenmukaisilta. Silloin kun suomalaiset voivat luottaa siihen, että meidän päättäjät te-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

kevät näitä päätöksiä sen takia, että huomina olisi kaikille parempi, että kukaan ei putoaisi matkasta tänäänkään.

Joka kuudes lapsi — arvoisa hallitus, joka kuudes lapsi — elää tässä maassa köyhyydessä teidän kautenne jälkeen. Onko se oikeudenmukaista? Vihreiden mielestä ei. On hyvä ymmärtää, että Suomessa on pian Jyväskylän asukasluvun verran köyhiä lapsia. Hyvinvointivaltioksi itseään kutsuvassa Suomessa. Ja ei, näiden lasten vanhemmat eivät ole laiskoja. He eivät ole valinneet köyhyyttä. He häpeävät sitä, vaikkei se ole oma vika. He käyttävät yönsä hakien niitä työpaikkoja, joita ei ole, tai tehden niitä lisävuoroja, jotta ainoana vanhempana pystyisivät turvaamaan lapsensa harrastukset, sadevaatteet päiväkotiin tai lämpimän ruuan jokaiselle. Sitä se köyhyys oikeasti on, ei vain lukuja täällä meillä excellenceissa.

Mutta, arvon hallitus, miksi se ei pysäytä? Miksi te ette kokoontunut pöytäne ääreen ja toteaa, että näin ei voi jatkua, mitä voimme tehdä toisin? Miksi te silti teitte päätöksiä, joiden mukaan yli 30 000 lasta lisää — yli 30 000 lasta lisää — putosi köyhyyteen? Onko niin, että silloin, kun sydän on oikealla, on helpompi ummistaa silmänsä siltä, että jossakin on tänään se 9-vuotias, joka miettii, että syön vähän vähemmän, että riittää isosiskollenkin, tai että jossakin on se 16-vuotias, joka vetää ruksit tulevaisuudensa haaveille eikä haakaan tiettyihin jatko-opintoihin, jotta voisi jeesata vanhempia yrittäen saada jostakin joitakin hanttihommia tehdäkseen. [Välihuuto kokoomuksen ryhmästä] — Kyllä, olen tosissani.

Ja siksi me vihreät haluamme kaataa hallituksen. Siksi tuemme Pekosen epäluottamuslausetta, koska tämä ei ole oikeudenmukaista. Suomi ei tarvitse köyhyyttä, työttömyyttä ja toivottomuutta. Me tarvitsemme toivoa ja välittämistä, ja kyllä sitä voi tehdä samalla kun taloutta hoidetaan vastuullisesti. Kyllä vaihtoehtoja on. Emmekä me halua kaataa hallitusta, koska se olisi vain hauskaa ja opposition tehtävä, vaan tiedättekö mitä, arvon hallitus. Mielestäni te olette hylänneet suomalaisen yhteisen arvon siitä, että sitä kaveria tässä maassa ei muuten jätetä silloinkaan, kun kyse ei ole omasta kaverista, sen suomalaisen sisun, että heikompa puolustetaan erityisesti silloin, kun on kaikkein vaikeinta.

Me vihreät vetoamme ja esitämme teille toimenpidepakettia kehysriiheen, nopeita toimia niiden kaikkein vaikeimmassa tilanteessa olevien lapsiperheiden auttamiseksi:

Tehkää ylimääräinen indeksitarkistus väliaikaisesti sosiaaliturvaan. Niin on tehty Suomessa ennenkin tiukan paikan tullen.

Tehkää muutos, jonka jälkeen väliaikaisesti lapsilisää ei huomioitaisi tulona toimeentuloluussa. Silloin voitaisiin auttaa kaikkein heikoimmassa tilanteessa olevia.

Palauttakaa ne suojaosat ja varmistakaa, että tämän työttömyyskriisinkin keskellä jokainen suomalainen voi kouluttautua, opiskella tai tehdä vapaaehtoistyötä.

Asettakaa kotitalouskohtainen leikkauskatto. Silloinhan te voitte varmistaa, että ne päätökset eivät osu aina niihin samoihin perheisiin.

Ja kun mietimme jo tulevaa kesää, sitä, kun koulut soittavat Suvivirren, jaetaan todistukset, ja se köyhyys on läsnä niissä suomalaisissa perheissä edelleenkin, niin aika monella lapsella on tänä kesänä nälkä. Sen takia toivon, että te mahdollistatte kunnille maksuttoman puistoruokailun, jotta suomalaisilla lapsilla olisi ensi kesänäkin, mitä syödä.

Ja nyt kohta joku teistä sanoo, että siellä ne vihreät taas pelottelee ja liioittelee [Kokoomuksen ryhmästä: Just niin!] — mutta kun ei pelotella eikä liioitella. Taloutta voi hoitaa tavalla, joka ei jätä ketään jälkeen. Turvallisuutta voi vahvistaa tavalla, joka pitää sen kaikkien pienituloisimmankin perheen lapsen ja nuoren mukana. Vaihtoehtoja on. Valitkaa toisin, edes suomalaisten lasten ja nuorten puolesta.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

14.54 Minja Koskela vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Vahva valtiontalous on köyhän paras ystävä.” Tätä vasemmistoliiton edesmenneen kansanedustajan Outi Ojalan sanomaa on usein siteerattu salin oikealta puolelta, ja niin todennäköisesti tehdään myös tänään.

Mutta mistä koostuu vahva valtiontalous? Korkeasta työllisyydestä, osaamiseen ja innovaatioihin perustuvasta tuottavuuskasvusta sekä valtion riittävästä tulopohjasta, joka varmistetaan oikeudenmukaisella veropolitiikalla. Tämän kaiken oikeistohallitus on sössinyt. Se näkyy nyt, kun työttömyys kasvaa, konkurssit lisääntyvät ja valtion velkaantuminen pahenee. Samaan aikaan Suomessa on lisääntynyt myös köyhyys.

Oikeistohallituksen köyhiä kurittavat toimet eivät ole ”välttämättömiä päätöksiä” talouden tervehdyttämiseksi — kas kun Suomessa sekä pienituloisten henkilökohtainen talous että valtion talous ovat nyt päinvastoin merkittävästi huonommalla tolalla kuin oikeistohallituksen aloittaessa.

Arvoisa puhemies! Riikka Purra sanoi ennen vaaleja, että köyhiltä leikkaaminen ei perussuomalaisille käy. Silti köyhyyden äärimmäiset muodot, kuten asunnottomuus ja ruokavun tarve, kasvavat nopeasti Suomessa nyt, kun vahtivuoro on Orpolla—Purralla. Tämän kehityksen jatkuessa vaarantuvat yhdenvertaisuus ja yhteiskuntarauha. Samalla taloudellinen ahdinko koskettaa yhä laajemmin myös työssäkäyviä tai aiemmin keskiluokaksi itsensä kokenutta väestöä — tavallisia palkansaajia, pienyrittäjiä ja eläkeläisiä.

Vaikka perussuomalaisten mukaan Donald Trumpin piti olla parasta mitä länsimaille on tapahtunut pitkään aikaan, suomalaisia kurittavat pian pahimmillaan myös Trumpin hinnat. Se tarkoittaa, että Donald Trumpin sotaretki on jo nyt nostanut öljyn hintaa ja uhkaa kasvattaa myös pienituloisten elinkustannuksia. Tässä tilanteessa talouspolitiikan pitäisi olla erityisen oikeudenmukaista, ei kokoomuksen eturyhmien sanelemaa. Perussuomalaiset puolestaan pöhisevät sekä Donald Trumpista että euron bensasta, vaikka nämä kaksi asiaa käytännössä sulkevat toisensa pois. Myös perussuomalaisten olisi identiteettipolitiikan syvästä suosta ymmärrettävä sen verran, että Trumpin hintojen myötä fossiilisista irtottautuminen ja vihreän siirtymän edistäminen on nimenomaan pienituloisen suomalaisen etu.

Arvoisa puhemies! Oikeistohallituksen talouspolitiikan todellinen tarkoitus ei ole ollut missään vaiheessa velkaantumisen vähentäminen vaan ainoastaan tulonjaon muokkaaminen rikkaimpien eduksi. Samalla hallituksessa istuvat oikeistopuolueet ovat tehneet lopullisen pesäeron pohjoismaiseen hyvinvointivaltioon eli maailmanhistorian menestyneimpään yhteiskuntamalliin ja lähteneet ajamaan suomalaista yhteiskuntaa ideologisista syistä amerikkalaiseen suuntaan. Sillä tiellä odottaa miljardöörien valta ja tavallisen kansan syvenevä ahdinko.

Oikeistohallituksen politiikka pudottaa arviolta 31 000 uutta lasta köyhyyteen — ja tämä, hyvät kansanedustajat, on tietoinen päätös. Lapsiperheköyhyyden syventäminen on paitsi moraalisesti väärin myös taloudellisesti kestänytöntä. Kun ylisukupolvinen syrjäytyminen kasvaa, valtion verotulot vähentyvät ja menot lisääntyvät.

Köyhyydellä ja eriarvoisuudella on myös suora yhteys paljon puhuttuihin oppimistuloksiin. Tällä tiellä oppimistuloksien polarisaatio kasvaa entisestään, kun osalta viedään jo lapsuudessa tosiasialliset mahdollisuudet omien unelmien tavoitteluun. Kaiken päälle valtiovarainministeriöstä tulee julkisesti viestiä siitä, että Suomeen tulisi saada lukukausimak-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

sut. Tämä katkaisisi siivet monen pienituloisen nuoren opiskeluhaaveilta. Tämän vuoksi erityisesti kokoomukselta ja pääministeri Orpolta toivoisin suoraa vastausta: oletteko te sitoutuneita maksuttomaan koulutukseen, vai seuraako nyt tehtyjen koulutusleikkauksien perässä maksuttoman koulutuksen romuttaminen, mikäli se on teistä kiinni?

Arvoisa puhemies! Köyhyys ei ole yksilön vika, se on rakenteellinen ongelma. Kun oikeistopoliitikot ovat valmiita sysäämään yli satatuhatta suomalaista köyhyyteen yhdellä hallituskaudella, niin näin myös todella tapahtuu. Ja tässä juuri piilee jutun juoni: oikeisto ei voi sanoa, että vahva valtiontalous on köyhän paras ystävä, sillä omalla valtakaudellaan se on sössinyt valtiontalouden ja lisännyt köyhyyttä.

Tälle kehitykselle on kuitenkin vaihtoehto. Kun vasemmisto sanoo, että vahva valtiontalous on köyhän paras ystävä, se tarkoittaa oikeudenmukaista tulonjakoa, varallisuuserojen kaventamista, työntekijöiden oikeuksien vahvistamista, reilun kilpailun varmistamista ja pienituloisista huolehtimista. Jos oikeistohallitus haluaa elää Outi Ojalan oppien mukaisesti, joita se mielellään siteeraa, niin voitte aloittaa perumalla härskin miljardilahjan suuryrityksille ja tuomalla kehysriiheen tarvittavat toimet, joilla vastataan työttömyyteen, köyhyyteen, asunnottomuuteen ja ylivelkaantumiseen. Jos hallitus ei tähän pysty, se ei ole kaikkien suomalaisten puolella eikä etenäkään köyhien suomalaisten puolella.

Kannatan edustaja Pekosen tekemää epäluottamusehdotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Bergqvist, varsågod.

15.00 **Sandra Bergqvist r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Det oroliga världspolitiska läget fortsätter kasta sin skugga över människors vardag. Turbulensen ute i världens avspeglar sig särskilt i ekonomin, och det har gjort att många nu känner oro över hur lönen ska räcka till, funderar över vad man kan avstå ifrån eller till och med om det är klokt att ta nästa steg i livet, som att bilda familj, flytta eller köpa bostad. Men det att Finland satsat på förnyelsebar energi gör att vi inte drabbas lika hårt som många andra länder just nu, och det här är ett bevis på att den gröna omställningen måste fortsätta så att vi på sikt kan bli fria från fossila bränslen. Det här kan skydda oss mot skenande oljepriser i framtiden.

Ärade talman! Regeringen har gjort mycket för att stärka ekonomin och sysselsättningen och främja tillväxten, men då vi lever i en sammanlänkad global ekonomi påverkas Finland oundvikligen av omvärldens kriser och osäkerhet. Vi verkar inte i ett tomrum, men ändå har vi fortsatt arbeta framåt och försökt hitta lösningar.

Arvoisa puhemies! RKP:n mielestä lapsiin ja nuoriin panostaminen on ratkaisevan tärkeää tulevaisuuden kannalta. Tiedämme, että lapsuusajan kokemukset vaikuttavat pitkälle aikuiselämään. Siksi meidän on muutettava lastensuojelun painopistettä nykyisestä ongelmiin keskittyvästä järjestelmästä kohti ennaltaehkäisevää järjestelmää, jossa perheet ja lapset saavat riittävästi ennakollista tukea. [Vasemmalta: Perheneuvoloiden lakkauttaminen!] Emme saa toistaa 90-luvun virheitä. Siksi on myös tärkeää säilyttää huostaanotettujen lasten jälkihuolto ja tehdä aktiivisia toimenpiteitä lapsiköyhyyden ehkäisemiseksi. Tältä osin hallitus on päättänyt asettaa peruskoulun etusijalle, koska se on yksi parhaista työkaluistamme sosioekonomisten erojen vähentämiseksi ja demokratian vahvistamiseksi. Lisäksi se antaa lapsillemme vakaan perustan ja mahdollisuuden löytää oma juttunsa ja uskoa tulevaisuuteen. Toimiva ja yhdenvertainen koulu ei ole pelkkää koulutuspolitiikkaa, vaan se on myös työmarkkina-, kotouttamis- ja kasvupolitiikkaa.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Yhdessä perheen kanssa koulu on lapsen arjen peruspilari. Koska lapset viettävät koulussa suuren osan ajastaan, on tärkeää, että se on turvallinen paikka kaikille. Paikka, jossa on oppimisrauha, nollatoleranssi kiusaamiselle ja välittäviä aikuisia. Harrastamisen Suomen malli on myös osoittanut, että suhteellisen pienillä panostuksilla voidaan saada paljon aikaan. Kun kaikilla lapsilla on mielekäs harrastus, yksinäisyys vähenee ja hyvinvointi paranee. RKP:n mielestä Suomen mallia ja koulujen iltapäivätoimintaa tulee täydentää lisäturvaverkolla, joka paikkaa aukkoja, jotka syntyvät koulujen loma-aikoina, kun lasten koulu ja iltapäivätoiminta ovat tauolla, mutta vanhempien työt jatkuvat. Perheen taloudesta riippumatta kaikilla lapsilla pitäisi olla mahdollisuus mielekkääseen vapaa-aikaan turvallisten aikuisten kanssa.

Arvoisa puhemies! Työllisyystilanteen haastavuutta ei voi kaunistella. Jotta saisimme solmun avattua ja jotta useimmat saisivat töitä, RKP:n mielestä olisi tärkeää panostaa kasvuun, jotta suomalaisyritysten näkymistä tulisi myönteisiä ja jotta ne uskaltaisivat investoida ja työllistää. Hallitus onkin hiljattain ottanut käyttöön työllistämissetelin, jolla pyritään helpottamaan nuorten aikuisten siirtymistä työelämään.

I SFP har vi även tagit fram flera andra förslag för att underlätta ungas sysselsättning, exempelvis genom att införa en ungdomsreservering i beskattningen, slopa den första anställningsmånadens arbetspensionsförsäkringsavgift för att främja sommarjobb och ta fram en särskild företagsform för unga mellan 15 och 25 år för att sänka tröskeln för företagande. Nu gäller det för regeringen att vända varenda sten och hålla ett öppet sinne.

Ärade talman! En fungerande social- och hälsovård är bland den viktigaste servicen för våra medborgare, och vi behöver fortsätta arbeta målmedvetet för att tillgången till bashälsovården ska vara smidig. SFP vill också lyfta fram den tredje sektorns roll och våra organisationers avgörande roll, särskilt för människor med de mest utmanande livssituationerna. Skär vi från organisationerna finns det risk att vi ökar på kostnaderna för specialsjukvården. Därför är det nödvändigt att vi hittar åtgärder för att lindra barnfattigdomen och att vi nu i rask takt utreder hur vi kan motverka den i ett läge där familjerna har svårt att hitta arbete och inkomst. Vi får heller inte blunda för dem som redan länge haft det svårt, som exempelvis pensionärer med låga inkomster. Pensionerna har inte skurits, men stigande levnadskostnader tvingar ändå en del att välja mellan mat och medicin, och det här behöver vi ta på största allvar.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

15.06 **Päivi Räsänen kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänä päivänä moni joutuu pohtimaan, riittävätkö rahat välttämättömiin menoihin. Välikysymyksessä kuvattua huolta taloudellisen ahdingon ja turvattomuuden lisääntymisestä ei pidä vähätellä. Osa julkisen talouden sopeutus päätöksistä on kohdistunut samoihin ihmisryhmiin, ja tarvitaan myös korjausliikkeitä.

Yhteiskunnan on oltava vahva silloin, kun ihminen ei pärjää yksin: lapsuudessa, vanhuudessa, sairauksissa ja elämän kriiseissä. Mutta silloin kun ihminen kykenee, hänen tulee osallistua, yrittää ja kantaa vastuuta omasta ja läheistensä elämästä. Kestävä hyvinvointiyhteiskunta rakentuu tästä vastuun tasapainosta — se ei voi perustua pelkästään oikeuteen saada eikä pelkästään velvollisuuteen pärjätä.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Politiikan tehtävänä on rakentaa järjestelmä, jossa työn tekeminen kannattaa, yrittäminen palkitaan ja turvaverkko toimii. Mutta yhteiskunta ei voi olla pelkkä turvaverkko, sen on oltava myös ponnahduslauta.

Suomen julkinen talous on syvästi ja on ollut jo pitkään alijäämäinen. Velkasuhde lähesyy 90:tä prosenttia bkt:sta, ja vuosittaiset korkomenot kasvavat. Velkataakka kasvaa samaan aikaan, kun väestö ikääntyy ja huoltosuhde heikkenee. Yhä harvempi työssäkäyvä kantaa vastuuta yhä useamman tarvitsemista palveluista. Talouden kestävyyttä rapauttaa erityisesti romahtava syntyvyys.

Vuosikymmeniä olemme lisänneet yhteiskunnallista vastuuta eri sektoreilla. Nyt elämme tilanteessa, jossa hyvinvointiyhteiskuntamme rakenteita on kyettävä peruskorjaamaan. Kyse ei ole kulloinkin istuvan hallituksen kokoonpanosta tai ideologiasta, vaan realiteettien luomasta välttämättömyydestä. Tarvitsemme ajattelutavan muutoksen: on kyettävä valitsemaan, millaisia etuja ja palveluita yhteiskunta voi verovaroin luvata ja mitä ei. Tätä työtä on myös ensi vaalikaudella istuvan hallituksen pakko tehdä, eikä siitä tule yhtään helpompaa, päinvastoin. Tämän oppositioedustajatkin käsittävät, vaikka eivät ehkä halua sitä täällä myöntää.

Arvoisa puhemies! Kansainväliset vertailut osoittavat, että Suomen sosiaaliturva on tasoltaan ja kattavuudeltaan vahva ja monin osin EU:n keskitason yläpuolella, mutta siinä on kalleuden lisäksi ongelmansa. Parlamentaarinen sosiaaliturvakomitea on tehnyt vuosien ajan perusteellista työtä järjestelmän uudistamisen pohjaksi. Tuon työn ansiosta meillä on varsin laaja yhteinen ymmärrys järjestelmän ongelmista, sen monimutkaisuudesta ja kannustinloukuista. Hallituksen tavoitteena on yksinkertaisempi, selkeämpi ja ennen kaikkea työhön kannustava sosiaaliturva. Samalla toimintaa kehitetään aktiivisempaan suuntaan: ihminen kohdataan, hänen tilanteensa arvioidaan ja hänet ohjataan palveluihin. Toimeentulotuen roolia selkeytetään viimesijaisena tukena, ja vahvistetaan velvoitteita silloin, kun ihminen kykenee osallistumaan.

Parasta lääkettä pienituloisuuden ja köyhyyden vähentämiseksi on, että mahdollisimman monella työhön kykenevällä on mahdollisuus elättää itsensä ja perheensä omalla työllään. Hallitus on parantanut yritysten toimintaedellytyksiä, madaltanut palkkaamisen kynnystä ja keventänyt työn verotusta. Nuorten työllistymistä tuetaan erillisillä toimilla, ja koulutukseen ja tutkimukseen on panostettu merkittävästi alkaen peruskoulusta. Lapsiperheiden asemaa on vahvistettu muun muassa lapsilisien korotuksilla ja verotuksen työtulovähennyksen lapsikorotuksilla. Eduskuntaryhmämme korostaa, että on tärkeää huolehtia siitä, että perheellistyminen on taloudellisesti mahdollista eri elämäntilanteissa, entistä paremmin myös jo opiskeluvuosina.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointi ei synny vain palveluista, eikä sen rahoitushaasteet ratkea pelkästään budjettipäätöksin. Hyvinvoinnin pohja rakentuu vahvoista perheistä ja yhteisöistä sekä hyvinvointia tukevista elintavoista. Perhe on lapsen ensimmäinen turvapaikka ja tärkein suoja elämän kriiseissä. Varhainen tuki ihmisen elämän eri vaiheiden ongelmassa on sekä inhimillisesti että taloudellisesti viisasta. Se ehkäisee ongelmien kasautumista ja vähentää raskaiden palveluiden tarvetta. Terveyttä tukevilla elämäntavoilla voidaan ehkäistä merkittävästi liikkumattomuuden ja päihteiden käytön yksilöille aiheuttamia kärsimyksiä ja myös yhteiskunnalle aiheutuvia miljardiluokan kustannuksia. 89 000 lasta elää perheessä, jossa vanhemmalla on vakava alkoholiongelma — siksi tarvitaan kansanterveyslähtöistä, vastuullista alkoholipolitiikkaa.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Arvoisa puhemies! Hyvinvointiyhteiskunta on sukupolvien välinen sopimus. Se säilyy vain, jos yhdistämme taloudellisen kestävyuden, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden sekä ihmisen oman vastuun opiskella, tehdä työtä, huolehtia itsestään ja läheisistään. Näin voimme turvata hyvinvointiyhteiskunnan myös tuleville sukupolville.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.11 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Miljoona suomalaista elää köyhyys- ja syrjäytymisriskissä. Se on pysäyttävä tieto ja noloa meille kaikille tässä salissa. Näin ei voi jatkua, tai kohta samassa kohtuuttomassa tilanteessa on toinenkin miljoona suomalaisia. Meidän on laitettava talous kasvuun ja julkinen talous tasapainoon. Suomalaiset ansaitsevat parempaa.

Meidän on tehtävä pitkän tähtäimen suunnitelma ja saatava talous pysyvään kasvuun. On tehtävä valintoja ja keskitettävä voimavaroja esimerkiksi tekoälyyn, digitaalisuuteen ja kaivos- ja puolustusteollisuuteen. Olen esittänyt laajaa ohjelmaa talouskasvun puolesta, eli kyllä keinoja löytyy, jos ne vain otetaan käyttöön.

Eläkeyhtiöiden sijoituksia pitäisi keskittää enemmän kotimaisiin kasvuyrityksiin. Vain viidesosa eläkeyhtiöiden varoista on sijoitettu Suomeen, ja se on aivan liian vähän. 200 miljardia euroa eläkevaroja on sijoitettu ulkomaille.

Kasvuyrityksiä voidaan rahoittaa myös valtion omaisuutta fiksusti myymällä.

Hallitus on epäonnistunut pienten ja keskisuurten yritysten kasvun tukemisessa. Esimerkiksi YEL on edelleen korjaamatta. Arvonlisäveron alaraja pitäisi laittaa 40 000 euroon ja sitten porrastaen 80 000 euron liikevaihtoon asti. Yhteisöveroa olisi pitänyt alentaa viisi prosenttia, ja vain silloin kun yritys investoi. Vain talouden kasvu kuittaa velat.

Yritykset pitää saada kasvuun palkkaamaan lisää ihmisiä töihin ja ihmisten pitää tulla palkallaan paremmin toimeen. Työn tuottavuutta pitää parantaa selvästi niin yksityisellä kuin julkisella puolella.

Vahva julkinen talous on edellytys sille, että voimme auttaa heitä, jotka apua tarvitsevat.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ilman kasvua ei mistään tule mitään, mutta pakko on myös säästää. Ratkaisuna esimerkiksi muut kuin eläkkeisiin liittyvät indeksikorotukset jäädytettäisiin. Ensimmäisenä vuotena säästyisi 500 miljoonaa, toisena 1,1 miljardia, kolmantena 1,8 miljardia ja neljäntenä 2,2 miljardia euroa, mikä jäisi pysyväksi.

Toinen ratkaisu koskee julkisen puolen henkilöstöä. Kaupungeissa, kunnissa, hyvinvointialueilla ja valtiolla työskentelee noin 500 000 ihmistä, ja heistä 100 000 jää eläkkeelle seuraavan hallituskauden aikana. Kun puolet eläkkeelle jäävistä jätetään julkisella puolella korvaamatta, säästy kaks miljardia euroa vuodessa. Digitaalisuus, tekoäly ja kuntien ja muiden tehtävien yhdistäminen tuovat lisää tehokkuutta. Tärkeintä on keskittyä palveluiden laatuun ja riittävyteen. Tässä mallissa ei myöskään tarvita irtisanomisia ja pitkän työuran tehneet ihmiset pääsevät ansaitsemalleen eläkkeelle. On täysin uskomatonta, että hyvinvointialueilta irtisanotaan ihmisiä ja suomalaiset eivät saa hoitoa.

Kun yritystukia karsitaan pysyvästi miljardilla eurolla ja ensi vuoden alkuun suunniteltu, kaavamainen yhteisöveron alennus perutaan, on meillä kasassa jo kuuden miljardin säästöt.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ukrainan ja Iranin kriisit nostavat energian hintaa. Ja mitä tekee hallitus? Hallitus omien sanojensa mukaan ”seuraa tilannetta”. Mitä tekevät Ruotsi ja Saksa? Molemmat reagoivat välittömästi ja pudottivat polttoaineiden verotusta.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Lisäksi Ruotsissa maksetaan korotettua sähkötukea kaikille kotitalouksille. Ruotsi laski myös ruuan arvonlisäveroa viiteen prosenttiin. Suunnan pitäisi olla meillä sama, kun ruoka kallistuu koko ajan.

Meillä hallitus seuraa tilannetta ja sanoo, ettei ole varaa reagoida. Silloin ei ole myöskään varaa väittää, että veronmaksajan ostovoima paranee. Ostovoima ei todellakaan parane, kun kaikki kallistuu. Ja sen huomaa jokainen suomalainen omassa kukkarossaan.

Polttoaineiden ja maakaasun hintojen nousu vaikuttaa laajasti talouteen, kun kuljetuskustannukset nousevat ja muidenkin tuotteiden hinnat nousevat. Inflaatio kiihtyy ja korot nousevat. Kulutus tyrehtyy ja tappaa talouskasvun. Siksi ehdotamme, että hallitus laskee polttoaineiden hintoja määräaikaaisesti.

Nyt hallitus hätäpäissään valmistautuu vaaleihin ja suunnittelee kotitalousvähennyksen määräaikaista korotusta ja varainsiirtoveron väliaikaista poistamista, kun se olisi pitänyt tehdä jo kolme vuotta sitten.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Vain talouskasvun, julkisen talouden tasapainon ja uusien työpaikkojen avulla saamme suomalaisia pois köyhyys- ja syrjäytymisriskistä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustajat voivat nyt pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Partanen, olkaa hyvä.

15.17 Karoliina Partanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Köyhyyden lisääntyminen on vakava asia, eikä sitä pidä missään nimessä vähätellä. On kuitenkin hyvä muistaa, että Suomessa on edelleen kansainvälisesti varsin korkea ja hyvä sosiaaliturvan taso. Tällä hetkellä suurimpana esteenä perheiden toimeentulolle onkin talouskasvun ja työn puute, ja sitä tämä hallitus yrittää tähän maahan luoda. Perheiden raportoimat taloudelliset haasteet tulivat meille ilmi jo viime hallituskaudella, kun suhdanne heikentyi. Myös työttömyys lähti kasvuun vuonna 2022.

Arvoisa puhemies! Minua hieman ihmetyttivät näissä ryhmäpuheenvuoroissa erityisesti keskustan ja vihreiden ryhmäpuheenvuorot. Keskustan puheenvuoro ei juurikaan eronnut vasemmistoliiton puheenvuorosta — miljardit viuhuivat heidän puheenvuoroissaan. Entäpä vihreät? Vihreiden puheenjohtaja Sofia Virta sanoi, että 16-vuotias joutuu laittamaan rastit unelmiensa eteen eikä voi lähteä opiskelemaan. He kuitenkin säätivät viime hallituskaudella oppimisvelvollisuuden, ja jokaisella suomalaisella lapsella on oikeus toisen asteen koulutukseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

15.18 Pekka Aittakumpu ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näiden ryhmäpuheiden jälkeen on kyllä syytä kysyä aivan erityisesti SDP:ltä ja keskustalta, ovatko he todella sitoutuneet tähän velkajarruun ja julkisen talouden tervehdyttämiseen, vai olisiko heidän linjansa holtitonta velkaantumista, jollaista nuo ryhmäpuheet antoivat ymmärtää. Vasemmiston puheessa tuotiin esiin vanha hyvä sanonta, että vahva valtiontalous on köyhän paras ystävä, mutta miksi ette sitten toimi sen mukaan ja miksi kritisoitte hallitusta, joka ni-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

menomaan toimii tämän mukaan? [Minja Koskela: Te ette toimi!] Me yritämme saada valtiontalouden vahvemmaksi. [Välihuutoja]

Hallitus on tosiaan päättänyt, arvoisa puhemies, sijoittaa muun muassa suomalaisten työssäkäyvien lapsiperheiden aseman vahvistamiseen. On tehty monenlaisia toimia, [Veronika Honkasalon välihuuto] esimerkiksi verotuksen lapsivähennyksen palauttaminen ja sen korottaminen, alle kolmevuotiaiden lasten lapsilisien korottaminen, äitiyspakkauksen arvon nostaminen ja tällainen arkeen vaikuttava asia: vaippojen arvonlisäveron madaltaminen. Nämä toimet parantavat, nämä monet toimet parantavat lapsiperheiden taloudellista tilannetta. Haluan kysyä arvoisalta, asianosaiselta ministeriltä: mitä muita toimia hallitus on tehnyt erityisesti lapsiperheiden tilanteen vahvistamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

15.19 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Hyvänen aika, miten ylimielistä puhetta kuulimme välikysymysvastauksessa ministerin suusta. Järkyttävää asenteellisuutta ja yleistämistä: toiset jäävät nukkumaan, kun toiset lähtevät reippaana töihin, vai miten se meni. Suomessa on lähes 350 000 työtöntä, ja tämäkö on ministerin viesti heille? Miltähän näistä työttömistä tuntuu kotona kuunnella tätä vastausta? [Pekka Aittakummun välihuuto]

Ja kyllä, ministeri, me esitämme suojaosien palauttamista. Meillä on siihen tarjota jopa parempi, SDP:n oma malli. Ministeri, kysyitte, mistä ottaisimme tuon 56 miljoonaa, ja vastaan teille: esimerkiksi epäonnistuneen valinnanvapauskokeilunne perumisella, jonka hintalappu on noin 90 miljoonaa vuositasolla, johon teillä on tässä ollut 500 miljoonaa varaa. Voisitteko tehdä tämän budjettiriihessänne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

15.21 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän tämä arjen kustannusten nousu näkyy erityisesti siellä pienituloisten lapsiperheiden, yksinhuoltajien ja ikäihmisten arjessa. Jos ajatellaan nyt vaikka tavallista lapsiperhettä, tämä näkyy siellä arjen valinnoissa: ehkä joudutaan tinkimään harrastuksista, ruokabudjetti tiukenee, yleinen epävarmuus lisääntyy. Kun tiedetään, miten tämmöinen lapsena koettu köyhyys voi vaikuttaa pitkälle ihmisen elämään ja mahdollisuuksiin aina aikuisuuteen asti, niin se on otettava kyllä todella vakavasti. Sitten taas pienituloisten eläkeläisten ostovoima heikkenee samalla, kun palvelumaksuja korotetaan, lääkekulut kasvavat ja asumiskustannukset nousevat. Kyllähän se niin on, että tämä hyvinvointiyhteiskunnan vahvuus mitataan sillä, miten kohdellaan lapsia, perheitä ja vanhuksia, kaikista heikoimmassa asemassa olevia. Kysyn hallitukselta uudestaan: mitä nyt aiotte tässä tilanteessa tehdä näitten pienituloisten kansalaisten hyväksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

15.22 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisat hallituspuolueiden edustajat ja arvoisa Suomen hallitus, kyllä minä ajattelen, että tässä tilanteessa, missä nyt monilla suomalaisilla oikeasti on todella, todella tiukkaa ja haasteita, vähintään, mitä te voisitte tehdä, olisi edes pyytää anteeksi. Ette te onnistuneet luomaan niitä työpaikkoja,

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

mutta te onnistuitte leikkaamaan heiltä, joilla jo oli vaikeinta. Se varmasti olisi jopa rakentavampi tie kuin se, että kertoo, mikä oppositiossa on vikana, kun ei meillä ole nyt sitä valtaa, se on teillä. Teillä on valta, ja teillä on vastuu.

Ja kun me puhumme köyhyydestä, me puhumme aina myös turvallisuudesta. Meidän naapurina on terroristivaltio Venäjä, ja me olemme pieni, viiden miljoonan yhtenäinen ja vahva kansa. Mutta varautumista ei ole vain vahva, perusteltu puolustusbudjetti vaan vahva kokonaisturvallisuuden malli. Minä toivon, että me pidämme kiinni siitä, että eriarvoisuus ei syvene, että me pysymme yhtenäisenä. Kysynkin: miten hallitus on arvioinut näitä köyhyyttä lisääviä päätöksiä osana Suomen kokonaisturvallisuutta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

15.23 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suora sitaatti ministeri Grahn-Laasoselta: ”Järjestelmän pitää olla reilu myös niille, jotka aamulla heräävät pienipalkkaiseen työhön, kun naapuri jää nukkumaan.” Tämä on aivan tavattoman ylimielistä, aivan tavattoman ylimielistä. [Oikealta: Se on totuus!] Kun miettii sitä työtöntä ihmistä, joka on siellä kotonaan, joka ei ole saanut töitä ja jonka on edelleen vielä vaikeampi löytää töitä, koska hallitus on hoitanut tätä taloutta ja työllisyyttä niin huonosti, ja kun sitten täällä ministeriäitiossa sanotaan, että sinne jää kotiin nukkumaan, niin ei kuulosta hyvältä.

Tässä ministerin puheessa oli myös muita tällaisia hieman erikoisia väitteitä, kuten se, että koulutus ja vanhustenhoiva turvataan. Te olette ensi töiksenne heikentäneet vanhuspalveluiden hoitajamitoitusta. Te olette leikanneet koulutuksesta kaikilla asteilla — kyllä, myös peruskoulusta on leikattu valtionosuuksien leikkausten muodossa. Sitten, ministeri, mainitsitte nämä työelämäreformit eli työelämäheikennykset asioina, jotka lisäävät työllisyyttä, kun ne eivät edes teidän omien esitystenne mukaan lisää työpaikkoja. [Arto Satonen: Lisää tietenkin!] Tämä on aivan absurdia puhetta. Te ette voi väittää, että te panostatte lapsiin ja vanhuksiin, kun te leikkaatte [Puhemies koputtaa] lapsilta ja vanhuksilta. 31 000 uutta köyhää lasta — se pitäisi kaikkien siellä ministeriäitiossa muistaa ulkoa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

15.24 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä tämä edeltävä puheenvuoro osoitti, että aivan tahallisesti ministerin puhetta nyt ymmärretään väärin. [Vasemmalta: Suora sitaatti! — Hälinää — Puhemies koputtaa] Nimittäin siinähan tarkoitettiin nimenomaan sitä, että työn tekemisestä täytyy jäädä enemmän käteen [Oikealta: Juuri näin!] kuin siitä, että ollaan työttömänä. Ja kyllähän sen työn tekemisen tulee olla kannustavaa. Siihen sosiaaliturvauudistuksellakin pyritään. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Köyhyys, vähäosaisuus, syrjäytyminen — kyllä ne ovat asioita, jotka on otettava vakavasti. Mutta tämä keskustelu on syytä palauttaa totuudenmukaisiin raameihin. Nimittäin Suomessa köyhyys- ja syrjäytymisriskissä olevien määrä on selvästi EU:n keskitason alapuolella: Suomen luku on 17 prosenttia, kun keskiarvo on 21 prosenttia. Me kuulumme parhaiten pärjäävien maiden joukkoon, vain hieman Norjaa heikompana. Eli faktat oikein. [Suna Kymäläinen: Eli varaa on, vielä lisää vaan!]

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.25 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Me kaikki tiedämme, että tilanne on vaikea ja rahaa ei ole, mutta jos Lähi-idän kriisi jatkuu pitkään ja polttoaineen hinnat nousevat paljon, se vaikuttaa kuljetuskustannuksiin. Inflaatio nousee, nyttien jo, prosentin kuukaudessa, mikä tarkoittaa sitä, että korot nousevat, ja silloin ostovoima pienenee huomattavasti. Ymmärrän sen, että se, että polttoaineen hintojen ja ainakin kuljetusliikkeiden polttoaineiden hintoja pitäisi laskea, maksaa paljon. Mutta oletteko te laskeneet, kuinka paljon se maksaa, jos talous ei kasva ja joudumme semmoiseen tilanteeseen, että verot vähenevät niin että tuloja tulee paljon vähemmän? Mikä on se piste, jolloin polttoaineita voisi laskea?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Annan tässä vaiheessa vastauspuheenvuoron pääministeri Orpolle ja ministeri Grahn-Laasoselle, kummallekin kolme minuuttia. Sen jälkeen jatkamme debattia. — Pääministeri, olkaa hyvä.

15.26 **Pääministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Me emme tietenkään halua kaikkea sitä kehitystä, mitä me nähdään, esimerkiksi lapsiperheköyhyyttä. Emme tietenkään, se ei ole millään tavalla tavoiteltavaa. [Vasemmalta: Sitähän te tavoittelette!] Jokainen lapsi, jokainen perhe on tärkeä. Suomen on oltava maa, jossa jatkossakin jokainen lapsi voi elää sellaista elämää, ettei tarvitse murehtia aikuisten asioita ja jossa voi haaveilla omasta tulevaisuudestaan, ja tämä on meidän tarkoitus. Me haluamme, että mahdollisimman monella vanhemmalla on työtä, että lapset näkevät, kun vanhemmat lähtevät töihin, ja että sillä työtulolla tulee toimeen, että on ostovoimaa, kun pitää huolehtia perheestään ja lapsistaan. Tämän eteen me olemme tehneet töitä. Me haluamme, että meillä on hyvät palvelut, laadukkaat palvelut kaikille, että me turvaamme hyvinvointiyhteiskunnan ytimen. Sen eteen me olemme tehneet töitä.

Mutta kun te sanotte, että me olemme arjesta vieraantuneita, [Vasemmalta: Kyllä!] niin, hyvä oppositio, emme ole. Me saamme nämä viestit. Meillä on tuttaviamme, meillä on ystäviä, meillä on läheisiä, joista me kyllä tiedämme, mitä maassa tapahtuu. Mutta minä sanon, että te olette täydellisesti maailmasta vieraantuneita, kun te ette näe mitään merkitystä sille, muutamaa sivulauseetta lukuun ottamatta, missä tilanteessa Suomi tällä hetkellä on, [Antti Lindtmanin välihuuto] miten šokki toisensa jälkeen iskee Suomen talouteen [Pia Lohikosken välihuuto] ja iskee meidän talouden kasvuun ja työpaikkoihin, niihin työpaikkoihin, joiden pitäisi tulla niille isille ja äideille, niille työttömille, niille nuorille, jotka hakevat ensimmäistä työpaikkaansa, tai pitkäaikaistyöttömälle. Tämä on tosiasia, ei mielipidekysymys. Meidän työllisyys on itse asiassa pysynyt kaiken tämän keskellä hyvällä tasolla, [Antti Lindtman: Hyvä, se on hyvä!] noin 2,5 miljoonaa, lähes se sama taso, mistä hallitus lähti liikkeelle. Työttömyys, kyllä, se on kasvanut samaan aikaan, koska työvoiman määrä on kasvanut. Ihmiset ovat ilmoittautuneet työvoimaan, koska kyllä, sen työn pitää olla kannattavampaa ja siitä on tehty kannattavampaa kuin sosiaaliturvalla eläminen.

Minusta, edustaja Koskela, on myöskin väärin se — kun te tarkkaat vahditte meidän puheitamme [Vasemmalta: Kyllä!] — että te itse aiheutatte vastakkainasettelua. Te tahallanne ymmärrätte väärin, [Vasemmalta: Aijajai!] ja te leimaatte ihmisiä, heidän motiivejaan. Minusta, edustaja Koskela, se on väärin ja se vain pahentaa tilannetta. [Välihuutoja]

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Mutta mitä meidän pitää tehdä? Kyllä, huolehtia myös valtiontaloudesta. Kyllä, vahva valtiontalous on edelleenkin köyhän paras tuki ja ystävä. Se vaatii sitä, että holtiton velkaantumisen on saatava kuriin, [Pia Viitasen välihuuto] ja sitä on tehty miljardeilla. Jos minä kuuntelen oppositiojohtaja Koskelan puheita, niin ei kun miljardeja lisää. Ja mihin se johtaa? Miljardeja lisää korkomenoihin. Ja mistä se on pois? [Veronika Honkasalon välihuuto] Se on pois lapsiperheiltä, köyhiltä, palveluista, hyvinvointiyhteiskunnasta. Ei sellaiseen politiikkaan ole paluuta. Me olemme kokeilleet Suomessa sitä, että me elimme yli varojemme. [Välihuutoja vasemmalta] Me totuimme siihen, että me korjaamme niitä ongelmia, mitä yhteiskunnassa nähdään, [Puhemies koputtaa] laittamalla lisää rahaa, lisää tukia. Meillä ei ole enää varaa siihen. Me tarvitsemme työtä ihmisille, talouden kasvua ja terveen valtiontalouden.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, pääministeri. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä, kolme minuuttia.

15.30 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Varmasti se asia, josta kaikkein eniten saamme kansalaisilta palautetta, on se, missä sävyssä keskustelua eduskunnassa käydään. Väitän, että tässäkin aiheessa meillä on enemmän yhteistä kuin erottavaa: Me kaikki haluamme sellaisen Suomen, jossa ihmiset pysyvät mukana. Me kaikki pidämme täällä suunnilleen samoja asioita arvokkaina. Me arvostamme suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa, sen palveluja, peruskoulua, vanhustenhoivaa, terveydenhuoltoa, lastenneuvoloita, lasten harrastuksien laajaa tukemista suomalaisessa yhteiskunnassa. Me haluamme, että kaikilla lapsilla on mahdollisuuksia rakentaa omannäköistä elämää, kasvaa turvassa. Me panostamme täällä yleiseen asevelvollisuuteen, yleiseen sisäiseen turvallisuuteen, siihen, että kaikilla olisi mahdollisimman hyvä olo. Ihan jokainen tässä salissa haluaa ehkäistä syrjäytymistä. Eli me pidämme, suomalaiset, samoja asioita arvokkaina.

Se, mitä oppositio tekee tällä välikysymyksellä, on kyseenalaistaa hallituksen motiiveja, [Välihuutoja vasemmalta] mutta voin kertoa, että hallituksen motiivina näille toimille, joita on tehty esimerkiksi valtion velkaantumisen hillitsemiseksi, on hyvinvointiyhteiskunnan turvaaminen myöskin tuleville sukupolville. Se on meidän motiivimme tehdä näitä ajoittain erittäin kipeitä, vaikeita ratkaisuja, mutta myös sellaisia rakenneuudistuksia, joilla pyritään saamaan Suomen talous kasvuun ja kukoistukseen, koska sitä kautta, yrittäjyyden kautta, investointien kautta, syntyy suomalainen työ, joka tuo toimeentuloa perheille ja joka tuo niitä tulevaisuudennäkymiä ja turvaa ne verotulot, joista rahoitetaan nämä palvelut, joita me kaikki suomalaiset pidämme arvokkaina.

Minä en syyllistä yhtään työtöntä ihmistä. Minä olen kasvanut 90-luvun Forssassa ja nähnyt työttömyyden hyvin läheltä. Mutta pidän kiinni siitä, että järjestelmän pitää olla reilu myös niille, jotka aamulla heräävät töihin, eli työn tekemisen Suomessa pitää kannattaa. Meidän vastuamme päättäjinä on pyrkiä tekemään kaikkemme, että Suomeen syntyy uutta työtä, että työpaikkoja olisi, että pystyisimme nostamaan lapsiperheitä köyhyydestä nimenomaan työn kautta, että vanhemmilla on työtä ja toimeentuloa, ja että lapset saavat myöskin nähdä sen esimerkin, että suomalaisessa yhteiskunnassa kaikki, jotka suinkaan pystyvät, osallistuvat ja ovat mukana tämän meidän arvokkaan hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa ja samalla luovat mahdollisuuksia omalle perheelle sen omannäköisen elämän rakentamisessa. Siellä syntyy se suomalaisten lasten ja nuorten kasvualusta ja hyvä

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

huominen, ja tätä hallitus tavoittelee. Eli pyrimme työllisyyden vahvistamiseen kasvun kautta ja turvaamaan nämä palvelut, joita suomalaiset pitävät arvokkaina.

Pari huomiota näihin kysymyksiin ja asioihin, jotka täällä nousivat esille. Yksi nosto täältä oli tämä valinnanvapauskokeilu iäkkäälle väestöllemme tai 65 vuotta täyttäneille suomalaisille. Täällä oppositio raivokkaasti vastustaa tätä hanketta, vaikka se on tuonut jo kymmenilletuhansille eläkeläisille nopeamman lääkäriin pääsyn, [Välihuutoja vasemmalta] joka näkyy kaikissa eläkeläistuloluokissa. Se on lisännyt perusterveydenhuollon palvelujen saatavuutta juuri siellä, missä on se kipeä kohta, eli meidän ikääntyvässä väestössämme, joka tarvitsee näitä palveluja. Ja tämä on kaikki julkisen terveydenhuollon, joka on se pääsääntö, päälle, eli uutta ajattelua meidän soteen. [Puhemies koputtaa] Keskustalaiset, tämä kokeilu on tuonut omalääkäreitä pienille paikkakunnille, kuten Kiuruvedelle ja Sieviin. [Puhemies koputtaa] Tämä palvelu on sen lisäksi hyvinkin sosiaalisesti oikeudenmukaisesti toteutettu, koska siinä on hintakattomalli ja sama omavastuu kuin julkisessa terveydenhuollossa, [Puhemies koputtaa] ja se on vielä perustoimeentulossa hyväksyttäviiä menoja.

Mielellään jatketaan tätä keskustelua, mutta vähemmän motiivien kyseenalaistamista, [Puhemies koputtaa] enemmän ratkaisuja velkajarru-Suomessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten jatkamme vastauspuheenvuoroilla. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

15.34 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me keskustelemme köyhyydestä ja elinkustannusten noususta, ja kyllä viimeistään nyt käy ilmi, miten vieraantunut oikeistohallitus on tavallisten suomalaisten arjesta. [Pia Sillanpään välihuuto] Niin ylimielistä oli tämä puhe.

Hallitus näkee suomalaiset naapurina, joka jää nukkumaan tilanteessa, jossa tämän hallituksen politiikan seurauksena yksin pitkäaikaistyöttömyys on noussut 140 000:een, josta puolet on jo kaksi vuotta ollut työttömänä, ja te puhutte, ministeri Grahn-Laasonen, naapurista, joka jää nukkumaan. Näinkö te näette sen suomalaisen työttömän työnhakijan, naapurina, joka jää nukkumaan? [Suna Kymäläisen välihuuto — Krista Kiurun välihuuto] Tämänkaltaista kovaa ylimielistä puhetta ei kyllä ennen tässä maassa ole kuultu, maassa, jossa aiemmin on ajateltu, että kaveria ei jätetä. Me haluamme nähdä myös työttömän lähimmäisenä, joka pidetään tässä yhteiskunnassa mukana.

Sen takia, puhemies, SDP:n mielestä työntöön pitää aina kannattaa [Eduskunnasta: Kyllä!] myös sille työttömälle. Sen vuoksi me haluamme, että te kehysriihessä palautatte suojaosat työttömyysturvaan ja asumistukeen. Oletteko te valmis tekemään tämän kannustimen työttömille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

15.35 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Ministeri Grahn-Laasonen peräänkuulutti oppositiolta rehellisyyttä tunnustaa, mikä osa Suomen vaikeuksista on hallituksen omissa käsissä ja mikä ei. Yritän vastata tähän ministerin pyyntöön.

Hallituksen käsissä ei ole ratkaista Hormuzinsalmen sulkemista tai Trumpin tulleja tai Ukrainan sotaa, ei ainakaan kokonaan. Mutta on ihan kokonaan hallituksen käsissä valita leikata työttömiltä, pitkäaikaissairailta, opiskelijoilta ja pienituloisilta työntekijöiltä. Ja on

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

ihan kokonaan hallituksen omista käsissä valita antaa veronalennuksia suurituloisille, fossiilisille tuontipolttoaineille ja suuryrityksille. On kokonaan teidän käsissänne valita kasvattaa suomalaisten köyhyyttä ja eriarvoistumista. [Eduskunnasta: Erittäin hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

15.36 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on juuri tämän Orpon oikeistohallituksen aikana, kun työllisyyskehitys — tässä maailmanajassa, jossa jokainen maa EU:ssa joutuu kokemaan tämän epävarmuuden — on ollut heikoimmasta päästä täällä Suomessa. Teidän aikananne työttömyys on noussut EU:n korkeimmalle tasolle. Ja tässä tilanteessa köyhyyttä koskevaan välikysymykseen vastaava ministeri — tilanteessa, jossa teidän aikananne työttömyysaste on noussut koko EU:n korkeimmalle tasolle ja avointen työpaikkojen määrä on ollut jyrkässä laskussa — ryhtyy puhumaan työttömistä ikään kuin: ”kun he haluavat jäädä kotiin nukkumaan.” [Oikealta: Ei! — Hälää — Puhemies koputtaa] Sanoitte: ”kun naapuri jää nukkumaan.” Kyllä, arvoisat ministerit, arvoisa kokoomus, tämä kertoo siitä, että te olette vieraantuneet tavallisen työttömän arjesta maassa, jossa on nyt EU:n korkein työttömyys. [Puhemies koputtaa] Eikö nyt edes pieni kädenojennus näille työttömille olisi palauttaa tämä suojaosa, [Puhemies koputtaa] kuten teidän omista riveistännekin vaaditaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Minuutti on nyt käytetty, edustaja Lindtman. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

15.37 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nämä hallituksen puheet ja ministereiden vastaukset ovat mielestäni erittäin ylimielisiä ja kylmiä. Minusta te todellakin annatte ainakin sellaisen kuvan, että te vähättelette ihmisten kokemaa hätää. Aivan niin kuin tässä on todettu, ministerin kirjoitetussa puheessa, joka meillä kaikilla on luettavissa, todetaan, että naapuri, joka jää kotiin nukkumaan. Te sanotte työttömästä ihmisestä näin.

Miten teidän on niin vaikea tässä myöntää, että nämä teidän päätöksenne ja teidän tekemänne politiikka ovat aiheuttaneet monille ihmisille tulonmenetyksiä? Te ette ole puhuneet siitä lainkaan. Se näkyy suomalaisten arjessa, ja se näkyy suomalaisten tileillä. Tämänkin keskustelun aikana sain viestin, jossa eläkkeellä oleva isoäiti kirjoitti, että hänen eläkkeensä on laskenut ja hänelle tärkeintä elämässä ovat lapset ja lapsenlapset, mutta nyt hän joutuu toivomaan, että hänen lapsensa ja lapsenlapsensa [Puhemies koputtaa] eivät tulisi käymään hänen luonaan, koska hänellä ei ole varaa siihen, [Puhemies koputtaa] että hän tarjoaisi lapsilleen ja lapsenlapsilleen ruokaa. Arvoisa puhemies, onko tämä kohtuullista? [Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Minuutti on käytetty, edustaja Pekonen. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

15.39 **Seppo Eskelinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä keskustelu on osoittanut, miten vieraantunut hallitus on pienituloisten ja työttömien arjesta. Toinen iso ongelma on, että te ette tunnista oikein päätöstenne seurauksia ja sitä hintalap-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

pua, mikä tästä tulevaisuudessa tulee. Lisäksi, kun valmistelette päätöksiä, ette kuuntele asiantuntijoita ettekä tee kunnollisia vaikutusarvioita. Itse olen 35 vuotta ollut politiikassa, ja en ole tämmöistä aikaa kokenut: sitä hädän määrää, avunpyyntöjen määrää ja tuskaa, mitä päivittäin tulee. Ja se on kyllä aivan teidän hallituksenne linjauksien, ei maailman talouden vika. Monta asiaa olisi pystynyt tekemään sille, että pienituloisen ja työttömän elämä olisi helpottunut. Kouluista hyvä esimerkki on se, että moni koulu on maanantaisin joutunut lisäämään kouluruokaa. Nälkäisiä lapsia tulee pilvin pimein viikonlopun jälkeen kouluun. Moni merkki kertoo, missä ollaan. Nyt todellakin tarvitaan pikaisia toimenpiteitä [Puhemies koputtaa] erityisesti pienituloisten ja työttömien osalta budjettiriihessä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

15.40 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Köyhyys on kyllä todellinen ongelma. Siitä ei varmasti meillä tässä salissa ole erimielisyyttä, mutta erimielisyyttä on näköjään siinä, millä tavoin sitä ratkaistaan. Vasemmiston ja opposition vastaus näköjään on lisätä tukia ja julkisia menoja vain velaksi. Hallituksen vastaus on lisätä työtä, parantaa kannustimia ja saada talous kasvuun. Jos ihminen jää pysyvästi tukien varaan, köyhyys ei todellakaan poistu, sitä vain ylläpidetään eri muodoissa. Jos ihminen saa työtä ja tulot kasvavat, silloin ihmisen tilanne muuttuu mahdollisesti pysyvästi. Siksi hallitus keskittyy työllisyyden ja talouden kasvun edellytysten parantamiseen, jotta ihmisistä voidaan pitää huolta kestävästi nyt ja myös tulevaisuudessa.

Haluaisinkin kysyä nyt oppositiolta: millä tavoin teidän mielestänne köyhyys vähenee ja heikommassa asemassa olevia ihmisiä suojataan tulevaisuudessa, jos Suomen talous halvaannutetaan estottomalla velanotolla? [Krista Kiuru: Sitähän te teette just!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

15.41 **Tuomas Kettunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pääsen vastaamaan tähän edustaja Kopran kysymykseen. Mutta ihan ensimmäiseksi minä totean, että me, Suomen Keskusta, haluamme eron tästä lapsiperheköyhyydestä. Me olemme huolissamme näistä hallituksen toimista, jotka ovat johtaneet yhä useamman lapsiperheen tulo-tason merkittävään laskuun. Tämä köyhyys eriarvoistaa lapsia. Lapsiperheille elinkustannusten nousu näkyy suoraan arjen valinnoissa.

Kun perussuomalaisten ryhmäpuheenvuorossa todettiin näin, että edellinen hallitus teki ilmastokiihkoista politiikkaa, niin täytyy kyllä todeta, että ne ilmastotavoitteet ovat myös nykyisellä hallituksella. Ette te pääse siitä yli ettekä ympäri, että kun polttoaineen hinta on noussut, niin se näkyy myös lapsiperheitten arjessa nousevina kustannuksina. Se johtaa siihen, että moni lapsi joutuu harrastuksesta luopumaan. Se näkyy lapsiperheillä tiukkoina ruokabudjetteina.

Edustaja Kopra, perukaa nyt se Turun tunnin juna. 400 miljoonaa euroa jää säästöön, että te voitte sillä rahalla [Puhemies koputtaa] sen 56 miljoonaa laittaa sinne työttömyysturvan suojaosan palauttamiseen. [Puhemies koputtaa] Sillä saadaan ihmisille edes hieman töitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

15.42 **Jorma Piisinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmiston välikysymys on otettava vakavasti, mutta vasemmisto syyttää hallitusta turvaverkkojen purkamisesta. Todellisuudessa vahvistamme niitä varmistamalla valtiontalouden kestävyyttä. Toimeentulotuen tason ja palkan välisen eron on oltava kannustava. Jos ero on liian pieni, romutamme työmoraalin ja hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohjan. On selvää, että maltillisillakin kuukausituloilla saavutetaan taso, joka ylittää perustoimeentulon selvästi.

Hallitus ei voi ryhtyä työnantajaksi, mutta se voi parantaa yritysten edellytyksiä luoda työpaikkoja, ja sitä juuri teemme. Suhdanteille emme voi mitään. Tarvitsemme näitä rakenteellisia uudistuksia, joilla työn tarjonta lisääntyy, koska vain työ ja yrittäminen luovat hyvinvointia, ja se on myös pienituloisen etu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hanna Holopainen, olkaa hyvä.

15.44 **Hanna Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me elämme ajassa, jossa yhteiskunnan ja yksilöiden kyky varautua, sopeutua ja selviytyä muutoksista on entistä tärkeämpää. Kun nyt köyhyyttä tietoisilla päätöksillä lisätään, heikennetään suoraan myös ihmisten resilienssiä. Taloudelliset puskurit katoavat, arjesta tulee epävarmaa, ja kyky selvitä yllättävistä tilanteista murenee. Ihmiset joutuvat elämään kädestä suuhun juuri silloin, kun ennakointi ja turva olisivat kaikkein tärkeimpiä. Jos me haluamme Suomen olevan vahva ja kestävä tässä monien myllerrysten maailmanajassa, me emme voi rakentaa yhteiskuntaa yhä lisääntyvän köyhyyden varaan.

Kysynkin: tunnistaako hallitus, että köyhyyttä lisäävä politiikka heikentää samalla myös koko yhteiskunnan kriisinkestävyyttä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen, olkaa hyvä.

15.44 **Jessi Jokelainen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos nyt olen oikein ymmärtänyt, niin hallituksen tavoitteena on ollut työllisyyden kasvattaminen, kasvun luominen, velan taittaminen ja hyvinvointivaltion vahvistaminen. Mitä on tähän saakka saatu? 100 000 uutta työtöntä, konkurssiaalto, entistä enemmän velkaa ja henkijieveriin leikatut julkiset palvelut. Käsittääkseni oli myös niin, että suomalaisille luvattiin yhteiset talokoot ja vain kohtuullisia uhrauksia talouden saamiseksi tasapainoon. No, nythän on niin, että valtionvelkaa — siis sitä velkaa, jota te olette ainoastaan kasvattaneet — on maksettu kaikista pienituloisimpien perustarpeista. Yli miljoona suomalaista on jäljiltänne köyhyysriskissä, asunnottomuus on kasvussa ensimmäistä kertaa 12 vuoteen, ja tämän tilanteen päälle olette vielä tekemässä miljardin euron loven verotulokertymään suuryritysten hyväksi.

Arvoisa ministeri, on miljoona köyhää suomalaista, 300 000 työtöntä, ja velka ei väheene. Vastatkaa suoraan: onko tämä mielestänne kohtuullista?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

15.46 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja arvoisa oppositio! Venäjän-kaupan romahtaminen, korkojen nousu ja inflaatio eivät ole olleet kotimaisen politiikan päätettävissä. Orpon hallitus on valinnut linjan, jossa Suomen taloutta vakautetaan määrätietoisesti samalla, kun turvallisuudestamme pidetään kiinni. Velkaantumista pyri-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

tään hillitsemään, rakenteita uudistetaan, ja samalla Suomi kantaa vastuunsa tukemalla Ukrainaa. Oppositio voi kritisoida, mutta teillä ei ole esittää uskottavia vaihtoehtoja, joilla nämä miljardiluokan iskut olisi voitu välttää. Tässä tilanteessa hallituksen linja on välttämätön ja Suomen edun mukainen. Toisin kuin opposition antama kuva antaa ymmärtää, hallitus ei tee leikkauksia siksi, että se olisi hauskaa. Teemme kaikkemme hillitäksemme — huom. hillitäksemme — velkaantumista, ja teemme tämän tulevia sukupolvia ajatellen. Emme ajattele vain seuraavia vaaleja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

15.47 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä tämä on yli-mielisyyden huippu tältä hallitukselta, jonka aikana on 140 000 pitkäaikaistyötöntä ja tehdään ennätyksiä huonossa työllisyyden hoidossa, kun tämän hallituksen ministeri toteaa, että työttömät ovat naapureita, jotka jäävät nukkumaan [Välihuutoja] — naapureita, jotka jäävät nukkumaan — tässä tilanteessa, missä teidän työllisyyspolitiikkanne on ollut Euroopan surkeinta. [Johanna Ojala-Niemelä: Niinhän te sanoitte, mitä sitä kiertelemään!]

Puhemies! Näillä ihmisillä on todella vaikeaa. Perheissä mietitään, onko rahaa ruokaan, onko rahaa lasten harrastuksiin. Olette saattaneet leikkauksillanne 31 000 lasta köyhyyteen. Olette leikanneet hoitoonpääsystä ja vanhustenhoivasta. Nämä kaikki lisäävät ihmisten huolta ja turvattomuutta. Ja mitä te teette tänä aikana? Tekin, ministeri, puheenvuorossanne puolustitte suuryritysten veronkevennyksiä, joihin teillä on varaa tulevaisuudessa kehysriihessä, ja samaan aikaan totesitte, että teillä ei ole varaa siihen suojaosan palauttamiseen, siihen keinoon, jolla se työtön voisi auttaa itse itseään. Miten te voitte, ministeri, tehdä tällaisia arvovalintoja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

15.48 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on lisännyt köyhyyttä omilla toimillaan. Olenkin hämmentynyt tästä keskustelusta, koska kun olen kuunnellut pääministerin ja muitten ministereitten puheenvuoroja, niin näyttää siltä, että se on jollain tasolla tullut teille yllätyksenä. Kun me ollaan sosiaali- ja terveysvaliokunnassa käsitelty niin asumistuen leikkauksia, työttömien lapsikorotuksen leikkauksia kuin suojaosia, asiantuntijalausunnat ovat olleet hyvin selkeitä: hallituksen toimet tulevat lisäämään köyhyyttä. Se on ollut ihan itsestäänselvä lopputulos tälle teidän tekemällemme politiikalle, ja yhtäkkiä te olettekin ymmällänne siitä.

Samaan aikaan asiantuntijat ovat nostaneet esille, että kun tehdään näitä kokoomuksen esittämiä kannusteita vaikka hakeutua työmarkkinoille, niin ei ole tällä hetkellä työmarkkinoita, jotka vetäisivät niitä työttömiä, eli ei ole niitä mahdollisuuksia täyttää niitä velvoitteita, mitä hallitus näiltä työttömiltä vaatii. Sen takia tämä keskustelu ihan rehellisyyden nimissä tuntuu todella hämmentävältä — hämmentävältä, koska tässä on tilanne, missä hallitus ei edes itse tunnista ääneen sitä, että teidän tekemällemme politiikalla oli alun perinkin tarkoitus [Puhemies koputtaa] heikentää yksittäisten ihmisten taloudellista tilannetta. [Terre Sammallahti: Eikä ollut!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

15.49 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Ministerit ja useat hallituksen edustajat puheissaan kuvasivat, miten hyvin Suomessa menee, ja tämä oli uskomatonta kuultavaa. Hallitus ei näe todellisuutta, missä köyhyys ja epätoivo vain lisääntyvät hallituksen päätöksillä.

Hallituksen vastaus välikysymykseen köyhyydestä kuulosti jotenkin tutulta. Aiemmin olemme kuulleet hallituksen edelliseltä työministeriltä, että Suomeen on syntynyt 100 000 uutta työpaikkaa, mutta ne eivät vain nyt ole vielä konkretisoituneet. Onko hallituksen ajatus köyhyydestä sama, eli että hallituksen päätöksellä Suomi ja suomalaiset voivat hyvin ja köyhyys on vähentynyt, mutta se ei vain ole vielä konkretisoitunut? [Oikealta: Käytännössä näin!]

Toivotan hallituksen tervetulleeksi todellisuuteen, pois sieltä unelmahötöstä. Tehkää oikeita päätöksiä, joilla suomalaiset voivat paremmin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

15.50 **Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Lasten, nuorten ja perheiden köyhyys on kasvussa, ja se on seurausta vanhempien liian pienistä palkoista, epävarmasta työelämästä, matalapalkkaköyhyydestä, jonka hallitus lukuisilla työelämäoikeuksien ja sosiaaliturvan leikkauksilla aiheuttaa.

Köyhien lasten määrä on kasvamassa yli 30 000:lla, ja tässä tilanteessa hallitus on päättänyt lopettaa kokonaan pienituloisille tarkoitetut STEAn tukemat lomat. Valtiolla säästö on aivan olematon, mutta monille matalapalkkaisille perheille nämä tuetut lomat ovat olleet ainoa mahdollisuus hengähtää. Ne ovat tarjonneet lapsille kokemuksia, joita varakaammissa perheissä pidetään itsestäänselvyyksinä. Kun tuetut lomat lopetetaan, viedään pois mahdollisuus palautumiseen niiltä, jotka sitä eniten tarvitsevat, ihmisiltä, jotka työskentelevät raskaissa, pienipalkkaisissa töissä hyvin vaihtelevin ja vaikein työajoin, vaikkapa elintarvikealalla, jonka työehtoja te muuten heikensitte suoraan lailla kumoamalla leipomotyöaikalain. [Puhemies koputtaa]

Jos työntekijä ei koskaan pääse irti arjen kuormituksesta, hän uupuu. Ministeri Grahn-Laasonen, onko niin, [Puhemies koputtaa] että hallituksen politiikassa lepo ja palautuminen kuuluvat vain niille, joilla on varaa maksaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

15.52 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On syytä ehkä palauttaa mieleen, että aikaisemmin eduskunta oli yksimielinen siitä, että köyhyyttä pitää vähentää ja erityisesti lapsiperheköyhyyttä pitää vähentää. Siihen sitouduttiin koko tämän eduskunnan joukolla. Kymmenessä vuodessa lupasimme EU:lle ja monille muille tahoille, että me teemme paremmin.

On erikoista, että hallitusohjelmaneuvoittelussa teillä oli tiedossa, että köyhien määrä lisääntyy ja että erityisesti lapsiperheköyhien määrä lisääntyy, siis lapsien, köyhien lapsien määrä lisääntyy enemmän kuin köyhien aikuisten määrä. Mutta silti te päätitte toteuttaa kahden miljardin leikkaukset sosiaaliturvaan. Ja nyt te istutte täällä Hangon kekseinä ja ihmettelette, että näin pääsi käymään, että te ette poliittisesti tavoitelleet köyhyyden lisääntymistä, vaikka te tiesitte, että näin tulee tapahtumaan, ja salasitte tämän suomalaisilta melkein kaksi vuotta, kun yhteisvaikutuksia ei saatu tästä hallituksesta ulos. Pitääkö teidän pie-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

nentää vain taloudellista kestävyysvajetta vai myöskin sosiaalista kestävyysvajetta? Kysynkin teiltä [Puhemies koputtaa] asiasta vastaavana ministerinä: kumpi on teidän tehtävänne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sammallahti, olkaa hyvä.

15.53 **Tere Sammallahti kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvon puhemies! Pidän aivan käsittämättömänä tätä tapaa, millä täällä puhutaan, aivan niin kuin Suomella ei olisi 15 miljardin euron kestävyysvajetta. Jokaiseen Suomen ongelmaan vasemmalta esitetään jonkinlaiseksi ratkaisuksi verojen korottamista, lisää sosiaalitukia, palaamista vanhaan, työmarkkinoiden jäykistämistä entisestään ja niin edespäin ja niin edespäin. Minun mielestäni on todella ylimielistä antaa sellainen kuva suomalaisille, että Suomi voisi jatkaa niin kuin aina ennenkin, että mitään hätää ei ole eikä minkään tarvitse muuttua. Tämä on aivan uskomatonta, että yksikään opposition puheenvuoro ei ole tarjonnut täällä mitään konkreettista vaihtoehtoa, ei hintalappua eikä työllisyysvaikutusta. [Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

15.54 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minusta on aivan oikein, että oppositio pyrkii kirittämään hallitusta hallituksen toimissa ja pyrkii siihen, että hallitus tekisi yhä entistä enemmän sen eteen töitä, että Suomessa yhä useampi saisi töitä ja suomalaisten ostovoima paranisi ja saataisiin köyhyyttä vähennettyä. Se on aivan oikein, se kuuluu oppositiolle. Mutta se, mikä tässä hämmentää viikosta toiseen, väläkysymyksestä toiseen, on se, että te peittelette tai jopa ehkä häpeätte esittää sitä teidän omaa vaihtoehtoanne. Nimittäin tätäkin keskustelua silmällä pitäen kävin läpi vasemmiston vaihtoehtoja. Nämäkö auttavat köyhydessä: bensaveron korotukset, ilmastopolitiikan kiristäminen — lukuohje: metsätehtaiden sulkeminen — työn ja yrittämisen veronkorotukset, kehitysavun lisääminen velaksi ja humanitääriseen maahanmuuton lisääminen? Nyt kysyn: miten nämä toimet, joita te vasemmistossa laajasti esitätte ja kannatatte, auttavat suomalaisia pienituloisia ihmisiä, suomalaisia köyhiä ihmisiä? Kertokaa se meille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

15.55 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Köyhyys koskettaa myös opiskelijoita. Orpon hallitus hävittää kautensa aikana opiskelijan toimeentulosta jopa lähes kolmanneksen. Kuinka monen ihmisryhmän toimeentulosta voitaisiin leikata pois lähes kolmannes ja ajatella, että sehän on vain kannustavaa?

Opiskelijat elävät yhä enemmän velaksi. Opintovelallisilta jäi viime vuonna maksamatta yli 100 miljoonaa euroa opintolainoja. Kelan perinnässä on jo yli 36 000 opintovelallista, jotka eivät ole pystyneet maksamaan opintolainojaan takaisin. Opintotuen lainapainotteisuuden kasvattaminen johtaa kasvavaan eriarvoisuuteen ja todella kohtuuttomiin tilanteisiin, varsinkin kun vakituisen työpaikan saamiseen opintojen jälkeen ei voi luottaa.

Hyvä hallitus, THL:n tutkimuksen mukaan joka neljäs opiskelija pelkää, ettei raha riitä ruokaan. Mitä te vastaatte näille opiskelijoille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

15.56 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te lupasitte 100 000 uutta työpaikkaa ennen vaaleja, ja nyt kun te päätöksillänne lisäätte työttömien määrää ja köyhien määrää valtavilla määrillä, niin yhtäkkiä te syyllistätte työttömiä ihmisiä tästä katastrofaalisesta politiikasta, mitä te teette. [Oikealta: Eikä syytetä!] Kävin läpi vielä uudestaan ministerin vastauksen. Siellä tosiaan yhden kerran viitataan suoraan työttömään ihmiseen, ja tämä tapahtuu sillä tavoin, että viitataan häneen nukkuvana naapurina.

On tosiasioiden vääristelyä, että te sanotte, että te panostatte lapsiin ja nuoriin, kun tosiasiassa te leikkaatte 18—24-vuotiailta nuorilta kaikkein eniten ja te kasvatatte nuorten hyvinvointivelkaa tulevaisuudessa. On ihmisiä, jotka eivät kykene tekemään töitä, ja on ihmisiä, jotka eivät saa töitä, vaikka he kuinka hakisivat niitä töitä, [Puhemies koputtaa] ja on työssäkäyviä ihmisiä, jotka elävät syvässä köyhyydessä, ministeri Grahn-Laasonen. [Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

15.57 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vahva julkinen talous todellakin on köyhän paras ystävä, ja siksi julkinen talous täytyy saada tasapainoon, mutta senkin voi tehdä niin monella eri tavalla. Oikeudenmukaisuudesta ehkä SDP on antanut omissa vaihtoehtobudjeteissaan mallin: sopeuttamisen mittakaava hallituksen luokkaa, mutta yhdeksän kymmenestä hyötyy taloudellisesti enemmän.

Joten ehkä tässä suhteessa on pakko kysyä hallitukselta: koetteko te, että teidän poliitikallanne on ollut vaikutusta siihen, että meillä on yli 30 000 uutta lasta tippunut köyhyyteen verrattuna teidän kautenne alkuun? Meillä on noin miljoona suomalaista, jotka elävät köyhyysrajalla, ja lukemattomia suomalaisia työntekijöitä, jotka eivät tule palkallaan toimeen vaan joutuvat turvautumaan sosiaaliapuun.

Täytyy lopuksi vielä todeta, että kyllä hämmensi edustaja Päivi Räsänen näkemys siitä, että meidän pitäisi jotenkin olla ehkä tyytyväisiä siihen, että meidän köyhyydessä elävien ihmisten joukko on EU:n keskiarvon alapuolella, että vain 17 prosenttia suomalaisista elää köyhyydessä. Tämä varmaan sitten lohduttaa suomalaisia köyhiä, että me emme ole ihan Romanian ja Bulgarian tasolla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

15.59 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Äskettäin selvitettiin, että merkittävä osa startup-yrittäjistä on harkinnut Suomesta muutto muualle ja että yksi keskeinen syy tähän on Suomen verotus. Kuvitteletteko te siellä oppositiossa, että verotus on heidän mielestään Suomessa liian kevyttä? Tässä on teille selitys ja vastaus siihen, miksi myös yrittäjien ja asiantuntijatehtävissä toimivien verotusta on kevennetty. Jos edellä mainitut yrittäjät lähtevät Suomesta, samalla lähtevät myös työpaikat ja verotulot. [Suna Kymäläisen välihuuto]

Edelleen haluan yhtyä ministeri Grahn-Laasosen vetoomukseen siitä, ettei täällä epäiläisi ja vääristeltäisi toisten motiiveja. Ette kai oikeasti luule, että hallituksen tai hallituspuolueiden tavoitteena ja motiivina on kiusata tai lyödä vähäosaisia ihmisiä? Kyllä varsin hyvin tiedätte, että näin ei ole.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten vastauspuheenvuoro, ministeri Grahn-Laasonen, neljä minuuttia, olkaa hyvä, ja sen jälkeen jatkamme debattia.

16.00 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Työttömyys ei ole työttömän syy. Me emme ajattele näin, että työttömyys olisi työttömän syy. [Vasemmalta: Tehän sanoitte näin!] Minä en syyllistä yhtään työtöntä ihmistä, ja tällä hetkellä työttömyyden syy on lähinnä Putinin sotiminen Ukrainassa ja lisäksi tämä maailman epävarmuus, joka vaikuttaa Suomen talouteen ja tähän suhdanteeseen. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Näitä Suomen talouden ongelmia hallitus pyrkii ratkaisemaan, jotta Suomessa olisi työtä jokaiselle.

Minä myöskään en hyväksy sitä, että täällä sanoja vääristellään. [Krista Kiurun välihuuto — Puhemies koputtaa] Minä haluan toistaa sen, mitä sanoin, kun puhuin työttömyysturvasta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Annetaan puhua yksi kerrallaan.

Meillä on kattava työttömyysturva, mutta oikeuksien rinnalla myös velvollisuuksia. Järjestelmän pitää olla reilu myös niille, jotka aamulla heräävät pienipalkkaiseen työhön, kun naapuri jää nukkumaan, siis reilu myös heille, jotka heräävät aikaiseen aamuvuoroon, kun me muut vielä nukumme. [Välihuutoja vasemmalta — Kokoomuksen ryhmästä: Kuunnella!] Lisäksi sanoin, että pohjoismainen hyvinvointivaltio edellyttää kaikkien työhön kykenevien osallistumista ja aktiivista työnhakua. Tämä on osa suomalaisen sosiaaliturvan periaatteita. Meillä on kannustava mutta myös velvoittava vastikkeellinen sosiaaliturva. ”Tämän ääneen sanominen onnistuu muissa Pohjoismaissa demareiltakin, miksei täällä?” näin jatkoin. Mutta älkää vääristelkö sanoja. Minä en syyllistä työttömiä ihmisiä eikä tämä hallitus. Työttömyys ei ole ihmisen vika, [Veronika Honkasalo: Tehän sanoitte niin!] vaan työttömyys johtuu näistä meidän tällä hetkellä erittäin hankalista olosuhteista, suhdanteesta, Putinin sotimisesta Ukrainassa, maailman epävarmuudesta, mikä saa aikaan sen, että yritykset eivät uskalla tällä hetkellä investoida eivätkä palkata uusia ihmisiä. Näissä asioissa hallitus tekee kaikkensa korjatakseen Suomen kilpailukykyä ja saadakseen Suomen talouden kasvuun, ja tämä on meille oleellinen ja tärkeä asia.

Tällä hallituskaudella hallitus on myöskin merkittäväällä tavalla purkanut sosiaaliturvasta kannustinloukkuja ja rakentanut yksinkertaisempaa sosiaaliturvaa, joka olisi ihmisille myös helpompi ymmärtää, jotta olisi myöskin helpompi saada tästä järjestelmästä se tuki, mitä tästä järjestelmästä toivotaan. Haluamme julkisen sektorimme voivan hyvin, mutta tällä hetkellä on hyvä myöskin sanoa se, että Suomen julkinen sektori on OECD-maiden suurin, ja me tasaamme tuloeroja erittäin voimakkaasti. Haluan kysyä oppositiolta, joka käytti nämä puheenvuorot tässä salissa: onko joku asia, joka Suomessa olisi teidän mielestänne hyvin tällä hetkellä? Me emme varmasti nimittäin ole maailman onnellisin maa vahingossa. Meillä on hyvä hyvinvointivaltio, meillä on erinomaiset palvelut, meillä on koulutusmahdollisuuksia, meillä on mahdollisuuksia rakentaa omannäköistä elämää, ja tämän puolesta hallitus tekee töitä. Maailmanlaajuisesti köyhyyttä ovat eniten historian saatossa vähentäneet talouskasvu, teollistuminen ja koulutustason nousu. Näitä samoja lääkkeitä me haluamme käyttää tulevaisuudessakin: nostaa suomalaisten koulutustasoa, saada Suomen talouden kasvuun ja uudistaa suomalaisen yhteiskunnan rakenteita niin, että me pääsemme mukaan siihen kehitykseen ja edistykseen, joka tuo Suomeen uusia työpaikkoja,

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

uusien kasvun mahdollisuuksia ja jopa nostaa ihmisiä köyhyydestä, niin kuin suomalainen hyvinvointiyhteiskunta on sen historian läpi tehnyt.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

16.04 **Timo Furuholm vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vuoden 2023 kesäkuussa pääministeri esitteli uunituoreen hallitusohjelman ja lopetti silloisen puheenvuoronsa toteamalla, että hyvin tässä käy. Hallitusohjelmaa on toimeenpantu kohta kolme pitkää vuotta, ja olemme tilanteessa, jossa meidän oli pakko tehdä tämä välikysymys köyhyydestä — emme kiusallamme, vaan siksi, että tilanne on hyvin huolestuttava. Suomen työttömyys on Euroopan korkeinta, köyhyys- ja syrjäytymisriskissä on lähes miljoona ihmistä, ulosottovelvollisten määrä on kasvanut yli 600 000:n, ja yhä useampi lapsi elää köyhyydessä. Tulostaulu, hyvä hallitus, ei näytä hyvältä.

Arvoisa pääministeri! Teillä on valtaa, jota voitte nyt kehysriihessä käyttää. Kysymys on lopulta siitä, valitsetteko te tiukoilla olevat lapsiperheet ja muut heikommassa asemassa olevat vai jatkatteko tällä linjalla, jossa heille ei käy hyvin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valtola.

16.05 **Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on hyvinvointiyhteiskunta, jonka perusta on vahva. Me huolehdimme toisistamme ja kannamme vastuuta yhteisestä tulevaisuudesta.

Eilen Finlandia-talolla järjestettiin NUORI-messut, ja siellä kannettiin hyvin paljon huolta siitä, miten politiikassa puhutaan meidän nykyisestä tilanteesta. Samalla meidän on kuitenkin katsottava totuutta silmiin. Suomi on velkaantunut pitkään, eikä tätä kehitystä voi enää sivuuttaa. Siksi hallitus on tehnyt vaikeita mutta välttämättömiä päätöksiä talouden tasapainottamiseksi, kasvun vahvistamiseksi ja työllisyyden parantamiseksi. Näiden päätösten tavoitteena ei ole ollut heikentää hyvinvointiyhteiskuntaa, päinvastoin. Niiden tarkoitus on turvata suomalaisille tärkeät palvelut myös tulevaisuudessa: laadukas koulutus, toimiva terveydenhuolto, arvokas vanhuudenhoiva sekä vahva maanpuolustus epävarmassa maailmassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ojala-Niemelä.

16.06 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen tavoitteena oli 100 000 uuden työpaikan luominen, mutta kävikin päinvastoin: tuli 100 000 uutta työtöntä. Samaan aikaan asumis-, työttömyys- ja toimeentulotukia on leikattu, kun asumisen ja liikenteen kulut ovat myös lisäksi kasvussa. Monelle tuli yllätyksenä se, kuinka pian työttömyysturva leikkaantuu ja kuinka nopeasti pennin venyttäminen alkaa, kun työttömyys kohtaa. Häädöt ovat lisääntyneet ja asunnottomuus kasvanut. Voudilla riittää ulosmitattavaa ja myytävää vuosiksi eteenpäin.

Samalla sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut ovat joutuneet monella ulosottoon. Osa joutuu turvautumaan ruoka-apuun. Jonot kasvavat samaan aikaan, kun hävikkiruuan määrä on vähentynyt. Jonoissa on nuoria, yksinhuoltajia ja ikäihmisiä. Teidän politiikkanne seurauksena 31 000 lasta on sysätty köyhyyteen.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Samalla kun viette pienituloisilta leivän suusta, on teillä riittänyt kylvää rahaa hyväosaisten veronalennuksiin. Haastankin teidät, [Puhemies koputtaa] että menette tutustumaan ruokajonoihin ja keskustelette siellä ihmisten kanssa, jotta ymmärtäisitte, mitä on olla köyhä tämän päivän Suomessa, [Puhemies koputtaa] kun puutetta on kaikesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Aika. — Edustaja Rintamäki.

16.07 **Anne Rintamäki ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelu köyhyydestä on paikallaan, mutta miksi oppositio ei nosta maahanmuuton vaikutuksia pienituloisuuden ja köyhyyden kasvukäyrään? Onko se liian kiusallinen tosiasia, että 2020-luvulla tapahtunut pienituloisten määrän nousu johtuu käytännössä pelkästään siitä? Vuosien 20—24 aikana ulkomaalaisten pienituloisten määrä nousi noin 100 000 henkilöllä. Se on iso luku. Maahanmuuttajien silmiinpistävästä edustuksesta leipäjonoissa ovat kirjoittaneet monet eri mediat, ja tilastoistakin ilmiö on nähtävissä. [Välihuutoja vasemmalta] Tämä on edellisen hallituksen politiikan seurausta, ja tätä te tosiasiasa ajatte Suomeen lisää. Olisiko punavihreillä peiliin katsomisen paikka? Välikysymyksen voisi osoittaa teille itsellenne. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

16.08 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun hallitus leikkaa kaksin käsin suomalaisten perusturvasta ja palveluista, niin perussuomalaisen puolueen poliitikkojen ainoa patenttivastaus on yrittää kääntää keskustelu maahanmuuttoon, [Pia Sillanpää: Ei ole ainoa!] mutta, edustaja Rintamäki, kuka leikkasi suomalaisten toimeentulosta? Oliko se maahanmuuttajat, vai oliko se teidän hallituksenne? [Välihuutoja] Kuka leikkasi suomalaisten työttömyysturvasta? Oliko se maahanmuuttajat, vai oliko se teidän hallituksenne? Kuka täällä on tehnyt ne päätökset, joitten takia Suomessa 31 000 lasta tipahtaa köyhyyteen? Oliko se maahanmuuttajat, vai oliko se teidän hallituksenne?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

16.09 **Anne Rintamäki ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on niin yksinkertaista matematiikkaa. Kyllähän te ymmärrätte sen, että kun kakku tehdään kymmenelle hengelle, niin jos sieltä tuleekin 15 tai 20 syöjää paikalle, niin se kakku ei piisaa. Ei voi piisata millään. [Välihuutoja vasemmalta] Jos koko ajan tulee ovista ja ikkunoista lisää väkeä, jotka eivät millään tavalla tuota eivätkä kerrytä verotuloja, mutta jaossa he ovat mukana, niin miten se pitäisi laskea, jotta sen ymmärtää myös siellä oppositiossa? — Kiitos. [Pia Sillanpää: Sitä ei vihervasemmisto koskaan tule ymmärtämään!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindtman.

16.10 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pakko vielä jatkaa tästä kysymyksestä, että oletteko te, arvoisat erityisesti kokoomusministerit, yhtään perillä siitä, mikä on työttömien tai työnhakijoiden arki tällä hetkellä. Otan vain yhden esimerkin. Helsingin Sanomat kertoi viime kuussa, että Puuiloon haki kesätöihin 21 000 hakijaa —

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

21 000 hakijaa. Heistä joka 50. sai työpaikan, siis joka 50., kaksi prosenttia. Loput jäivät rannalle.

Tässä tilanteessa, jossa te olette todella teidän hallituskautenne aikana, ei löydy toista maata koko Euroopan unionissa, jossa työllisyysasteen kehitys olisi ollut niin heikko, jossa työttömyys olisi niin korkealle nostettu kuin se on teidän aikanne noussut. Arvoisat kokoomuslaiset, tässä tilanteessa puhutte työttömistä naapureina ja siitä, että ei edes ”jos” vaan ”kun” naapuri jää kotiin nukkumaan. [Puhemies koputtaa] Minusta tämä on ylimielistä työttömiä kohtaan, jotka kamppailevat arjessa ja yrittävät hakea työpaikkaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Aika. — Edustaja Satonen.

16.11 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Palaan tähän: vahva valtiontalous on köyhän paras ystävä, mikä ymmärtääkseni on Outi Ojalan aikoinaan sanoma. Se on täysin ymmärrettävää, koska totta kai niiden ihmisten toimeentulo on eniten uhattuna, jos valtio ei pärjää, jotka saavat toimeentulonsa joko kokonaan tai pääosin valtiolta.

Mutta sitten minä ihmettelen sitä, kun samaan aikaan me katsotaan näitä opposition vaihtoehtoja: vasemmistoliiton vaihtoehto, miinus 65 000 työtöntä, vihreiden vaihtoehto, miinus 15 000 työtöntä, ja demarien vaihtoehdon työllisyysvaikutuksia ei edes julkistettu. [Välihuutoja vasemmalta] Tämä tarkoittaa sitä, että jos me olisi toimittu teidän vaihtoehtonne mukaan, meillä olisi vielä enemmän ihmisiä, jotka olisivat tällä hetkellä työttömiä. Nyt kun vasemmistoliitto on vielä lähtenyt mukaan tähän kahdeksan miljardin veropommiin, niin te olette ajamassa Suomea Kreikan tielle, ja se ei ole kyllä suomalaisen köyhän etu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, ja sen jälkeen edustaja Siponen ja sitten pääministeri.

16.12 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toki on hienoa, että edustaja Satonen on lukenut vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetin. Siellä muuten on myös niitä vaihtoehtoja. Mutta mikä tämä todellisuus on, jossa me elämme? Te lupasitte satatuhatta uutta työpaikkaa, me olemme saaneet satatuhatta uutta köyhää teidän politiikallanne. Elikkä jos te katsoisitte ihan tätä tosielämää ettekä vain niitä omia papereitanne, niin ehkä näkisitte, että tämä teidän politiikkanne ei toimi.

Mitä tulee tähän kahdeksaan miljardiin, niin kyllä UTAK on esittänyt kahdeksan miljardin veronkorotuksia yhdessä viiden miljardin euron investointipaketin kanssa. Nettosopeutus on silloin noin kolme miljardia euroa.

Mutta täytyy vielä vastata tähän vastakkainasettelusyytökseen, jonka pääministeri sekä sosiaaliturvaministeri minulle osoittivat. Vastakkainasettelua ei aiheuta opposition retoriikka, sitä aiheuttaa hallituksen politiikka, ja mikäli on niin, että ministerin puheen suora siteeraaminen tulkitaan vastakkainasettelun lietsomisena, niin silloin on kyllä niin, että ministerin täytyy kirjoittaa puheensa huolellisemmin. Tämä oli minusta virkistävää rehellisyyttä. Kokoomus puhuu työttömistä nukkuvina naapureina, ja se on luettavissa ministerin puheesta suoraan. [Välihuutoja — Aino-Kaisa Pekonen: No mitä sanoi? Niinhän siinä lukee. Oletteko lukeneet sen?]

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

16.13 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Siis eniten velkaa, euroopanentästyttömyys ja valtavasti lisää köyhiä lapsiperheitä. Kun tuossa ryhmäpuheenvuorossa peräänkuulutin nöyryyttä, niin ei sitä kyllä valitettavasti näissä puheenvuoroissa kuulu, kun vaikka edellisen työministerin puheenvuoroa äsken kuuntelin.

Arvoisa rouva puhemies! Muutama sana vielä nuorista. Kuulimme tässä aiemmin, että nuorten tulevaisuudenusko on nuorisobarometrin mukaan romahtanut, ja kun juttelin oman alueen nuorten kesken, niin siellä nousi esille erityisesti kaksi ongelmaa: Mielenterveyspalveluihin pääseminen takkuua, tämä terapiatakuu ei toimi, ja mikä on tilanne nuorilla, kun hoitoa haetaan, niin ei jakseta kovin kauan odottaa. Toinen on sitten tämä yleinen rauhattomuus. Tähän liittyen: kesätyöpaikkoja ei ole tarjolla, ja mikä on myöskin vakava ongelma, niin harjoittelupaikkojen puute. Kysyisin tästä hallitukselta: mitä voisi tehdä tämän eteen, että saisimme nuorille näitä harjoittelupaikkoja?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo, 4 minuuttia.

16.15 **Pääministeri Petteri Orpo:** Kiitos, arvoisa puhemies! Hyvät edustajat, ensinnäkin täytyy sanoa, että on siis tärkeää käydä tätä keskustelua, mutta olisi tärkeää myöskin ymmärtää se, että kukaan tässä salissa ei halua, että tässä maassa on köyhiä, että tässä maassa on työttömiä. Se ei ole yhdenkään puolueen, se ei ole hallituksen tavoite, vaan tavoitteemme on vahva suomalainen hyvinvointi, jossa mahdollisimman moni ihminen käy töissä. Se, että yritetään jatkuvasti antaa ymmärtää, että motiivi ja tavoite ovat joku muu, ihmisten elämän kurjistaminen, on väärin. Se ei pidä paikkaansa. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Se on valinta!]

Me ollaan tehty juuri niitä uudistuksia ja reformeja, joita ovat ensinnäkin lukuisat asiantuntijat ehdottaneet, suositelleet työmarkkinoiden uudistuksia, verotuksen keventämistä, jotta työtä kannattaa ottaa vastaan, sosiaaliturvan uudistuksia, [Vasemmalta: Miten ne suojaosat?] jotta työtä kannattaa ottaa vastaan. Itse asiassa juuri tästä ministeri Grahn-Laasonen puhui, että työ kannattaa ottaa vastaan.

Meillä on ollut aikaisemmin ongelma se, että eri tukimuodot ovat muodostaneet kannustinloukun. Oletteko kuulleet sellaisesta? Me olemme pyrkineet purkamaan kannustinloukkuja, jotta kannattaa lähteä töihin. Ja minusta on väärin, että te vääristelette tämän työttömien syyllistämiseksi. Siitä ei ole kyse. Jos haluaa jotain syyllistää, niin se on suomalainen järjestelmä, meidän sosiaaliturvajärjestelmä, joka ei ole ollut kannustava. Ja toistan: Minusta on väärin, että te vääristelette ministerin tarkoitusta, mistä hän tässä puheenvuorossaan puhui. Minusta se ei ole hyväksyttävää. Jos te koettaisitte ihan argumentein pärjätä tässä, ette vääristelemlä. [Välihuutoja vasemmalta]

Hyvät ystävät, miten tähän maahan saadaan hyvinvointia? Miten tässä maassa vähennetään lapsiperheköyhyyttä? Siihen tarvitaan dynaaminen talous ja työpaikkoja, menestyviä yrityksiä, startupeja, yksinyrittäjiä, jotka haluavat palkata sen ensimmäisen työntekijän. Me tarvitaan investointeja, pääomia ulkomailta. Kaikkea tätä hallitus tekee ja edistää.

Minä uskallan väittää, että me ollaan laitettu maan kilpailukykyä kuntoon ja me olisimme aivan eri tilanteessa, jos jatkuvat shokit maailmalta eivät iskisi meidän talouteen. Me olisimme aivan eri tilanteessa. Nytkin ennustuslaitokset sanovat, että jälleen kerran kasvuennusteita joudutaan reivaamaan alaspäin, koska maailman shokit iskevät. Ja mitä se tar-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

koittaa, että niitä lasketaan alaspäin? Se tarkoittaa sitä, että ennusteet työllisyyden parantamisesta, verotulojen kasvusta, velkaantumisen taittamisesta menisivät parempaan suuntaan... [Antti Lindtman: Mites ne muut EU-maat?] — Mikä on ero muihin EU-maihin? Edustaja Lindtman, katsokaa karttaa. Katsokaa karttaa, lukekaa historiaa. Miettikää, mitä suomalaiset tekevät tällä hetkellä. Suomalaiset varautuvat. Suomalaiset ovat fiksuja. Suomalaiset varautuvat tällä hetkellä. Suomalainen säästää. Suomalainen on huolissaan, kun hän kuuntelee meidän riitelyä. [Välihuutoja vasemmalta]

Mutta minä haluan sanoa nytkin suomalaisille, että tämä peli ei ole menetetty. Suomessa on huippuosaamista, hienoa teknologiaa, upeita yrityksiä. Investointeja on liikkeellä, ja niitä on lähdössä lisää. Me pärjäämme, hyvät suomalaiset. Me pärjätään. Me pärjätään jatkossakin. Meillä on edelleenkin yksi maailman parhaita koulutusjärjestelmiä. Me satsataan tutkimukseen, tuotekehitykseen ja innovaatioihin. Me ollaan huippuja tekoälyssä, digitalisaatiossa. Sieltä niitä uusia työpaikkoja tulee ihmisille. Sillä me torjumme köyhyyttä ja vähäosaisuutta, että tämä maa on vauras, osaava, yrittävä, ahkera. Silloin meillä on mahdollisuus pitää huolta köyhimmistä, heikommista, yhteiskunnan vähäosaisista. Ei ole mitään muuta tietä.

Teidän tienne on yritetty, se ei ole toiminut. [Välihuutoja vasemmalta] Nyt on aika pistää nämä rakenteet kuntoon, hankkia isille, äideille töitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pekonen.

16.19 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Onhan tämä nyt todella hämmentävää, kun täällä pääministeriä myöten hermostutaan opposition puheista, kun oppositio vain siteeraa, mitä ministeri puhui. Suora sitaatti: ”Järjestelmän pitää olla reilu myös niille, jotka aamulla heräävät pienipalkkaiseen työhön, kun naapuri jää nukkumaan.” Näin te sanoitte. [Välihuutoja oikealta] Jos te haluatte, että tämä järjestelmä on reilu, niin, arvoisa hallitus, palauttakaa ne suojaosat. Tässä juuri yrittäjäkin laittoi viestiä, että ei saa enää työntekijöitä näihin lyhyisiin työsuhteisiin, pätkätoihin, koska suojaosat on poistettu. Arvoisa ministeri, jos ihmisillä ei ole työtä muuta kuin pieniä pätkiä, niin, hyvänen aika, tehkää nyt näiden pienien pätkien vastaanottaminen edes kannattavaksi enemmän kuin että täällä leimaatte työttömiä ihmisiä nukkuviksi naapureiksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jäntti. [Aleksi Jäntti: Arvoisa rouva puhemies! Köyhyys Suomessa... — Eduskunnasta: Mikki! — Aleksi Jäntti: Ihanaa, nyt toimii, nyt kannattaa kuunnella!]

16.20 **Aleksi Jäntti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Köyhyys Suomessa on käytännössä suhteellista, ei absoluuttista. Uskon, että moni tämänkin salin keskustelijoista on jossain elämänsä vaiheessa täyttänyt köyhän tunnusmerkit, ainakin itse olen, siis yksinkertaisimmillaan tienannut alle 60 prosenttia mediaaniansioista. Jääkylmä oppositio näkee köyhät monoliittina, joukkona, joka on tuomittu pysyvästi kohtaloonsa. Vaikka olen itse joskus täyttänyt köyhän tunnusmerkit, minulla on ollut mahdollisuus nousta köyhyydestä. Tämä mahdollisuus on ensiarvoisen tärkeää. Juuri siihen hallitusohjelma ja hallituksen toimet tähtäävät, että ihmisillä olisi kannustin ja mahdollisuus nousta omille jaloilleen tukiviidakon rihmoista. Olennaisempaa kuin se, mitä tienaat tukina tai

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

palkkoina juuri nyt, on se, kuinka paljon tienaat elämäsi aikana ja millaiset mahdollisuudet yhteiskunta siihen tarjoaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

16.21 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pienituloisuus ja köyhyys on ikävä ja vakava asia, joka koskettaa aivan liian monta suomalaista. On helppoa luetella ongelmia, mutta haastavaa löytää ratkaisuja, jotka todella toimivat. Oppositio puhuu köyhyydestä mutta jättää kertomatta, mitkä olisivat heidän vaihtoehtonsa. Kannattaako oppositio vaihtoehtoja, joissa etuuksilla eläminen on kannattavampaa kuin työnteko? Vai haluatteko keskittyä siihen, että tuotte tänne entistä enemmän porukkaa ulkomailta, [Välihuutoja vasemmalta] jotta verorahoja olisi entistä vähemmän käytettävänä suomalaisille?

Me hallituksessa poistamme työntöön ja yrittämisen esteitä, jotta työnteko olisi aina se kannattavampi vaihtoehto kuin kotiin jääminen. Me rakennamme Suomea, jossa jokaisella on mahdollisuus työllistyä ja menestyä, mutta samalla pidämme huolen heistä, jotka eivät siihen pysty esimerkiksi sairauden tai vamman vuoksi. Köyhyyttä ja pienituloisuutta ei poisteta sillä, että tukia kasvatetaan ja sitä jaetaan yhä suuremmalle joukolle. Silloin jaettava potti vähenee, eikä siitä riitä aidosti niille, jotka sitä oikeasti tarvitsevat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru.

16.23 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa on köyhyys... [Pauli Kiuru: Arvoisa puhemies, kumpaa Kiurua tarkoittitte? — Krista Kiuru: Kiurut ovat nyt liikkeellä! Kevät on tulossa! — Naurua]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan perä perään. Edustaja Krista Kiuru ensin, ja sen jälkeen edustaja Pauli Kiuru. [Krista Kiuru: Saanko jatkaa, puhemies?] — Joo, olkaa hyvä.

Arvoisa puhemies! Vaikka tässä oli kevennystä ilmassa ja kevättä rinnassa, niin se täytyy sanoa, ennen kuin, pääministeri, lähdette, että ei tämä ole sattumaa, että oppositio on herkkänä näistä sanakäänteistä. Teidän pitäisi tietää, että jos valtioneuvoston puheeseen ministerin sanavalinnoiksi valitaan tällainen, niin se voi herättää huomiota. Nimittäin tässä salissa on puhuttu työttömästä — käytetty näitä sanoja — varkain ja loisinakin. Tämä on hyvin vakavaa. Te ette olleet salissa silloin, tiedän. Ne olivat niitä kamalia yöaikoja vuonna 23, kun täällä yötä myöden säädettiin näitä sosiaaliturvaleikkauksia. Me täällä varoitelimme, että tämä ei tule toimimaan. Täällä ministeri sanoi, että nyt luodaan työpaikkoja, kun leikkauksia tehdään. Nyt luodaan työpaikkoja, sanoivat kaikki hallituspuolueiden nasukat, ja täällä naamat nyt sitten huuli alaspäin vääntyneenä ihmetellään, että eikö näin satanutkaan.

Kyllä sanon nyt teille, pääministeri, kun te vastaatte itse siitä, mitä valtioneuvosto puhuu: Miksi ministeri Grahn-Laasosen annettiin ottaa tällainen sanavalinta, joka saattaa antaa ymmärryksen siitä, [Puhemies koputtaa] että naapuri on kotona nukkumassa silloin, kun työhön lähtevät ihmiset lähtevät suorittamaan tärkeitä tehtäviä? Tämä on vähän vaarallinen asia. Nyt kysynkin teiltä, pääministeri: katsoitteko te tämän puheen?

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pauli Kiuru.

16.24 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): No niin, kumpi Kiuru? — Arvoisa puhemies! Luen tässä uutista, jossa todetaan, että ulkomaiset investoinnit lisääntyivät Suomessa viime vuonna ja kolmen laskuvuoden jälkeen. Tämä on todella positiivinen uutinen. Kiinnostaa tietää, mitkä ovat ne syyt, jotka ovat johtaneet tähän, ja jos ne syyt ovat tiedossa, niin miten sitä samaa linjaa voidaan kasvattaa eli edelleen innostaa ulkomaisia yrityksiä investoimaan Suomeen. Jotain on ilmeisesti tehty oikein, muutenhan näin ei tapahtuisi.

Ulkomaisiin investointeihin liittyvät myös nämä datakeskukset. Siihen liittyvä kysymys: Kotkasta uutisoitiin tässä muutama päivä sitten, että asentajia tulee Kiinasta satamäärin. Ymmärrän, että on omat laitetoimittajat ja näin, mutta onko joitain keinoja, jotta voitaisiin enemmän jo rakennusvaiheessa ja asennusvaiheessa suomalaisia työllistää siihen mukaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohikoski.

16.26 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Kiitos! Ja kiitos, että sain puheenvuoron ennen kuin pääministeri lähtee salista, koska olen odottanut nyt kaksi ja puoli tuntia, että pääsisin hänelle tämän asiani kertomaan.

Suomessa on 137 000 köyhydessä elävää lasta. Moni näistä lapsista elää pienituloisissa yksinhuoltajaperheissä, arvoisa pääministeri, joissa vanhempi on työtön tai pätkätöissä. Ihmettelen, pääministeri Orpo, kun te tv-tentissä viime viikolla väititte, että työnteko kannattaa aina, vaikka hallitus on poistanut suojaosat. Näinhän se ei ole. Te unohditte huomioida kriittisen palasen — ei naurata yhtään —, toimeentulotuen.

Ensin te leikkasitte asumistukea, jolloin viimesijaisesta toimeentulotuesta tuli välttämätön monelle. Sitten te poistitte toimeentulotuen suojaosan ja pienimuotoiselta työnteolta katosi täysin pohja. Tuloksena on, pääministeri, euro eurosta -periaate, jossa palkka leikkautuu sataprosenttisesti toimeentulotuen saajalta. Tarkistakaa, pääministeri, tämä asia Kelasta, jos ette minua usko.

Tämä satunnainen keikkatyö olisi mahdollista, jos te palauttaisitte suojaosat. Työ on arvokasta, ja sitä työkokemusta [Puhemies koputtaa] moni nuorikin kaipaisi. [Puhemies: Aika!] Olisi hienoa, jos he voisivat ottaa vastaan keikkatyötä, joka ei leikkaisi jopa miinukselle budjettia. [Puhemies koputtaa] Jos pitää maksaa matkakuluja ja [Puhemies: Aika on kulunut!] bussilippuja, niin miinukselle menee työ.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Piisinen.

16.27 **Jorma Piisinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus tunnustaa taloudelliset haasteet ja tukee pienituloisia talouksia kestävästi. Vuoden 26 talousarviossa lapsiperheisiin on kohdennettu 11,4 miljardia eli 200 miljoonaa edellisvuotta enemmän. Yksinhuoltajien asemaa vahvistetaan työtulovähennyksen lapsikorotuksella, joka myönnetään heille kaksinkertaisena. Lisäksi korotetaan myös äitiysavustusta. Harrastamisen Suomen malli tarjoaa 143 000 lapselle maksuttoman harrastuksen. Hallitus keskittyy puuttumaan myös sosiaalisten haasteiden ylisukupolvisuuteen, joka on vuosikymmeniä kestänyt rakenteellinen ongelma. Tavoitteena on katkaista periytyvä tukiriippuvuus ja var-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

mistaa, että jokaisella lapsella on taustastaan riippumatta edellytykset hyvään elämään. Lisäksi hallitus pyrkii poistamaan pitkäaikaisasunnottomuuden vuoteen 2027 mennessä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

16.28 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tässä tämän keskustelun aikana vain alleviivautuu se, kuinka vieraantunut hallitus on tästä suomalaisten arjesta. Suomessa osalla on nälkä, osalla ei ole kotia, ei työtä, ei rahaa lääkkeisiin, ei uskoa tulevaisuuteen, ja teidän vastaus on, että oppositio lietsoo täällä. Te olette omilla toimillanne vaikuttaneet tähän asiaan.

Täytyy vielä sanoa, että kun te vastaatte työllisyydestä, niin esimerkiksi sieltä Etelä-Karjalan hyvinvointialueelta irtisanottujen hoitajien puolesta uskallan väittää, että jokainen heistä viidestäsadasta lähtisi mielellään aamu-, ilta- tai yövuoroon sen nukkumisen sijaan, kun sitä työpaikkaa ei ole. Kysynkin: missä ovat hallituksen toimet, että näille hoitajille löytyy töitä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Päivärinta.

16.30 **Susanne Päivärinta kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Minä olen kyllä todella surullinen köyhien, työttömien ja vähävaraisten puolesta, kun he joutuvat kuuntelemaan tällaista keskustelua. Eikö teillä oppositiolla ole mitään muuta tarjottavaa heille kuin vääristellä ministerin puheita? Jokainen voi kyllä käydä tarkistamassa, mitä ministeri sanoi. Tuossa edustaja Lindtman jopa väitti, että ministeri sanoi, että työttömät jäävät tahallaan nukkumaan. Ei sanonut. Tuo on törkeätä.

Jos te välikysymyksen tehneet oppositiopuolueet olisitte kantaneet huolta köyhistä viime hallituksessa, olisitte ehkä sopeuttaneet ja leikanneet edes jostakin, tehneet niitä kauan kaivattuja rakenteellisia uudistuksia. Nyt rajusti kasvaneet korkomenot ovat pian jo kuusi miljardia. Ne ovat poissa näiltä ihmisiltä, joiden tilanteesta te olette nyt niin kovin huolissanne.

Tämä välikysymys ei ole ratkaisu köyhyyteen. Tämä vasemmiston vaihtoehto, 65 000 uutta työtöntä Suomeen, on vaihtoehto teille. Vasemmiston vaihtoehdosta kertoo jotakin se, että vasemmistoliiton puheenjohtaja Minja Koskelan mukaan [Puhemies koputtaa] ei ole epäoikeudenmukaista muita kohtaan, että terve ihminen voi elää pysyvästi sosiaalietuuksien varassa. Se on teidän vaihtoehtonne. [Puhemies: Aika!] Miten nämä vasemmistopposition vaihtoehdot todella auttavat? Ne eivät auta mitenkään köyhiä ja eivätkä työttömiä. Ne pahentavat molempia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Minuutti on kulunut. — Edustaja Minja Koskela.

16.31 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelleen viittaan meidän vaihtoehtobudjettiimme kokonaisuutena, en ainoastaan niinä lukuina, joita sieltä halutaan tarkoitushakuisesti poimia tilanteessa, jossa tämä istuva oikeistohallitus on aiheuttanut Suomessa työttömyyskriisin. Meillä on pitkäaikaistyöttömiä lähes yhtä paljon kuin 90-luvun laman aikoihin siitä huolimatta, että te lupasitte 100 000 uutta työpaikkaa. Katsokaa todellisuutta ja katsokaa teidän omia papereitanne ja katsokaa, kuinka hyvin ne ovat synkassa toistensa kanssa. Ne eivät nimittäin ole.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Mitä tulee työttömyysturvaan tai perusturvaan tai vaikkapa pienituloisten eläkeläisten asemaan, viime hallituskaudella korotettiin esimerkiksi takuueläkettä ja kansaneläkettä ja varmistettiin, että pienituloiset eläkeläiset pärjäävät paremmin. Tällä hetkellä tänne tullessani minä keskustelin metrossa eläkeläisen kanssa, joka sanoi, että hän on erittäin huolissaan kaikista niistä pienituloisista eläkeläisistä, joiden kanssa hän on päivittäin tekemisissä ja jotka eivät pärjää ja jotka ovat entistä heikommassa asemassa sen vuoksi, että hallitus on leikannut vanhuspalveluista ja hallitus on leikannut sotepalveluista, molemmat sellaisia, joita nimenomaan eläkeläiset tarvitsevat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Joona.

16.32 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun on tätä keskustelua kuunnellut, niin en kyllä tiedä, kuka jää aamuisin nukkumaan, mutta, arvoisa ministeri, tämän puheen kirjoittaja on kyllä jäänyt nukkumaan. Sen verran epäonnistunut tuo kyllä oli.

Mutta puutun toiseen kokonaisuuteen, kun tässä puheessanne kyselitte täältä oppositiosita, mistä löytyy se 50 miljoonaa esim. tämän työttömyysturvan suojaosan palauttamiseksi. No, ihan ymmärrettävä kysymys, kun valtio todella velkaantuu ennätystahtia teidän johdollanne. Jäin vain pohtimaan, olisiko tuo kysymys kannattanut esittää silloin vuosi takaperin, kun te pohditte sitä miljardin euron yhteisöveroalennusta. Jos silloin joku olisi kysynyt, mistäköhän se löytyy, ettei tarvitsisi nyt ainakaan velkaantumista pahentaa, niin olisi ollut erittäin hyvä, koska sitten tilanne olisi parempi. Jään kyllä ihmettelemään, onko todella niin, että tämä 50 miljoonaa tänne työttömille heidän arkeaan parantamaan on kyllä liian kallista, aivan liian kallista, mutta miljardi tänne suuryrityksille vasta halpaa onkin. [Hälinä] Eihän tässä ole mitään järkeä, [Puhemies: Aika!] ei näissä teidän puheissanne, mutta ei myöskään näissä teidän teoissanne.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan vielä edustajat Polvinen, Holopainen ja Honkasalo ja sen jälkeen ministeri Marttinen.

16.34 **Mikko Polvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Harvemmin kiinnitän huomiota keskustelussa välihuutoihin näin paljon, mutta nyt tuolta oikealta laidalta on tullut hyvin vähätteleviä huutoja, ”mistä rahaa” ynnä muuta, näihin köyhän äänen paineisiin, mitä täällä on tuotu näitä huolia esille. Meillä ei ole varaa köyhyyteen, mutta ei meillä ole varaa varsinkaan ylimielisyyteen köyhyyttä kohtaan.

Hämmästelen myös tuolla vasemmalla laidalla sitä, että ministerin yksittäisiin sanavalintoihin puututaan niin kovasti, että se tämän asian ratkaisisi. Kyllä ratkaisujen pitäisi olla konkreettisempia kuin ministerin sanojen kääntäminen ja vääntäminen.

Iso ongelma Suomessa köyhyydessä on se, että meillä ei ole työpaikkoja. Minä hieman hämmästelen hallituksen selitystä huonosta hiihtokengästä, että aina kun ulkopuolelta tulee joku šokki, niin sitten ei ikään kuin työpaikkoja Suomeen syntyisi. Meillä on verrokimaita täällä Pohjolassa, jotka pärjäävät paljon paremmin tässä tilanteessa. Minä haluaisin, että hallitus kertoisi, miksi Suomi pärjää näitten šokkien kanssa huonommin kuin verrokimaat. [Puhemies koputtaa] Nimittäin niitä työpaikkoja ei tule eikä rahaa tähän maahan, jos meillä ei vienti vedä, ja köyhyys ei poistu, jos vienti ei vedä.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

16.35 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! ”Kerran-kin lapset saivat kertoa kavereilleen, että hekin pääsivät hiihtolomalla lomalle.” Näin kertoi eräs helsinkiläinen pienyrittäjä ja kahden teini-ikäisen lapsen äiti juuri Helsingin Sanomissa. He pääsivätkin viimeisille tuetuille lomille, jotka on tarkoitettu vähävaraisille perheille, ja viettivät kuusi päivää Imatran kylpylässä. No, tämäkin loppuu hallituksen toimien seurauksena, toimi, joka on myös työllistänyt esimerkiksi hotelliyrittäjiä seuduilla sesonkien ulkopuolella ja todellakin tarjonnut niille lapsille, jotka eivät ole vuosiin päässeet pois kotoa, näkymän siihen, että hekin saavat nauttia lomasta jossain muualla kuin kotona.

Kuinka kauan hallitus voi sanoa, että te todella puolustatte hyvinvointiyhteiskuntaa, kun te nakerratte kaikesta? Ja kuinka kauan te aiotte sanoa, että te luotte työllisyyttä, kun Suomen työttömyys on EU:n heikointa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

16.36 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaaliturvan alikäyttö on valtava ongelma Suomessa, ja tämä tarkoittaa sitä, että moni ei hae sitä tukea, johon he ovat oikeutettuja. Arvioidaan tällä hetkellä, että tämä koskee jopa 20—50:tä prosenttia etuuksiin oikeutetuista. Mikä on se syy siellä taustalla, miksi sitä tukea ei haeta? Se johtuu muun muassa siitä, että yhteiskunnallisessa keskustelussa leimataan työttömiä ihmisiä tai niitä, jotka joutuvat turvautumaan tukeen, ja moni ei tiedä, miten tukea haetaan, tai ei ole jaksamista ja resursseja hakea.

Tässä kontekstissa näen erittäin raskauttavana nimenomaan sen, että työttömiin viitataan sieltä ministeriaitiosta käsin nukkuvina naapureina. Työttömät ihmiset kokevat jo ihan tarpeeksi stigmaa ja häpeää, ja itse asiassa monesti ne lapset, jotka elävät perheissä, kokevat sitä häpeää, stigmaa myös. Se, että hallitus tietoisesti kasvattaa köyhien lasten määrää, on erityisen julmaa siitä näkökulmasta, että lapset eivät valitse sitä perhettä, johon he syntyvät, ja heitä ei voi syyllistää [Puhemies koputtaa] niistä vaikeuksista, mitä perheet kohtaavat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Aika. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä. Neljä minuuttia.

16.38 **Työministeri Matias Marttinen:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Varsin värikkästä keskustelua on ollut myös seurata tätä omalta paikaltani.

Kun oppositiosta heitetään ilmoille väite ja epäily siitä, seuraammeko me tavan kansalaisten elämää, ja siitä, olemmeko me kentällä, tapaammeko me ihmisiä, niin voin kyllä vakuuttaa teille, että kyllä olemme. Aivan muutamia viikkoja sitten sain vierailulla Tampereella, jossa sain tutustua pitkäaikaistyöttömien tilanteeseen, ja tapasin myös nuoria Tampereen Ohjaamossa. Pääsin heidän kanssaan keskustelemaan heidän tilanteestaan ja niistä huolista ja aika paljon myös siitä toivosta, mitä monet taas heistä kokivat. Ainakin itse pidän hyvin tärkeänä, että me kaikki tässä salissa olemme paljon kentällä, tapaamme suomalaisia. Ja ainakin itse koen, että saan hyvin paljon vastaavasti myös taas semmoista virtaa omaan työhöni, kun kuulen suoraan sen palautteen suomalaisilta, joten kyllä, olen paljon

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

kentällä, ja kyllä, tapaan paljon työttömiä, tapaan paljon yrittäjiä, tapaan paljon suomalaisia, jotta taas saan kaiken sen palautteen omaan työhöni tueksi kaikkinsa.

Rouva puhemies! Tiedämme sen, että kansainvälinen tilanne aiheuttaa nyt tällä hetkellä paljon huolta ja murhetta meidän talouteen, mutta onneksi samaan aikaan — kun katsomme nyt meidän viimeisimpiä työllisyyslukuja — tosiaan maaliskuun luvuissa työllisyys on noussut 25 000 hengellä vuoden takaiseen nähden. Vielä on liian aikaista sanoa, onko tämä nyt kehittymässä tämmöiseksi pysyväksi trendiksi. Mutta kun samaan aikaan tiedetään myös se ja olemme lukeneet, että myös avoimien työpaikkojen määrässä on ilmoitettu olevan virettä parempaan suuntaan, niin jos ennen kaikkea kansallinen tilanne rauhoittuu, voi hyvin olla, että tänä vuonna kuitenkin myös työllisyyden kasvussa nähdään selkeästi taas siirtymistä parempaan suuntaan.

Täällä viitattiin hallitukseen ja siihen, että me luomme työpaikkoja. Hyvät kansanedustajat, minä en luo tähän maahan yhtään työpaikkaa. Suomalaiset yrittäjät ja yritykset luovat niitä työpaikkoja, ja lainsäätäjän tehtävänä on taas luoda semmoisia edellytyksiä tähän maahan, että se työllistäminen on mahdollista. Tällä hetkellä tämä on se keskeisin kysymys, minkä takia vaikka meidän nuoret eivät saa töitä, koska työpaikkoja ei kerta kaikkiaan vaan ole auki. Tämän vuoksi me olemme ottaneet käyttöön... [Suna Kymäläisen väliliuhto] — edustaja Suna Kymäläinen, koetan vastata nytten, jos maltatte kuunnella — ...nuorille oman työllistymisasetelimen, joka on ollut muutamia kuukausia käytössä. Pidän sitä erittäin tarpeellisena, että juuri meidän nuoret pääsevät kiinni siihen ensimmäiseen oman alan työpaikkaan. Uskon, että tämä myös nauttii salissa taas vastaavasti vahvaa tukea.

Olemme tehneet laajasti myös työmarkkinauudistuksia, jotka taas tukevat nimenomaan suomalaisten pk-yritysten kykyä kasvaa ja työllistää tulevina vuosina, koska sieltähän se kasvu tähän maahan nousee.

Edustaja Zyskowicz otti esille startup-yritykset. Tämä hallitus on tehnyt merkittäviä verotukseen liittyviä muutoksia, jotta nämä kasvuyritykset voisivat kehittää toimintaansa Suomessa, koska sinne syntyy paljon uutta työtä. Myös verotuksen muutoksilla on tuettu sitä, että hyvin korkeasti koulutetut ulkomaiset erityisosaajat saataisiin houkuteltua taas näihin yrityksiin tekemään työtä, koska me tarvitsemme näitä hyvin korkeasti koulutettuja työntekijöitä kaiken kaikkiaan.

Mutta samalla on selvää se, että tämän työttömyyden osalta ei ole mitään yhtä yksittäistä keinoa, jolla asia voidaan ratkaista, vaan tarvitaan hyvin laajasti erilaisia toimenpiteitä, ja sen takia me valmistelemme tällä hetkellä vielä uutta kokonaisuutta. Selvää on se, että me teemme aivan kaiken voitavan, jotta talouden käänne tapahtuu ja jotta tällä hetkellä vailla työtä olevat suomalaiset... Ymmärrän erittäin hyvin sitä, että valtaosa työttömänä olevista haluaisi lähteä töihin, jos työpaikkoja vain olisi. Näin se on. Meidän tehtävä on pitää huolta siitä, että suomalaiset yritykset voivat työllistää jatkossa enemmän. Se on meidän hallituksen politiikan aivan keskeinen tavoite, ja kaikki uudistukset työmarkkinoihin, sääntelyn purkuun, verotukseen, koulutuspolitiikkaan liittyvät siihen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

16.42 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joulukuun alussa vierailin Helsingin rautatieaseman panttilainaamossa ostamassa korvakoruja, ja edelläni oli perheenäiti kolmen lapsensa kanssa jättämässä korua sinne panttilainaamoon sen vuoksi, että hän oli ostamassa lapsille toppahaalareita. Minä väitän, että tässä salissa kaikki ei-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

vät todellakaan ymmärrä, missä tilanteessa meidän perheitämme tällä hetkellä on. Yli 28 prosenttia yhden aikuisen lapsiperheistä elää tällä hetkellä pienituloisen elämää, siis yli 20 prosenttia niistä, [Krista Kiuru: Miettikää!] joissa on vain yksi aikuinen ja lapset.

Täällä huudeltiin nimenomaan sitä, kun oppositio esitteli omia vaihtoehtojaan, että mikä on hinta, mikä on se hinta. — Mikä on se hinta, minkä te olette aiheuttaneet 30 000 uudelle köyhälle lapselle, 300 000 työttömälle, joista 140 000 on pitkäaikaistyöttömiä? Minä kysyn nyt, hallitus, teiltä: mikä on se hinta? [Krista Kiuru: Mikä on sen sosiaalisen kestävyys-hinnan hinta? — Suna Kymäläinen: Mikä on hinta tulevaisuudesta?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Partanen.

16.43 **Karoliina Partanen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän hyvin, että vasemmistolla ottaa kovalle se puhe, mitä ministeri on täällä tänään puhunut — nimitäin vasemmiston puheenjohtajahan on sanonut, että hän ei tuomitse ideologisesti työttömiä. Hänen mielestään on siis ok, että voi olla kotona täysin terve ja valita olla tekemättä työtä. [Välihuutoja vasemmalta] Mutta jos nyt olisitte kuunnelleet sen koko kappaleen, mitä ministeri tässä sanoi, niin hän sanoi, että se, ottaako työtä vastaan vai ei — lyhytaikastakin, jos sitä on tarjolla — ei voi olla oma valinta. Meillä on kattava työttömyysturva mutta oikeuksien rinnalla myös velvollisuuksia. [Välihuutoja vasemmalta] Järjestelmän pitää olla reilu myös niille, jotka aamulla heräävät pienipalkkaiseen työhön, kun naapuri jää nukkumaan. Esimerkiksi se, mitä puheenjohtaja Lindtman täällä salissa sanoi, oli totaalistaa vääristelyä ministerin puheesta, ja se on törkeätä, mutta niin on myös se puhe, mitä puheenjohtaja Lindtman sanoi siitä, että suhdanne on kaikille sama. OECD ja komissio, kaikki asiantuntijat sanovat, että suhdanne ei ole sama vaan suhdanne on Suomelle kaikista vaikein meidän pitkän Venäjän rajan takia. [Puhemies koputtaa] Tämä on käsittämätöntä, että tätä ei voida täällä salissa ymmärtää opposition toimesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö.

16.45 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsilla ei ole varaa odottaa parempaa suhdannetta, eikä heillä ole mahdollisuutta pinnistellä parantaakseen omaa asemaansa. Yli 30 000 lasta on hallituksen päätöksillä työnnetty köyhyyteen, ei siis johtuen ulkoisista šokeista, vaan teidän päätöstenne seurauksena. Te olette perustelleet näitä suurituloisten veroaleja asiantuntijoiden suosituksilla, mutta jostain syystä te sivuutate täysin ne asiantuntijat, jotka varoittavat lapsiperheköyhyyden pitkästä varjosta.

Ministeri Grahn-Laasonen, oletteko te tietoinen siitä, että lapsena koetulla köyhyydellä voi olla pitkäkestoisia vaikutuksia ja sen myötä myös mittava hintalappu julkiselle taloudelle? Onko teidän mielestänne oikeudenmukaista, että juuri lapset joutuvat kantamaan vastuuta ja taakkaa tästä julkisen talouden tasapainotuksesta sen sijaan, että hyvin toimeentulevat aikuiset tinkisivät omista eduistaan? Ja miksi te valitsette kannustaa köyhiä kepillä mutta rikkaita porkkanalla?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.46 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä väitellään kovasti tilanteesta. Kyllä tulokset puhuvat puolestaan, kun katsotaan näitä faktoja, jotka

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

täältä työttömyystilastoista ja työllisyystilastoista näkee. 100 000 uutta työtöntä on tullut tämän hallituskauden aikana, 60 000 ihmistä vähemmän on töissä. Se on tämän hallituskauden aikana pudonnut näin paljon. Nämä ovat niitä tosiasioita. Hallituksen politiikka ei ole toiminut. Nämä ovat osoituksia siitä, ja tämä kysymys jää täällä koko ajan taka-alalle. Tässä koko ajan mainostetaan, että ne ratkaisut ovat tuolla nurkan takana tulossa, mutta työtä tarvitaan nyt. Nyt pitäisi tehdä aktiivista työvoimapolitiikkaa, jolla työtä saadaan, koska työpaikkoja ei ole. Sellaista politiikkaa hallituksen pitäisi tänä päivänä tehdä, että niitä työpaikkoja syntyisi. Yksikin tunti on tärkeätä. Sen takia näitä suojaosuuksia ja muita pitäisi palauttaa, jotta jokainen pääsisi työn syrjään kiinni. Ne tunnit ovat ihmisille tärkeitä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

16.47 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Köyhyyden vähättely on yksiselitteisesti vastuutonta, mutta yhtä vastuutonta olisi jättää julkinen talous heikkoon tilaan. Hätä on todellinen, ja juuri siksi emme voi tarjota vain hetkellisiä helpotuksia. Yhteiskunta, joka velkaantuu hallitsemattomasti, ei pysty suojaamaan köyhimpiä kriiseissä. Tänään käytetty velkaeuro on huomenna kalliimpi, siksi köyhyyttä ei torjuta pysyvästi velkarahalla. [Krista Kiuru: Mutta rikkaita tuetaan kyllä!] Kestävin suoja köyhyyttä vastaan on työ, osaaminen ja toimiva talous. Näihin me panostamme. Se on turvallisuutta, ei kylmyyttä. Hädän lietsomisen sijaan tarvitsemme juuri nyt uskoa, toivoa ja lähimmäisenrakkautta. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaarisalo.

16.48 **Riitta Kaarisalo sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä mielestäni niin pääministerin kuin kokoomuksenkin olisi nyt hyvä muistaa se fakta, että tässä ajassa te kevennätte kaikkein rikkaimpien verotusta velaksi, siis velaksi, ja se on aika uskomatonta.

Tilanne on se, että tässä maassa ei tällä hetkellä yksinkertaisesti ole työtä, ja sillä on iso merkitys, miten hallituksen ministeri työttömistä puhuu. Tässä maassa köyhät ja työttömät eivät jää oma-aloitteisesti ja omasta tahdosta aamulla kotiin nukkumaan. Toisin kuin rikkaille, heillä tätä valinnanvapautta ei ole. Toivon, että olisimme yhteisymmärryksessä edes siitä, mitä köyhyyden ja huono-osaisuuden kasvu merkitsee yhteiskunnallisen vakauden, turvallisuuden, talouden ja henkisen kriisinkestävyuden näkökulmasta, koska se on aidosti vakava asia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Fagerström.

16.49 **Noora Fagerström kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Opposition esiin nostamat huolet köyhyydestä ja eriarvoisuudesta ovat vakavia ja ansaitsevat huolellisen käsittelyn, mutta on myös tärkeää nähdä kokonaisuus. Päätöksiä tehdään hankalassa kansainvälisessä tilanteessa, jossa jokaisella ratkaisulla on vaikutuksia. Suomi on erittäin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa.

Edustaja Minja Koskela aloitti puheensa sanomalla, että vahva valtiontalous on köyhän paras ystävä. Tämän voisi sanoa myös niin, että heikko valtiontalous ja korkea verotus ei-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

vät ole hyvätuloisen parhaita ystäviä. Suomi sijoittuu korkean verotuksen maiden joukkoon, ja hyvätuloisen työssä käyvän henkilön tai esimerkiksi exitin tehneen yrittäjän on suhteellisen helppo muuttaa pois Suomesta. Tätä me emme halua. Hallitus tekee jatkuvasti toimia sen eteen, että Suomessa jokaisella olisi hyvä olla, elää, tehdä töitä, opiskella ja yrittää.

Mitä ihmettelen suuresti, on se, miten puhutaan siitä, onko pienimuotoinen työnteko enää kannattavaa suojaosan poistamisen jälkeen. Tämä on kyllä sellainen asia, että en pysty sitä käsittämään. Kyllä työn tekeminen kannattaa aina. Siitä saa tärkeää työkokemusta, oppii sosiaalisia taitoja, saa ystäviä, se tuo arkeen merkitystä ja rytmiä sekä osaaminen kehittyy.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

16.51 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Monessa suomalaisperheessä eletään nyt todella ankeaa kevättä. Työttömyys, lapsiperheköyhyys ja eriarvoisuus kasvavat. Myös nuorten tulevaisuuden toivo on hukassa. Näiden perheiden todellisuuden ymmärtäminen loistaa kyllä poissaolollaan, kun kuuntelee hallituspuolueiden puheenvuoroja. Hallituksen tekemät heikennykset pienituloisten toimeentuloon, suojaosien leikkaukset työttömille, asumistuen leikkaukset ja niin edelleen ovat vahvistaneet kurjuuden kierrettä ja eriarvoisuuden kasvua. Me varoitimme näistä vaikutuksista, kuten varoittivat monet asiantuntijatkin.

Kysyisin nyt hallitukselta: Onko työttömyyden ja lapsiperheköyhyyden kasvu ollut teillä tavoitteena vai onko käynyt niin, että te olette tehneet virheen, kun ette ole kunnollista vaikutusten arviota näitä leikkauksia tehdessänne tehneet? Ja jos tällainen virhe on käynyt, voisitteko myöntää sen virheen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

16.52 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni ministerin puheenvuoroista ja varsinkin pääministerin puheenvuoroista nousee ideologia, jossa on ajatus, että jokainen on oman onnensa seppä. Se korostaa yksilön vastuuta omasta menestyksestään, ahkeruudestaan ja elämänvalinnoistaan, vaikka todellisuudessa kaikilla ei ole samoja lähtökohtia.

Haluaisin myös puuttua siihen, että täällä on hallituksen toimesta nostettu esille, että hallitus on tehnyt sosiaaliturvaan uudistuksia, mitkä helpottaisivat työllistymistä ja poistaisivat kannustusloukkuja, mutta näinhän ei siis teknisesti ole. Teidän omassa hallitusohjelmassa sanotaan tavoitteeksi, että pitäisi vähentää toimeentulotuen riippuvuutta, mutta teidän olette omilla toimillanne tehneet juuri päinvastaisesti. Tällä hetkellä Kelalta tulee tietoa, että hallituksen sosiaaliturvaleikkaukset ovat johtaneet siihen, että yhä useammat ovat tippuneet toimeentulotuen piiriin ja se tuen määrä on myös lisääntynyt, mikä on tällä hetkellä meidän sosiaaliturvajärjestelmässä se kaikkein isoin kannustusloukku. Haluankin muistuttaa, että ehkä pitäisikin tarkastella omien politiikan tekemisten seurauksia, koska nyt näyttää siltä, että hallitus ei ole itsekään tietoinen siitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laine-Nousimaa.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

16.53 **Hanna Laine-Nousimaa sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lapsiperheköyhyyden kasvu on yksi vakavimmista kriiseistä Suomessa tällä hetkellä. Yhä useampi vanhempi joutuu tinkimään ruuasta, lääkkeistä, lasten harrastuksista, jolloin kyse ei ole vain taloudellisesta ongelmasta. Kyse on lasten arjesta, kehityksestä ja tulevaisuudesta.

Lapsen kasvaessa jatkuvassa puutteessa näkyy se oppimisessa, mielenterveydessä ja osallisuuden kokemuksessa. Riski syrjäytymisestä kasvaa, jos tunne kuulumisesta yhteiskuntaan heikkenee jo varhain. Syrjäytyminen ei ole vain yksilön tragedia, se on koko yhteiskunnan riski. Me tiedämme, että ylisukupolvinen köyhyys on todellinen ilmiö. Maksamme myöhemmin moninkertaisesti, jos emme katkaise tätä kehitystä nyt, sekä talouden että turvallisuuden näkökulmasta.

Yhteiskunta, jossa osa lapsista jää pysyvästi ulkopuolelle, ei ole vakaa yhteiskunta. Säilyttääksemme kaikille turvallisen Suomen on meidän varmistettava, että yksikään lapsi ei jää ilman ruokaa, mahdollisuuksia ja toivoa. Kysynkin hallitukselta: miten aiotte ottaa huomioon lisääntyvän köyhyyden vaikutuksen erityisesti lasten ja nuorten turvallisuuteen [Puhemies koputtaa] ja heidän uskoonsa omasta tulevaisuudestaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan vielä edustaja Mika... Anteeksi, edustaja Kari. [Naurua]

16.55 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kumpikin käy. [Naurua]

On tärkeä aihe meillä tänään käsittelyssä. Köyhyys välikysymysteemanä on äärimmäisen tärkeä ja ajankohtainen, ja köyhyydellä on monet kasvot. Itse sain työskennellä ennen kansanedustajan tehtäviä vuosien ajan pitkäaikaistyöttömien ja vajaakuntoisten ihmisten työkeskuksen vetäjänä, ja näin nämä köyhyyden monet kasvot näiden vuosien aikana.

On erinomaisen suuri epäonnistuminen ministeriltä tämän lausahduksen kautta — tai sitten pahimmassa tapauksessa se kuvaa myös hallituksen ajattelua, tässä kokoomuksen varapuheenjohtaja Partanen taisi jo vähän tähän suuntaan viitata — puhua työttömistä ihmisistä naapureina, jotka jäävät nukkumaan. Itse sillä työurallani en tavannut yhtään työttöntä ihmistä, joka olisi omasta tahdostaan halunnut jäädä työttömäksi. Joka vuosi työllistimme kymmeniä ja kymmeniä ihmisiä.

Itse 90-luvulla työelämään valmistuneena kohtasin pätkätyöt ja köyhyyden, niin kuin koko ikäluokkani, joka työelämään silloin pyrki. Työttömyyttä pitää käsitellä arvostavalla tavalla. Työttömyydessä puhutaan köyhistä ihmisistä, ihmisistä, [Puhemies koputtaa] jotka ovat jo yhteiskunnan kaikkein heikoimmassa asemassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt kaikki, ketkä ovat pyytäneet, ovat saaneet ainakin yhden puheenvuoron. — Ministeri Multala.

16.56 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala:** Arvoisa puhemies! Erittäin tärkeää keskustelua täällä tänään. On valitettavasti kyllä myöskin niin, ihan taloustieteellisesti todistettu fakta, että aina kun on hankalat taloudelliset ajat, niin eniten siitä kärsivät juuri ne heikommassa asemassa olevat, koska työpaikkoja ei synny. Tämä on aiemminkin taantumissa nähty tilanne. Silloin on myöskin erittäin vaikea synnyttää valtion toimesta — kuten aina — työpaikkoja, koska ne syntyvät yrityksiin, joilla on edellytyksiä kasvaa. Sen vuoksi me olemmekin tehneet niin paljon niitä toimia, joilla me pyrimme luomaan kasvua,

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

edellytyksiä yrityksille investoida Suomeen, edellytyksiä niin ulkomaisille kuin suomalaisille yrityksille laajentua ja sitä kautta työllistää uusia ihmisiä.

Olemme myös halunneet luoda, kun tässä kysyttiin nuorten tulevaisuudenuskosta, nuorille mahdollisuuksia vaikkapa kouluttautua niin pitkälle — ja vastauksena siihen: kyllä, nimenomaan maksuttomasti — kuin vain itsellä motivaatio ja tahto riittävät avaamalla ovia korkeakoulutukseen mahdollisimman monelle. Uutena asiana esimerkiksi tämä opintosekteli, jota tullaan tarjoamaan niille nuorille, joille korkeakoulujen ovet eivät ensimmäisellä kerralla aukene.

Olemme myös tehneet toimia siihen, että ensiasunnon ostajat voisivat lähteä asuntokaupoille. Asp-järjestelmää on yksinkertaistettu, ja tällä hetkellä lausuntokierroksella on myöskin ehdotus asp-rajan korottamiseksi, jotta ensiasunnon ostajilla olisi mahdollisuus saada lainaa myös sellaisiin, esimerkiksi hieman kalliimmilla alueilla oleviin asuntoihin. Sen lisäksi esimerkiksi asuntolainojen aikoja on pidennetty merkittävästi. Se helpottaa sitä kynnystä, kun pohditaan, onko varaa sitä lainaa lyhentää. Kun asuntolaina-aika on pidempi, niin silloin totta kai se kuukausierä on pienempi. Näillä toimilla hallitus pyrkii tietysti siihen, että ihmiset uskaltaisivat lähteä asuntokaupoille tästä epävarmasta ajasta huolimatta, sillä tällä hetkellä asuntojen hinnat ovat hyvin alhaalla, ja siinä mielessä on ostajien markkinat. Lisäksi pohdimme totta kai myös lisätoimia siihen, että vielä pystyisimme vauhdittamaan asuntokauppoja erityisesti, koska siellä se pullonkaula on.

Haluan kuitenkin vielä jatkaa hetken, arvoisa puhemies, jos sallitte. Haluan myös sen sanoa, että verotus ei suinkaan ole tällainen suora tulonsiirto, niin kuin täällä oppositio esittää. Sillä, että me laskemme ylimpien marginaalien verotusta, pyritään, voi sanoa, oikeastaan kahteen asiaan: Ensimmäkin siihen, että myös heillä on kannusteita tehdä lisää työtä, lisää työtunteja. Verottaja vie siitä yhdestä työtunnista pienemmän osuuden, mutta verotulot kasvavat sitä kautta. [Välihuutoja] — Voinko puhua, arvoisa oppositio, kun en kuule edes omaa ääntäni? Kiitos. — Toinen asia, mitä sillä voi syntyä, ovat ne uudet työpaikat. Kun nämä ihmiset laittavat siitä käteen jäävästä rahasta hieman isomman osan kulutukseen, jolla ostavat esimerkiksi palveluja, kuluttavat vaikkapa suomalaista kulttuuria, sitä kautta taas syntyy uusia työpaikkoja yrityksiin. Tämä on ihan selvästi todistettu myös tutkimuskirjallisuudessa esimerkiksi Ruotsista, ja väliaikaisrahoitus tälle on myös hankittu. [Krista Kiurun välihuuto] Sama vaikutus on myös yhteisöveron alennuksella. Sen tavoitehan on kasvattaa verotuloja.

Eli tämä ei ole tulonjakopolitiikkaa sieltä, täältä, tuolta, vaan laskemalla veroprosenttia voidaan houkuttaa tänne uusia investointeja, yrityksiä, jotka sitten tuottavat niitä verotuloja, joita me tavoittelemme siis enemmän. Ja niillä verotuloilla me voimme maksaa paitsi tulonsiirtoja myös palvelut, jotka ovat meille kaikille tässä maassa kaikki kaikessa, jotta jokainen lapsi saa peruskoulusta riittävät perustaidot, oppimisen ilon ja eväät elämään kouluttautua niin pitkälle kuin vain itse haluaa ja oma motivaatio ja omat halut kantavat. [Krista Kiuru: Nyt oli paljon uskoa ilmassa!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Grahn-Laasonen.

17.00 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen: Kiitän eduskuntaa, arvoisa puhemies, tästä keskustelusta. Haluan palata siihen, mistä oikeastaan aloitettiin, eli siihen, että me varmasti kaikki täällä pidämme tämän välikysymyksen aihetta tärkeänä ja pidämme tärkeänä löytää ratkaisuja suomalaiseen köyhyyteen ja lapsiperheiden tilanteeseen

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

ja myös suomalaisten ostovoimaan, niin kuin tällä hallituskaudella on tehty. Haluan myös sanoa sen, että tämä meidän motiivien kyseenalaistaminen hiertää merkittäväällä tavalla hallitusta, koska me nimenomaisesti tavoittelemme näillä toimilla, mitä täällä tehdään — uudistuksia talouskasvun aikaansaamiseksi työmarkkinoilla, sosiaaliturvassa — sitä, että yhä useammalla suomalaisella olisi töitä, että ihmisillä olisi mahdollisuus seistä omilla jaloillaan, että ihmisillä olisi mahdollisuus elää omalla työllään ja elättää sillä myöskin oma perheensä ja päästä elämässä eteenpäin. Se on se päämäärä, hyvinvointiyhteiskunnan palvelujen turvaaminen, joka tapahtuu verotulojen kautta, ja ne tulevat työstä ja yrittäjyydestä ja niin edelleen. Eli meidän pitää huolehtia tästä koko yhtälöstä.

Sen lisäksi myöskin omassa puheenvuorossani ja hallituksen vastauksessa toimme esiin sen, mistä tämä korkea työttömyys tällä hetkellä johtuu ja miksi Suomi on niin suurissa vaikeuksissa tällä hetkellä, että se heijastuu ihmisten toimeentuloon ja aiheuttaa köyhyyttä. Se syy on näissä olosuhteissa ympärillämme, heikossa maailmantalouden suhdanteessa, merkittävässä epävarmuudessa, jota meillä on Putinin sotimisen myötä [Suna Kymäläisen välihuuto] mutta toisaalta myöskin esimerkiksi Lähi-idän tilanteen vuoksi, joka haastaa arjen kustannuksia, polttoaineen hintaa, ja tämä koko turvallisuusympäristö aiheuttaa ennen muuta niin merkittävää epävarmuutta suomalaiseen työelämään, talouteen, että työpaikat jäävät syntymättä. Paremmassa tilanteessa ilman muuta näillä sosiaaliturvaan tehdyillä kannustimilla olisi saavutettu jo merkittäviä työllisyysvaikutuksia, jotka pitkällä tähtäimellä ovat näiden hallituksen esitysten vaikutusarvioidenkin mukaan aivan varmasti realisoitumassa.

Oppositiolle haluan sanoa sen, että vasemmistoliiton vaihtoehto tutkittuun tietoon pohjaten sisältää 65 000 työllisen negatiivisen työllisyysvaikutuksen. [Arto Satonen: Kyllä, näin on!] Sehän tarkoittaa [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto] siis suomeksi sitä, että teidän vaihtoehto aiheuttaa työttömyyttä ihan kymmenillätuhansilla enemmän kuin mitä tämä hallituksen vaihtoehto aiheuttaa. SDP alkukaudesta salasi nämä omat vaihtoehtobudjetinnsa vaikutusarviot varmaan juuri siitä syystä, ettei niitä kehdannut täällä salissa esitellä.

Arvoisa SDP, pitää sekin sanoa tässä, että te olette nyt moittineet meitä tässä useamman tunnin sosiaaliturvaleikkauksista, joita ette enää edes vaihtoehtobudjetissanne ole esittäneet peruttaviksi. Eli te olette käytännössä hyväksyneet ne sosiaaliturvaleikkaukset, joita te tänään täällä kritisoitte. Vai ajatteletteko te, että suomalaiset eivät vain huomaa tätä asiaa, että SDP on hiljaa kuitannut nämä leikkaukset ja hyväksynyt hallituksen leikkaukset? [Veronika Honkasalon välihuuto] Vai ajatteletteko te, että toimittajat lehtereillä eivät ole heireillä ja paljasta tätä epäjohdonmukaisuutta teidän linjassa?

Lisäksi haluaisin kuulla myöskin sen, että kun meillä on velkajarrusopimus tehty puolueiden kesken, mikä tarkoittaa sitä, että ensi vaalikaudella tullaan joutumaan tilanteeseen, jossa näitä sopeutuksia täytyy tehdä lisää — siihen on sitoutunut vasemmistoliittoa lukuun ottamatta kaikki muut puolueet — niin ymmärrättekö te, että te lähdette takamatkalta, kun [Välihuutoja vasemmalta] te olette vastustaneet kaikkia näitä tämänkin hallituksen sopeutuksia, ettekä te... Eikä täällä ole edustaja Lindtman paikalla ollut enää pitkään aikaan vastaamassa siihen kysymykseen, johon me tarvitsemme vastauksen, miten te olisitte hoitaneet tämän kauden sopeutuksen [Välihuutoja vasemmalta] ja miten te hoidatte tämän teidän sitoumuksenne velkajarru-Suomessa, kun esiinnytte talousvastuullisena puolueena, mihin valitettavasti ei kovin paljoa ole uskottavuutta.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä vastauspuheenvuorot, edustaja Pekonen ja edustaja Kiuru, ja sen jälkeen menemme puhujalistaan.

17.04 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuossa kun ministeri aloitti tämän vastauspuheenvuoronsa, niin totesin, että se puhe olisi ollut hyvä käyttää silloin aivan aluksi, kun te totesitte, että aihe on tärkeä ja on hyvä, että me puhutaan köyhyydestä. Mutta te käytitte sen ensimmäisen puheenvuoron tuolta pöntöstä haukkuaksenne koko opposition ja siinä sivussa myöskin työttömät.

Ja mitä tulee sitten tähän vasemmistoliiton vaihtoehtobudjettiin, niin, ministeri Grahn-Laasonen, tuntuu hieman erikoiselta, että te itse täällä äsken loukkaannuitte siitä, kun me suoraan siteerasimme teidän puheitanne, ja sen jälkeen te puhuitte täällä vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetista ja laskennallisista työpaikoista, kun te aivan hyvin itsekin tiedätte, että laskennallisia työpaikkoja ovat juuri ne teidän lupaamaanne satatuhatta uutta työpaikkaa. Missä ne työpaikat nyt ovat?

Arvoisa ministeri, tämä keskustelu on ollut todella tärkeä, ja se on myös osoittanut meille, miten te suhtaudutte heikommassa asemassa oleviin köyhiin ja työttömiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru, Krista.

17.05 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voi sanoa, että ministerinä voi toimia niin monella tavalla. Kaikkea on nähty. Ja kun teitä katson, sosiaaliturvaministeri, niin te teette kyllä tässä välikysymyskeskustelussa omanlaisensa ennätyksen. Sen sanon teille ihan vilpittömästi, että teidän keskeisin tehtävä ei ole pienentää yhteiskunnan taloudellista kestävyysvajetta vaan sosiaalista kestävyysvajetta. Olen sen monesti teille sanonut, että ainakin valtioneuvoston työnjaon mukaan sen pitäisi olla teidän tehtävänne. Mutta tässä keskustelussa, kun oppositio kysyy, mitä tämä hallitus tekee köyhyyden vähentämiseksi — johon kaikki aikaisemmat hallitukset sitoutuivat niin, että me vähennämme sekä köyhien aikuisten että köyhien lasten määrää — on selvinnyt, että te ette tee tosiasiassa tälle asialle mitään. Kaikki asiat ovat jonkun muun vika, ja talous- ja työllisyyspolitiikassa ei ole mitään ongelmaa. Yliveto tässä koko välikysymyksen päätöksessä on se, että te ette edes pyydä anteeksi, [Puhemies koputtaa] jos joku ymmärsi teidän sananne väärin. [Veronika Honkasalo: Kyllä!] Se on minusta käsittämättömintä. Eli älkää luoko lisää varkaita [Puhemies: Aika!] ja loisia työttömistä, älkääkä myöskään, kun he nukkuvat kotona. Tässä on... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Aika on kulunut. — Seuraavaksi on varsinainen puheenvuoro. — Edustaja Fagerström, olkaa hyvä.

17.06 Noora Fagerström kok: Arvoisa puhemies! Suomi elää ajassa, jossa epävarmuus on kasvanut nopeasti. Koronapandemia, inflaatio, Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, energiamarkkinoiden heilahtelut ja korkotason nousu ovat vaikuttaneet koko Eurooppaan, eikä Suomi ole tästä poikkeus. Elinkustannusten nousu on todellinen huoli monille suomalaisille perheille, ja hallitus tunnistaa tämän.

Suomen taloustilanne on ollut haastava jo vuosia. Talouskasvu on sakannut, ja valtionvelan korkomenot ovat moninkertaistuneet. Samalla on kuitenkin tärkeää todeta, että Suomi ei ole jäänyt toimeettomaksi. Hallitus tekee kaikkensa, jotta Suomen talous, työllisyys ja

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

kuluttajien luottamus saadaan kasvuun, vaikka ajat ovat haastavat ja epävarmuus leimaa julkista keskusteluilmapiiriä. Synkkyytteen ei kuitenkaan tule vaipua, sillä vain luomalla toivoa voimme luoda parempaa tulevaisuutta nykyisille ja tuleville sukupolville. Työllisyydenkin osalta näkyy hiljalleen valoa tunnelin päässä, sillä maaliskuussa Suomessa oli työllisiä 25 000 enemmän kuin vuosi sitten.

Arvoisa puhemies! Vaikka taloustilanne on Suomessa vaikea, on huomioitava, että emme ole asian kanssa yksin. Myös muualla Euroopassa työllisyystilanne on haastava, ja Euroopan kilpailukyky laahaa perässä, kun sitä verrataan esimerkiksi Yhdysvaltoihin. Köyhyyden ehkäiseminen vaatii aktiivisia toimia, joita hallitus on tehnyt kuluvalla vaalikaudella. Esimerkiksi hallitus on tunnistanut sosiaaliturvamuuutosten vaikutuksen esimerkiksi lapsiperheiden toimeentuloon. Siksi säästöjen kohdentamisessa on koko vaalikauden ajan pyritty tekemään valintoja, jotka lieventävät muutosten vaikutuksia lapsiin: lapsilisää on korotettu, opintotuen huoltajakorotusta nostettu ja lapsikohtainen työtulovähennys on otettu käyttöön.

Lisäksi hallitusneuvotteluissa sosiaaliturvan indeksijäädysten ulkopuolelle rajattiin toimeentulotuki, vammaisetuudet, rintamalisät ja eläkkeet. Myöhemmin valmistelun yhteydessä indeksijäädysten ulkopuolelle rajattiin myös elatustuki. Viimeisimmässä toimeentulotukea koskevassa esityksessä vaikutukset lapsiperheisiin on huomioitu esimerkiksi siten, että toimeentulotukea saavissa perheissä lasten perusosia ei leikata vaan hie-man korotetaan.

Myös asunnottomuus on yksi köyhyyteen liittyvistä tekijöistä, ja tähänkin ongelmaan hallitus on tarttunut kohdentamalla pitkäaikaisasunnottomuuden poistoon kymmenen miljoonaa euroa vaalikauden aikana. Asunnottomuusohjelman kautta rahoitetaan pitkäaikaisasunnottomien parissa tehtävää työtä yhdeksässä suurimmassa kaupungissa ja niiden hyvinvointialueilla.

Arvoisa puhemies! Kun puhutaan arjen kustannuksista ja ostovoimasta, on syytä huomata, että palkansaajien ostovoima on noussut huimasti. Vuonna 2026 keskituloisen palkan ostovoima on lähes 800 euroa vuodessa korkeampi kuin vuonna 2025 ja yli 2 300 euroa korkeampi kuin ostovoimakuopan pohjalla vuonna 2023. Lisäksi Suomen Pankin mukaan suomalaisilla kotitalouksilla on tileillään enemmän rahaa kuin koskaan aiemmin. Haasteena on kuitenkin yksityisen kulutuksen vähäisyys. Nykyisessä suhdanne- ja maailmanpoliittisessa tilanteessa se on ymmärrettävää.

Kuluttajien luottamusta on kuitenkin tärkeää rakentaa niin, että pelon sijasta luodaan toivoa. Kun suhdannetilanne paranee, myös kuluttamisen odotetaan kasvavan. Hallituksen tekemät ansiotuloveron kevennykset eri tuloluokkiin ja yhteisöveron alentaminen osaltaan auttavat lisäämään luottamusta tulevaan ja vahvistamaan Suomen talouden kasvua.

Kun korkean tuloluokan ja yritysten saamia verohelpotuksia kritisoidaan, helposti unohdetaan, että veroprogression myötä hyvätuloiset maksavat prosentuaalisesti suuren osan saamistaan ansiotuloista valtiolle veroina. Alemman verotuksen myötä annamme ihmisille vapautta päättää omasta omaisuudestaan ja käyttää sitä esimerkiksi palveluiden hankkimiseen, mikä luo hyvää kasvulle. Yhteisöveron alentaminen taas kannustaa yrityksiä toimimaan juuri Suomessa, mikä puolestaan parantaa maamme kilpailukykyä ja kasvun edellytyksiä. On myös hyvä ymmärtää, että taloutta ei koiteta kasvattaa pelkän kasvun vuoksi vaan siksi, että meillä olisi Suomessa jatkossakin laadukas koulutus ja toimivat sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut. Näitä yhteiskunnan peruspilareita ei ylläpidetä leikkirahalla, ja siksi on huolehdittava, että talous saadaan aidosti kasvuun.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Työ ja yrittäjyys ovat yksi kasvun kulmakivistä. Hallitus on toteuttanut tällä vaalikaudella historialliset työmarkkinauudistukset, kuten laajentanut paikallista sopimista ja rajoittanut poliittisia lakkoja. Lisäksi hallitus uudistaa YEL-järjestelmää vastaamaan paremmin yrittäjien tarpeita. Erityisen ongelmalliseksi yrittäjien keskuudessa on koettu työtulon määrittely, joka nykyisessä järjestelmässä perustuu kuvitteelliseen työtulolaskuriin. Tähän hallitus haluaa puuttua yrittäjien eläkejärjestelmän selkeyttämiseksi eritoten pienituloisten yrittäjien toimeentulo huomioon ottaen.

Lisäksi hallitus tekee laajaa norminpurkutyötä, jotta työnteko ja yrittäminen olisi Suomessa entistä sujuvampaa. Työnteon kannattavuutta on parannettu veronkevennyksillä ja purkamalla kannustinloukkuja. Esimerkiksi suojaosien poisto ei VAT:n mukaan ole huomattavasti vähentänyt osa-aikatyön tekemistä. Ihmettelen suuresti, kun puhutaan siitä, onko pienimuotoinen työnteko enää kannattavaa suojaosan poistamisen jälkeen. Tätä on erittäin vaikea ymmärtää. Kyllä työn tekeminen kannattaa aina. Siitä saa tärkeää työkokemusta, oppii sosiaalisia taitoja ja saa ystäviä, se tuo arkeen merkitystä ja rytmiä sekä osaaaminen kehittyä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mattila.

17.13 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Me käymme täällä keskustelua numeroista, säästöistä ja rakenteista, mutta niiden takana on aina ihminen: lapsi, vanhempi, työtön, pienituloinen, eläkeläinen. Tänään liian moni heistä kokee, että tämä maa ei enää kannata. Hallituksen perusturvaan kohdistamat leikkaukset kasautuvat samoille ihmisille. Työttömyysturvaa leikataan, asumistukea heikennetään, toimeentulotukea kiristetään. Kun nämä osuvat samaan arkeen, seuraukset eivät ole pieniä, ne ovat musertavia. Silti näiden yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi. Asiantuntijoiden varoitukset on sivuutettu. Se ei ole vastuullista päätöksentekoa.

On totta, että sosiaaliturvan tulee kannustaa työhön, siitä olemme samaa mieltä, mutta kannustavuus ei synny kurjistamalla. Se ei synny tilanteessa, jossa ihmisellä ei ole realistista mahdollisuutta työllistyä. Se ei synny, jos työpaikkoja ei ole tai jos elämäntilanne ei mahdollista kokopäivätyötä. Suomen Keskusta haluaa ratkaisun, jossa työn tekeminen kannattaa aidosti, ei niin, että turvaa heikennetään, vaan niin, että mahdollisuuksia lisätään.

Arvoisa puhemies! Lapsiperheköyhyys kasvaa. Se on vakava viesti siitä, että olemme menossa väärään suuntaan. Yhä useampi perhe joutuu tinkimään arjen perusasioista: ruuasta, harrastuksista, turvallisuudentunteesta. Lapsen ei pitäisi koskaan joutua kantamaan huolta perheen toimeentulosta. Tutkimukset kertovat sen selvästi: Lapsuudessa koettu köyhyys jättää jäljen pitkälle aikuisuuteen. Se vaikuttaa terveyteen, koulutukseen ja mahdollisuuksiin elämässä. Kun annamme lapsiperheköyhyyden kasvaa, me emme säästä. Me siirrämme kustannukset tulevaisuuteen inhimillisinä ja taloudellisina menetyksinä.

Suomen Keskusta haluaa inhimillisemmän suunnan, jossa lapsiperheistä pidetään huolta. Me olisimme suojanneet lapsiperheet leikkauksilta emmekä olisi poistaneet työttömyysturvan lapsikorotuksia.

Samaan aikaan pienituloiset eläkeläiset joutuvat tilanteeseen, jossa eläkkeen ostovoima heikkenee mutta arjen kustannukset nousevat. Lääkkeet, asuminen, palvelut — kaikki kallistuu. Tämä ei ole hyvinvointiyhteiskunnan mitta. Inhimillisessä Suomessa myös ikäihmisillä on turvaa ja arvokas arki.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Arvoisa puhemies! On sanottava suoraan: hallituspuolueiden kansanedustajat ovat joko vieraantuneet todellisuudesta tai sitten eivät välitä siitä, mitä Suomessa tapahtuu. Tämän hallituksen aikana lapsiperheköyhyys on kasvanut, työttömyys on kasvanut, asunnottomuus on lisääntynyt, konkurssit ovat lisääntyneet. Suomeen on syntynyt apatian ilmapiiri. Kun työtä ei ole, toimeentulo horjuu ja tulevaisuudenusko hiipuu. Ihminen väsyä. Se ei ole yksilön epäonnistuminen, se on yhteiskunnan epäonnistuminen.

Suomen Keskusta haluaa palauttaa uskon tulevaan, Suomeen, jossa jokaisella on mahdollisuus työhön, turvaan ja parempaan huomiseen. Pelkät leikkaukset, sanktiot ja ehtojen kiristykset eivät luo yhtään uutta työpaikkaa. Tarvitsemme aktiivista työllisyys- ja elinkeinopolitiikkaa. Tarvitsemme tukea pk-yrityksille, jotka luovat työpaikkoja. Tarvitsemme joustavia ratkaisuja, joissa työn tekeminen eri muodoissa on aidosti mahdollista ilman kohtuutonta byrokratiaa tai turvan menettämistä. Suomen Keskusta haluaa rakentaa siltoja työn ja turvan välille, ei repiä niitä rikki.

Kannatan edustaja Siposen aiemmin esittämää epäluottamuslausetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

17.17 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa rouva puhemies! Suomessa köyhyys ei ole enää marginaalinen ilmiö, se ei ole poikkeus. Se on karu todellisuus sadoilletuhansille ihmisille, ja viime vuosien päätökset ovat tosiaan syventäneet tilannetta entisestään. Tilastot kertovat selvästi: lähes miljoona suomalaista elää köyhyys- tai syrjäytymisriskissä. Toimeentulon vaikeudet ovat lisääntyneet erityisesti lapsiperheissä ja yksinhuoltajilla. Mutta vielä tärkeämpää kuin luvut ovat se, mitä niiden takana on. Ne ovat perheitä, joissa rahat loppuvat kesken kuukauden. Ne ovat vanhempia, jotka jättävät itse syömättä, jotta lapsi saisi ruokaa. Ne ovat lapsia, joista lähes joka viides kertoo, että ei saa kotona riittävästi ruokaa. Tämä on seurausta tehdyistä päätöksistä, myös hallituksen päätöksistä.

Arvoisa puhemies! Viime vuosien leikkaukset asumistukeen, työttömyysturvaan ja toimeentulotukeen ovat osuneet juuri niihin ihmisiin, joilla on jo vähiten, ja niiden vaikutukset ovat olleet karuja. Monille kotitalouksille leikkaukset eivät ole tulleet vain yhdestä, vaan useasta suunnasta yhtä aikaa. Tämä näkyy siinä, että ruoka-avun tarve on kasvanut, ylivelkaantuminen on lisääntynyt sekä asunnottomuus on kääntynyt kasvuun ensimmäistä kertaa yli kymmeneen vuoteen. Ja ehkä kaikkein huolestuttavinta: yhä useampi työssäkävävä ihminen ei enää tule toimeen palkallaan.

Arvoisa puhemies! Hallitus on perustellut leikkauksia työllisyydellä, mutta samaan aikaan työttömyys on noussut yli kymmeneen prosenttiin, korkeimmalle tasolle vuosikymmeniin. Myös nuorten tilanne on heikentynyt. Epävarmuus tulevaisuudesta on kasvanut, ja yhä useampi kokee, ettei pääse kiinni työelämään. Tehdyt päätökset, kuten työttömyysturvan suojaosan poistaminen, eivät ole lisänneet työn vastaanottamista. Ne ovat tehneet siitä jopa vaikeampaa.

Arvoisa puhemies! Tässä tilanteessa on pakko kysyä, mitä hallitus ajatteli. Kun leikattiin asumistukea, tiedettiin, että asumismenot eivät laske. Kun poistettiin lapsikorotuksia, tiedettiin, että lapsiperheköyhyys kasvaa. Kun heikennettiin perusturvaa, tiedettiin, että toimeentulon vaikeudet lisääntyvät. Ja näin myös siis tapahtui. Tämä ei ole sattumaa. Tämä on seurausta tietoisista arvovalinnoista, poliittisista päätöksistä.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu paljastaa syvän eron ihmiskuvassa. Hallituksen politiikka rakentuu ajatukselle, että jokainen pärjää kyllä, kunhan yrittää tarpeeksi, että

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

turvaa voidaan heikentää, koska ihmiset kyllä sopeutuvat. Mutta todellisuus on toinen. Kaikki eivät lähde samalta viivalta. Kaikilla ei ole puskuria, johon nojata. Kaikilla ei ole mahdollisuuksia joustaa loputtomiin. Vihreiden ihmiskuva lähtee siitä, että jokaisen ihmisarvo on yhtä suuri, yhtä merkittävä, yhtä tärkeä ja että yhteiskunnan tehtävä on kantaa silloin, kun yksilö ei yksin jaksaa.

Arvoisa rouva puhemies! Erityisesti raskasta on katsoa lapsiperheiden tilannetta. Leikkausten seurauksena kymmenentuhannet lapset ovat ajautuneet pienituloisuuteen. Tämä näkyy arjessa heikompana osallisuutena ja oppimistuloksina sekä pahimmillaan ravinnon puutteena. Samalla kasvaa riski ylisukupolvisesta syrjäytymisestä. Tämä ei ole vain tämän päivän kriisi, tämä on tulevaisuuden kriisi. Samaan aikaan, kun pienituloisilta on leikattu, on tehty veronkevennyksiä suurituloisille ja käytetty satoja miljoonia euroja tehottomiin yritysveron alennuksiin. Tämä on valinta, hallituksen arvovalinta, valinta, joka lisää eriarvoisuutta, valinta, joka heikentää luottamusta yhteiskuntaan, valinta, joka murentaa sitä ajatusta, että olemme samassa veneessä.

Köyhyyden kasvu ei ole välttämätöntä, se on seurausta politiikasta, ja siksi se voidaan myös korjata politiikalla. Meidän pitäisi nyt tehdä toisenlaisia valintoja: vahvistaa perusturvaa, tukea lapsiperheitä, panostaa työllisyyteen tavalla, joka oikeasti auttaa ihmisiä kiinni työhön. Ennen kaikkea meidän pitäisi palauttaa ajatus siitä, että ketään ei jätetä yksin.

Arvoisa rouva puhemies! Kysymys kuuluu: Millaisen Suomen me haluamme? Sellaisen, jossa ihmiset joutuvat selviytymään yksin yhä kovemmassa arjessa ja maailmassa, vai sellaisen, jossa yhteiskunta pitää huolta kaikista myös silloin, kun elämä horjuu? Nykyinen suunta on ollut väärä. Se on lisännyt köyhyyttä, epävarmuutta ja eriarvoisuutta, ja siksi suunta on nyt muutettava. Meidän vihreiden vastaus onkin selvä: Suomi, jossa ketään ei jätetä yksin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jäntti.

17.22 Aleks Jäntti kok: Arvoisa rouva puhemies! Oppositio on tänään kertonut, että 16-vuotiaat lopettavat koulunkäynnin taloudellisista syistä, uhkaillut, että Suomessa valta siirtyy poliitikoilta miljardööreille, väittänyt, että työttömyysluvut ovat hallituksen syytä, olosuhteilla ei ole vaikutusta.

Ensinnäkin, jos todella on niin, että 16-vuotiaat lopettavat koulunkäynnin taloudellisista syistä, vahvistaa se sitä käsitystä, joka minulla oli jo etukäteen. Oppivelvollisuuden laajentaminen ja maksuton toinen aste eivät ratkaise niitä ongelmia, joita varten uudistukset tehtiin. Pysyvät menolisäykset sentään saatiin. Toiseksi, Suomessa on vain kourallinen miljardöörejä, mikä on merkittävästi suurempi ongelma kuin kuviteltu riski siitä, että valta valuisi eduskunnalta heille. Kolmanneksi, minulla on Instagram-tililläni videotodiste siitä, kuinka oppositiopoliitikko Joonas Räsänen julistaa sanatarkasti näin: ”Viime kädessä se taloudellinen suhdanne on se, mikä määrittää työllisyyskehityksen.”

Köyhyys Suomessa on käytännössä suhteellista, ei absoluuttista. Uskon, että moni tämänkin salin keskustelijoista on jossain elämänvaiheessaan täyttänyt köyhän tunnusmerkit — ainakin minä olen. Siis yksinkertaisimmillaan olen tienannut alle 60 prosenttia mediaanituloista. Jääkylmä oppositio näkee köyhät monoliittina, joukkona, joka on tuomittu asemaansa lopullisesti. Vaikka olen itse joskus täyttänyt köyhän tunnusmerkit, minulla on ollut mahdollisuus nousta köyhyydestä. Tuo mahdollisuus on ensiarvoisen tärkeää. Juuri siihen hallitusohjelma ja hallituksen toimet tähtäävät, että ihmisillä olisi kannustin ja mah-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

dollisuus nousta omille jaloilleen tukiviidakon rihmoista. [Suna Kymäläisen välihuuto] Olennaisempaa kuin se, mitä tienaat juuri nyt tukina tai palkkoina, on se, kuinka paljon tienaat elämäsi aikana ja millaiset mahdollisuudet yhteiskunta elämässä pärjäämiseen tarjoaa.

Työttömyys on Suomessa liian korkealla tasolla, mutta työllisyysaste on tällä hetkellä edelleen historialliseen tasoon verrattuna kohtuullisella tasolla. Työllisten ja tehtyjen työtuntien määrät ovat kasvussa. Ostovoima kasvaa tänä vuonna kolmatta vuotta putkeen. Vuonna 2026 keskituloisen palkan ostovoima on noin 800 euroa vuodessa korkeampi kuin viime vuonna ja yli 2 300 euroa korkeampi kuin esimerkiksi vuonna 2023.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen tavoite on, että yhdenkään suomalaisen ei tarvitse kantaa huolta siitä, riittävätkö rahat arjen välttämättömiin menoihin. Suomessa on edelleen kattava sosiaaliturvajärjestelmä. [Suna Kymäläinen: Ei pidä paikkaansa!] Maamme julkinen sektori on OECD-maiden suurin, ja sosiaaliturvamenot ovat tässä vertailussa suurin menoerämme. Tällä hallituskaudella lapsiperheiden asemaa on vahvistettu korottamalla lapsilisiä, nostamalla opintotuen huoltajakorotusta ja ottamalla käyttöön lapsikohtainen työtulovähennys. Äitiysavustukseen on tehty tasokorotus. Lapsiperheille tulee jättämään palkastaan enemmän käteen kuin ilman hallituksen toimia jäisi. Indeksijäädysten ulkopuolelle on rajattu muun muassa toimeentulotuki, vammaisetuudet, eläkkeet ja elatus-tuki. Toimeentulotuen uudistuksessa toimeentulotukea saavien perheiden lasten perusosia ei leikata vaan niitä korotetaan. Elatustuen uudistuksella taas vahvistetaan lapsen oikeutta riittävään elatukseen, mikä parantaa erityisesti yksinhuoltajavanhempien asemaa.

Toimet eivät poista kaikkia ongelmia, mutta ne osoittavat, että emme ole sulkeneet silmiämme siltä, keihin päätökset vaikuttavat. Velalla voidaan paikata tämän päivän ongelmia, mutta sillä ei rakenneta kestävää tulevaisuutta. Jokainen uusi velkaeuro siirtää vastuuta eteenpäin, ja lopulta lasku tulee maksuun korkojen kera. Se ei ole reilumpaa politiikkaa, eikä se ole myöskään heikommassa asemassa olevien etu.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei ole hyväksynyt ajatusta, että työkykyinen ihminen jätetään pysyvästi etuuskien varaan. Kannustinloukkuja puretaan ja ihmisten omaa toimeentuloa vahvistetaan. Jotta voimme pelastaa hyvinvointivaltion, jokaisen työkykyisen tulisi käydä töissä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Keskisarja.

17.26 Teemu Keskisarja ps: Arvoisa puhemies! Opetan teille aakkosia, mutta en Agricolan abc-järjestyksessä. Sanokaa v niin kuin väestönvaihto, sanokaa k niin kuin kielenvaihto, t niin kuin työvoimanvaihto, o niin kuin opiskelijanvaihto ja vielä p niin kuin pienituloisten vaihto.

Viekoittelitte kaukomaalaisia tänne ilmaisilla tutkinnoilla sekä opiskelijoiden perheen-yhdistämisillä ja sukulaisten tuilla ja etuuksilla. No, kun me lätkäisimme lukukausimaksut ja suljimme sosiaaliluukun, nämä putosivat pienituloisiksi — yllätys, yllätys. Tilastokeskuksen mukaan ulkolaisia tulvahti tilastoihin 100 000. Muina miehinä, muina naisina, muina muunsukupuolisina te välikyselette pienituloisuuden lisääntymisestä. Pitikö meidän, Herra Jumala, taata keskituloisuus teidän persaukisille kutsuvierailenne?

En tietenkään väitä näitä seikkoja Suomen köyhtymisen ainoaksi syyksi, ehken edes kovin suureksi osasyiksi, mutta parin minuutin puheenvuorooni piisatkoon p-sana. Jos Suomesta joskus loppuvat kesken pienituloiset, niin ääriivasemmisto ja laitasosiaalidemokraatit kyllä tilaavat niitä lisää [Puhuja napsauttaa sormiaan] kuin pitsan Wolt-lähetiltä.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Teiltä luonnistuu jopa e niin kuin eläkeläisten vaihto. Teidän vaihdokkaanne eivät nimitäin juo ikuisen nuoruuden lähteestä, valitettavasti. Ilman mitään työuraa Suomessa ulkolaiset saavat takuueläkkeen kuten pientilan papparainen ja suurperheen känsäkourainen mummeli. Teidän työeläkepyramidihujauksenne kaatuu kansan niskaan, se on tieto. Hieno perinteikäs työväenaate päivittyy aikalaihulluudeksi, kun entiset työväenpuolueet tarraavat monikulttuuriseen kannatukseen.

Arvoisa puhemies! Minua sapettaa niin, että vastoin tapojani tuohdun. Haistakaa... päivänpolitiikan sijaan historian henkäyksiä. Suomalaiselle työläiselle teidän p-sananne on perikato.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

17.29 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että Suomessa eduskunnassa keskustellaan köyhyydestä, että keskustellaan siitä, että meidän yhteiskunnassamme on tilanne se, että jopa miljoona suomalaista, joka viides suomalainen, on köyhyyssuhkassa. On hälyttävää, että 137 000 lasta elää köyhyysrajan alapuolella Suomessa, jossa syntyvyys on koko ajan laskussa, jossa samanaikaisesti täällä eduskunnassa pidetään toiveikkaita puheenvuoroja siitä, että tehkää ihmiset lapsia, mutta samaan aikaan poliittiset toimenpiteet sysäävät ihmisiä köyhyyteen ja korjausliikkeitä ei olla valmiita tekemään.

Haluan puhua nyt muutaman sanan itselleni äärimmäisen tärkeästä asiasta, johon tässä jo osaltani viittasin, lapsiperheköyhyydestä. On todettu, että lapsiperheköyhyys heikentää lasten terveyttä, hyvinvointia, koulutusmahdollisuuksia ja osallisuutta sekä lisää ylisukupolvista eriarvoisuutta. Takuusäätiön ja Ensi- ja turvakotien liiton kyselyssä viime vuoden lopulla todettiin: ”Monissa perheissä arki on jatkuvaa tasapainottelua välttämättömien menojen ja jaksamisen välillä. Perheet kokevat, että päätöksenteossa ei tunnisteta arjen todellisuutta — sitä, että pienetkin muutokset etuuksissa voivat ratkaista, syödäänkö kotona terveellisesti tai pystyykö lapsi osallistumaan harrastukseen. Perheet pelkäävät myös köyhyyden pitkittymistä ja sen vaikutusta lasten tulevaisuuteen esimerkiksi syrjäytymisenä ja mielenterveysongelmina.”

Köyhyyden ylisukupolvisuudesta on todettu, että lapsena koettu perheen matala tulotaso lisää köyhyyden riskiä myös aikuisena. Erityisen huolissani olen tästä syrjäytymiskehityksen vaarasta, siitä, minkälaiset kustannukset sillä tulevaisuudessa on. Me toistamme tässä parasta aikaa Suomessa samoja virheitä, joita 90-luvun laman aikana toteutettiin, ja joka neljäs 90-luvun lapsista kärsii tai on kärsinyt jonkinasteisista mielenterveys sairauksista. Onko Suomella varaa tähän samaan toistoon uudelleen?

Suuri teema on asuntopolitiikka, asunnottomuus, josta kunniakkaasti hallituksella on kirjauksia hallitusohjelmassa. Valitettavasti niille kirjauksille meinaa käydä samalla tavalla kuin täällä tänä päivänä olemme kuulleet monen hallituspuolueen jäsenen ja ministerin pitävän kauniita puheita ja kertovan suurista haluista pitää kaikista huolta. Jos samaan aikaan puheet ja teot eivät kohtaa ja ne teot päinvastoin johtavat niin asunnottomuuden kasvuun, häättöjen kasvuun kuin toisaalta tulojen riittämättömyyteen ja köyhyyden kasvuun, työttömyyden kasvuun ja niin edespäin, niin aika hataralla pohjalla olemme. Kovinkaan kauan nämä kauniit puheet eivät jaksakaan kantaa. Vaikka kauniita tai varmasti vilpittömiä haluja on, haluaminen ei riitä, jos teot loistavat poissaolollaan.

Toimeentulotukimuutosten osalta Kela on kehottanut ihmisiä vaihtamaan kotiaan halvemmaksi. Monet lapsiperheet ovat muuttaneet omasta kodistaan pienempiin asuntoihin

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

eri puolille kaupunkia ja niin pois päin, koska näitä kiristyksiä on toteutettu. Tarkastelujakson aikana on 22 000 kotitaloutta ohjattu muuttamaan. Se on valtava määrä, ja tästä määrästä kukaan ei puhu, mutta nyt se tuli ainakin tässä mainituksi.

Mielestäni Orpon hallitus on tietoisilla päätöksillä romuttanut kohtuuhintaisen asuntotuotannon keskeiset välineet ja resurssit. Valtion asuntorahasto on lakkautettu kokonaan, uusien asumisoikeusasuntojen rakentaminen on lopetettu ja erityisryhmien investointiavustus leikattu. Tämä kasvattaa kaikkein pienituloisimpien asumiskustannuksia, ja asunnottomuus lisääntyy. Samanaikaisesti rakennusala on edelleen taantumassa. [Puhemies koputtaa] SDP olisi antanut näiden elementtien olla edelleenkin olemassa. — Kiitos tässä vaiheessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Riipi, poissa. — Edustaja Tynkkynen.

17.35 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo kiisti hallituksen olevan arjesta vieraantunut, ja hän sanoi: ”Meillä on tuttavita, meillä on ystäviä, meillä on läheisiä, joista me kyllä tiedämme, mitä maailmassa tapahtuu.” No, minullakin on köyhiä tuttavita, ystäviä ja läheisiä, mutta sen lisäksi olen itse kasvanut lapsuuteni köyhyydessä ja muistan, miltä tuntui mennä kouluun siinä vähän nololta näyttävässä puserossa, jonka äitini oli ommellut sen takia, että meillä ei ollut varaa ostaa kaupasta uusia vaatteita. Ja muistan, miten äitini itki keittiön pöydän äärellä, kun hän mietti, miten saisi laskut maksettua.

Jos te hallituksessa todella ette olisi vieraantuneita köyhien suomalaisten arjesta, jos te todella ymmärtäisitte kaikkien suomalaisten hätää tässä vaikeassa tilanteessa, niin luulen, että te ette pystyisi tekemään näitä leikkauksia kaikkein köyhimmiltä suomalaisilta. Ja koska te olette valinneet tehdä nämä leikkaukset, niin uskon, että ainakin osa siellä hallituksessa ei kykene näkemään tätä köyhien suomalaisten hätää, ei siinä koko kauheudessaan ja laajuudessaan.

Ministeri Grahn-Laasonen perusteli jo puheenvuoronsa kärkeen vaikeita päätöksiä sillä, että tavoitteena on turvata hyvinvointiyhteiskunta. Minua ei lakkaa hämmästyttämästä se ajatus, että hyvinvointiyhteiskunta pitää turvata murentamalla hyvinvointiyhteiskuntaa. Hyvinvointiyhteiskunnan kantava ajatus on ollut se, että kaikkia ihmisiä kannatellaan vaikeiden elämänvaiheiden yli kattavalla sosiaaliturvalla, ja se, että kaikille turvataan heidän tarvitsemansa sosiaali- ja terveystalvelut. Ja nyt tämä hallituksen ratkaisu hyvinvointiyhteiskunnan turvaamiseen on leikata juurikin näistä hyvinvointiyhteiskunnan keskeisistä rakennuspuista.

Toistuvasti hallituspuolueiden edustajat ovat tässä keskustelussa painottaneet, että työn pitää aina kannattaa, ja kuitenkin juuri tämä hallitus on lopettanut tästä maasta sosiaaliturvan suojaosat, joiden tarkoitus on ollut mahdollistaa se, että työn vastaanottaminen kannattaa silloinkin, kun ei ole mahdollista syystä tai toisesta ottaa vastaan kokopäiväistä työtä tai sitä ylipäätään ei ole tarjolla. Se ei alkuunkaan tee työn vastaanottamisesta kannattavaa.

Ministeri Grahn-Laasonen myös esitti toiveikkaan ajatuksen, että kun talouskasvu käynnistyy, työttömyys lähtee nopeaan laskuun. Kuitenkin meillä on tuoreita arvioita siitä, että huolestuttavan suuri osa nykyisestä työttömyydestä on sen kaltaista, että työttömillä ihmisillä on yksi tai useampia vaikean työttömyyden tunnusmerkkejä, jotka tulevat hankaloittamaan sen työpaikan saamista silloinkin, kun suhdanne jossain vaiheessa selvästi kääntyy. Sekin askarrutti ministeri Grahn-Laasonen puheenvuorossa, kun hän toi esiin sen, että Suomi on onnistunut asunnottomuuden vähentämisessä, mikä on totta, ja jätti häveliäisyyt-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

tään sanomatta: paitsi sitten, kun tämä hallitus aloitti työnsä ja tämä onnistuminen asunnottomuuden vähentämisessä päättyi ja kääntyi asunnottomuuden kasvuun.

Edustaja Fagerström sanoi puheenvuorossaan, että työnteko kannattaa aina, koska ihminen saa muun muassa kokemusta, sosiaalisia taitoja ja ystäviä. Itse ajattelen niin, että työn pitäisi kannattaa aina, koska siitä saa palkkaa, josta jää käteen jotain. Se, että siitä saa myös kokemusta, sosiaalisia taitoja ja ystäviä, on toki hyvä asia, mutta työn pitäisi ehkä johtaa myös parempaan toimeentuloon.

Edustaja Hänninen peräänkuulutti köyhille ihmisille uskoa, toivoa ja lähimmäisenrakautta. Itse ajattelen, että köyhät suomalaiset tarvitsevat uskoa, toivoa ja lähimmäisenrakautta enemmän työtä, yrittäjyyttä ja turvaa. Ja ehkä hieman vähemmällä uskomisella pärjäisimme, jos saisimme hieman enemmän tekoja tämän maan köyhimpien suomalaisten puolesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jokelainen.

17.40 Jessi Jokelainen vas: Arvoisa puhemies! Kuluneen kolmen vuoden saldo on tässä: Työttömiä on yli satatuhatta enemmän kuin vuonna 2023. Konkurssit ovat 90-luvun laman tasolla. Suomi on päätyntä EU:n sosiaalisen kehityksen tarkkailuluokalle, koska miljoona suomalaista on köyhyysriskissä. Suomessa on 31 000 uutta köyhää lasta. Asunnottomuus on kääntynyt kasvuun ensimmäistä kertaa 12 vuoteen. Leipäjonot ovat ennätyksellisen pitkiä. Valtionvelka on korkeammalla kuin kertaakaan Suomen historiassa, korkeammalla kuin kertaakaan yhdenkään kriisin aikana. Tämä on Orpon hallituksen perintö suomalaiselle yhteiskunnalle ja tavallisille ihmisille. Köyhyys ja perustarpeiden puute jättävät pitkät jäljet ihmisiin ja sukupolviin. Näitä jälkiä ei korjata hetkessä, vaan niistä maksetaan vuosikymmenten ajan.

Arvoisa puhemies! On toki myös niin, että velkaantumiskehitys on jatkunut pitkään ja siihen olisi tarvittu ratkaisuja jo kohta vuosikymmenten ajan, mutta siitä Orpon hallitusta kyllä voi oikeutetusti syyttää, miten järjetöntä talouspoliittista linjaa ajatte tässä taloudellisessa tilanteessa. Hallitus mielellään puolustautuu tältä kritiikiltä sanomalla, että sentään teemme jotain. Arvoisa hallitus, oli tilanne mikä hyvänsä, tekeminen ei ole mikään itseisarvo, vaan teoilla aikaansaavat seuraukset ovat ne, joilla on väliä. Teidän tekemisenne kuluneen hallituskauden ajan on ollut täyttä välinpitämättömyyttä vallitsevaa suhdannetta, taloustieteen lainalaisuuksia, asiantuntijalausuntoja ja vaikuttavuusarvioita kohtaan. Pyrkimyksenne on ollut kosmeettisesti siistiä velkasuhdetta ja kohdella sen inhimillisiä seurauksia niin ikään pakollisina ja kohtuullisina uhrauksina. Ovatko ne olleet kohtuullisia, arvoisa hallitus? Onko ollut kohtuullista maksattaa valtionvelkaa tavallisten suomalaisten perustarpeista? Hallitusohjelmaa laatiessanne peräänkuulutitte yhteisiä talkoita velkasuhteen taittamiseksi. Näissä niin sanotuissa yhteisissä talkoissa kaikista pienituloisimmat on laitettu maksumiehiksi kaikista vakavaraisimpien veronkevennyksille, ja valtion velkasuhde on taittamisen sijaan vain ja ainoastaan jatkanut kasvuaan.

Arvoisa puhemies! Koska mikään määrä tavallisen ihmisen vyön kiristämistä ei tunnu hallitukselle riittävän, pöytään on tuotu velkajarru, jolla pyritään tekemään talouskurista, jatkuvasta leikkaamisesta, perustarpeista tinkimisestä ja systemaattisesta luokkapoliitikasta uutta normaalia. Velkajarru ei mekanismina huomioi suhdannevaihteluita eikä investointitarpeita, ja täten sen suurin riski on kääntyä itseään vastaan, siis kasvattaa velkaa entisestään. Velan kasvu altistaa leikkauskierteeseen joutumiselle, siis aina uusille ja uusille

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

leikkauksille sosiaaliturvasta, koulutuksesta, sotepalveluista ja Suomen tulevaisuudesta. Te väitätte, ettei meillä ole varaa muuhun. Me vasemmistossa taas kysymme tulevienkin suomalaisten sukupolvien puolesta, onko meillä varaa hyvinvointivaltion tuhoamiseen.

Arvoisa puhemies! 90-luvun laman aikana alussa luetteleman kaltaiset tilastolukemat olivat syy kansalliseen kriisitilaan. Ratkaisuksi työttömyyteen, elinkustannusten nousuun ja köyhyyden kasvuun Orpon hallitus tarjoilee kehysriihessä miljardin veronalennuslahjaa suuryrityksille. Tilanteessa, jossa tarve toimeentulolle, palveluille ja velkaantumisen taittamiselle on huutava, hallitus tekee miljardin euron loven verotulokassaan. Vallassa oleva Orpon hallitus nautiskelee historiallista epäsuosiota, ei vain opposition mielestä vaan Suomen kansan mielestä. Niitätte sitä, mitä olette kylväneet, ja paikoitellen suhtaudutte siihen sellaisella ylimielisyydellä, jollaiseen suurimman vallan käyttäjällä ei koskaan tulisi olla varaa.

Puhemies! On aika vaatia tulosvastuuta. Hallitus ei ole kyennyt vähentämään velkaa, hallitus ei ole kyennyt luomaan työllisyyttä, hallitus ei ole kyennyt pääsemään mihinkään julkilausutuista tavoitteistaan. Silloin on aika sanoa, että nyt riittää. Hallituksen on aika kaatua. Näin ollen kannatan edustaja Pekosen tekemää epäluottamusesitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

17.45 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Kun puhumme köyhyydestä, emme puhu vain tulonsiirrosta. Täälläkin viljelty narratiivi siitä, että köyhiltä otetaan ja rikkaille annetaan, on väärä. Ehkä on oikeammin sanottu, että varakkailta ihmisiltä ei oteta nyt aivan niin paljon kuin ennen. Isommassa kuvassa me puhumme nyt Suomen turvallisuudesta, ja se koskettaa meitä kaikkia. Tiedämme kyllä, että sellainen yhteiskunta, jossa ihmiset kokevat pysyvää epävarmuutta toimeentulostaan, on haavoittuva. Köyhyys rapauttaa luottamusta, lisää syrjäytymistä ja heikentää kriisinkestävyttä. Siksi köyhyyden ehkäisy ei ole vain sosiaalipolitiikkaa, vaan se on myös yhteistä turvallisuuttamme.

Arvoisa puhemies! Monella suomalaisella on nyt taloudellisesti tiukkaa — tätä ei tule vähätellä. Myös Suomella on nyt taloudellisesti tiukkaa. Kuitenkin on meidän vastuullamme katsoa tilannekuvaa niin tässä hetkessä kuin huomenna. On meidän tehtävämme varmistaa, että Suomi kykenee auttamaan kansalaisiaan vaikeissa tilanteissa myös ylihuomenna. Juuri tästä syystä olemme tehneet vaikeita mutta välttämättömiä päätöksiä julkisen talouden vakauttamiseksi. Vahva valtiontalous ei ole itseisarvo vaan edellytys sille, että kaikkein heikoimmassa asemassa olevien turva voidaan rahoittaa myös kriiseissä, sodan, pandemian tai energiašokin keskellä. Tämä on osa kansallista turvallisuutta ja varautumistamme.

Arvoisa puhemies! Köyhyyttä ei torjuta pysyvästi velkarahalla. Velka sisältää turvaa tulevaisuudesta nykyhetken ja heikentää samalla huomisolta mahdollisuutta suojata ihmisiä. Juuri nyt maksamme laskua aiemmasta velanotosta, siis emme vain velasta vaan myös korkoja sen ottamisesta. Korkoja maksetaan jo lähes neljä miljardia euroa. Sillä rahalla saisi jo paljon turvallisuutta, terveyttä ja köyhyyden poistoa. Tänään käytetty velkaeuro on huomenna kalliimpi. Siksi todellinen turva syntyy työstä, osaamisesta ja osallisuudesta. Tärkeimmät toimet köyhyyden ehkäisyssä vahvistavat työllisyyttä, yritysten investointiedellytyksiä ja sitä, että työn vastaanottaminen on aina kannattavaa. Mahdollisimman monen työikäisen ja työkykyisen tulisi ottaa vastaan työtä, jolla tulee toimeen. Valitettavasti nyt ei ole työtä kaikille riittävästi tarjolla. Näin olemme toimineet, ja samalla on huoleh-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

dittu siitä, ettei kaikkein heikoimmassa asemassa oleville käännetä selkää. Se tarkoittaa esimerkiksi panostuksia erityisesti lapsiin ja lapsiperheisiin, joissa on yhteiskuntamme toivo ja tulevaisuus. Lapsilisiä on korotettu, opintotuen huoltajakorotusta nostettu ja lapsikohtainen työtulovähennys on otettu käyttöön, jotta muiden tehtyjen muutosten vaikutuksia lapsiperheisiin on voitu lieventää. Asunto, koti, on jokaisen ihmisen ihmisoikeus. Myös asunnottomuuden ehkäisyyn on osoitettu resursseja ja lähisuhdeväkivaltaan on puututtu, jotta jokainen voisi saada turvallisen kodin, jossa rakentaa arkea tulevaisuuteen luottaen. Kyse ei ole täydellisestä ratkaisusta, mutta ne osoittavat, että turvaa rakennetaan kerros kerrokselta.

Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuus ei synny vain rajoilla ja puolustuksessa, se syntyy myös keittiöpöytien äärellä, kodeissa ja arjessa. Teemme vaikeita päätöksiä tänään, jotta usko huomiseen, turvaan säilyy. Se on kestäväntä köyhyyden ehkäisyä, ja se on vastuullista [Puhemies koputtaa] turvallisuuspolitiikkaa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, Jari.

17.50 Jari Koskela ps: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Välikysymyksen allekirjoittajien huoli pienituloisuudesta ja köyhyydestä on tärkeä, ja siksi siitä pitää puhua sekä rehellisesti että vastuullisesti. On aivan selvää, että monella suomalaisella on nyt tiukkaa. Ruuan, asumisen, liikkumisen ja arjen laskujen kanssa kamppaillaan joka päivä. Epävakaan maailmanpolitiikan laineet läikkyvät Suomeen. Samaan aikaan kuitenkin tiedämme, että yksi talouden lukko on kasvaneen ostovoiman siirtyminen säästöön kulutuksen sijaan. Suomalaisten käsitys inflaation suuruudesta on suurempi kuin inflaation todellisuus, mikä aiheuttaa varovaisuutta.

Tämän päivän keskustelussa tarvitaan tarkkuutta käsitteisiin. Pienituloisuus ja köyhyys eivät ole sama asia. Pienituloisuuden mittari on suhteellinen: se on sidottu mediaanituloon. Kun keskitulot muuttuvat, myös pienituloisuuden raja muuttuu. Siksi pienituloinen ihminen ei automaattisesti ole köyhä eikä pienituloisuus sellaisenaan kerro koko totuutta ihmisen toimeentulosta, varallisuudesta tai elämäntilanteesta. Tämä ei tarkoita sitä, että pienituloisten tilanne olisi yhdentekevä, ei tietenkään. Se tarkoittaa vain sitä, että politiikkaa ei saa rakentaa käsitteiden sekoittamisen varaan. Jos kaikki pienituloisuus nähdään automaattisesti köyhyydeksi, ei ongelmaa kyetä kestävästi ratkaisemaan. Jos tilannekuva on väärä, eivät ratkaisut varmasti ole oikeita.

Arvoisa rouva puhemies! Parasta lääkettä pienituloisuuden ja köyhyyden torjumiseen on työ, vielä tarkemmin sanottuna työpaikat, yrittäjyys, kasvu ja se, että työn tekeminen on aina kannattavaa ja että työpaikkoja on tarjolla. Kun ihminen pääsee töihin, saa jalansijaa työelämässä ja pystyy elättämään itsensä omalla työllään, silloin torjutaan köyhyyttä kestäväällä tavalla. Samalla turvataan myös hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus.

Tämä on se perusero hallituksen ja vasemmisto-opposition välillä. Vasemmiston vastaus on aina sama: lisää tulonsiirtoja, lisää menoja, lisää verotusta. Mutta Suomi ei ole ajautunut velka-, kasvu- ja työllisyysongelmiin siksi, että täällä verotettaisiin liian vähän. Ongelma ei ole liian matala verotus. Ongelma on se, että valtio vie jo nyt liian suuren osan ihmisten tuloista ja yrittäjien kantokyvystä.

Siksi perussuomalaisille oikea tie ei ole vasemmiston esittämä verotuksen kiristäminen. Oikea tie on se, että työn verotusta kevennetään, yrittäjyyttä helpotetaan, arjen kustannuksia hillitään ja kannustinloukkuja puretaan. Näitä toimia hallitus on tehnyt kautensa aikana

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

paljon, ja lisää on vielä tulossa. Vaikutukset tosin eivät näy heti, ja siksi tarvitaankin pitkäjänteisyyttä ja myös malttia.

Arvoisa rouva puhemies! Me perussuomalaiset emme kiistä pienituloisten ongelmia. Me kiistämme vain vasemmiston esittämät keinot ja vasemmiston harjoittaman politiikan järkevyyden. Myötätunto ilman kestäväää talouspolitiikkaa on lopulta vain lasku, jonka joku maksaa myöhemmin, ja kaikkein epäoikeudenmukaisinta olisi jättää Suomi velkaantumisen, heikon kasvun ja liian matalan työllisyyden loukkuun. Huonosta taloudenpidosta kärsivät eniten juuri heikoimmassa asemassa olevat.

Kuten vasemmistoliiton entinen kansanedustaja Outi Ojala on viisaasti sanonut, vahva julkinen talous on köyhän paras turva. Se pätee edelleenkin. Siksi sanon vielä kerran: Pienituloisten asemaa pitää parantaa, mutta se on tehtävä kestävästi. Köyhyyttä pitää torjua mutta ei siten, että aiheutetaan pysyvä riippuvuus tulonsiirroista. Paras sosiaalipolitiikka on yhä hyvä työllisyyspolitiikka, paras turva pienituloisuutta vastaan on työ, ja paras tapa turvata suomalainen hyvinvointiyhteiskunta on vahvistaa työn ja yrittämisen edellytyksiä, ei kurittaa niitä yhä uusilla veroilla ja ylenmääräisellä säätelyllä. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala poissa. — Edustaja Polvinen.

17.55 Mikko Polvinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan täällä aikaisempien puheenvuorojen aikana kiinnitin huomiota välihuutoihin oikealta, joissa heiteltiin, että mistä rahaa, ja oli hyvinkin vähätteleviä huutoja siihen, miten köyhien asiasta keskustellaan. Minä toivoisin, että ihmiset katsoisivat köyhyyttä ja köyhiä kunnioittavasti ja olisivat nöyriä sen köyhyyden edessä, koska se ei ole aina oma valinta. Minä uskon, että monen köyhän perheessä ovi on auki meille kansanedustajille ja voimme mennä käymään heidän luonaan keskustelemassa siitä arjesta ja niistä haasteista, mitä köyhillä on. Se vetää nöyräksi.

Arvoisa puhemies! Hallitus lupasi rakentaa vahvan ja välittävän Suomen, luoda satatuhatta uutta työpaikkaa ja katkaista velkaantumiskierteen. Maastamme ja kansalaisistamme luvattiin pitää huolta. Nyt tilanne on kuitenkin se, että Suomessa on jo lähes miljoona ihmistä köyhyys- ja syrjäytymisriskissä — miljoona ihmistä köyhyys- ja syrjäytymisriskissä. Ulosotossa on reilusti yli puoli miljoonaa henkilöä. Jo pelkästään tästä ulosoton uhasta ja ulosotossa olemisesta päättäjien olisi tärkeää puhua niiden henkilöiden kanssa, joita on tällä hetkellä yli puoli miljoonaa, siitä, millaista se arki on, ja ymmärtää, miten paljon se henkisesti rasittaa, kuinka paljon se vaikuttaa perheissä, joissa on ulosottoa, myös lapsiin. Syvenevä lapsiperheköyhyys heikentää tulevaisuudenuskoa ja maamme lasten tilannetta pahiten sitten sotiemme. Tämän luulisi kiinnostavan. Liian monen lapsiperheen arki on muuttunut selviytymistaisteluksi.

Arvoisa puhemies! Millaista vastuunkantoa ja huolenpitoa tämä on? Työttömyys on ennätykslukemissa, ja etenkin nuorten työllistyminen on mennyt hälyttävän vaikeaksi. Toimeentulon haasteet koskevat yhä laajemmin myös niitä työssäkäyviä ja pienyrittäjiä, jotka ovat aiemmin tulleet työllään toimeen. Tapasimme eilen sotkamolaisia nuorisotyöntekijöitä täällä eduskunnassa. He toivat viestiä kainuulaisten nuorten tilanteesta. Kuulimme, että pääosin nuorilla menee Kainuussa vielä hyvin, mutta väliinpuotoamisen uhka on koko ajan kasvussa. Yksi iso syy tähän on köyhyys, perheiden köyhyys. Osassa perheitä ylisukupolvinen syrjäytyminen kiihtyy eikä tulevaisuudennäköaloja ole. Vanhemmat voivat huonosti hankalan taloudellisen tilanteen takia, ja jaksaminen lapsiperhearjessa heikkenee. Positiivinen kanssakäyminen lasten kanssa jää arjen paineessa liian vähälle. Rahaa ei ole aina

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

edes ruokaan saatikka harrastevälineisiin tai muuhunkaan virkistäytymiseen. Lapsi voi kasvaa apatian, toivottomuuden ilmapiirissä. Köyhyys voi tuoda vanhemmille päihdeongelmia, ja lapset oppivat päihteidenkäytön esimerkin kautta. Koulunkäynti ei välttämättä enää kiinnosta, ja töihinpääsy on entistä vaikeampaa vanhemmille. Sosiaaliset haasteet kasaantuvat päällekkäin, ja elämä voi mennä solmuun. Arvoisat kollegat, meidän on pystyttävä katkaisemaan tämä kierre. Meidän pitää pystyä parempaan. Köyhän asiaa ei saa unohtaa.

Hallituksen on päättävänä aikuisina otettava vastuu, tehtävä arvovalintoja, jotta näitä umpisolmuja ei pääse syntymään. Jokainen tietää, miten hankala niitä sitten on aukoa. On huomattava, että elinkustannusten nousu ei kohtele suomalaisia tasapuolisesti myöskään alueellisesti ja köyhyys kiihtyy eri alueilla epätasa-arvoisesti. Alueiden köyhyyden epätasa-arvo on totta. Hallitus on toimillaan keskittänyt niin valtion kuin sosiaali- ja terveydenhuollonkin palveluja oikein urakalla, ja esimerkiksi Itä- ja Pohjois-Suomen pitkien etäisyyksien maakunnissa liikkuminen vaatii suuremman osuuden kotitalouksien tuloista kuin lyhyiden etäisyyksien kasvukeskuksissa. Vaihtoehtoja on vähemmän, ja omat vaikutusmahdollisuudet kustannusten kasvuun voivat olla myös rajallisemmat. Kahden euron bensalla on kallista käydä apteekissa kaukana. Mielestäni on perusteltua kysyä, onko hallituksen talous- ja sosiaalipolitiikassa riittävästi tunnistettu alueelliset erot ja pyritty vaikuttamaan niihin.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme todellakin tässä ajassa rohkeita arvovalintoja lastemme ja nuortemme parhaaksi. Meidän täytyy valita valoisan tulevaisuuden linja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö.

18.00 **Saara Hyrkkö vihr:** Arvoisa puhemies! Vahva julkinen talous on köyhänkin turva, mutta julkista taloutta ei ole mikään pakko vahvistaa köyhien tai lasten kustannuksella. Itse asiassa näin ei edes saisi tehdä. Lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa asettamaan lapsen edun ensisijaiseksi kaikissa päätöksissä, myös talouspolitiikassa. Lasten hyvinvointi Suomessa heikkenee nopeammin kuin vuosikymmeniin. Yli 30 000 lasta on hallituksen päätösten myötä työnnetty köyhyyteen. Monien perheiden taloudellinen kantokyky on murtumassa. Samat perheet ottavat osua sosiaaliturvaleikkauksista, työttömyydestä ja palveluiden supistamisesta, jotka ovat niin ikään seurausta hallituksen leikkauksista kunnille ja hyvinvointialueille.

Arvoisa puhemies! Me varoitimme lapsiperheköyhyyden kasvusta jo vaalikauden alkupuolella, kun hallitus puski läpi sosiaaliturvaleikkauksia. Hallitus vastasi, että ihmiset menevät töihin, sillä tämä ratkeaa. Kysyimme jo silloin, miten on tarkoitus toimia niiden vanhempien, esimerkiksi yksinhuoltajien, jotka ovat jo töissä mutta joiden toimeentuloa te silti nakerratte, tai niiden, joilla ei eri syistä ole mahdollisuutta tehdä kokopäivätyötä. Vastauksia emme saaneet — emme silloin emmekä nyt. Lapset eivät valitse kohtaloaan. Lapsilla ei ole mahdollisuutta pinnistellä parantaakseen omaa asemaansa tai mennä töihin, eikä heillä ole varaa odottaa parempaa suhdannetta. He elävät lapsuuttaan tässä ja nyt.

Arvoisa puhemies! Hallitus on sittemmin perustellut köyhyyden lisääntymistä ulkoisilla šokeilla ja suhdanteilla. Mutta, hyvä hallitus, nämä lapsiperheköyhyyden luvut olivat tiedossa. Ne eivät ole seurausta šokeista ja suhdanteista vaan teidän tekemistänne päätöksistä. Ministeri Multala sanoi aiemmin täällä, että aina vaikeassa taloustilanteessa heikoimmassa asemassa olevat kärsivät eniten, mutta on läpeensä arvovalinta, miten hallitus valit-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

see heitä kannatella tai jättää kannattelematta, tehdäänkö heidän elämästään vaikeassa tilanteessa entistä vaikeampaa.

Arvoisa puhemies! Tänä keväänä olemme saaneet lukea nuorten tulevaisuususkon romahtamisesta. Nuorten tulevaisuususkossa on kyse yhteiskunnan kriittisestä infrastruktuurista. Ei auta, että päällystämme teitä tai hankimme puolustustarvikkeita tai täytämme varmuusvarastoja, jos laiminlyömme henkistä huoltovarmuutta ja annamme nuorten tulevaisuususkon murentua. On ennen kaikkea aikuisten vastuulla toimia siten, että nuorten tulevaisuususko voi jälleen vahvistua, että syitä uskoa tulevaisuuteen on enemmän kuin esteitä sille. Tämä on kansallinen kriisi, johon hallituksen tulisi suhtautua huomattavasti nykyistä vakavammin. Yksi opetus- ja kulttuuriministeriön nuorten tulevaisuususkoa käsitelleen asiantuntijaryhmän suosituksista oli puolittaa lapsiperheköyhyys seuraavan viiden vuoden aikana. Se edellyttäisi toimia jo ensi viikon kehysriihessä. Itse asiassa voisi jopa sanoa, että se on kenties kehysriihen tärkein tehtävä.

Arvoisa puhemies! Vielä sananen näistä nukkuvista naapureista. Minä ymmärrän hyvin sen, että välillä keskustelun tuoksinassa suusta lipsahtaa epäonnistuneita sanavalintoja — milloin ihminen on tai ei ole desimaali tai jotakin muuta. Luulen, että tässä ministerin puheenvuoron lausahduksessa hätkähdyttävää oli se, että tällainen epäonnistunut ja jossain määrin leimaava, tai ainakin sellaiseksi tulkittavissa oleva, vertailu oli kirjoitettu nimenomaan valtioneuvoston viralliseen puheenvuoroon vastauksena tähän köyhyyttä koskevaan välikysymykseen. Se herätti kysymyksen: Ajatteleeko siis hallitus, että tämän työttömyyskriisin keskellä monetkin työttömät todella vapaaehtoisesti jäisivät nukkumaan naapureiden kiiruhtaessa töihin? Vai olisiko kuitenkin niin, että ihmiset heräävät siinä, missä naapuritkin, lähettävät lapsensa kouluun ja jatkavat työnhakua tilanteessa, jossa on vaikeampaa päästä Lidliin kesätöihin kuin lääkikseen opiskelemaan? He tekevät parhaansa selviytyäkseen tässä epävarmassa ja sekaisiin olevassa maailmassa ja tarjotakseen lapsilleen mahdollisuuksia tai edes elämän perusedellytyksiä, ponnistelevat ylämäessä eteenpäin, vaikka hallitus puhaltaa kasvoille vastatuulta.

Arvoisa puhemies! Ministeri ei debatissa ehtinyt vastata oikeastaan yhteenkään esittämäni kysymykseen, joten toistan ne vielä tässä. On nimittäin hämmäntävää, että hallitus perustelee suurituloisten veronalennuksia asiantuntijoiden suosituksilla mutta sivuuttaa täysin ne asiantuntijat, jotka varoittavat lapsiperheköyhyyden pitkästä varjosta. Kysyn siis hallitukselta: Onko hallitus tietoinen siitä, että lapsena koetulla köyhyydellä voi olla pitkäkestoisia vaikutuksia ja sen myötä myös mittava hintalappu julkiselle taloudelle? Onko hallituksen mielestä oikeudenmukaista, että lapset joutuvat kantamaan taakan talouden sopeutuksesta sen sijaan, että hyvin pärjäävät aikuiset tinkisivät hieman omista eduistaan? Ja miksi hallitus valitsee kannustaa köyhiä kepillä mutta rikkaita porkkanalla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

18.05 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Vuoden 2025 nuorisobarometrin tulokset olivat hälytyssignaali. Nuoret on lannistettu. Ensimmäistä kertaa nuorisobarometrin historiassa puolet nuorista suhtautui pessimistisesti tai erittäin pessimistisesti maailman tulevaisuuteen. Noin puolet nuorista koki erittäin paljon tai melko paljon epävarmuutta ja turvattomuutta yhteiskunnassa vallitsevista arvoista ja asenteista, maailmanpoliittisesta tilanteesta ja työllisyydestä. Avoimissa vastauksissa yleisimmin toistuva teema oli, että nuorten kokemia paineita tunnutaan aliarvioivan. Toiseksi yleisin teema oli työllisyydestä

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

aiheutuvat huolet. Vastauksissa nuoret toivat esille ensimmäisen työpaikan saamisen vaikeudet sekä sen, miten tutkinto ei enää takaa työpaikkaa. Huoli on täysin perusteltu. Nuorten työttömyys on suurempaa kuin koko väestön. 15—24-vuotiaiden työttömyysasteen trendiluku oli helmikuussa karmeat 22,9 prosenttia. Tätä taustaa vasten on tolkuttoman julmaa, että Orpon hallituksen leikkauspolitiikasta kärsivät ennen kaikkea 18—24-vuotiaat nuoret ja erityisesti opiskelijat erityisenä ryhmänä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksenkin mukaan nuorten kokemat taloudelliset huolet ovat lisääntyneet 2020-luvulla. Taloushuolet vievät voimia, nuorten elämänpiiri kaantuu tai pahimmillaan perustarpeet eivät tule katetuiksi, tämän päälle on vielä massiiviset koulutusleikkaukset, opiskelijoiden pakottaminen ottamaan lainaa opintojen rahoittamiseksi sekä ilmastotoimien tekemättä jättäminen. Minusta voi suoraan sanoa: Orpon hallitus, te olette pettänyt nuoret totaalisesti. Ei ole ihme, että nuoret eivät enää usko siihen pajunköyteen, mitä heille syötetään. Miksi ihmeessä nuorten pitäisi uskoa, kun oikeisto väittää tekevänsä kipeitä päätöksiä turvataksaan lasten ja nuorten tulevaisuuden?

Arvoisa puhemies! Hallituksen eriarvoistava ja köyhyyttä lisäävä politiikka on erityisen julmaa sekä nuorten että lasten näkökulmasta. 31 000 uutta köyhää lasta joutuu kärsimään suomalaisen oikeiston eriarvoistavasta poliittisesta projektista. Muistutan jokaista hallituspuolueesta istuvaa: Te voisitte jättää rikkaiden ja yhteisöveron alennukset tekemättä. Te voisitte huolehtia nuorten ja lasten toimeentulosta. Te voisitte olla leikkaamatta toimeentulotuesta. Te voisitte resursoida mielenterveys- ja työllisyyspalvelut kunnissa ja hyvinvointialueilla. Te voisitte olla leikkaamatta koulutuksesta. Teidän päätöstenne vuoksi Suomessa tullaan näkemään lisääntyvää ylisukupolvista köyhyyttä. Teidän päätöksenne lisäävät osattomuutta. Lapsen edun tulisi olla ensisijaista.

Arvoisa puhemies! Köyhyydellä on välittömiä vaikutuksia lapsuuteen. Jo lähes 15 vuotta sitten Kelan teettämä tutkimus osoitti, että lapset kokevat vahvasti taloudellisen eriarvoisuuden ja lapset liittyvät köyhyyteen jopa yhteiskunnallista stigmaa. Tämä näkyy esimerkiksi niin, että taloudellisesti heikommassa asemassa olevat lapset eivät voi esimerkiksi viettää vapaa-aikaansa samoin kuin muut ikätoverit. Köyhyys uhkaa jo lapsuudessa sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja sulkee lapsia yhteisön ulkopuolelle. On selvää, että ulkopuolisuuden ja osattomuuden tunne uhkaa jatkaa lapsuudesta aina nuoruuteen ja aikuisuuteen asti.

Arvoisa puhemies! Perusturvaleikkausten yhteydessä keräsimme kansalaisten kokemuksia leikkauspolitiikan vaikutuksista. Luenkin nyt yhden kansalaisen lähettämän viestin: ”Pelkään tulevaisuuttani. Olen sairas, osatyökykyinen, enkä ilman ihmettä voi ikinä työskennellä kestävästi 50:tä prosenttia suuremmalla työajalla. Pelkään, että terveydentilani huononee ja että tulevaisuudessa ei ole enää edes pahimmassa tilanteessa toimeentulotukea, johon olen aikaisemmin joutunut tukeutumaan. Olen nuori ja koko aikuiselämäni joutunut laskemaan jokaisen euron. En usko, että pystyn elämään tässä jatkuvassa rahastressissä koko loppuelämäni, mutta ei taida paljon muitakaan vaihtoehtoja olla kuin olla tuomittu köyhyyteen sen takia, koska olen ollut lapsesta asti sairas.”

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivärinta, olkaa hyvä.

18.11 **Susanne Päivärinta kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Kun joutuu laskemaan jokaisen euron, jokaisen sentin ja miettimään, mistä voisi vielä säästää lisää, huoli ja ahdistus

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

muuttuvat pysyviksi. Se on turvattomuutta, se on pelkoa tulevasta. Se on arkea, jossa pienikin muutos voi kaataa koko talouden.

Me kokoomuksessa otamme vakavasti köyhyyden. Me tunnemme myötätuntoa. Minä tunnen myötätuntoa. Tunnen monta vähävaraista, ja olen myös itse pyrkinyt heitä auttamaan. Mutta suuri ero vasemmisto-oppositioon syntyy siinä, että me kokoomuksessa emme usko, että köyhyys vähenee sillä, että yhä useampi ihminen jää pitkiksi ajoiksi tai jopa pysyvästi etuuksien varaan. Ei köyhyys vähene velalla. Köyhyys vähenee vain sillä, että yhä useammalla on mahdollisuus elättää itsensä ja perheensä työllä. Siksi me vahvistamme työn kannustimia. Työ on tehokkain keino ehkäistä köyhyyttä ja syrjäytymistä, vai mitä, edustaja Pekonen? Oletteko eri mieltä tästä?

Arvoisa puhemies! Jotta pystymme huolehtimaan tulevaisuudessakin kaikista heikoimmista, julkinen talous on saatava kestäväälle pohjalle. Tukien tulee kohdistua ennen kaikkea niille, jotka niitä kaikkein kipeimmin tarvitsevat. Ja juuri siksi me olemme suojanneet lapsia ja lapsiperheitä. Olemme muun muassa nostaneet opintotuen huoltajakorotusta. Ja kun edustaja Pekonen sanoi, että emme ole, niin emmekö ole nostaneet opintotuen huoltajakorotusta? [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto] Olemme nostaneet. Olemme ottaneet käyttöön lapsikohtaisen työtulovähennyksen. Vaikka te kuinka väitätte muuta, te väitätte silloin valheellisesti väärin. Elatusten uudistuksella parannetaan erityisesti yksinhuoltajavanhempien asemaa. Toimeentulotuen uudistuksessa toimeentulotukea saavien perheiden lasten perusosia korotetaan, niitä ei leikata.

Hallitusohjelmassa turvataan jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus vähintään yhteen mieluisaan ja maksuttomaan harrastukseen. Kelpaako tämä teille, edustaja Pekonen? [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto]

Arvoisa puhemies! Tämä välikysymys ei ole ratkaisu köyhyyteen. Se tarjoaa kyllä syytöksiä mutta ei ainoatakaan kestävää ratkaisua, keinoa köyhyyden ratkaisemiseksi.

Vasemmistoliiton vaihtoehto: Katsotaanpa sitä nyt vähän tarkemmin. Se toisi Suomeen 65 000 uutta työtöntä — 65 000 uutta työtöntä —, vihreiden 15 000 lisää. Tämä ei voi olla vaihtoehto. Samaan aikaan vasemmisto kiristäisi veroja vähintään 6,4 miljardilla — siis 6,4 miljardilla.

No, jotakin hyvin olennaista vasemmistoliiton vaihtoehdosta kertoo se, että vasemmistoliiton puheenjohtaja Minja Koskelan mukaan ei ole epäoikeudenmukaista muita kohtaan, että terve ihminen voi elää pysyvästi sosiaalietuuksien varassa. Kuulitteko oikein, vai sanoinko minä väärin? Vääristelenkö nytkin? Siis hän sanoi, vasemmistoliiton puheenjohtaja Minja Koskela: ei ole epäoikeudenmukaista muita kohtaan, että terve ihminen voi elää pysyvästi sosiaalietuuksien varassa. Tämähän on aivan uskomatonta. Tämä on aivan käsittämätöntä, ja tämä kertoo kyllä olennaisen vasemmistoliiton vaihtoehdosta. Ei meillä Suomessa ole varaa tällaiseen. Miten tämä vasemmisto-oppositio ”lisää julkisia menoja, lisää veroja” -resepti auttaa köyhyyteen? Miten se auttaa työllisyyteen? Ei mitenkään. Voin kertoa teille, että se pahentaa molempia.

Jos te välikysymyksen tehneet oppositiopuolueet olisitte kantaneet huolta köyhistä viime hallituksessa, olisitte aloittaneet sopeutukset ja leikanneet edes jostakin, edes yhdestä asiasta, mutta ei, sen sijaan te heititte kehykset roskakoriin. Te ette tehneet kaivattuja rakenteellisia muutoksia. Kas kummaa, nyt korkomenot ovat kasvaneet rajusti. Pian ne ovat kuusi miljardia. Vuonna 2022 ne olivat 0,8 miljardia. Tuo kuusi miljardia on pois juuri niiltä ihmisiltä, joiden tilanteesta te tässä välikysymyksessä nyt niin kovin kannatte huolta, pois köyhiltä, pois vähävaraisilta. Siitäkö te olette ylpeitä — siitäkö te olette ylpeitä?

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Kaiken tämän päälle te vaaditte vielä veronkiristyksiä suurituloisille, vaikka tosiasia on se, että nyt yli 50 000 euroa vuodessa tienavat maksavat lähes kaksi kolmasosaa kaikista tuloveroista. Siis kaksi kolmasosaa, mutta tämä ei teille riitä.

Arvoisa puhemies! Ei oikeastaan muuta lisättävää. Kiitos tästä keskustelusta tänään. Toivon, että tekin lähdette huolehtimaan oikeasti köyhistä ja siitä, että ihmisillä on Suomessa töitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

18.17 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies, arvon ministerit! Käsittelemme vihervasemmiston yhteistä välikysymystä köyhyydestä ja elinkustannuksien noususta. Sinänsä vasemmiston huolet ovat aivan aiheellisia, mutta perussuomalaisten näkökulma tilanteen ratkaisemiseen on aivan toisenlainen. Me emme nimittäin usko siihen, että tukiriippuvuus on se keino, jolla suomalaiset nousevat köyhyydestä. Toki ymmärrämme, että on ihmisiä, jotka eivät sairauden, vamman tai jonkin muun syyn takia kykene normaaliin työelämään, ja heistä onkin pidettävä hyvää huolta, mutta työikäisten ja työkykyisten ihmisten paikka on työelämässä. Juuri tämän vuoksi hallitus on parantanut työn ja yrittäjyyden edellytyksiä. Ne eivät näy vielä enempää konkreettisina työllisyyslukuina, koska maailmantilanne aiheuttaa meille jatkuvia haasteita.

Arvoisa puhemies! Köyhyydestä puhutaan usein suurin sanoin, mutta liian harvoin katsotaan, mitkä ratkaisut oikeasti vähentävät köyhyyttä ja mitkä vain ylläpitävät sitä. Pelkkä rahan siirtäminen taskusta toiseen ei ole rakenteellinen ratkaisu. Se voi helpottaa hetkeksi, mutta jos työ, osallisuus ja arjen turva eivät vahvistu, köyhyys jää pysyväksi. Se ei ole kenenkään etu. Tarvitsemme politiikkaa, joka katkaisee köyhyyden periytymisen, purkaa kannustinloukkuja ja kohdentaa tuen niille, jotka sitä todella tarvitsevat, ei järjestelmää, joka palkitsee passiivisuudesta ja rankaisee yrittämisestä. Köyhyyden torjuminen vaatii myös rehellisyyttä. Kaikki hyvät aikomukset eivät ole hyviä päätöksiä, jos ne eivät kestä taloudellista todellisuutta. Sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja vastuu julkisista varoista kulkevat käsi kädessä tai eivät toteudu lainkaan.

Arvoisa puhemies! Julkisessa keskustelussa hyvin usein sekoitetaan, ehkä tarkoituksenhakuisestikin, köyhyys ja pienituloisuus. Ne eivät ole synonyymejä keskenään, sillä pienituloisuudelle on olemassa ihan selkeä raja. Pienituloiseksi määritellään tällä hetkellä, kun käteen jäävät tulot ovat 1 530 euroa kuukaudessa. Pienituloinen on silloin, kun tulot ovat alle 60 prosenttia kansallisesta mediaanitulosta. Pienituloisuuden kasvu Suomessa 2020-luvulla on pitkälti matalapalkka-alojen ja ei-työperäisen maahanmuuton seurausta. Kuten arvata saattaa, tästä ei välikysymyksessä mainita halaistua sanaa. Suomalaistaustaisista pienituloisia oli 11,8 prosenttia ja ulkomaalaistaustaisista 33,9 prosenttia. Näin tilastot meille kertovat. Viime hallituksen maahanmuuttopolitiikan löysennykset ovatkin selkeästi yksi tekijä koko asiassa, vaikka sitä on tietysti ikävä myöntää.

Arvoisa puhemies! Haluan myös muistuttaa, että ylikunnianhimoinen ilmastopolitiikka vaikuttaa ihan tavallisten ihmisten arkeen. Hyvänä esimerkkinä on paljon puhuttu polttoainepolitiikka. On aivan selvää, että tuo hinta näkyy muuallakin kuin bensapumpuilla yksityisautoilijalle. Maatalouskoneet, kuten traktorit tai vaikka ruuan logistiikka, pyöriivät edelleen dieselin eli pohjalaisittain riisselin voimalla, eikä tähän ole mitään suurta murrosta aivan äkkiä tulossa. Maaseudun Tulevaisuudessa taisi viime vuonna olla juttu, että joku ruotsalainen maanviljelijä oli ostanut sähkötraktorin. Aika pitkä matka on siihen, että suo-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

malainen maatalous pyörisi sähköllä, eikä meillä siihen ole tarvittavaa sähköntuotantoa-
kaan. Kalliimpi polttoaine tarkoittaa siis myös esimerkiksi kalliimpaa ruokaa. Tosiasia täs-
sä maailmanajassa on se, että polttoaineen korkea hinta heikentää työn vastaanoton kan-
nusteita ja vaikuttaa suoraan vähän kaiken hintatasoon. Se kurittaa kaikkia, myös pienitu-
loisia ja köyhiä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

18.22 **Johannes Yrttiaho vas:** Puhemies! Hallitus väittää täällä, että työttömyys ja köy-
hyiden kasvu johtuvat vain ja ainoastaan suhdanteista, eivät vähääkään hallituksen politi-
kasta. On totta, että suhdanne on heikko ja se osuu erityisen pahasti Suomeen. Venäjän-
kauppa on loppunut, ja raja on laitettu kokonaan kiinni. Kaikki tämä ei kuitenkaan johdu
ulkovaltojen asettamista talouspakotteista, joita täällä noudatamme, vaan Suomi on myös
ihan omaehtoisin päätöksin pakotteita laajemmin ajanut taloussuhteita alas, ja tämäkin on
syytä muistaa ja tunnustaa. Henkilöliikenne on estetty kokonaan, millä itsessään on suuri
vaikutus varsinkin Itä-Suomen talouteen. Takana tässäkin ovat hallituksen esitykset.

Sekin on hallituksen politiikan tulosta, että Suomi on tehty monella tavalla riippuvaisek-
si Trumpin Yhdysvaltojen politiikasta. Trump on kiittänyt tästä sidoksesta korottamalla
tulleva ja kalliilla energialla. Hyökkäyssota Iraniin on jäänyt Suomen johdolta tuomitse-
matta, kuten muutkin Trumpin kansainvälisen oikeuden vastaiset toimet ja puheet. Pikem-
minkin nyt on pohdittu keinoja olla mukana Yhdysvaltain tukena Hormuzinsalmella. Näin
oltaisiin kärjistämässä Suomelle erittäin tuskallisia ja tuskallisiksi tiedettyjä talousvaiku-
tuksia — tämä siis sen sijaan, että oltaisiin liennyttämässä ja etsimässä diplomaattisia rat-
kaisukeinoja, jotta myös maailmantalouden ajautuminen taantumaan voitaisiin estää.

Ja kun hallitus väittää, että sotilasmenoja on pakko kasvattaa Venäjän uhan paineessa, ei
tämäkään ole kuin korkeintaan osatotuus. Suomessa rahat kyllä menevät palveluiden ja so-
siaaliturvan sijasta asehankintoihin ja muihin sotilasmenoihin mutta eivät niinkään Venä-
jän uhan vaan erityisesti Trumpin ja Naton vaatimusten takia. Valtiovarainministeri Pur-
ran mukaan talous olisi tasapainossa ilman näitä puolustusmenojen lisäyksiä.

Puhemies! Tietenkin hallituksen erittäin kovat leikkaukset sosiaaliturvaan ja palvelui-
hin ovat heikentäneet taloutta, kasvattaneet työttömyyttä ja lisänneet köyhyyttä. Esimer-
kiksi nuorisotyöttömyys on kasvanut hallituksen politiikan seurauksena, ja lukuisat halli-
tuksen leikkaukset ovat osuneet nimenomaan nuoriin. Nuoret ovat nuorisobarometrin mu-
kaankin nyt huolissaan tulevaisuudesta, työn saamisesta ja turvallisuudesta, ja se ei ole ih-
me.

Uusin hallituksen heikennys on perusteettomien määräaikaisten työsuhteiden laillista-
minen. Se heikentää paitsi nuorten myös naisten ja etenkin nuorten naisten asemaa työ-
markkinoilla. Useat tahot, muun muassa oikeusoppineet, katsovat, että esitys tulisi vetää
pois eduskunnasta, ja hallituksen omistakin riveistä kuuluu edelleen kovaa kritiikkiä tätä
lakiesitystä kohtaan. Perustuslakivaliokunta ei päässyt yksimieliseen lausuntoon asiassa.
Perustuslailliset ongelmat ovat tässä lakiesityksessä mielestäni täysin fundamentaalisia, ja
korjaus, jonka ministeri Marttinen on lakiesitykseen luvannut, ei muuta perusongelmia
miksikään eikä varsinkaan hallituksen pitkää linjaa suomalaisen työsuhdeturvan heikentä-
misessä — muistamme vielä viime vuoden syksyltä potkulain eli irtisanomisten helpotta-
misen. Perusteettomien määräaikaissuhteiden laillistamista tarkoittava esitys on niin pahasti
perustuslain vastainen, että se olisi vedettävä eduskunnasta. Se syrjii sukupuolen perusteel-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

la ja lisäksi luo mahdollisuuden kiertää irtisanomissuojaa, jolle perustuslaki ja ILO:n sopimukset antavat suojan.

Puhemies! Jos on talous- ja työasiat Suomessa pielessä, niin näyttää kyllä olevan turvallisuuskin. Pommidroomit harhailevat Itä-Suomessa, ja nyt hallitus ajaa ydinaseiden sallimista Suomessa. Kaikki tämä lisää jännitteitä, heikentää Suomen turvallisuutta ja heikentää samalla taloutta. Miten nyt käy vaikkapa kiinteistöjen ennestään heikentyneiden vaaka-arvojen itäisessä Suomessa?

Leikkaukset, kasvavat sotilasmenot, työsuhdeturvan heikentäminen ja vielä joukkotuloaseet — näinkö hallitus vahvistaa Suomen taloutta ja kansalaisten luottamusta tulevaan? Seurauksena näyttää olevan vain työttömyyttä, turvattomuutta ja köyhyyden kasvua. Kansalaisten luottamusta hallitukseen tämä ei vahvista. Se on tullut kyllä jo selväksi.

Puhemies! Kannatan edustaja Pekosen tekemää epäluottamuslause-ehdotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keto-Huovinen poissa, edustaja Sillanpää poissa, edustaja Merinen poissa, edustaja Furuholm poissa, edustaja Strandman poissa. — Edustaja Laine-Nousimaa, olkaa hyvä.

18.27 Hanna Laine-Nousimaa sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Suomessa köyhyys ei ole enää marginaalinen ilmiö. Se on laajeneva ja syvenevä yhteiskunnallinen kriisi, jonka vaikutukset ulottuvat suoraan ihmisten arkeen ja samalla koko yhteiskuntamme kestävyteen ja turvallisuuteen. Köyhyys- ja syrjäytymisriskin koskettaessa lähes miljoonaa suomalaista emme puhu vain yksittäisistä kohtaloista, puhumme rakenteellisesta ongelmasta, joka murentaa luottamusta, lisää epävarmuutta ja heikentää yhteiskunnan yhtenäisyyttä.

Erytisen huolestuttavaa on lapsiperheköyhyyden kasvu. Yhä useampi lapsi kasvaa kodissa, jossa rahat eivät riitä ruokaan, harrastuksiin tai edes perusturvaan. Lähes viidennes pienituloisten perheiden lapsista kokee, ettei saa riittävästi ruokaa. Olemme tilanteessa, joka ei yksinkertaisesti ole hyväksyttävä hyvinvointivaltiossa. Tämä ei ole vain inhimillinen tragedia, tämä on myös turvallisuuskysymys. Lapsiperheköyhyys heikentää oppimistuloksia, kaventaa tulevaisuuden mahdollisuuksia ja lisää ylisukupolvista syrjäytymistä. Tämä tarkoittaa sitä, että osa lapsista jää pysyvästi yhteiskunnan ulkopuolelle. Osallisuuden murentuessa kasvaa riski turvattomuudesta, radikalisoitumisesta ja yhteiskunnallisesta eriytymisestä. Yhteiskunta, jossa lapset eivät saa tasavertaisia lähtökohtia, ei ole vakaa eikä turvallinen.

Arvoisa puhemies! Toinen vakava ja liian vähälle huomiolle jäänyt ilmiö on eläkeläisköyhyys. Moni ikääntynyt suomalainen elää tänä päivänä tilanteessa, jossa pienikin kustannusten nousu — lääkkeet, asuminen tai ruoka — horjuttaa arjen perustaa. He ovat rakentaneet tämän maan mutta joutuvat nyt tinkimään välttämättömistä menoista. Iäkkään ihmisen joutuessa valitsemaan lääkkeen ja ruoan välillä ei kyse ole vain sosiaalipolitiikasta, kyse on arvovalinnoista ja lopulta kokonaisturvallisuudesta. Eläkeläisköyhyys lisää yksinäisyyttä, heikentää terveyttä ja kasvattaa palveluiden tarvetta. Samalla se rapauttaa luottamusta siihen, että yhteiskunta pitää huolta omistaan. Ilman tätä luottamusta ei ole myöskään kestävää turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Suomen kokonaisturvallisuus ei synny vain puolustuksesta, varautumisesta tai viranomaisyhteistyöstä. Se syntyy ennen kaikkea siitä, että ihmiset kokevat kuuluvansa yhteiskuntaan ja pärjäävänsä arjessa. Köyhyyden lisääntyessä tämä kokemus heikkenee. Ihmisten kyky osallistua, luottaa ja sitoutua yhteiskuntaan vähenee, kun he jou-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

tuvat jatkuvasti kamppailemaan toimeentulostaan. Tämä näkyy myös kriisinsietokyvyssä: yhteiskunta, jossa suuri joukko ihmisiä elää valmiiksi äärirajoilla, ei kestä uusia šokkeja. Tästä syystä köyhyyden torjunta ei ole vain sosiaalipolitiikkaa, se on keskeinen osa Suomen kokonaisturvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Nykyinen kehitys ei ole väistämätöntä. Se on seurausta poliittisista valinnoista. Sosiaaliturvaleikkaukset, asumistuen heikennykset ja palveluiden karsiminen ovat kohdistuneet erityisesti niihin, joilla jo valmiiksi oli vähiten. Samalla työllisyyspolitiikka ei ole tuottanut tuloksia, ja yhä useampi jää ilman työtä ja toimeentuloa. Tämä suunta on käännettävä. Meidän on vahvistettava perusturvaa, tuettava lapsiperheitä ja varmistettava, että ikääntyneet ihmiset voivat elää arvokasta elämää ilman jatkuvaa taloudellista pelkoa. Meidän on investoitava koulutukseen, työllisyyteen ja kohtuuhintaiseen asumiseen. Nämä eivät ole pelkkiä kuluja: ne ovat investointeja yhteiskunnan vakauteen, luottamukseen ja turvallisuuteen.

Arvoisa puhemies! Suomen vahvuus on aina ollut siinä, että pidämme toisistamme huolta, emme jätä ketään yksin. Mikäli tämä perusta murenee, murenee samalla kokonaisturvallisuutemme. Tästä syystä köyhyyden torjunta, erityisesti lapsiperheiden osalta, on nostettava politiikan ytimeen. Tätä ei tehdä vain oikeudenmukaisuuden vuoksi vaan siksi, että ilman sitä meillä ei ole kestäväää ja turvallista tulevaisuutta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen poissa, edustaja Garedeu poissa, edustaja Heinäluoma poissa, edustaja Lindén poissa. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

18.32 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Me ollaan tänään puhuttu paljon köyhyydestä ja siitä tilanteesta, mikä Suomessa tällä hetkellä on. Varmasti kaikkein suurin köyhyyden aiheuttaja on se, että ihmisiä on aika paljon työttömänä. Voi sanoa ihan suoraan, että vaikka me puhumme 350 000 työttömästä työnhakijasta, niin tosiasiaa meillä on 438 000 työttöntä. 80 000—90 000 on palveluissa, he olisivat muuten näiden työnhakijoiden joukossa. Jos meillä on, niin kuin avauspuheenvuorossa tuli esiin, noin 2,5 miljoonaa henkilöä työllisinä, niin se on hyvä, mutta jos meillä on yli 400 000 sellaista henkilöä, jotka haluaisivat työskennellä ja olla töissä, niin se on aika iso ongelma tällä hetkellä, ja se on meidän köyhyyden ehkä isoimpia syitä tällä hetkellä. Sitten meidän työttömyysturvaa on leikattu erittäin voimakkaasti ja siitä on poistettu lapsikorotukset, jotka olivat parasta köyhyyden torjuntaa, nimenomaan työttömien osalta. Sitten sieltä on poistettu tämä suojaosuus, joka tarkoittaa sitä, että kun lähtee töihin vähänkin työtä tekemään, niin soviteltu päiväraha leikkaa siitä turvasta puolet. Mutta tässä olisi ollut se 300 euron suojaosuus, jolla olisi se kynnys saatu vielä paremmaksi ja kaiken kaikkiaan hyväksi.

Tein laskelmia tuossa pääsiäisen aikana, kun katselin, kuinka nämä valtion veroratkaisut ovat tässä toimineet, ja kävin niitä eri tuloluokkien osalta läpi. Varmasti aika monelle on yllätys se, että kun katsotaan esimerkiksi 10 000 vuosiansion saavia henkilöitä, palkkatyöstä siitä ei mene veroa yhtään. Työttömiltä menee 1 550 euroa siitä kokoluokasta. Eläkeläisiltä ei mene vielä veroa siinä yhteydessä ensinkään. Jos mennään 20 000:een, palkkatyöntekijä maksaa siitä noin kolme ja puolisataa euroa veroa, työtön maksaa 4 400 euroa siitä määrästä veroa ja eläkeläinen 2 600.

Nämä unohtuvat aina tuolla taustalla, ja sen vuoksi, kun katsotaan tätä työttömän työllistymistä, siinä se kannuste tulee myöskin toista kautta. Jos meillä olisi tämä 300 euron suojaosuus, se kynnys lähteä töihin olisi merkittävästi pienempi, jos niitä töitä on. Sitten

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

kun katsotaan tätä tilannetta myöskin niin, että hänelle tulee vaikka 2 000 euroa työtuloja ja sitten työttömyysturvaa on vähemmän, niin tosiasiaassa, vaikka tästä 10 000:sta tulisi 8 000 työttömyysturvana ja 2 000 palkkatulona, niin työttömän osalta se 2 000 euroa olisi aika merkittävä. Se lisäisi käteenjäävää osuutta sellaiset 600—700 euroa siihen nähden, jos on 10 000 tuloja työttömyydessä. Eli sitä kautta saadaan aika monta vaikutusta, ja työtön tältä osin pystyisi sitten omaa tilannettaan parantamaan hyvin paljon.

Eli täällä taustalla on aika paljon tämäntyyppisiä asioita, jotka jäävät näissä keskusteluissa taka-alalle. Itse uskon, että täällä ei kaikki vielä ymmärrä, kuinka kova tämä verotus täällä alapäässä on. No, näitä veroratkaisuja kun katsotaan, niin kyllä tässä isoja muutoksia on tapahtunut. Kyllä. Kun 2025 ja 2026:n välillä vertaillaan, niin noin 30 000 euron suuruusluokassa noin 400 euroa on palkkatyöntekijä saanut enemmän euroja käteen vuodessa. 80 000 euron suuruusluokassa se on noin 800 euroa, ja sitten kun mennään 120 000:een, niin se on 2 500 euroa, ja sitten jos mennään ministerin tuloluokkaan, 180 000 euroon, niin se on 5 500 euroa. Kyllä tätä progressiota on tässä lievennetty todella paljon. Voi kysyä, onko juuri nyt oikea aika kannustaa hyvätuloisia tähän, kun katsotaan, minkälainen tilanne meillä on täällä työttömien osalta ja pienituloisten osalta, joille näitä veronkevennyksiä ei tule. Heille se veronkevennys, se muutamankin tunnin työ, olisi tärkeää. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

18.38 Saku Nikkanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tulevan kehysriihen alla on välttämättömyyksiä kysyä, millaisia päätöksiä hallitus aikoo tehdä pienituloisten ja haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten arjen turvaamiseksi. Hallituskauden toimet ovat heikentäneet monien toimeentuloa, ja epävarmuus tulevasta on kasvanut.

Suomi on sitoutunut kansalliseen tavoitteeseen vähentää vuoteen 2030 mennessä köyhyys- ja syrjäytymisriskissä olevien määrää 100 000 henkilöllä, joista vähintään kolmasosan tulisi olla lapsia. Hallitus on tehnyt mittavia leikkauksia toimeentulotukeen ja suunnittelee vähennyksiä sosiaalipalveluihin. Onko näistä tehty kokonaisarvio, jossa huomioidaan etuuksien ja palveluiden yhteisvaikutukset pienituloisiin yksilöihin ja perheisiin?

Pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen vuoteen 2027 mennessä on ollut Suomen merkittävä ja kansainvälisesti tunnettu tavoite. Onko hallitus tähän yhä sitoutunut, ja aikooko se tehdä uusia konkreettisia toimenpiteitä asunnottomuuden vähentämiseksi tilanteessa, jossa asumisen kustannukset ja sosiaaliturvan leikkaukset ajavat yhä useampia ihmisiä ahtaalle? Samalla on syytä kysyä, miten hallitus aikoo puuttua rakennusalan pitkittyneeseen kriisiin. Alan ahdinko syventää työttömyyttä ja taantumaa, ja sen seuraukset heijastuvat laajasti koko yhteiskuntaan.

Arvoisa herra puhemies! On myös perusteltua kysyä, onko hallitus valmis perumaan julkista taloutta heikentävän yhteisöveron alennuksen ja suuntaamaan osan näistä varoista tavallisten suomalaisten toimeentulon ja työllisyyden tukemiseen. Tällaiset valinnat kertovat arvopohjasta. Kysymys on lopulta siitä, minkälaista Suomea rakennamme: sellaista, jossa jokaisella lapsella on perheen tulotasosta riippumatta edellytykset riittävään ravintoon, harrastuksiin ja koulunkäyntiin, vai sellaista, jossa eriarvoisuus syvenee ja vastuu siirtyy yhä enemmän yksilöille. Hallituksen tulisi vastata näihin huoliin teoilla, ei vain sanoilla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

18.40 **Pia Hiltunen sd:** Arvoisa puhemies! Tämä välikysymyskeskustelu köyhyydestä ei ole vain talouspoliittinen kysymys, vaan on kysymys siitä, millaisessa Suomessa me haluamme elää nyt ja tulevaisuudessa. Suomessa on satojatuhansia työssäkäyviä ylivelkaantuneita ihmisiä. Tänä päivänä liian moni työssäkäyvä tavallinen ihminen miettii, riittääkö palkka arjen perusmenoihin. Lapsiperheissä lasketaan kauppakassin sisältöä tarkemmin kuin koskaan. Yksin elävä pohtii, mistä voisi vielä säästää, kun kaikki ylimääräinen on jo karsittu. Samaan aikaan työttömyys on korkealla eikä työn vastaanottaminen aina tunnu kannattavalta, erityisesti osa-aikatyön vastaanottaminen, kun suojaosat on poistettu ja jokainen ansaittu euro leikkaa jo ennestään matalaa turvaa.

Arki on kiristynyt konkreettisesti. Sähkön hinta on heilahdellut rajusti, ruuan hinta on noussut, ja nostettu arvonlisävero tuntuu suoraan kassalla. Korot ovat nousseet ja vieneet monelta viimeisenkin liikkumavaran. Kulutus sakkaa, kun ihmiset eivät uskalla käyttää rahaa, jota ei juuri arjen kulujen jälkeen edes jää, ja samaan aikaan uutisvirta on täynnä huolia sodista, heikosta taloudesta, uusista leikkauksista. Se syö väistämättä tulevaisuudenuskoa itseltäkin.

Tällä hallituskaudella on tehty päätöksiä, jotka kiristävät arkea entisestään. Sosiaaliturvaa on leikattu, etuuskien tasoa heikennetty ja indeksikorotuksia jäädytetty. Työttömyys-turvaa on kiristetty ja asumistukea leikattu. Sen lisäksi työttömyys on kasvanut Euroopan korkeimmalle tasolle ja ihmisten tarve väliaikaisiin tukiin on lisääntynyt. Myös terveydenhuollon asiakasmaksuja on nostettu, ja veroratkaisut ovat lisänneet monen tavallisen ihmisen kustannuksia. Nämä eivät ole irrallisia päätöksiä, vaan ne tuntuvat suoraan ihmisten arjen turvallisuudessa.

Me ihmiset emme ole tilastoja. Me elämme arkea, jossa mietitään jatkuvasti omaa ja läheisten pärjäämistä. Kun huoli kasvaa, se heijastuu kaikkeen: luottamukseen, uskoon huomisesta ja siihen, kannatteleeko yhteiskuntamme enää, jos elämässä tulee vastoinkäymisiä ja väliaikainen tarve tuelle. Samaan aikaan kuulemme puheita ihannekansalaisesta, joka pärjää ilman tukea, joustaa loputtomasti ja kantaa yhä enemmän vastuuta, myös hoivasta, joka on aiemmin kuulunut yhteiskunnalle. Kun hoivavastuuta siirretään työikäisille, se näkyy jaksamisessa, työssäkäynnissä ja perheiden arjessa. Tämä kehityssuunta ei ole vaihtoehto.

Kaiken tämän päälle virkakunta esittää mittavia veden hinnan korotuksia tilanteessa, jossa paine arjesta selviytymiseen on jo melkoinen. Voisi kyllä kysyä, onko juuri nyt se oikea aika tai ylipäätäsäkö meidän pitää verrata itseämme jokaisessa asiassa muihin. Entä jos valitsisimme itse? Entäpä jos teemme arvovalinnan ja haluamme panostaa ihmisten kohtuulliseen arkeen, jossa veteen ja sähköönkin on varaa?

Arvoisa puhemies! Maailmantilanne on hyvin epävakaa, ja se näkyy myös totta kai Suomessa. Mutta juuri siksi meidän on tehtävä päätöksiä, jotka vahvistavat ihmisten turvallisuudentunnetta myös arjessa. Me tarvitsemme lisää työpaikkoja ja investointeja. Tarvitsemme kasvua, joka syntyy koulutuksesta, osaamisesta, teknologiasta ja uudistumisesta. Teknologian murros ei voi olla uhka, vaan se on otettava mahdollisuutena — mahdollisuutena uusille työpaikoille ja Suomen kilpailukyvyille.

Työn pitää kannattaa aina, sen on oltava lähtökohta. Mutta jos ja kun elämä heittelee, kenenkään ei pidä pudota. Sen on oltava hyvinvointiyhteiskuntamme ydin tulevaisuudessa. Siitä syntyy luottamus yhteiskuntaan, ja pidämme huolta yhteiskuntarauhasta ja sisäisestä turvallisuudestamme.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Arvoisa puhemies! Köyhyys ei ole vain talouskysymys. Se on myös luottamuskyky. Luottamusta siihen, että aamulla töihin lähtemällä pärjää. Luottamusta siihen, että apua saa silloin, kun on tarve. Ja luottamusta siihen, että jokaisella lapsella on mahdollisuudet pärjätä ja ikäihmisistä pidetään huolta. Jos luottamusta ei ole, ei ole enää paljoa muutakaan. Siksi meidän tehtävämme täällä on hyvin selkeä: palauttaa yhdessä usko siihen, että tässä maassa kannattaa yrittää, tehdä työtä ja rakentaa tulevaisuutta. Meillä jokaisella suomalaisella on oikeus uskoa arkeen, hyvään arkeen, huomennakin, ja siitä haluan pitää kiinni.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

18.45 Paula Werning sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Tänään täällä on puhuttu numeroista, prosenteista ja tilastoista, olemme käsitelleet köyhyyttä koskettavaa välikysymystä. Mutta sadoillettuhansille suomalaisille nämä ovat sitä jokapäiväistä eletävää arkea, ne ovat jokapäiväistä selviytymistäistelua. Itsekin tiedän hyvin omasta menneisyydestäni, mitä tiukalla eläminen on. Tiedän hyvin, miltä tuntuu laskea senttejä ruokakaupan kassalla ja toivoa, että kortti ei hylkää, koska ei ole katetta. Tiedän sen kalvavan tunteen, kun joutuu valitsemaan lapsen talvihaalarin ja leivän välillä. Juuri tästä omasta kokemuksestanikin katsoen minun on todella vaikea hyväksyä tätä Orpon—Purran hallituksen linjaa, joka potkii jo valmiiksi maassa makaavia.

Arvoisa puhemies! Hallitus puhuu kauniisti kannustamisesta, mutta todellisuudessa tämä hallituksen politiikka on puhdasta kurjistamista. Te olette leikanneet työttömyysturvan lapsikorotukset, vieneet asumistuen suojaosan ja lopulta jopa toimeentulotuen vähäisen ansiovähennyksen. Te olette poistaneet kannustimet vähäisellekin työnteolle tilanteessa, jossa työttömyys on Euroopan korkeimpia ja leivän perässä juokseminen on monelle arkipäivää. Katsokaa sieltä ministeriaitiosta ympärille: miljoona suomalaista on köyhyys- ja syrjäytymisriskissä. Se on joka kuudes meistä. Samaan aikaan kun tavalliset perheet, yksinhuoltajat, eläkeläiset tinkivät kaikesta, te annatte yli kymppitonnin kuussa tienaaaville tonnien verohelpotukset. Te annatte suuryrityksille veronkevennyksiä velkarahalla, vaikka ennen vaaleja huusitte kurkku suorana velkaantumisen lopettamisesta. Tosiasiassa te siellä ministeriaitiossa otatte velkaa enemmän kuin kukaan ennen teitä, mutta ette käytä sitä ihmisten arjen turvaamiseen vaan rikkaimpien taskujen täyttämiseen.

Arvoisa puhemies! Karua on myös teidän harrastama asuntopolitiikka. Hallitus on tietoisella päätöksellään romuttanut kohtuuhintaisen asuntotuotannon. Valtion asuntorahasto on lakkautettu, aso-asunnot lopetettu ja rakennusala ajettu syvään taantumaan. Tulos näkyy kyllä kadulla. Asunnottomuus on noussut 20 prosenttia, ja pitkäaikaisasunnottomuus kasvaa ensimmäistä kertaa viiteen vuoteen. Kela käskee tuhansia ihmisiä muutamaan halvempaan asuntoon, mutta kun niitä ei ole. Te ette leikkaa vain seinistä, te leikkaatte ihmisten turvallisuudesta ja itsekunnioituksesta.

Ja hallitus vastaa tähän kaikkeen mantralla: veronalennukset tuovat kasvua. Mutta, arvoisa herra puhemies, tutkimustieto sanoo aivan muuta. Ne eivät tuo kasvua, ne tuovat tuoloeroja. Ne hyödyttävät eniten suurituloisia, suurituloista miestä esimerkiksi Espoossa, kun taas Kainuun ja Pohjois-Karjalan lapsiperhe maksaa laskun. Onko tämä reilua? — Ministerit, ymmärrän, että on tärkeämpääkin tekemistä, kuiskutella keskenään, mutta myös täällä on tärkeitä asioita. [Sari Multala: Puhuttiin nimenomaisesti tästä asiasta!] — Hyvä, ja kuunnelkaa myös.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Arvoisa puhemies! Hallituksen suurin ongelma on se, että ette selvästikään tunnista päätöksenne seurauksia tavallisen ihmisen arjessa. Kun inflaatio laukkaa ja sähkön, dieselin sekä ruuan hinta nousee, te lisäätte taakkaa poistamalla ay-jäsenmaksun verovähennyksen ja nostamalla maksuja. Työssäkävynkin perhe on teidän politiikallanne ja veropolitiikallanne monesti siellä pakkasen puolella. Minä en voi hyväksyä tätä. Sosiaalidemokraatit palauttaisivat suojaosat, jotta työnteko aina kannattaisi. Me rakentaisimme tukipaketin rakennuslalle ja turvaisimme kohtuuhintaisen asumisen. Me haluamme rakentaa luottamusta, emme repiä yhteiskuntaa kahtia. Hallitus, onko teille todella tärkeämpää suojella suurituloisia kuin varmistaa, että jokaisella suomalaisella lapsella on ruokaa pöydässä, puhtaat vaatteet, lämmin koti ja jokaisella eläkkeensaajalla on varaa lääkkeisiinsä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Multala, kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

18.49 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ajattelin tässä vaiheessa pyytää vastauspuheenvuoron, kun hetken päästä joudun poistumaan. Aika moni on puhunut tästä asunnottomuudesta, ja haluan siihen myös muutaman sanan kommentoida.

On aivan totta, että ensi vuodelle tämä kohtuuhintaisen asuntotuotannon, tuetun tuotannon, valtuus laskee, mutta hallituksen ensimmäisinä vuosina se on ollut historiallisen korkealla tasolla. On nimenomaan haluttu suhdannetta vastaan tukea sitä, että asuntoja syntyy, kun muuten asuntorakentaminen on ollut erittäin vähäistä. Sehän johtuu kahdesta asiasta: Ensinnäkin, edellisellä hallituskaudella asuntoja rakennettiin ennätyspaljon, myös niitä niin sanottuja kohtuuhintaisia eli niitä valtion tukemia vuokra-asuntoja, samoin markkinaehtoisesti syntyi silloin paljon asuntotuotantoa. Siitä johtuen sitten, kun asuntotarjontaa on paljon ja osittain sitten myöskin uusia asuntoja ostetaan hirvittävän vähän, rakentamista ei synny. Sitten toisaalta meillä on tilanne, jossa vanhassa kannassa on paljon asuntoja tyhjillään, myös tuetussa tuotannossa täällä pääkaupunkiseudulla. Tämä epäsuhta nyt on meillä markkinoilla. Voikin siis sanoa, että asuntopulastahan ei ole kyse, kun asunnottomuus on kasvanut. Meillä on asuntoja ja myös niitä niin sanottuja kohtuuhintaisia asuntoja kyllä saatavilla, mutta valitettavasti ne eivät vieläköhän kohdennu täysin niille kaikista eniten tarvitseville.

Mutta olemme tehneet myös siihen toimia, jotta ne kohdentuisivat paremmin. Olemme muun muassa tuoneet sinne asukasvalintaan tulorajat, jotta voisimme nimenomaisesti varmistua, että tuetut asunnot kohdentuvat heille, jotka eivät ainakaan niin helposti voi vapailta markkinoilta sitä vuokra-asuntoa saada. Sen lisäksi meillä on käynnissä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen työ. Siihen olemme myöntäneet avustuksia kuntien ja hyvinvointialueiden yhteisiin projekteihin noin kymmenen miljoonaa euroa tällä hallituskaudella. Tapasin myös juuri viime viikolla kuntien asumisesta vastaavia ja myöskin asunnottomuudesta vastaavia johtajia, ja kunnissa kerrottiin hieman erilaisia syitä siihen, mitkä ovat näitä kasvaneen asunnottomuuden syitä — mikä on tietenkin todella valitettavaa, ja tietenkin teemme kaikkemme, jotta jokainen ihminen Suomessa saisi katon pänsä päälle.

Tätä niin sanotusti kovaa asunnottomuutta eli ihmisiä, joilla ei ole ollenkaan kattoa pänsä päällä tai jotka asuvat esimerkiksi hätämajoituksissa, on alle tuhat. Se on edelleen kansainvälisesti vertaillen erittäin hyvä tilanne, mutta totta kai me haluaisimme jokaiselle mahdollisuuden omaan asuntoon, ja sen takia tätä asunto ensin -politiikkaa edelleenkin tällä hallituskaudella edistämme. Tähän juuri nämä avustukset myös on tarkoitettu, että jokai-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

nen saisi myös sen tarvitsemansa avun ja tuen ja ne muut palvelut, joita varsinkin pitkään ilman asuntoa olleet usein tarvitsevat. Keskusteluissa kävi hyvin ilmi, että erityisesti tämä rahoitus ja yhteistyö on ollut erittäin tärkeää, koska siinä vaiheessa, kun sotealueet perustettiin ja ne palvelut, esimerkiksi päihdepalvelut, lähtivät sieltä pois ja osa kunnista myös leikkasi asumisneuvonnastaan tai ei järjestänyt sitä, niin tässä oli tämmöistä epäjatkuvuutta palveluiden saamisessa, ja nyt sitä on pystytty tällä rahoituksella parantamaan. Nyt kun katsotaan esimerkiksi näitä kaupunkiesimerkkejä, niin Oulussa asunnottomuus on edelleen koko ajan mennyt alaspäin, vaikka siellä ihan yhtä lailla kuin kaikkialla Suomessa ihmisillä on haastavia elämäntilanteita, työttömyys on kasvanut ja niin edelleen.

Voin vakuuttaa, että teemme kaikkemme sen eteen, että asunnottomuus jälleen kääntyisi laskuun ja erityisesti pitkäaikaisasunnottomuuden piiriin ei enää tulisi uusia ihmisiä, vaan senkin saisimme käännettyä laskuun ja toivottavasti myös poistettua. Epärealistista tietysti on päästä siihen alkuperäiseen tavoitteeseemme vuonna 27 poistaa pitkäaikaisasunnottomuus kokonaan, mutta sitä tavoitetta kohti pitää kuitenkin tässä maassa jatkossakin kulkea. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka poissa. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

18.54 Riitta Kaarisalo sd: Arvoisa herra puhemies! Keskustelemme tänään tosiaan suomalaisesta köyhyydestä. Tähän aivan alkuun haluan esittää sen huomion, että olen huolissani pannut merkille, kuinka julkisessa keskustelussa on paikoin jopa vähätelty esitettyjä arvioita lapsiperheköyhyyden ja huono-osaisuuden kasvusta, etenkin jos näitä arvioita ovat esittäneet asiantuntijajärjestöt. Tässä yhteydessä on hyvä muistaa, että nimenomaan sosiaali- ja terveysministeriön omien arvioiden mukaan hallituksen leikkaukset voivat sysätä jopa 31 000 lasta köyhyysrajan alle. Tällä hetkellä tilanne on se, että miljoona suomalaista elää köyhyysriskin keskellä. Hallituspuolueet ovat suureen ääneen ihmetelleet, miten tilanne on nyt näin huono. Mielestäni tämä on aivan uskomatonta ottaen huomioon sen, että sillä on koko ajan ollut nämä vaikutusarviot tiedossaan, kun näitä päätöksiä on tehty.

Lasten ja nuorten osalta tilanne on lohduton. Osallisuuden ja oppimistulosten laskun ohella kyse on siitä, että ruoka ei riitä. Pienituloisten perheiden lapsista 19 prosenttia kokee, ettei saa riittävästi ruokaa kotona. Suomessa vahvistuu myös ilmiö, jonka tutkijat ovat nimenneet ruokaturvattomuudeksi, eli on esimerkiksi tilanteita, joissa vanhempi jättää syömättä, jotta lapsi saisi ruokaa. Lapsiperheköyhyyden kasvaessa myös ylisukupolvinen syrjäytyminen uhkaa lisääntyä, mikä voi heikentää pitkäaikaisesti yhteiskunnan sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä.

Arvoisa puhemies! Hallitus on leikannut työttömyysturvan suojaosan, asumistuen suojaosan ja lopulta myös toimeentulotuesta sen vähäisen suojaosan. On siis viety käytännössä massatyöttömyyden keskellä kaikki kannusteet vähäisellekin työnteolle. Oli kieltämättä hieman häkellyttävää seurata pääministeri Orpon takeltelua suorassa tv-lähetyksessä. On käsittämätöntä, että hallituksessa ei ymmärretä sitä, mistä on päätetty ja millaisia vaikutuksia sillä on. Teillä on ollut matkanne aikana monia ongelmia ja kriisejä, mutta suurin niistä tuntuu olevan se, että te ette tunnista omien päätöstenne seurauksia.

Arvoisa puhemies! Niissä kodeissa, joissa ylimääräistä rahaa on, säästetään pahan päivän varalle, sillä ihmiset eivät luota enää tulevaan. Toisissa kodeissa taas tingitään välttämättömyyksistä, ruokaostoksista ja hankinnoista. Säästöön ei yksinkertaisesti jää rahaa.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Mantran tavoin hallituksesta toistetaan, että veronkevennykset rikkaille luovat talouskasvua, mutta tällä väitteellä on hyvin hatara pohja. Kuten tutkimukset ja tutkijat itsekin toteavat, jotta esimerkiksi yhteiskunnan kaikkein rikkaimmille tehtävät mittavat veronkevennykset aidosti loisivat kasvua, meidän tulisi elää vähintään noususuhdanteen aikaa, mutta nyt näin ei ole.

Arvoisa puhemies! Välikysymyskeskustelun aikaan erityisen huolestuttava ja suorastaan pöyristyttävä oli kuitenkin ministeri Grahn-Laasosen puheenvuoro, jossa todettiin näin: ”Järjestelmän pitää olla reilu myös niille, jotka aamulla heräävät pienipalkkaiseen työhön” — välihuomio: tästä olemme kaikki varmasti samaa mieltä, mutta jatko — ”kun naapuri jää kotiin nukkumaan.” Siis mitä ihmettä? Tässä maassa on pitkälle yli 300 000 työtöntä, koska tässä maassa ei yksinkertaisesti ole työtä. En usko, että tällä hetkellä yksikään köyhä tai työtön omasta tahdostaan jää aamulla sänkyyn nukkumaan, sillä toisin kuin rikkaille, heillä ei tätä valinnanvapautta ja -mahdollisuutta ole. Jos kyse on siitä, että järjestelmä ei ole reilu, tehkää siitä reilu ja palauttakaa nämä suojaosat. [Aino-Kaisa Pekonen: Aivan!] — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, poissa. — Edustaja Asell, olkaa hyvä.

18.59 **Marko Asell sd:** Arvoisa puhemies! Köyhyys ei ole Suomessa sattumaa. Se ei ole luonnonvoima eikä yksittäisten ihmisten epäonni. Köyhyys on seurausta tehdyistä poliittisista päätöksistä, ja yhtä lailla se on seurausta päätöksistä olla tekemättä mitään. Meillä on Suomessa yhä enemmän ihmisiä, jotka käyvät töissä mutta eivät silti tule toimeen. Meillä on lapsia, jotka elävät arkea, jossa lämpimän ruuan saaminen ei ole itsestäänselvyys vaan päivän kohokohta. Meillä on ikäihmisiä, jotka joutuvat laskemaan, ostavatko lääkkeet vai ruokaa, ja samaan aikaan meillä sanotaan, että kaikki on kunnossa. Tämä ei ole vain tilastojen Suomi, tämä on todellisuutta kodeissa, joissa sähköä säästetään pimeyden kustannuksella ja joissa lasten harrastukset jäävät haaveeksi, koska rahat eivät riitä edes perustarpeisiin. Puhumme yksinhuoltajasta, joka tekee kahta osa-aikatyötä ja silti joutuu turvautumaan leipäjonoihin, tai nuoresta, joka jättää jatko-opinnot väliin, koska opintotuki ei riitä elämiseen. Tai puhumme eläkeläisestä, joka ei kehtaa pyytää apua, vaikka jääkaappi on tyhjä. Tämä on suomalaisen köyhyyden arkea vuonna 2026.

Arvoisa puhemies! Suomi on epäonnistunut tavoitteessaan vähentää köyhyyttä. SOS-TEn raportin mukaan, jos nykyinen kehitys jatkuu, pienituloisten määrä kasvaa lähivuosina noin 26 000 henkilöllä ja heistä noin 6 000 on lapsia. Tämä on suora osoitus siitä, että suunta ei ole oikea. Vuonna 2022 laadittiin toimintasuunnitelma köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi. Monet siihen kirjautuista toimista eivät ole toteutuneet. Sosiaaliturvaetuksien korotusten sijasta etuuksia on kuluvalle Orpon hallituskaudella pikemminkin leikattu.

Samaan aikaan kehitys on monella mittarilla huolestuttava. Pienituloisuus ei ainoastaan lisääntynyt, vaan se myös syvenee. Koetut toimeentulovaikeudet kasvavat, työttömyys on korkealla tasolla, ja jopa asunnottomuus on kääntynyt kasvuun. Kun samaan aikaan tiedämme, että köyhyys- tai syrjäytymisriskissä oli vuonna 2025 jo 958 000 ihmistä, siis enemmän kuin aiemmin, on selvää, että tavoite vähentää riskiä 100 000 hengellä vuoteen 2030 mennessä on vaarassa kääntyä täysin päinvastaiseksi kehitykseksi. Jos mitään ei tehdä, suunta jatkuu: lisää köyhyyttä, lisää osattomuutta, lisää eriarvoisuutta.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Arvoisa puhemies! Hallituspuolueet puhuvat vastuusta ja kestävydestä, mutta pitää kysyä, onko vastuullista politiikkaa se, että samaan aikaan, kun tiedetään köyhyyden kasvavan, sosiaaliturvaa heikennetään ja indeksitarkistuksia jäädytetään. Kun toimeentulo heikenee, seuraukset kasautuvat, ja kuten asiantuntijat ovat todenneet, juuri ne ihmiset, jotka tarvitsevat eniten tukea, jäävät usein siitä paitsi. Samaan aikaan myös järjestöjen ja tukiverkostojen rahoitusta on heikennetty, juuri silloin, kun apua tarvittaisiin eniten. Tämä ei ole säästämistä, tämä on ongelmien siirtämistä ja syventämistä.

Me sosiaalidemokraatit emme hyväksy ajatusta, että hyvinvointivaltio on vain niille, joilla menee jo valmiiksi hyvin. Hyvinvointivaltion tarkoitus on pitää kaikki mukana. Siksi on vaikea ymmärtää hallituksen linjaa, jossa heikennetään perusturvaa samaan aikaan, kun hyvätuloisille suunnataan verokevennyksiä ja veroetuisuuksia. Köyhyyttä ei poisteta puheilla vastuusta vaan teoilla, jotka lisäävät ihmisten mahdollisuuksia selviytyä arjessa.

Arvoisa puhemies! Suomi on maa, jossa on varaa parempaan. Me voimmme varmistaa, että sosiaaliturvaetuksiin tehdään normaalit indeksitarkistukset, jotta kaikkein heikoimmassa asemassa olevien tilanne ei jatkuvasti heikkene, tai voimmme vahvistaa myös perheiden asemaa niin, että lapsiperheköyhyys ei kasva vaan vähenee. Me voimmme päivittää köyhyyden vastaisen toimintasuunnitelman vastaamaan todellista kehitystä, ei vain paperilla vaan konkreettisilla toimilla.

Tässä salissa on erilaisia näkemyksiä talouspolitiikasta, mutta yhden asian pitäisi olla yhteinen: köyhyyden kasvu ei ole hyväksyttävä sivuvaikutus. Siksi katson, että hallituksen politiikan suunta on väärä. Se lisää eriarvoisuutta, syventää köyhyyttä ja vie Suomea kauemmaksi siitä tavoitteesta, jonka olemme asettaneet. Juuri siksi emme voi hyväksyä tätä politiikan suuntaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

19.04 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! On sanottu, että mitä kauempaa työtöntä katsoo, sitä laiskemmalta hän näyttää. Tämän päivän keskustelu ja sosiaaliministerin vastauspuheenvuoro osoittavat erinomaisen konkreettisesti, että hallitus katsoo työtöntä hyvin kaukaa kertoessaan, kuinka pienipalkkaisten herätessä työhön työtön jää naapuriin nukkumaan.

Hallitus on omilla päätöksillään sekä lisännyt että syventänyt köyhyyttä. En tiedä, eikö hallitus itse ymmärrä tekemiensä päätösten vaikutuksia vai eikö se vain välitä. Hallituksen rajut leikkaukset sosiaaliturvaan ovat kasautuneet samoille perheille, minkä vuoksi yli 30 000 uutta lasta tippuu köyhyyteen. Koska hallitus ei selvästikään ymmärrä, mitä köyhyys tarkoittaa, niin lainaan Pelastakaa Lapset ry:n keräämiä ajatuksia köyhyydessä eläviltä lapsilta ja nuorilta heidän omin sanoin:

”Ihan perseestä nähdä äiti murehtimassa joka päivä rahatilanteesta, ja usein ollaan yhdessä mietitty, mistä saataisiin lisää rahaa ruokaan, lääkkeisiin, yms. Mitään ei saa apua, vaikka ollaan yritetty.”

”Raha on tiukalla. Yllättävä autohuolto maksoi yli 600 euroa. Siinä meni yli kuukauden rahat. Nyt säästetään milloin mistäkin. Äiti tehnyt parhaimmillaan kolmea työtä yhtä aikaa, jotta rahat riittää mun ja siskon harrastuksiin ja elämisiin.”

”Ahdistaa ja stressaa. Pienestä asti miettinyt, miten auttaa vanhempaa.”

”Rahaa ei tunnu riittävän enää mihinkään. Jouduin lopettaa harrastukseni ja luovuttaa unelmasta uuden harrastuksen aloittamisesta. Opiskelijoihin liittyvien tukileikkauksien ta-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

kia mun opintotukea myös vähennettiin usealla kymmenellä eurolla, joka on vaikuttanut siihen, että ei ole varaa ostaa uusia vaatteita hajonneiden tilalle edes kirpputorilta.”

”Välillä jääkaapissa ei ole ruokaa, ei ole varaa mihinkään ylimääräiseen, esim. uusiin vaatteisiin. Joskus ei ole edes varaa ostaa sampoota, hoitoainetta tai vartalosaippuaa.”

”Stressaa. En halua ostaa mitään itselle mukavia juttuja, esim. vaatteita, välipalaa koulun jälkeen, laadukkaampia hygieniatuotteita omalla rahallani, koska en ikinä tiedä, milloin saatan joutua tarvitsemaan rahaa johonkin muuhun, tai jos äitin tarvitsee lainata rahaa, niin ruokaostuksiin. Minun rahat koostuu siis opintotuesta. Ihan syvältähän se on elää tällä tavalla.”

”Olen vasta teini-ikäinen. Minun ei kuuluisi joutua miettimään sitä, onko minulla varaa ostaa lääkkeitä tässä kuussa.”

Arvoisa puhemies! Tapasin jokunen aika sitten joensuulaisia työttömiä. He etsivät ahkerasti töitä, mutta kun niitä ei ole. He olivat myös huolissaan koventuneesta ilmapiiristä ja siitä, kuinka työttömiä leimataan laiskoiksi ja työtä vältteleviksi. Tänäpäin tässä salissa valitettavasti näin on myös tehty. Tapaamani joensuulaiset työttömät myös ihmettelivät, miksi hallituksella on köyhille vain keppiä, kun rikkaita kannustetaan porkkanoilla. Tätä ihmettelen minäkin. Suojaosien poisto on tästä konkreettinen esimerkki. Se vähentää kannustetta ottaa lyhytaikaista työtä vastaan, ja tämä näkyy jo. Suojaosien poisto on johtanut Pohjois-Karjalassa siihen, että lyhytaikaisen työn vastaanottaminen on vähentynyt. Kyse on myös siitä, että arjen talous menee helposti sekaisin pienestäkin työpätkästä, kun tuet leikkautuvat heti mutta lisäansio tulee tilille vasta myöhemmin. Hallituksen mielestä on ihan ok, että työttömältä leikkautuu jokaisesta ansaitusta eurosta 50 senttiä alle 300 euron tuloista. Sen sijaan hallituksen mielestä on suuri vääryys, että 100 tonnin tuloilla marginaalivero on 50 prosenttia. Myös esimerkiksi toimeentulolain muutokset ovat johtaneet siihen, että ihmisiä, jotka eivät ole työkykyisiä, on työnnetty työllisyyspalvelujen asiakkaiksi, vaikka heillä ei ole todellisia työnsaantimahdollisuuksia, ja näin heidän tuloja leikkautuvat. Esimerkiksi Pohjois-Karjalassa tämä on tarkoittanut tuhatta ihmistä. He tarvitsivat aivan muita palveluita.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä nostaa esille asunnottomuuden. Suomessa on tehty pitkäjänteisesti työtä asunnottomuuden eteen, ja vuodesta 2012 asti hallituksesta riippumatta olemme onnistuneet vähentämään asunnottomuutta, mutta nyt Orpon hallituksen vahtivuorolla asunnottomuus on lähtenyt kasvuun. Asunnottomiksi on joutunut myös sellaisia ihmisiä, joilla ei ole minkäänlaisia sosiaalisia ongelmia. Heidän tapauksessaan yksinkertaisesti rahat eivät vain riitä asumiseen, ja tämä johtuu hallituksen tekemistä sosiaaliturvan leikkauksista, siis leikkauksista asumistukeen ja työttömyysturvaan, samanaikaisesti, kun arjen kulut ovat kasvaneet. Toinen asunnottomuutta lisännyt tekijä on asumisneuvonnan vähentyminen. Ministeri Multala kertoi äsken, että se johtuu soteuudistuksesta ja kunnista, mutta hän unohti kertoa, että hallitus leikkasi asumisneuvonnan määrärahat puoleen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

19.09 **Aino-Kaisa Pekonen vas:** Arvoisa herra puhemies! Suomessa on käynnissä köyhyyskriisi, josta ei enää voi eikä saa vaieta. Niin kuin tässä salissa on todettu jo useassa puheenvuorossa näiden viimeisten tuntien aikana, lähes miljoona ihmistä elää köyhyys- ja syrjäytymisriskissä, ja tämä suunta on hallituksen päätöksistä johtuen vain huonompaan. Leipäjonot kasvavat, lapsiköyhyys kasvaa, asunnottomuus kasvaa, arki kallistuu. Samaan

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

aikaan hallitus leikkaa perusturvaa ja vaikeuttaa työntekijöiden asemaa. Ja se suojaosien poisto on aiheuttanut sen, että osa-aikatyötä ei kannata ottaa vastaan ja pienestäkin keikasta rangaistaan tukien leikkaamisella ja erittäin vaikealla byrokratiakierteellä.

Tällä hallituskaudella pienituloisten asemaa on vaikeutettu askel askeleelta, eikä ole jäänyt epäselväksi, kenen vuoksi hallitus näitä päätöksiä tekee. Ennen vaaleja perussuomalaiset ja puheenjohtaja Riikka Purra lupasivat maat ja taivaat pienituloisille, mutta teidän politiikkanne, teidän verolinjanne... Ei täällä taida olla perussuomalaisia paikalla, mutta joka tapauksessa te olette antaneet suurimmat verohelpotukset kaikkein suurituloisimmille, ja tälläkin hetkellä valmistellaan lähes miljardin euron kokoista lahjaa suuryritysten eduksi. Siksi tämä vasemmistoliiton välikysymys köyhyydestä on välttämätön.

Täällä aikaisemmin edustaja Päivärinta, jolle en saanut vastata, sanoi, ettei tämä välikysymys ole ratkaisu köyhyyteen. Vaikka tämä itse välikysymys ei olisi ratkaisu köyhyyteen, niin kyllä minä haluan silti sanoa edustaja Päivärinnalle ja koko kokoomuksen eduskuntaryhmälle, että minusta on todella tärkeää, että me keskustellaan tästä asiasta ja että oikeistohallituksen on nyt vastattava meille, miksi te pahennatte tätä kriisiä, miksi te vaikeutatte jo valmiiksi pienituloisten asemaa — vaikka ei tässä tuntien aikana ole paljon vastauksia saatu.

Köyhyyhän ei sinänsä ole mikään luonnonlaki, koska se on seurauksia päätöksistä, muun muassa teidän päätöksistänne, ministeri Grahn-Laasonen. Te olette leikanneet työttömyysturvaa, työttömyysturvan lapsikorotus on poistettu, toimeentulotukea on leikattu, asumistukea on leikattu, suojaosat poistettu. Ja täytyy todeta, että tämä vaikutusten arviointi on ollut täysin puutteellista. Asiantuntijat toteavat, että nämä leikkaukset ovat kasaantuneet samoille jo valmiiksi heikossa asemassa oleville perheille, lapsiperheille erityisesti.

Arvoisa puhemies! 31 000 — tämän luvun pitäisi olla jo jokaisen suomalaisen huulilla. 31 000 lasta joutuu kärsimään hallituksen päätöksistä. 31 000 lasta joutuu kokemaan köyhyyttä lapsuudessaan. Lapsiperheköyhyys ei ainoastaan lisäännä, vaan se myös syvenee näillä päätöksillä. Suomessa on jo yli 137 000 köyhyydessä elävää lasta, ja on aivan käsittämätöntä, miksi hyvinvointivaltiolta paljon ja vielä enemmän saaneet suomalaiset päättäjät, hallituksessa istuvat ministerit, päättävät nyt omilla päätöksillään tuottaa ylisukupolvista köyhyyttä. Me kaikki tiedämme, että köyhyys periytyy. Jokainen sosiaaliturvaleikkaus on käytännössä leikkaus suomalaisten hyvinvoinnista, turvallisuudesta, osallisuudesta ja luottamuksesta tulevaisuuteen. Jokainen leikkaus toimeentulotuesta, asumistuesta, suojaosista ja työttömyysturvan lapsikorotuksista tuottaa lopulta vain ja ainoastaan huolta ja ahdistusta pienituloisten arkeen. Jokainen leikkaus hyvinvointialueilta, kuntien peruspalveluista, sosiaalihuollon palveluista ja koulutuksesta tuottaa lopulta pitkällä aikavälillä kustannuksia.

Arvoisa puhemies! Lapsi ei voi itse vaatia oikeuksiaan, ja siksi meillä päättäjillä on erityinen vastuu varmistaa, että jokaisella lapsella on pääsy kaikkiin perustarpeisiin sekä yhtäläiset mahdollisuudet elämässään. Siitähän tuo Tulevaisuus-patsas takanani myös muistuttaa. Mutta tämä lisääntynyt köyhyys näkyy kuitenkin nyt jo oppimistuloksissa ja niiden eriytymisessä sekä lasten että nuorten kohdalla.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi totean edustaja Päivärinnan puheenvuoroon, kun hän moitti vasemmistoliiton vaihtoehtobudjettia ja siinä olleita veropolitiikkaan tehtyjä laskennallisia vaikutuksia työttömyyteen. Me kaikki tiedetään, että nämä laskennalliset työttömyysluvut ovat aina hieman poikkeuksellisia. Esimerkiksi tämä hallitus on laskennallisesti luvannut 100 000 uutta työllistä. Ei ole tullut, on tullut 100 000 uutta työtöntä.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Ja, puhemies, haluan vielä todeta, kun edustaja Päivärinta moitti vasemmistoliiton linjaa liittyen verotukseen: kyllä, vasemmistoliiton mielestä verot tulee maksaa maksukyvyyn mukaan. Tämä hallitus on tehnyt politiikkaa, jolla suurituloisille on annettu kaikista suurimmat verohyödyt. En minä olisi tarvinnut, rakkaat kollegat, enää yhtään veronkevennyksiä omaan palkkiooni, mutta monelle pienituloiselle lapsiperheelle ne olisivat olleet iso summa siellä tilillä jokainen kuukausi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, noin neljä minuuttia, olkaa hyvä.

19.16 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Kiitos eduskunnalle käydystä keskustelusta, joka vielä jatkuu. Kuten aiemminkin sanoin, tämä keskustelu on erittäin tärkeää käydä löytääksemme ennen kaikkea ratkaisuja siihen, miten saadaan yhä useampi suomalainen työelämään, miten saamme Suomeen syntymään uusia työpaikkoja, jotta niihin pystyisivät ihmiset tarttumaan, ja sitä kautta saisimme myös perheiden toimeentuloa paremmaksi.

Pyrin tässä vastaamaan muutamiin kysymyksiin, joita suoraan esitettiin.

Ensimmäisenä näihin suojaosiin, eli suojaosien poistaminen oli hallitukselta julkisen talouden velkaantumista hillitsevä säästötoimi. Sen tavoitteena oli siis säästää julkisia menoja, ja näitä säästöjä joudumme tekemään ja joutuu tekemään seuraavakin hallitus. Tässä uudistuksessa oleellista on ymmärtää, ettei se, että opposition ehdotuksesta palautettaisiin suojaosat, toisi sinällään uusia työpaikkoja. Kysehän on tästä etuuksien ja työn tekemisen tasapainosta. Kun puhutte kannustinloukkujen purkamisesta, niin suojaosien palauttaminen ei myöskään poista kannustinloukkuja vaan siirtää niitä, eli suojaosassa kannustinloukku muodostuu siihen kohtaan, mihin suojaosan yläraja asetetaan. Tässä hallituksen esityksessä on arvioitu sitä, että tämän esityksen tavoitteena on ennen muuta kokoaikatyön suosiminen elikkä se, että kannattaa ottaa vastaan työtä ja myös kokoaikaista työtä, [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto] koska tämä suojaosa on muodostanut kannustinloukun siihen kohtaan, että on ollut tilanteita, inhimillisiä tilanteita, joissa on saatettu arvioida, ettei ole kannattanut ottaa enempää työtä vastaan kuin mihin se suojaosa on asetunut. Tästä on tutkittua tietoa myös edelliseltä kaudelta: kun suojaosia koronakaudella määräaikaaisesti korotettiin, niin se kannustinloukku silmiinpistävästi siirtyi juuri siihen kohtaan. Tästä on myös tutkittua tietoa, johon toivon, että eduskunta tietysti päätöksensä nojaa: VATT eli Valtion taloudellinen tutkimuskeskus on tätä tutkinut ja arvioinut, että suojaosien poisto ei ole romahduttanut osa-aikatyön tekemistä Suomessa.

No, nyt kun päästiin puhumaan näistä vaikutusten arvioinneista ja tutkitusta tiedosta, niin ihmettelen niitä vasemmiston puheenvuoroja, jotka täällä vähättelevät eduskunnan tietopalvelun riippumatonta laskentaa ja tutkittua tietoa, joka toteaa sen, että vasemmiston vaihtoehdossa on negatiivinen työllisyysvaikutus jopa 65 000. [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto] Se tarkoittaa käytännössä sitä, että teidän esityksellänne, teidän vaihtoehdollanne, on 65 000 työllisen negatiivinen työllisyysvaikutus — siis enemmän työttömyyttä, ei vähemmän työttömyyttä. Minä ymmärrän, että kaikki täällä pyrkivät hyvään eli siihen, että työttömyys tässä maassa vähenisi, mutta tutkittuun tietoon nojaten teidän esityksellänne, teidän vaihtoehdollanne, on miinus 65 000 työllistä, siis miinus. [Välihuuto vasemmalta]

Tällä hetkellä se, mihin hallitus on pyrkinyt ja tavoitellut ja mikä on ollut meidän hallitusohjelman tavoitteena, on myöskin se, että me teemme näitä työmarkkinauudistuksia, so-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

siaaliturvauudistuksia ja erilaisia työllisyyttä edistäviä toimia tavoitteena 100 000 uutta työllistä. Se on hallituksen esityksissäkin todettu, että tämä on keskipitkällä aikavälillä, eli ei voida tietysti olettaa, että se on heti, ja siihen vaikuttavat myöskin suhdanteet. Mutta olen varma siitä ja vakuuttunut siitä, että sinä päivänä, kun Suomessa talous lähtee kasvuun, niin työttömyys tulee vähenemään nopeasti, koska meillä on paljon ihmisiä työelämässä nyt työvoiman piirissä ja aktiivisesti etsimässä töitä. Meidän pitää tehdä täällä taas sitten kaikkemme sen eteen, että olosuhteet olisivat sellaiset, että näistä erittäin vaikeista geopoliittisista haasteista ja turvallisuustilanteesta huolimatta meillä Suomessa yrittäjyys kannattaisi ja meillä yrittäjät voisivat palkata lisää ihmisiä, että saataisiin talous kasvuun, jotta pääsisimme sitten hyötymään näistä tehdyistä uudistuksista myös siten, että se näkyy ihmisten arjessa ja syntyy työtä ja syntyy parempaa toimeentuloa. Eli meidän tavoitteenamme tällä hallituksella on työllisyyden vahvistaminen uudistamalla suomalaisia työmarkkinoita.

Suhdanne on sitten toinen asia. Kukaan ei varmaan oppositiossakaan voi kiistää sitä, että nyt suhdanteessa tällä hetkellä menee erittäin huonosti ja että nämä geopoliittiset, turvallisuusympäristöömme rasittavat jatkuvat kriisit — Venäjän sotiminen Ukrainassa, Lähi-idän kriisi ja sen vaikutukset Suomen talouteen — iskevät asiantuntijoidenkin mukaan nimenomaan Suomeen erityisen rankasti.

Tässä toivoin jo ensimmäisessä puheenvuorossani ja hallituksen vastauksessa, että oppositio olisi rehellinen siinä, mikä on hallituksen ja eduskunnan vallassa ylipäätään, että me emme pysty näitä sotia lopettamaan omilla päätöksillämme. Toki teemme sen eteen rauhanvälitystyötä ja osallistumme kansainväliseen diplomatiaan ja kehitämme omaa puolustustamme, mutta se, että huono suhdanne koettelee Suomea, ei ole yksinomaan hallituksen syytä, ja se täytyy oppositionkin olla täällä valmis myöntämään. — Kiitos. [Aki Lindénin välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hanna Holopainen, olkaa hyvä.

19.21 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kuten täällä tänään on monessa puheenvuorossa todettu, niin fakta on se, että hallituksen tietoiset poliittiset päätökset ovat lisänneet merkittävästi köyhyyttä Suomessa. Orpon hallituksen taloustalkoot ovat siis kohdistuneet kovin epätasaisesti. Leikkausten vaikutukset kasaantuvat samoille ryhmille: lapsiperheille, yksinhuoltajille, pienituloisille eläkeläisille, opiskelijoille ja nuorille sekä työsäkäyville köyhille. Näillä ihmisillä ei ole taloudellisia puskureita, ja heidän kohdallaan pienikin heikennys johtaa nopeasti arjen kriisiytymiseen.

Erityisen kipeästi leikkaukset ovat koskettaneet erityislasten perheitä. Tämä ryhmä joutuu jo muutenkin liian usein kamppailemaan sen kanssa, kuinka palvelujärjestelmän viidakkossa löytyisi tukea, ja liian usein järjestelmä pikemminkin kuormittaa kuin kannattelee. Aika moni vanhempi on esimerkiksi tehnyt päätöksen, että jättäytyy joko osittain tai kokonaan pois työelämästä voidakseen tukea lastaan arjessa ja koulunkäynnissä. Tällä ryhmällä ei ole vaihtoehtoja, joilla he voisivat omaan toimeentuloonsa näitten leikkausten alla vaikuttaa.

Yhä enemmän on myös pitkäaikaissairaita, joilla rahat eivät riitä välttämättömiin lääkkeisiin tai terveydenhuollon nousseisiin asiakasmaksuihin, ja heidän hyvinvointiinsa hallituksen toimet vaikuttavat välittömästi.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Arvoisa puhemies! Kun köyhyyttä lisätään tällä tavoin, vaikutukset eivät jää hetkellisiksi. Pitkittyessään köyhyys heikentää terveyttä ja mielenterveyttä, vaikeuttaa kouluttautumista ja työllistymistä sekä lisää eriarvoisuutta. Lapsiköyhyys näkyy vuosien ja jopa sukupolvien päähän inhimillisinä seurauksina ja kasvavina yhteiskunnallisina kustannuksina. Juuri siksi köyhyyden vähentäminen ei ole talousvastuun vastakohta, vaan se on myös taloudellisesti kestävä poliitiikka.

Arvoisa puhemies! Me elämme ajassa, jossa yhteiskunnan ja yksilöiden kyky varautua, sopeutua ja selviytyä muutoksista on entistä tärkeämpää. Kun köyhyyttä tietoisilla päätöksillä lisätään, heikennetään suoraan myös ihmisten resilienssiä. Taloudelliset puskurit kaatoavat, arjesta tulee epävarmaa, ja kyky selvitä yllättävistä tilanteista murenee. Ihmiset joutuvat elämään kädestä suuhun juuri silloin, kun ennakointi ja turva olisivat kaikkein tärkeimpiä. Kriisinkestävyys syntyy perusturvasta, luottamuksesta ja siitä, että tulevaisuutta voi suunnitella. Jos me haluamme Suomen olevan vahva ja kestävä tässä monien myllerrysten maailmanajassa, emme voi rakentaa yhteiskuntaa yhä lisääntyvän köyhyyden vaaraan. Emme ole toistaiseksi saaneet ministereiltä vastausta siihen, tunnistaako hallitus, että köyhyyttä lisäävä politiikka heikentää myös koko yhteiskunnan kriisinsietokykyä.

Arvoisa puhemies! Lopulta kaikki kiteytyy pohdintaan siitä, millaisia valintoja me pidämme hyväksyttävänä, sillä tässä keskustelussa ei ole kyse vain yksittäisistä säästöistä tai leikkauksista. Kyse on arvovalinnoista ja siitä, millaista yhteiskuntasopimusta me Suomessa haluamme pitää yllä. Suomalainen hyvinvointivaltio on rakentunut ajatukselle, että jokaisella on oikeus ihmisarvoiseen elämään ja että vaikeuksiin joutuminen ei saa johtaa pysyvään syrjäytymiseen. Vastineeksi ihmiset tekevät työtä, kantavat vastuuta ja luottavat siihen, että yhteiskunta on tukena silloin, kun elämä horjuu. Kun köyhyyttä nyt lisätään tiedossa olevista vaikutuksista huolimatta, murennamme tätä yhteiskuntasopimusta — annetaan viesti, että turva ei koske kaikkia ja että riskit siirretään yhä useammin yksilöiden kannettaviksi. Hyvinvointivaltio ei ole vain tulonsiirtoja tai menokohteita. Se on luottamusta, oikeudenmukaisuuden kokemusta ja yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta. Hyvinvointivaltio elää luottamuksesta, ja köyhyyttä tietoisesti lisäävä politiikka murentaa sitä pala palalta. Siksi tässä tulevassa luottamusäänestyksessä on kysymys myös hyvinvointivaltion tulevaisuudesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, poissa. Edustaja Siponen, poissa. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

19.26 Juha Hänninen kok: Kunnioitettu puhemies! Arvoisa ministeri, hyvät kollegat ja yleisö täällä paikan päällä ja siellä netin ääressä! Suomen turvallisuus ei synny vain rajoilla ja maanpuolustuksessa, se syntyy myös keittiön pöytien äärellä, kodeissa ja arjessa. Teemme vaikeita päätöksiä, jotta usko huomisen turvaan säilyy. Se on kestävin köyhyyden ehkäisy, ja se on vastuullista turvallisuuspolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Köyhyyden vähättely olisi yksiselitteisesti vastuutonta ja väärin, mutta yhtä vastuutonta olisi jättää julkinen talous heikkoon tilaan. Hätä on todellinen, ja juuri siksi emme voi tarjota vain hetkellisiä helpotuksia. Yhteiskunta, joka velkaantuu hallitsemattomasti, ei pysty suojaamaan köyhimpiä kriiseissä. Tänään käytetty velkaeuro on huomenna kalliimpi. Siksi köyhyyttä ei torjuta pysyvästi velkarahalla. Kestävin suoja köyhyyttä vastaan on työ, osaaminen ja toimiva talous. Valitettavasti kaikille työikäisille ja työkykyisille ei ole tarjota työtä tänä päivänä Suomessa. Näihin me panostamme. Se on

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

turvallisuutta, ei kylmyyttä. Hädän lietsomisen sijaan tarvitsemme juuri nyt uskoa, toivoa ja sitä todellista lähimmäisenrakkautta.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei rakenna politiikkaansa hetken mielijohteista. Yhteiskuntarauhamme murenee silloin, kun Suomi ei pysy lupauksissaan eikä pysty lupauksiaan pitämään. Jos velka jatkaa kiihtyvällä tavalla kasvua, vaarannamme juuri ne palvelut, joista heikoimmat ovat riippuvaisia. Turvallinen yhteiskunta vaatii vahvan talouden, korkean työllisyyden ja kestävä turvaverkon. Se edellyttää kykyä rahoittaa apua myös kriisiaikoina. Siksi vastuu julkisesta taloudesta on myös sosiaalista vastuuta ja yhteiskuntamme si- säistä turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Kylmyyttä olisi katsoa ongelmia ja olla tekemättä mitään. Hallitus tunnistaa pienituloisten ja työttömien ahdingon ja on kohdentanut tukea sinne, missä sitä eniten tarvitaan, mutta on sanottava suoraan, että sosiaaliturvan tehtävä on auttaa vaikean jakson yli, ei lukita ihmistä sen varaan. Työhön kannustaminen ei ole rangaistus vaan tie takaisin osallisuuteen. Yhteiskunta, jossa yhä harvempi elättää itsensä työllä, ei ole turvallinen kenellekään. Siksi työn tekeminen on tehtävä aina kannattavaksi. Se on inhimillistä realismia.

Lopuksi muistutan vanhasta sanonnasta — olette kokeneita poliitikkoja — eli näitä vaikeitakin asioita ja politiikkaa tehdään yhdessä, ja yhdessä tekeminen perustuu luottamukseen, ja luottamus rakentuu toinen toistemme kunnioittamisesta ja arvostamisesta. Eli yhdessä, ei toisiamme pilkaton vaan kunnioittaen ja arvostaen. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

19.31 **Timo Suhonen sd:** Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Kun me puhutaan köyhyydestä Suomessa, niin ei silloin puhuta numeroista, vaan me puhutaan niistä ihmisistä. Me puhumme arjesta, jossa jokainen euro ratkaisee. Tänään on sanottava rehellisesti ja suoraan: tämä hallitus on omilla päätöksillään lisännyt köyhyyttä Suomessa.

Olen saanut viestejä ihmisiltä, joiden elämä on muuttunut jopa yhdessä yössä. Yksinhuoltaja kertoo viestissään, kuinka hallituksen leikkaukset veivät työttömyysturvan suojaosan, lapsikorotukset ja puolittivat asumistuen. Tulot putosivat yli 400 euroa kuukaudessa. Hän tekee osa-aikatyötä, hoitaa samalla iäkästä äitiään ilman korvausta ja jaksaminen on ääri rajoilla, koska järjestelmä ei tue vaan se rankaisee.

Arvoisa herra puhemies! Mitä tämä on, ellei epäonnistunutta politiikkaa? Toinen viesti tulee Varkaudesta. 56-vuotias nainen kertoo, että hän tekee henkilökohtaisen avustajan työtä muutamia kymmeniä tunteja kuukaudessa. Palkka on pieni, mutta työ on ensiarvoisen tärkeää. Suojaosan poisto vei siitakin valitettavasti toimeentulon kannusteen. Käteen jää käytännössä muutama euro tunnilta, ja samaan aikaan hallitus väittää, että tämä kannustaa työntekoon. Käsittämätöntä.

Arvoisa puhemies! Kaikille ei ole tarjolla kokoaikatyötä. Kaikilla ei ole mahdollisuutta lisätä tuntejaan. Kaikki eivät voi muuttaa työn perässä toiselle puolelle Suomea. Silti hallitus rakentaa politiikkaa oletukselle, että ongelma on ihmisissä, ei rakenteissa. Totuus on toinen. Ongelma on siinä, että turvaa puretaan samaan aikaan, kun epävarmuus kasvaa. Lapsiperheisiin kohdistuvat leikkaukset ovat tästä räikein esimerkki. Lapsiperheköyhyys kasvaa, palvelut heikkenevät, tulevaisuudenusko horjuu. Tämä ei vahvista julkista taloutta. Tämä siirtää kustannukset tulevaisuuteen raskaampina ja kalliimpina. Inhimillisen kärsimyksen hintalappu on mittaamaton. Kun lapsi kasvaa köyhyydessä, se näkyy oppimises-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

sa, terveydessä ja mahdollisuuksissa. Se on inhimillinen tragedia mutta myös yhteiskunnallinen virhe.

Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt myös arvovalintoja, jotka kertovat suunnasta. Samaan aikaan, kun pienituloisilta leikataan, verotusta kevennetään siellä, missä tarve ei ole suurin. Sama logiikka näkyy arjen tasolla. Esimerkiksi kotitalousvähennyksen leikkaus iskee suoraan ikäihmisiin. Yksin asuva eläkeläinen joutuu nyt maksamaan satoja euroja enemmän välttämättömistä töistä, joita ei enää itse jaksata tai pystyä tekemään. Tämä ei ole kohtuullista. Tämä ei ole oikeudenmukaista.

Arvoisa herra puhemies! Ihmiset eivät halua elää tukien varassa. He haluavat tehdä työtä, kantaa vastuuta ja elättää perheensä, mutta silloin järjestelmän pitäisi tukea sitä, ei estää. Suojaosien poistaminen, tukien leikkaukset ja työelämän epävarmuuden lisääminen tekevät juuri päinvastoin.

Arvoisa herra puhemies! Tämä kaikki tiivistyy yhteen kysymykseen: Kenen Suomea tämä hallitus rakentaa? Sellaista Suomea, jossa ahkeruus ei kannata, sellaista Suomea, jossa yksinhuoltaja joutuu valitsemaan jaksamisen ja toimeentulon välillä, sellaista Suomea, jossa ikäihminen ei enää selviä arjestaan ilman kohtuutonta taloudellista taakkaa, vai sellaista Suomea, jossa pidämme toisistamme huolta?

Arvoisa herra puhemies! Edellä kuvatuilla syillä tämä hallitus ei todellakaan nauti luottamustani.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

19.34 Juha Viitala sd: Arvoisa herra puhemies! Eduskunnassa on keskusteltu aivan syystäkin paljon hallituksen epäonnistumisesta maan talouden ja työllisyyden hoidossa, mutta hallituksen yksi keskeinen epäonnistuminen on köyhyyden kasvu tässä maassa. Entistä yhä useammat suomalaiset joutuvat arjessaan pohtimaan, miten rahat riittävät menoihin. Kasvavat ruokajonot, häätöjen ja asunnottomuuden lisääntyminen ja lapsiperheiden lisääntyvät haasteet kertovat karua kieltä hallituksen leikkausten seurauksista. Toimeentulon haasteet koskevat työttömiä, eläkeläisiä, opiskelijoita, työssäkäyviä, pienyrittäjiä.

Hallituksen sosiaaliturvaleikkaukset ja elinkustannusten nousu vaikuttavat laajasti suomalaisten arjessa pärjäämiseen. Hallitus on tehnyt useita leikkauksia työttömyysturvaan ja asumistukeen, heikentänyt opiskelijoiden toimeentuloa, nostanut sotepalveluiden maksuja, nostanut arjen kustannuksia ennätyskorkealle yleisen arvonlisäverokannan korotuksella. Kaiken tämän päälle hallitus on vielä leikannut kaikista viimesijaisimmasta tuesta, toimeentulotuesta, niin, että tuen tasoksi voi jäädä pahimmillaan alle 300 euroa kuussa. Luullaanko hallituksessa todella, että tällaisella voi tulla täällä meidän maassa toimeen? Hallituksen aloitteessa pääministeri Orpo lupasi, että keneltäkään ei vaadita kohtuuttomuuksia, mutta minun mielestäni tämä on kyllä jo todella kohtuutonta.

Arvoisa puhemies! Toimeentulon haasteet koskevat myös monia pienituloisia työssäkäyviä ja pienyrittäjiä. Palkka ei kaikilla meinaa enää riittää itsensä ja perheensä elättämiseen. Monet ovat muun muassa osa-aikatyössä vasten tahtoaan, kun kokoaikaista työtä ei ole riittävästi saatavilla. Tähän vaikuttavat myös kohonneet elinkustannukset ja hallituksen arvonlisäveron korotukset.

Samalla hallitus painottaa tekemänsä veronalennukset niin, että kaikista hyvätuloisimmat saavat selkeästi eniten lisää käteen, kun monelle duunarille ei jää juuri mitään lisää. Tilastoissa näkyvä ostovoiman nousu on työntekijöiden liittojen neuvottelemien palkankoro-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

tusten eikä hallituksen ansiota. Suuryrityksille kyllä löytyy vielä ensi vuodelle useiden satojen miljoonien verolahja.

Arvoisa puhemies! Keskustelussa on nostettu esiin monia hätkähdyttäviä lukuja, mutta niistä ehkä kaikista huolestuttavin on pienituloisissa perheissä asuvien lasten määrän kasvu leikkauksien myötä jopa 31 000 lapsella. Lapsena koettu köyhyys vaikuttaa tutkitusti pitkälle aikuisuuteen. Köyhyudessa kasvaminen heikentää lapsen hyvinvointia monin tavoin ja usein vaikuttaa myös pärjäämiseen opinnoissa. Kenenkään lapsen ei pitäisi joutua stressaamaan perheensä taloudesta, mutta aivan liian moni joutuu näin tällä hetkellä tekemään. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

19.38 Timo Furuholm vas: Arvoisa herra puhemies! Kun Orpon hallituksen hallitusohjelma ”Vahva ja välittävä Suomi” julkaistiin, me vasemmistoliitossa yritimme jo silloin kertoa hallitukselle kauniisti, että tässä ei hyvin käy, koska lopputulos oli jo eittämättä tiedossa: hallitusohjelman laskun maksavat huono-osaiset suomalaiset. Me yritimme sanoa, että yksipuolinen, työmarkkinoilla vallitsevaa sopimisen kulttuuria murentava työmarkkinapolitiikka vain heikentää kasvun näkymiä ja ajaa lopulta työmarkkinat isompaan juntturaan, mutta hallitus lähti hakemaan näyttävää selkävoittoa ay-liikkeestä. 100 000 uutta työpaikkaa oli kuulemma kiikarissa, mutta lopputuloksena saa vain potkut helpommin ja lakkoilusta sakkoa. Työpaikkoja ei näy missään.

Me yritimme muistuttaa hallitusta jo vuonna 2023, että sosiaaliturvaleikkaukset johtavat samanaikaisesti sekä yhteiskunnallisten ongelmien kasvuun että talouden kannalta haitalliseen kysynnän laskuun, joka on omiaan tyrehtyttämään orastavan kasvun. Niiltä ihmisiltä leikkaaminen, joiden jokainen euro menee arjesta selviytymiseen, ei ole vastuullista eikä järkevää vaan julmaa talouspolitiikkaa — etenkin, kun hallitus ei halunnut selvittää leikkausten yhteisvaikutuksia.

Arvoisa puhemies! Me yritimme tehdä selväksi, että työntekoon kannustavien suojaosien poisto on järjetön ajassa, jossa niin moni pienituloinen suomalainen tekee arjesta selvitäkseen vastentahtoisesti osa-aikatöitä, kun kokoaikatyötä ei ole tarjolla. Nostimme esiin myös sen tosiasian, että työttömyysturvan lapsikorotuksen poisto johtaa lapsiperheköyhyyden kasvuun, mutta hallitus valitsi laittaa valtion tilejä tasaamaan työttömien perheiden lapset. Tämän toimen juuria korjaillaan pahimmillaan pitkään. Opiskelijoiden taloudellinen kurittaminen ei näy osaamistason kasvuna vaan heidän asemansa heikentymisenä. Nuorten usko tulevaisuuteen ja työelämään on laskenut, koska juuri he ovat saaneet osansa hallituksen leikkauspolitiikasta.

Arvoisa puhemies! Kolme vuotta hallitusohjelman julkaisemisesta voi todeta, että ei ministeriaitio eikä salin oikea reuna meitä kuunnellut, ja nyt ollaan tilanteessa, että Euroopan ennätys on saavutettu työttömyydessä, asunnottomuus ja leipäjonot ovat kasvaneet, velka ei ole taittunut. Talouden kasvusta puhutaan paljon, muttei sitä näy, ja mikä surullisinta, monen suomalaisen luottamus tulevaisuuteen on rapistunut, kun epävarmuutta on tarjolla liiankin kanssa. Välillä syy on kuulemma Sanna Marinissa, välillä Donald Trumpissa muttei koskaan hallituksen epäoikeudenmukaisissa toimissa. Melkein miljoona suomalaista elää köyhyys- ja syrjäytymisriskissä. Ulosottovelvollisten määrä on jo yli 600 000. Nämä ovat karuja lukuja maailman onnellisimmalle kansalle.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Arvoisa puhemies! Kun hallitusohjelma tuotiin eduskuntaan, totesi pääministeri Orpo, että hyvin tässä käy. Ehkä tarkennus olisi ollut paikallaan, että kenelle. Hyötyjien joukossa ovat olleet korkeimpaan tuloluokkaan kuuluvat suomalaiset yksityiset terveysjätit ja kohta suuryritykset, kun yhteisöveroon ollaan hassaamassa melkein miljardi euroa samaan aikaan, kun suomalaisissa kotitalouksissa pohditaan perustarpeita, miten selvittää seuraavasta viikosta. Kysymys on aina lopulta arvovalinnoista, ei luonnonlaeista, vaikka talouden tila huono onkin.

Hyvä hallitus, te penäätte vaihtoehtoja meiltä, ja me olemme niitä teille antaneet, mutta eivät ne teitä oikeasti kiinnosta. Eikä nyt ole kyse oppositiosta vaan siitä, kannatteko te vastuunne, myönnettekö epäonnistuneenne valitsemalla tämän epäoikeudenmukaisen linjan. Käynnissä olevassa kehysriihessä hallituksella on mahdollisuus korjata toimiaan, ja kansa odottaakin toimia, jotta suunta kääntyisi ja hyvinvointivaltio olisi hyvinvointivaltio.

Kannatan edustaja Pekosen tekemää epäluottamusehdotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

19.43 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Pariin asiaan, jotka tässä ovat keskustelun yhteydessä eri tahoilta tulleet esille, haluaisin puuttua.

Avauspuheenvuorossa taisi tulla tämä ostovoimakeskustelu ja se, kuinka tällä kaudella ja edelliseen kauteen nähden ostovoima kehittyi eri tavalla, ja kyllä, näin on. Tässä jää aina sanomatta se tärkein ero, mikä näillä kausilla on ollut keskenään: Vuonna 2022—2023 inflaatio oli pahimmillaan yli yhdeksän prosenttia. Joka ikinen ymmärtää, että kun palkankorotukset liikkuvat noin kahden prosentin tasossa, niin silloin kuin nytkin, niin tällaiset inflaatioluvut vievät ostovoimaa. Se ei tullut maan sisäisten ratkaisujen johdosta, vaan se tuli siitä energiakriisistä, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Tavallaan tämä on siinä taustalla — kerrottaisiin aina myöskin tämä suhdanne, joka vaikuttaa tältä osin näitten ostovoi-maratkaisujen taustalla, edellisellä kaudella ja sitten tällä kaudella. Edellisellä kaudella myöskin palkankorotukset ovat olleet keskeisessä osassa, niin että yleensä ostovoimaa voi syntyä myös tällä kaudella.

Äsken kun mainitsin näitä verovaikutuksia kahden vuoden välillä, niin en huomionut ay-jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poistoa enkä työhuonevähennyksiä enkä muita tekijöitä, jotka tässä ovat olleet, eli ne euromäärät pienenevät kuukausitasolla muutamiiin kymppeihin sen jälkeen, kun ne otetaan huomioon. Joka tapauksessa niilläkin on ollut osa vaikutusta, mutta tämä todellinen iso muutos tässä on ollut täällä ulkoisessa tekijässä eli inflaatiossa, joka tuli Ukrainan sodan seurauksena.

Toinen asia, jota täällä korostetaan koko ajan, on se, että edellisen kauden aikana otettiin niin paljon velkaa. Tosiasia on nyt kuitenkin se, että vuoden 2023 lopusta tämän vuoden loppuun tämä hallitus ottaa 45 miljardia euroa velkaa. Me menemme valtionvelassa yli 200 miljardin euron. Tämä määrä on suurin piirtein se, mitä Sanna Marinin hallituksen ja Rinteen hallituksen neljän vuoden aikana otettiin velkaa. Eli kun ensi vuonna tämä hallitus jatkaa ja ottaa velkaa, se tulee olemaan hallitus, joka ottaa paljon enempi velkaa kuin edellinen.

Sitten kun tässä näistä korkojutuista koko ajan sanotaan, kuinka ne syövät tätä meidän liikkumatilaa — niin ne tekevätkin. Täytyy muistaa, että siellä Sanna Marinin aikaa aikaisemminkin on hallituksella ollut velkaa jo yli 100 miljardia, 106 muistaakseni. Eli tosiasiassa tämän hallituskauden velat ovat noin 20—25 prosenttia kokonaisvelasta, Marinin

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

on noin 20 prosenttia kokonaisvelasta, ja sitä aikaisempaakin on. Nämä pitäisi aina muistaa, kun me keskustelemme näistä kokonaisuuksista. Nämä jäävät aina tuonne taka-alalle. Tässä mielessä halusin ne tässä tuoda esiin, koska tämä on keskustelu.

Arvoisa puhemies! Vielä tästä työttömyydestä, joka on täällä taustalla. Käyn näitä tilastoja aika ajoin aina täällä läpi ja voin sanoa, että jokainen kuukausi, kun tämän hallituskauden aikana katsotaan työttömyyslukuja, ne ovat olleet aina suuremmat kuin edellisen vuoden vastaava aika, koko hallituskauden ajan, ja tämä on ollut tilanne. Avoimien työpaikkojen osalta on aivan sama tilanne: niitä on ollut aina vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana aikana. Tämä on faktaa täällä tilastossa. Sitten työllisyysaste, kun katsotaan vuoden takaisiin vastaaviin aikoihin, on ollut tähän asti koko ajan huonompi kuin se aikaisempi työllisyysaste on ollut, ja työllisiä on ollut vähemmän töissä kuin vuotta aikaisemmin. Nyt on pientä merkkiä siitä, että voi käänne tapahtua työllisissä, mutta tähän asti se on ollut koko ajan aina huonompi.

Tämä on se tilanne. Niitä avoimia työpaikkoja ei ole. Ei ole töitä mihin mennä, ja tämä on tämän hallituksen suurin epäonnistuminen. Tässä tulokset ovat todella huonot, ja tässä mielessä pitäisi miettiä, onko politiikka ollut oikeita valintoja täynnä, koska tähän suuntaan on koko ajan menty. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

19.48 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Aivan ensimmäiseksi haluan sanoa, että arvostan sitä, että ministeri on paikalla näin pitkän keskustelun aikana. Se on minusta erittäin hyvä asia, minkä panen myönteisenä merkille. Toiseksi haluan sanoa, että pyrin aivan tietoisesti nyt varsin maltilliseen esitykseen, vaikka aihe on sellainen, että siinä joutuu kylä vähän tuota omaa tunnearsenaalia pidättelemään, koska kysymys on kovinkin vakavista asioista.

Täällä on köyhyys ja sen ilmeneminen tämän päivän Suomessa kuvattu hyvin konkreettisesti päteville esimerkeillä ja on myös numeroilla kerrottu sen laajuudesta ja on ollut yksilöllisiä esimerkkejä siitä. Se on erittäin vakava asia. Se on aivan selvä. Sen takiahan tämä välikysymyskin on tehty. Myös ne leikkaukset, jotka ovat lisänneet köyhyyttä, on täällä mainittu, enkä niitä ryhdy muuten luettelemaan kuin ehkä ne kolme omasta mielestäni vakavinta, eli tämä suojaosien poisto, asumistuen leikkausten eräs osa ja sitten työttömyyskorvauksen lapsikorotuksen poistaminen, jotka kohdistuvat usein yhdessä samoihin ihmisiin. Nämä haluan tässä erikseen mainita.

Sen haluan sanoa, että mahtoiko tuo ministerin viittaus siihen nukkumiseen ja sillä tavalla symbolisesti laiskuuteen työttömyyden syynä olla sittenkin lipsahdus. Ehkä se siinä puheessa tuntuu jotenkin tulevan. Mutta vakavasti ottaenhan jokainen meistä ymmärtää — ja uskon, että ministerikin ymmärtää — että kun meillä on 350 000 työtöntä, niin emmehän me voi heitä laiskuudesta syyttää. Siellä joukossa on ihmisiä, jotka eivät koskaan tule työllistymään.

Muuten toissa päivänä eli maanantaina, kun en ollut täällä eduskunnassa, tapasin Turun kaupungin työllisyysalueen johtohenkilöitä ja päivitin itselleni tiettyjä tietoja. Vaikka näiden numeroiden kanssa paljon olen ollut tekemisissä ja niitä olen täällä eduskunnassa kuullut, niin ensimmäisen kerran kuulin Turun kaupungista luvun siitä, kuinka paljon on ollut kymmenen vuotta työttömänä olleita. Se oli yli kaksituhatta henkilöä — kymmenen vuotta työttömänä olleita. Kyllähän se kertoo siitä, että kysymys on varmasti sairauksista, on ky-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

symys ammattitaidottomuudesta, monista sellaisista asioista, joihin nämä yksilöt ovat syyttömiä. Varmasti meidän suuresta työttömien joukosta tietyn osan — en rohkene mitään numeroa esittää — tulisi päästä itse asiassa eläkkeelle, ja sitten tietysti osa olisi kuntoutettavissa sekä lääkinnällisen kuntoutuksen, sosiaalisen kuntoutuksen että ammatillisen kuntoutuksen kautta mahdollisesti töihin. Mutta suurin osahan kärsii rakenteellisesta työttömyydestä, siitä, että meillä tällä hetkellä ei ole niitä töitä, joihin ihmiset niin kovasti pyrkivät, kun haluaisivat niitä työpaikkoja saada.

Tämä laiskuuteen viittaaminen on itse asiassa vanha tämmöinen konservatiivinen narratiivi. Siinä tuli nyt kaksi sivistyssanaa valitettavasti peräkkäin, mutta törmäsin siihen, koska ihan muutama päivä sitten lukaisin erinomaista vanhaa kirjaa, Pekka Kuusen kirjoittamaa kirjaa, ”60-luvun sosiaalipolitiikka”. Sen alussa hän kuvailee ihan meidän klassisen aikamme kirjallisuuteen viitaten — Putkinotkoon eli Joel Lehtoseen ja Ilmari Kiantoon viitaten — sitä äärimmäistä köyhyyttä, joka meillä vallitsi 1900-luvun alussa, ja siinä hän siten minusta aika hienolla tavalla käsittelee sitä, mitä tarkoittaa olla passiivinen ja mitä on toisaalta aktiivinen. Mutta se, että pyöritään tämän ajatuksen ympärillä, että köyhyys olisi yksilöllinen valinta tai laiskuutta tai jotain muuta, ei minusta sovi tähän päivään ollenkaan.

Sitten vielä haluan täällä korostaa sitä, että ei täällä vasemmistopuolueiden taholta olla sanottu, että emmekö me näkisi, että myös suhdanteilla on oma osuutensa tässä. Se on ihan selvä asia. Mutta ei tietenkään voi olla myöskään niin, että kaikki ongelmat johtuvat nyt jostain ulkoisista tekijöistä tai edellisestä hallituksesta mutta kaikki hyvä, mitä kenties saadaan tulevaisuudessa aikaan, johtuukin sitten hallituksen omista teoista. Jos ne suhdanteet paranevat, niin varmasti työllisyystilannekin sitten paranee, mutta ei sekään sitten ole saman logiikan mukaan hallituksen ansiota, jos kerran tämä nykyinen huono tilannekaan ei ole hallituksen vika. Mutta väärään aikaan on tehty nyt vääriä toimenpiteitä, eli matalasuhdanteessa, joka nyt on, ei pitäisi tehdä näitä leikkauksia, joita nyt on tehty. Se on minusta se suurin ongelma. — Nyt aika loppuu. Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Lindén. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

19.54 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Välikysymyksen aihe eli köyhyys ja elinkustannusten nousu on hyvin tärkeä ja ajankohtainen keskustelu käytäväksi. Keskustelun lisäksi meidän täytyy myös löytää ratkaisuja tilanteeseen. On helppoa syytellä ja etsiä syyllisiä, mutta vaikeampaa on löytää sellaisia ratkaisuja, jotka parantavat ihmisten taloudellista asemaa pysyvästi. Siihen tarvitaan myös muutakin kuin pelkkiä poliittisia päätöksiä. Kyse ei ole siis siitä, kuinka paljon ihmisille maksetaan erilaisia tukia tai että kaikkien pitäisi ansaita saman verran. Kyse on siitä, että meillä olisi tässä maassa tarpeeksi työpaikkoja, mahdollisimman helppoa yrittää ja palkata työntekijöitä ja että työstä saatavalla palkalla tulisi toimeen. Tasapäistäminen, jossa tavoitteena on kaikille saman verran, ei sen sijaan toimi.

Arvoisa puhemies! Haluan kertoa teille pienen tarinan sosialismista ja tasapäistämisestä ja siitä, miksi ne eivät toimi. Seuraava teksti on netin syövereistä löydetty, ja alkuperäinen kirjoittaja on minulle tuntematon:

”Erään yliopiston taloustieteen professori totesi kerran, ettei ollut koskaan reuttanut yhtään opiskelijaa, mutta päätyi lopulta reuttamaan kokonaisen vuosikurssin kerralla. Kyseinen vuosikurssi oli inttänyt, että sosialismi toimii ja siinä kukaan ei olisi köyhä eikä kukaan rikas vaan tasa-arvo vallitsisi. Professori oli siten todennut, että kokeillaan sosialis-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

mia kyseisellä vuosikurssilla. Kaikkien opiskelijoiden arvosanoista laskettaisiin keskiarvo, ja jokainen saisi saman arvosanan 0—5:n väliltä. Silloin kukaan ei saisi yksinään hylättyä eikä kukaan saisi yksinään kiitettävää.

Ensimmäisen välitentin jälkeen arvosanoista todellakin laskettiin keskiarvo ja jokainen sai nelosen. Meni siis vielä aika hyvin. Kuitenkin ne opiskelijat, jotka olivat pöntänneet kovasti, olivat tuhtuneita, kun taas vähän lukeneet opiskelijat olivat iloisia.

Toisen välitentin lähestyessä ensimmäiseen tenttiin vain vähän lukeneet opiskelijat pönttäsivät edellistäkin kertaa vähemmän, koska viimeksikin vähäisempi lukeminen riitti saamaan hyvän numeron. Viime kerralla paljon pöntänneetkin halusivat päästä vähemmällä, joten hekin lukivat vähemmän, koska he eivät edellisellä kerralla hyötynet paljosta lukemisesta käytännössä lainkaan. Toisen välitentin keskiarvo olikin vain kakkonen, eikä kukaan ollut enää iloinen.

Sama meno jatkui, ja lopulta kolmannesta välitentistä jaettiin jo kaikille hylätyt arvosanat. Tenttien jatkuessa arvosanat eivät enää parantuneet, mutta kinastelu ja syytely sen sijaan lisääntyivät. Ne johtivat yleiseen pahaan mieleen ja siihen, ettei kukaan halunnut enää opiskella muiden hyväksi eikä oikeastaan itsensäkin hyväksi, koska eivät siitä sen kummemmin hyötynet.

Opiskelijat olivat yllättyneitä, kun lopulta kaikki opiskelijat saivat myös vuosikurssista hylätyn. Professori kertoi opiskelijoille, että myös sosialismi epäonnistuu aina lopulta, koska silloin kun palkinto on suuri, onnistumiseen vaadittava työmäärä on myös suuri, mutta kun valtio ottaa palkinnon pois, niin kukaan ei enää yritä tai edes halua onnistua.”

Arvoisa puhemies! Tämä asia ei voisi olla yksinkertaisempi. Tähän tarinaan liittyy viisi opetusta. Ensimmäiseksi, köyhiä ei voi rikastuttaa köyhdyttämällä rikkaat lainsäädännöllä. Toiseksi, mitä yhdelle annetaan ilman työntekoa, sen on jonkun muun täytyntä työllä tehdä. Kolmanneksi, valtio ei voi antaa kenellekään mitään, mitä se ei ensin ottanut pois joltain toiselta. Neljänneksi, varallisuutta ei voi monistaa jakamalla sitä. Ja viidenneksi, kun puolet ihmisistä ajattelee, ettei heidän tarvitse tehdä töitä toisen puolen huolehtiessa heistä, ja kun toinen puoli ajattelee, ettei heidän kannata tehdä töitä, koska joku muu saa siitä hyödyn, niin se on minkä tahansa kansakunnan lopun alku.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus ei rakenna politiikkaa ja päätöksiä tämänkaltaisten kokeilujen ja epäonnistumisten varaan. Meidän tavoitteemme ei ole tasata lopputuloksia alaspäin vaan nostaa suomalaisten mahdollisuuksia ylöspäin. Suomessa vähävaraisuus ei ole mikään uusi ilmiö. Se on usein ylisukupolvista, ja se on muuttanut muotoaan tässä sadan vuoden aikana. Täällä kukaan ei kuole nälkään, mutta vähävaraisuus on läsnä liian monen ihmisen arjessa päivittäin monilla muilla tavoin. Lähes puolet niistä, joiden vanhemmat ovat olleet toimeentulotuen varassa, päätyvät samaan tilanteeseen aikuisena. Tämä ei ole yhden hallituksen aiheuttama ongelma vaan haaste hyvin pitkältä ajalta ennen tätä päivää. Siksi hallitus keskittyy siihen, että korjaamme työllistymisen ja toimeentulon rakenteita pitkälle tulevaisuuteen. [Aki Lindén: Ei näy tuloksia!] Työnteon ja työn vastaanottamisen täytyy aina olla kannattavampaa kuin etuuksilla eläminen, ja siihen olemme jo tehneet muutoksia.

Arvoisa puhemies! Hallitus työskentelee sen eteen, että ihmisten velkaantuminen ja taloudellisten ongelmien oravanpyörä saadaan katkaistua. — Kiitos. [Aki Lindén: Tähän asti se on pahentunut!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

19.59 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Köyhyys — ja erityisesti lapsiperheköyhyys — on todella surullinen ja monisyinen ongelma. Juuri sen takia Suomen on saatava taloutensa tasapainoon, ettei kansalaistemme viimeiseksi oljenkorreksi ja turvaverkoksi luotu sosiaalijärjestelmä romahda tulevaisuudessa. Vaikka huolemme köyhistä on yhteinen, on oppositiolta kokonaiskuva täysin hukassa.

Tällä kaudella on tehty todella monia päätöksiä, joilla on nimenomaan helpotettu lapsiperheiden taloudellista tilannetta. Lapsiperheiden hyväksi on tänä vuonna varattu enemmän kuin koskaan aiemmin: 11,4 miljardia euroa. Tällä kaudella lapsiperheiden verotukseen palautettiin työtulovähennyksen lapsikorotus, mitä ei Marinin kaudella ollut lainkaan. Myöhemmin tämä vielä tuplattiin, niin että esimerkiksi kolmilapsisen perheen tulovero on nyt 630 euroa pienempi.

Äitiyspakkauksen arvo nostettiin 170 eurosta 210 euroon ja vaippojen verotusta laskettiin 12 prosenttiyksiköllä. Opintorahan huoltajakorotusta nostettiin. Lapsilisään on tehty monta eri korotusta: alle kolmivuotiaista maksettavaan lapsilisään, monilapsisten perheiden lapsilisään sekä lapsilisän yksinhuoltajakorotukseen.

Lisäksi lapsiperheet hyötyvät siitä, että hallitus on parantanut työnteon kannattavuutta ja keventänyt liikkumisen verotusta — eli keventänyt työn verotusta 1,8 miljardilla, polttoaineveroa 270 miljoonalla ja vanhempien autojen ajoneuvoveroa 50 miljoonalla. Jostain kumman syystä oppositio unohti välikysymyksessään kiittää hallitusta näistä toimenpiteistä. Kummallista. [Aki Lindén: Ei ihme, että valtionvelka kasvaa!]

Se ero meissä perussuomalaisissa ja oppositiossa on, että vasemmisto vaatii koko ajan kireämpää ilmastopolitiikkaa ja maahanmuuton lisäämistä suomalaisten kustannuksella. Samalla he ovat sokeita sille, miten suuret kustannukset näillä kaikilla on Suomen kansalaisille. Jo tälläkin hetkellä edellisen hallituksen tänne haalimat ulkomaalaiset opiskelijat perheenjäsenineen valitettavasti vievät leivän suomalaisten köyhien käsistä leipäjonoissa.

Arvoisa puhemies! Nyt sitten joudutaan korjaamaan näitä maahanmuuttopolitiikan virheitä, tehdään vihdoinkin sellaisia ilmastopäätöksiä, jotka eivät nosta kansalaisten kustannuksia, ja samalla tässä taiteillaan korkojen ja vaikeiden suhdanteiden kanssa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo. — Olisiko Kaarisalo halukas pitämään puheenvuoron?

20.02 **Riitta Kaarisalo sd:** Arvoisa rouva puhemies! Keskustelemme tänään siis suomalaisten köyhyydestä ja suomalaisten kokemasta köyhyydestä. Mielenkiintoinen keskustelu meillä on tosiaan kyllä tässä käynnissä, ja kyllä edustaja Garedeuille täytyy todeta, että sellaista asiaa ei näiden kolmen vuoden aikana ole tässä salissa käsitelty, jossa perussuomalaiset eivät tavalla tai toisella voisi maahanmuuttajia syyttää.

Mutta tässä ajassa, jossa Suomen talous on todella sakannut ja velkaantuminen on kirjaimellisesti lähtenyt käsistä, hallituksen suurituloisia suosiva linjaus ja linjaukset ylipäättään ovat kestäättömiä niin oikeudenmukaisuuden kuin taloudenkin näkökulmasta. Ja kyllä edustaja Garedeuille täytyy sitäkin tässä nyt hieman terästä, että tosiasiasa tämä nykyinen hallitus on jo nyt kasvattanut velkaa enemmän kuin paljon parjattu Marinin hallitus koko viime kaudella yhteensä. Enkä saata uskoa, että poliittinen muistinne on kerta kaikkiaan niin lyhyt, että unohdatte myös sen, että te itse asiassa puolsitte tätä otettavaa velkaa lähes täysimääräisesti ja vaaditte myös, että sitä jopa otetaan lisää. Mutta nyt te olette jäämässä historiaan eniten velkaa kasvattaneena hallituksena, ja kaiken lisäksi te vielä

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

ehdoin tahdoin jatkatte tätä kehitystä räätälöimällä kalliin ja tehottoman yhteisöveron alennuksen ja toki näiden ylimpien marginaaliverojen alentamisen, ja sen te teette velkarahalla. Eli tiivistäen: kaikkein varakkaimpien veronkevennykset rahoitetaan velalla, siis velka- taakkaa kasvattamalla, vaikka todellista talouskasvua nämä toimet eivät tuo tullessaan.

Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri Grahn-Laasonen, sanon aivan suoraan sen, että mielestäni on älyllisesti epärehellistä se, että te tältä salilta peräänkuulutatte toistuvasti rehellisyyttä, jos te ette itse noudata tätä omaa kehotustanne. Olen jo pitkään ollut huolissani tästä vallitsevasta keskustelukulttuurista, ja olisi aidosti äärimmäisen arvokasta ja tärkeää, jos valtioneuvoston jäsenet itse edesauttaisivat tätä tarvittavaa muutosta. Kukaan ei väitä, että suhdanteet olisivat tämän nykyisen hallituksen vika. Mutta tosiasia on se, että teidän talous- ja työllisyyspoliittiset toimet ja ratkaisut ovat syventäneet suhdanteen kielteisiä vaikutuksia talouskasvuun — kulutuskysynnän kyykkääminen, työttömyyden kasvu, pitkäaikaistyöttömyyden kasvu, lapsiperheköyhyys, asunnottomuus — ja ihmisten kokemaan turvaan ja hyvinvointiin, ja tätä me, oppositio, kritisoimme ja olemme esittäneet vaihtoehtoisia toimia, joilla tätä tilannetta voisi yrittää korjata. Kyllä tässä kehysriihessä teillä on nyt aivan viimeinen mahdollisuus niihin tarttua.

Arvoisa puhemies! On tärkeää keskustella siitä, miksi köyhyys Suomessa kasvaa, mutta toivon, että meillä olisi aidosti kyky myös muodostaa yhteinen ymmärrys siitä, mitä köyhyyden ja huono-osaisuuden kasvu merkitsee yhteiskunnallisen vakauden, turvallisuuden, talouden ja henkisen kriisinkestävyuden kannalta, koska tässä on ihan aidosti kyse vakavasta asiasta. Kun me puhumme turvallisuudesta, me puhumme yleensä meidän vastuunkannosta, mikä tulee sotilaallisen puolustuskyvyn vahvistamisesta, ja näin on ilman muuta oltava. Mutta mikään rauta rajalla ei auta, jos tämän kansakunnan henkinen kriisinsietokyky romahtaa. Tämä on oikeasti sellainen asia, johon meidän tulee suhtautua vakavasti.

Mutta minä päätän tämän puheenvuoroni siteeraamalla laajasti arvostettua taloustieteilijä Sixten Korkmania. Hän toteaa näin: ”Petteri Orpon hallituksen ohjelman otsikko on ’Vahva ja välittävä Suomi’. Hallitusohjelman sisällöstä ja toteutuksesta voi olla montaa eri mieltä, mutta otsikko on hyvä. Sitä voisivat käyttää myös seuraavat hallitukset, jotka toivottavasti pystyvät muuttamaan sanan lihaksi.” Eli päätöksiä on tehtävä järjellä ja sydämellä. Siitä on kyse, ja tässäpä meillä todella sitä sarkaa piisaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

20.08 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Ehkä ihan ensin haluan todeta sen, kun tässä on aika monta kertaa tänään kerrottu, miten paljon hallitus on panostanut lapsiperheisiin — myös edustaja Garedeu äsken siitä kertoi — että minusta se on tosi hieno asia, minusta on hyvä asia, että hallitus on panostanut lapsiperheisiin, tehnyt lisää monia lapsiperheille arjen tuloissa näkyviä uudistuksia, koska on tietysti hyvä, että me saisimme lisää lapsiperheitä ja ihmiset uskaltaisivat tehdä lapsia. Mutta valitettavasti näissä puheenvuoroissa on aina jäänyt kertomatta se, että hallitus on myös leikannut lapsiperheiltä: työttömien lasten perheiltä. Hallitus on leikannut työttömyyskorvauksen lapsikorotuksen, joka tarkoittaa noin 150—285 euroa kuukaudessa tulonvähennystä työttömille lapsiperheille. Kun hallituksen leikkauksilla 31 000 uutta lasta joutuu köyhyyteen, niin olisin toivonut, että hallitus näistäkin lapsiperheistä pitäisi huolta, mutta todellakin lapsiperheidenkin osalta tilanne on sellainen, että ne kaikkein heikoimmassa asemassa olevat on unohdettu, mikä on minusta

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

valitettavaa, vaikka sinänsä on hyvä, että lapsiperheisiin on panostettu, mutta todellakaan ei kaikkiin lapsiperheisiin.

Alun perin minua uuden puheenvuoron kannusti ottamaan tuo sosiaaliministeri Grahn-Laasosen äskeinen puheenvuoro, joka vahvisti vain sitä, että hallitus todellakin on hyvin vieraantunut ihmisten arjesta eikä välitä päätöstensä vaikutuksista köyhiin. Ministeri puolusti suojaosan leikkaamista sillä, että hallitus haluaa kannustaa ihmisiä kokoaikatyöhön. Pakko kysyä, että eikö hallitus todellakaan ole huomannut, että niitä kokoaikaisia työpaikkoja ei ole tällä hetkellä tarjolla, hallituksen laskennalliset työpaikat kun ovat jääneet vain numeroiksi paperille.

Sen sijaan suojaosan leikkaus ei tällä hetkellä kannusta ottamaan vastaan sitä lyhyttä työpätkää, joka olisi tarjolla. Kuten aiemmassa puheenvuorossa sanoin, niin tämä näkyy jo. Näin kertoi esimerkiksi Pohjois-Karjalan työllisyysalueen väki, kun tapasin heitä viime kuussa.

Ministeri perusteli suojaosan poistoa myös sillä, että suojaosa luo kannusteloukun aina siihen kohtaan, mihin se sijoitetaan. Näin on, mutta ihmettelen kyllä sitä, eikö hallitus näe eroa siinä, sijoittuuko tuo kohta nollan vai 300 euron kohdalle, sillä vaikka ministerin tuloille 300 euroa kuulostaa vähäiseltä, niin köyhälle se on iso raha.

Ministeri myös kertoi, että suojaosan poisto oli säästötoimi. Sitä hän ei kuitenkaan kertonut, miksi hallitus halusi säästää juuri siitä. Eikö tosiaan muita vaihtoehtoja ollut 56 miljoonalle, vaikkapa vähän pienempi veronalennus kaikkein hyvätuloisimmille? Niin — nämä ovat niitä arvovalintoja, joista hallitukset tunnetaan. Orpon hallituksen arvovalinnoissa köyhillä ei ole sijaa.

Totta on se, mitä ministeri sanoi, että suojaosan palautus ei sinänsä tuo uusia työpaikkoja. Mutta se kannustaa työtöntä ottamaan pienenkin työn vastaan. Se vähentää köyhyyttä, kun työtön voi itse tienata edes vähäsen. Se pitää ihmisen työn syrjässä kiinni niin, että ehkä talouden piristyessä siitä voi syntyä kokopäiväinen työpaikka. — Ja suojaosan poisto lisää harmaata taloutta. Pahoin pelkäänkin, että tuo 50 miljoonan euron suojaosan säästö ei pitkällä tähtäimellä ole säästöä lainkaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valtola.

20.12 **Oskari Valtola kok:** Arvoisa puhemies! Köyhyyden vähentämisessä kaikkein kestävin ratkaisu on työ. Siksi hallituksen politiikan ytimessä on ollut yksi selkeä periaate: työn pitää aina kannattaa, ja yhä useammalle suomalaiselle on oltava mahdollisuus elättää itsensä omalla työllään. Vain siten voimme ajatella vähentävämme köyhyyttä. Siihen nähdessä vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetin vaikutukset, yli 65 000 uutta työtöntä, ovat surullinen esimerkki politiikasta, joka ei välitä pienituloisista tai köyhistä — tai SDP:n aiempi vaihtoehtobudjetti, jonka työllisyysvaikutukset salattiin, [Timo Suhosen välihuuto] eikä tämän harjoituksen tuloksia ole vielä kukaan julkaistu, vaikka puolueen puheenjohtaja Antti Lindtman näin pyhästi lupasi.

Nuorten pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut vuodesta 2008 alkaen merkittävästi. Kehityksessä on ollut monia kasvupiikkejä nimenomaan heikomman talouskasvun vaiheisiin. Tosin iso kuva näyttää, että kun talouskasvua ei meillä Suomessa ole ollut reaalisesti 18 vuoteen, on myös nuorten pitkäaikaistyöttömyys noussut korkealle tasolle. Meidän on siis aivan välttämätöntä rikkoo tämä kehä, jossa Suomen talous ei realistisesti kasva.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Hallituksen tavoitteena on ollut lisätä työllisyyttä ja vähentää työttömyyttä Suomessa. Tavoitteen eteen hallitus on tehnyt merkittäviä uudistuksia. Olemme purkaneet sosiaaliturvan kannustinloukkuja, lisänneet työnteon velvoittavuutta ja parantaneet työn vastaanottamisen kannustimia. Työttömyysturvaa on kehitetty niin, että työn vastaanottaminen myös osa-aikaisesti on aina taloudellisesti järkevää. Samalla olemme helpottaneet yritysten mahdollisuuksia työllistää. Paikallisen sopimisen lisääminen, lupaprosessien sujuvoittaminen ja palkkaamisen kynnyksen madaltaminen ovat konkreettisia toimia, joilla syntyy uusia työpaikkoja. Kun yritykset uskaltavat kasvaa ja palkata, syntyy myös mahdollisuuksia ihmisille päästä kiinni työelämään.

Arvoisa puhemies! Vaikka suhdanne on ollut todella vaikea, vaikein Euroopassa pitkän itärajamme takia, työllisyys on pysynyt korkealla tasolla. Samalla sosiaaliturvauudistukset ovat aktivoineet ihmisiä työnhakuun työvoiman ulkopuolelta. Tämä on tärkeä askel kohti korkeampaa työllisyyttä ja pienempää köyhyyttä, kunhan suhdannetilanne kääntyy. Olemme myös vahvistaneet työnteon kannustimia keventämällä verotusta erityisesti pieni- ja keskituloisilta. Tämä parantaa suoraan ihmisten ostovoimaa ja tekee työn tekemisestä entistä kannattavampaa.

Arvoisa puhemies! Köyhyyden vähentämisessä keskeistä on myös lasten ja perheiden tukeminen. Hallitus on kohdentanut parannuksia erityisesti niihin perheisiin, joissa köyhyysriski on suurin. Lapsilisiin on tehty korotuksia, yksinhuoltajien asemaa on vahvistettu, ja tulonvähennykseen on lisätty lapsikorotus. Samalla olemme suojanneet kaikkein heikoimmassa asemassa olevia. Toimeentulotuki, vammaisetuudet ja elatustuki on jätetty indeksijäädytysten ulkopuolelle ja asumistuen muutoksissa on huomioitu erityisesti lapsiperheiden tilanne. On selvää, että julkisen talouden sopeutustoimilla on vaikutuksia, mutta hallitus on tehnyt ratkaisuja, jotka ovat mahdollisimman oikeudenmukaisia ja kohdentuvat vaikeassa tilanteessa oikein.

Arvoisa puhemies! Nuorten tilanne on meille erityisen tärkeä. Siksi olemme panostaneet nuorten työllisyyteen ja koulutukseen. Nuorten työllistymisaseteli, koulutuspaikkojen lisääminen ja uudet mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen auttavat nuoria kiinnittymään työelämään. Koulutus on edelleen paras keino ehkäistä köyhyyttä ja rakentaa parempaa tulevaisuutta, ja siksi siihen panostaminen on keskeinen osa hallituksen politiikkaa. Nuorisobarometrin mukaan edelleen yli 80 prosenttia nuorista haluaa rakentaa tulevaisuutensa korkeakoulutuksen varaan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen linja on selkeä: köyhyyttä vähennetään parhaiten lisäämällä työtä, vahvistamalla talouskasvua ja tukemalla ihmisten mahdollisuuksia pärjätä omillaan. Samalla pidämme huolta niistä, jotka tarvitsevat apua eniten. Näin rakennamme Suomea, jossa jokaisella on mahdollisuus työhön, toimeentuloon ja parempaan huomiin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

20.17 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On kyllä hämmästyttävää kuunnella hallituspuolueitten kansanedustajien puheenvuoroja siitä, miten hienosti asiat ovat heidän mielestään, kuinka paljon he ovat tehneet tämän maan ja suomalaisten hyväksi, kuinka he ovat lisänneet työllisyyttä, ehkäisseet köyhyyttä ja niin pois päin ja niin pois päin. [Markku Siponen: Se on sitä arjesta vieraantumista!] Kuitenkin, hyvät hallituksen edustajat, olette leikanneet työttömyysturvan suojaosan, asumistuen suojaosan ja lopulta

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

veitte toimeentulotuestakin vähäisen suojaosan. Olette vieneet kannustimet vähäisellekin työnteolle ennätysvaikean työttömyyden tilanteessa. Samaan aikaan, kun olette, hallitus, kurjistaneet tavallisten ahkerien suomalaisten arkea, annatte yli 9 000 euroa kuussa tienaa-ville entistä lempeämpää verokohtelua ja olette päättäneet suosia suuryrityksiä antamalla heille veronkevennyksiä velkarahalla ajassa, jossa Suomen sekä kansalaisten talous on ajettu ennätyksellisen ahtaalle. Hallituksen suurituloisia suosivat linjaukset ovat kestä-mättömiä niin oikeudenmukaisuuden kuin talouden näkökulmasta.

Samaan aikaan tavalliset suomalaiset — työssäkäyvät ihmiset, eläkeläiset, opiskelijat ja lapsiperheet — joutuvat tinkimään yhä enemmän arjen menoista, jopa siihen tilanteeseen, että valintaa tehdään lääkkeitten ja leivän välillä.

Arvoisa puhemies! Tässä moni hallituspuolueen kansanedustaja on viitannut aina vaan papukaijamaisesti toistaen näihin työelämäuudistuksiin, mitkä siis tosiasiaassa ovat minis-tereittenkin omien arvioitten mukaan... Silloin kun ne ovat täällä käsittelyssä olleet ja niis-tä on päätetty, niin siellä on todettu, että näitten ei ole voitu arvioida tuovan juurikaan työ-listämisaikutuksia tai taloudellisiakaan vaikutuksia. Näinhän siellä omissa ministereitten arvioissakin on todettu, ja totta vieköön.

Meillä on tilanne tässä työttömyyden osalta se, että työttömyys on kasvanut niin, että kahden vuoden aikana työttömiä on tullut lisää 55 262 henkilöä. Alle 25-vuotiaita työttö-miä on tullut lisää 10 071 työtöntä. Pitkäaikaistyöttömyys on lisääntynyt kahden vuoden aikana niin, että se on lisääntynyt 47 910 työttömällä. Ja te kehutte täällä teidän politiik-kaa, työllisyysvaikutuksia, työelämäuudistuksia. Tämä on käsittämätöntä, tämä teidän pu-heitten käyttö liittyen tähän tilanteeseen, missä me puhutaan aivan aidosti ja oikeasti väli-kysymyksestä ja epäluottamuslauseesta hallitukselle siitä, että tässä maassa köyhyys on li-sääntynyt, työttömyys on lisääntynyt ja, mikä pahinta, velkaantuminenkin vain lisääntyy. Te otatte enemmän velkaa kuin se haukkumanne Marinin hallitus. Mitä ihmettä? Siis us-komatonta teatteria, valitettavasti, arvoisat hallituspuolueitten kansanedustajat.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

20.20 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri, arvostan, että jaksatte olla täällä kuuntelemassa välikysymyskeskustelua. Se on erittäin hyvä asia, koska tässä käydään debattia ja asioista voidaan väitellä täällä salissa, mikä kuuluu demokratiaan, ja se on tässä erittäin hyvä asia.

Arvoisa puhemies! Kun katsotaan näitä tilastoja ja muita, niin minua erityisen paljon huolestuttaa tässä se, että samaan aikaan, kun me olemme joutuneet EU:n tarkkailuluokalle, niin me olemme myöskin joutuneet EU:n tarkkailuluokalle sosiaalisen kehityksen osal-ta. Siinä tämä työttömyys on keskiössä, sillä työttömyys on kasvanut kolme vuotta ja työ-lisyysaste on laskenut monena vuonna peräkkäin, ja kolmas hälyttävä merkki koskee pit-käaikaistyöttömyyttä, mikä tarkoittaa sitä, että se on huolestuttavaa vauhtia kasvanut. Suo-malaisten tulokehitykseen kiinnitettiin huomiota vuosien 23—24 osalta, ja terveyspalve-luihin pääsy tuntuu vaikealta. Myös EU:ssa tarkkaillaan näitä meidän tuloksia. Ne eivät ole kovin hyviä, kun tältä osin katsotaan.

Arvoisa rouva puhemies! Itseäni tässä mietityttää koko ajan se, mitä voisimme tehdä täs-sä tilanteessa nyt, kun meillä on näin monta sataa tuhatta työtöntä työnhakijaa. Juuri nyt pi-täisi miettiä, kuinka me näitä vähiä resurssjamme ohjaamme. Meidän pitäisi rakentaa pol-kua työelämään työttömille ja laittaa enemmän panostuksia siihen, että me kasvatettaisiin

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

osaamista silloin, kun ollaan työttömänä, eli työttömänä voitaisiin opiskella nykyistä enemmän. Tämä nuorten työllistämisseteli koskee vain viittä prosenttia siitä ikäluokasta, joka sitä voi käyttää. Sitä pitäisi laajentaa suuremmaksi, ja myöskin sitten tätä koulutusmahdollisuutta työvoimapula-aloille ja -ammatteihin pitäisi olla työttömyysturvalla.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä sellainen asia, että kun katsotaan tätä työttömyyden ja työllisyyspalveluiden ja hyvinvointialueitten työnjakoa, niin itse näkisin, että tehtäisiin selkeä työnjako työttömien osalta, kun tuolla on aika paljon työttömiä, ja kun toissijaiselta turvalta tulee lisää työllisyyspalveluihin, niin pitäisi tämä terveystilannetarkastus tehdä. Eli työ- ja toimintakykyarviointi pitäisi tehdä jokaisesta työttömästä viimeistään kahden vuoden työttömyyden kohdalla, jolloin me nähtäisiin, minkälaista toiminta- ja työkykyä on tarjolla, ja tiedettäisiin, mitä kuntouttavia toimenpiteitä pitäisi tehdä, jotta tämä henkilö palautuisi työkykyiseksi. Jos on semmoinen tilanne, että ei enää ole mahdollista saada työkykyä takaisin, niin sitten työkyvyttömyyseläke on oikea ratkaisu. Tämä pitäisi tehdä systemaattisesti. Tämmöisen tekemisen pitäisi olla hyvinvointialueitten vastuulla, ja me tiedettäisiin ensimmäistä kertaa, mikä on terveystilanne meidän työttömien osalta. Eli tämmöinen terveystarkastus pitäisi tehdä.

Tämä olisi sellainen asia, jolla voitaisiin sitten ohjata myöskin työttömyyden kustannuksia uudella tavalla. Itse näkisin, että kahteen vuoteen asti voitaisiin mennä tällä jaolla, eli siinä, miten kunnat ovat mukana työttömyysturvan rahoituksessa — niitä kuuluisia sakkomaksuja — ja valtio, mutta kahden vuoden työttömyyden jälkeen kunnat vastaisivat vain niistä työttömistä, joilla on työ- ja toimintakyky tai osatyökyky sellainen, että he voisivat työllistyä, ja ne työkyvyttömät työttömät, jotka eivät ole työvoimapolkujen tarjonnassa ja niissä palveluissa työkykyisiksi saatavissa, olisivat hyvinvointialueitten vastuulla, ja sitten valtio huolehtisi näiden osalta työttömyysturvasta. Sitten ne henkilöt, jotka eivät enää pala työmarkkinoille, pitäisi laittaa työkyvyttömyyseläkkeelle. Sitä kautta me selkiytettäisiin tätä työn ja vastuun jakoa ja pitkäaikaistyöttömiä ei pompoteltaisi luukulta toiselle, vaan he saisivat selkeitä ratkaisuja ja pystyttäisiin tätä kautta viemään asioita eteenpäin.

Arvoisa rouva puhemies! Olemme edustaja Lindénin kanssa vähän laskeneetkin näitä, mutta minun aikani loppuu tähän, ja palaamme tähän toisessa puheenvuorossa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

20.25 Kaisa Garedeu ps: Tukien varassa elämisen syyt ovat monet. On työttömyyttä, on työkyvyttömyyttä, sairautta, päihderiippuvuutta ja mielenterveyden haasteita — pahimmillaan myös ideologisia syitä. Siksi pelkkä tukisummien nostaminen ei aina ole pitkällä tähtäimellä toimivin ratkaisu köyhyyteen, vaan Suomeen on saatava kasvua, joka luo lisää työpaikkoja ja työkykyisille kansalaisille sitä oikeaa työtä. Samalla sosiaali- ja terveystilanne on järjestettävä niin, että ne kykenevät jatkossakin auttamaan heikoimmassa asemassa olevia.

Kaikkien haasteidenkin keskellä on hyvä tietää, että toimeentulotukea saavien lapsiperheiden määrä oli viime vuonna selvästi pienempi kuin viime vuosikymmenellä ja itse asiassa myös pienempi kuin vielä vuonna 2021. Suomen perusturva on hyvällä tasolla verrattuna moniin muihin eurooppalaisiin maihin. Eurostatin tilaston mukaan Suomessa köyhyys- ja syrjäytymisriski on lähellä Euroopan matalimpia, eikä Suomessa onneksi esiinny absoluuttista köyhyyttä eli sitä, että elämän vähimmäisedellytykset eivät täytyisi.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Arvoisa puhemies! Myös tulevat hallitukset joutuvat etsimään sopeutuskohteita valtion budjetista. Vaaleihin on vielä vuosi aikaa, eikä oppositio ole esittänyt mitään järkeenkäyviä vaihtoehtoja nykyiselle linjalle, vaikka vastustaakin kaikkia toimia, mitä nyt on tehty. Toivon todella, että lapsiperheiden kokonaistilanteen eteen tullaan silti tekemään vaikuttavia toimia myös tulevaisuudessakin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

20.28 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Ihan täältä paikalta puhuen ensin muutama kommentti verotuksesta, jotka jäivät äskeisessä puheenvuorossani käymättä ajan lopuessa, ja sitten muutama kommentti täällä käytyyn keskusteluun.

Meillä on paljon puhuttu erityisesti hallituksen toimesta siitä, mitenkä veronalennukset painottuvat pieni- ja keskituloisille. Katsotaanpa vähän näitä lukuja. Viimeisimmän tilaston mukaan Suomessa on noin 170 000 henkilöä, jotka ansaitsevat verotettavia tuloja yli 100 000 euroa vuodessa kukin, ja se yhteinen kertymä on noin 170 miljardia euroa. Siitä pääomatulojen osuus on 12 miljardia, ja muu on sitten ansio- ja palkkatuloa. Näiden henkilöiden osuus kaikista veroa maksavista on 3,3 prosenttia. No nyt tämä ryhmä, siis tämä 3,3 prosenttia, saa rahallisesti yhteensä yhtä paljon rahana veronalennusta kuin se 97 prosenttia. Se raja kulkee juuri siinä noin 9 000 euron kohdalla, niin kuin täällä on tuotu esille. Eli tietenkin voi sanoa, että lukumääräisesti veronalennukset painottuvat sinne pieni- ja keskituloisiin, mutta siellä se yksittäisen veronalennuksen suuruus on tuollaista 20—25 euron luokkaa kuukaudessa, joka sitten voi myös kompensoitua esimerkiksi tämän ammattiin liittymisen verovähennysoikeuden poistumisen myötä. Vastaavasti sitten siellä yli 9 000 euroa ansaitsevien joukossa keskimääräisen veronalennuksen keskiarvo menee ihan sinne tuhanteen euroon kuukaudessa — toki niin, että oikein suuria tuloja nauttivien osalta se on tietysti merkittävästi vielä suurempi. Eli kyllähän tämä on nyt täysin epäsolidaarista veropolitiikkaa, niin kuin jokainen ymmärtää. Tähän sitten vielä se ensi vuodelle suunniteltu yhteisöveron alentaminen, niin kyllä meillä veropolitiikassa jos missä ollaan tehty todella epäsolidaarisia ratkaisuja.

Sitten vielä, sikäli kun ehdin, muutama kommentti niistä asioista, mitä täällä on tuotu esille. Edustaja Sillanpään pitkä esimerkki tästä ihmeellisestä kertomuksesta: ei hän varmaan taida itsekään uskoa siihen, ja en oikein ymmärrä, mikä yhteys sillä oli nyt käytävään keskusteluun, koska eihän kukaan Suomessa esitä mitään tuon kaltaista. Yhtä hyvin voisi sanoa, että amerikkalaisten mielestä Suomen terveydenhuoltoa kutsutaan sosialistiseksi, koska se on verorahoilla rahoitettua, niin kuin meidän koulujärjestelmäkkin on. Onko se sitten huono, tämä suomalainen koulujärjestelmä tai se, että meillä ei tarvitse maksaa terveyspalveluista kuin omavastuita? Tosin niitäkin on korotettu. Mutta tätä keskustelua nyt ei kannata näiltä osin sen pidempään tässä jatkaa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

20.31 **Markku Siponen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Ensiksi haluan kommentoida tässä perussuomalaisten puheenvuoroa, ennen kuin salista poistuvat. Tässä on aiemminkin tänään kuultu keskustelua ja kommentteja tästä, että puhutaan suhteellisesta tai absoluuttisesta köyhyydestä. Mietin tässä, että kun minullekin tulee viestejä pienituloisilta eläkeläisiltä, opiskelijoilta tai yksinhuoltajaäideiltä, jotka ovat todella tiukoilla, niin pitäisikö heil-

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

eli nyt lasku on hieman pienempi, mutta nyt onneksi ei olla tekemässä osinkoveroon nousua.

Eli hallitus koettaa kovasti luoda työtä Suomeen. Se on aivan oikea linja siinä, kun me koetetaan vähentää köyhyyttä. Meillä Suomessa siis lähtökohtaisesti rakennetyöttömyys on yksi Euroopan korkeimpia, ja se on pakko saada alaspäin, jos me meinataan olla menestyvä hyvinvointiyhteiskunta myös tulevaisuudessa. [Aki Lindén: Lääkkeiden täytyy olla väärät, kun potilas ei parane!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

20.37 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Olipa nyt aihe mikä tahansa, tässä salissa kun me keskustelemme ansiokkaasti, niin aina vain monesti kääntyy se keskustelun kulma varsinkin salin oikealla laidalla siihen, että ”kun se edellinen hallitus”. On hyvä muistella sitten vähän sen aikaisia asioita. Lähinnä ennen eduskuntavaaleja kokouksen puheenjohtaja Orpo kyseli näyttävästi mainoksissa, että kukahan tämänkin sotkun siivoaa. Pääministeri Orpon hallitus on ollut vallassa nyt noin kolme vuotta, ja kuten edustaja Lyly aiemmassa puheenvuorossaan muistutti, Suomi on talouden tarkkailuluokalla tällä hetkellä. Olemme myös ennätystyöttömyydellä pudonneet työttömyyden tarkkailuluokalle. Yritysten konkurssien määrä on ennätyslukemissa — olemme pudonneet konkurssien osalta tarkkailuluokalle. Lapsiperheköyhyys lisääntyy hallituksen päätöksellä 31 000 lapsella — putoamme siis lapsiperheköyhyyden tarkkailuluokalle. Olisi hyvä kysyä tässä vaiheessa pääministeriltä, kukahan tämänkin sotkun siivoaa. Hän ei ole paikalla, mutta onneksi täällä on ministeri vielä ansiokkaasti meitä kuuntelemassa.

Lähinnä sitten vielä voisi kysyä sitä, että kun tässä on tuotu esiin tätä köyhyyttä ja sen vaikutuksia ja siihen liittyviä taustoja hyvinkin faktapohjaisesti, niin onko nyt kehysriihessä tulossa aidosti hallitukselta esityksiä siihen, mitenkä hädässä ja ahdingossa olevien suomalaisten tilannetta parannetaan. Kun nyt aiheesta puhutaan, niin mitenkä oikeasti köyhyyttä saataisiin vähennettyä ja pienennettyä? Minkälaista piristysruisketta tähän yhteiskuntaan siellä kehysriihessä nyt sitten on tulossa? Mielelläni käyn keskustelua vielä tästä ja kuulen vastauksia hallituspuolueitten kansanedustajilta ja miksei jopa ministeriltä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

20.38 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Jäi vähän puhe kesken tuossa äsken. Vielä näistä pitkäaikaistyöttömistä täytyy sanoa, että niitä työttömiä meillä on alle 29 vuotta olevia 16 500. Kun tästä nuorten työllistämissetelistä paljon puhutaan, niin näihin pitkäaikaistyöttömiinkin verrattuna se on 3 000:n ja 4 000:n välillä, mitä sille on arvioitu, vaikka niitä on se 16 500. Tämä kuvastaa sitä. Sitten jos katsotaan työttömien koko määrää siinä ikäryhmässä, se on noin 70 000.

Sitten kun katsotaan pitkäaikaistyöttömiä, jotka ovat se meidän kova ydin, johon pitäisi nyt puuttua kaikin keinoin: Heitä on nyt 140 000 tällä hetkellä, ja heistä yli kaksi vuotta työttömänä on ollut 70 000 eli puolet, ja se on koko ajan lisääntynyt. Noin 50 000 on lisääntynyt viimeisen kahden vuoden aikana pitkäaikaistyöttömyys, eli koko ajan on menty todella surkeaan suuntaan. Edustaja Lindén puhui tässä äsken, että on kymmenenkin vuotta työttömänä olleita. Täällä yli viisi vuotta työttömänä olleita Suomessa on 16 700. Se on

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

valtava määrä. Sen takia minä puhun tästä pitkäaikaistyöttömyydestä, että sille pitäisi tehdä nyt jotain, koska se sulaa erittäin hitaasti, jos ei niitä toimenpiteitä tehdä.

Tässä toimenpide-ehdotuksessa, jossa puhuin yli kaksi vuotta työttömänä olleista, terveystarkastukset olisivat erittäin tärkeä osa sitä prosessia, jolla siihen kovaan ytimeen puututtaisiin — katsottaisiin, keitä siellä oikeasti on. Tämä olisi sillä tavalla todella vaikuttava toimenpide. Samalla kun näin tehdään, niin tehtäisiin työnjakoa. Kunnat hoitaisivat työllisyyspalveluissa työnvälityksessä niitä henkilöitä, joille kunnilla itsellään on välineitä, ja hyvinvointialueet hoitaisivat niitä, joille hyvinvointialueilla on välineet. Tämä olisi aika selkeä työnjako.

Tässä mielessä toivoisin, että nyt kehysriihessä, kun mietitään näitä vaikuttavia toimia, tehtäisiin tämä ja sitten vahvistettaisiin tämä työnjako sellaiseksi, mitä tuossa esitimme. Me saataisiin sillä tehtyä aika paljon. Tämä myös vähentäisi kuntien sakkomaksuja. Valtion menot muutamalla kymmenellä miljoonalla kasvaisivat, ja totta kai siellä eläkemenot kasvaisivat noin 150 miljoonaa euroa, jos 10 000 ihmistä siirtyisi työkyvyttömyyseläkkeelle, mutta eläkejärjestelmä kestää sen hyvin. Tässä mielessä tätä projektia pitäisi viedä eteenpäin. Silloin me tehtäisiin niille ihmisille oikeita työllisyyspalveluja, joita me tarvitaan. Nyt työllisyyspalveluista on tullut sosiaalitoimisto näitten kaikkien muutosten seurauksena, mitä tässä nyt on tehty. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

20.42 **Markku Siponen kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ensin kommentoin tätä edustaja Valtolan puheenvuoroa, kun hän oli huolissaan rakennetyöttömyydestä ja työttömien määrästä. Tämä työttömyystilanne on mennyt koko ajan huonompaan suuntaan tällä hallituskaudella.

Sitten näihin suhdanteisiin. Tänään olette kyllä ansiokkaasti pitäneet tätä suhdanneasiaa esillä. Lähes jokaisessa puheenvuorossa kerroitte, että Suomen taloustilanne ja ongelmat johtuvat suhdanteista, ja myöskin lainasitte näitä asiantuntijoita. Mutta muistanko oikein, voi olla, että muistan väärinkin, että myöskin sitä ovat asiantuntijat kommentoineet, että hallitus on omilla toimillaan vaikuttanut tähän suhdanteeseen ja siihen, missä tilanteessa tällä hetkellä ollaan: väärin ohjatuilla leikkauksilla, säästöillä, yhtenä esimerkkinä. Voi olla, että olen väärässäkin, mutta muistelen, että olen myöskin tällaisen asiantuntijalausunnon kuullut, että siihen suhdanteeseen ollaan vaikutettu myöskin hallituksen omilla toimilla.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä tähän kustannusten nousuun. Täällä eduskunnassa oli traktorimarssi viime viikolla. Erityisesti maataloilla nähdään nyt tämä kustannusten nousu: lannoitteet ovat nousussa, polttoaineet nousussa. On aivan uskomatonta, että polttoöljyn hinta on erityisesti kirinyt korkealle. Tietysti myöskin perheisiin kohdistuu asumiskustannusten nousu. Ruuan hinta on ollut tietysti pidempään jo menossa ylöspäin. Nyt kun hallitus menee kehysriihtä kohti ensi viikolla, niin pääministeri on aiemmin todennut ja valtiovarainministerikin, että mietitään rauhassa niitä toimenpiteitä, miten tähän elinkustannusten nousuun reagoidaan. Mielellään kuulisin, jos hallituksen ministereillä — työministerikin tuli paikalle — on jo tässä kohtaa lääkkeitä, miten tähän elinkustannusten nousuun aiotaan reagoida.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

20.44 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu rouva puhemies! Täytyy omasta puolestani-kin kiittää, ministerit Grahn-Laasonen ja Marttinen, että olette kuuntelemassa tätä illan keskustelua, viimeisimpiä puheenvuoroja. En tiedä sitten, innoittaako tämä minun puheenvuoroni vielä jatko-*puheenvuoroihin* tai jopa ministerin vastauksiin — se nähtäväksi jää.

Kiitän todellakin ministereitä jo päivän keskusteluun osallistumisesta vastauksillanne. Niin kuin ministeri Grahn-Laasonen muisteli 90-luvun Forssaa, itsekin olen 80-luvun loppu-lapsia ja elänyt sitä 90-luvun alkua ja lama-aikaa ja tiedän myös, minkälaista on elää perheessä, jossa rahat ovat todellakin tiukilla. Se siitä historiasta.

No, itse asiassa, rouva puhemies, mennään historiaan, koska tämä köyhyyden kysymys on ollut merkittävä yhteiskunnallinen haaste kautta historian.

Voidaan mennä vieläkin pitemmälle kuin sinne 90-luvun Forssan aikoihin. Köyhyysasi-*aan* ovat tarttuneet monet ajattelijat, monet vaikuttajat, ja yksi keskeisistä suomalaisista henkilöistä tässä keskustelussa, kun puhutaan köyhän asiasta, on ollut Santeri Alkio, joka tunnetaan erityisesti sosiaalisen oikeudenmukaisuuden puolestapuhujana sekä maaseudun ja vähävaraisten ihmisten aseman parantajana. Hän piti huolta maaseudun lapsista.

Santeri Alkio on myös maalaisliitto-keskustan perustaja ja ideologinen isä. Hän eli sil-*loin* 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun alkupuolella. On sanottu, että hän on ollut tämmöisiä 1880-luvun realisteja, kun puhutaan tasa-arvoisesta Suomesta.

Köyhän asia tarkoittaa ennen kaikkea huolta niistä ihmisistä, joilla ei ole riittäviä talou-*dellisia* tai sosiaalisia resursseja elää ihmisarvoista elämää. Köyhyys ei ole pelkästään ra-*han* puutetta, vaan se voi ilmetä myös koulutuksen, terveyden ja mahdollisuuksien puute-*teen*a. Yhteiskunnassa köyhien asema kertoo paljon siitä, kuinka oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen se on.

Santeri Alkio ajatteli, että yhteiskunnan velvollisuus on huolehtia heikommista jäsenis-*tään* — yhteiskunnan velvollisuus on huolehtia heikommista jäsenistään. Hän korosti eri-*tyisesti* sivistyksen merkitystä köyhyyden poistamisessa. Alkion mukaan koulutus ja hen-*kinen* kasvu antoivat ihmisille mahdollisuuden parantaa omaa elämäänsä ja nousta pois köyhydestä. Hän ei nähnyt köyhiä pelkästään avun kohteina vaan aktiivisina toimijoina, joilla on kyky kehittää itseään ja yhteiskuntaa.

Tässä Alkion ajattelussa korostui myös yhteisöllisyys ja vastuu toisista ihmisistä. Hän uskoi, että yksilön hyvinvointi on sidoksissa koko yhteiskunnan hyvinvointiin. Tämän vuoksi hän kannatti politiikkaa, joka tasoittaa eroja ja tarjoaa kaikille mahdollisuuden osal-*listua* yhteiskuntaan. Hänen ajatuksensa näkyvät edelleenkin suomalaisessa hyvinvointi-*valt*ion ajattelussa.

Rouva puhemies! Kyllä, köyhän asia on edelleen ajankohtainen. Vaikka Suomi on mo-*nella* mittarilla vauras maa, eriarvoisuus ei ole kadonnut, ja näillä hallituksen toimenpiteil-*lä* valitettavasti tätä eriarvoisuutta nyt syntyy. Siksi nämä Alkion ajatukset ovat yhä tärkei-*tä*. Meidän tulee panostaa koulutukseen, tukea heikommassa asemassa olevia ja rakentaa yhteiskuntaa, jossa jokaisella on mahdollisuus hyvään elämään.

Rouva puhemies! Näillä Santeri Alkion opeilla itsekin seison tässä tänä päivänä. Vaikka sitä niukkuutta oli siellä omassa perheessä, niin silti tarjottiin yhteiskunnan toimesta ensin-*näkin* koulutus. Ja olen kiitollinen omille vanhemmilleni, että heiltä löytyi kuitenkin siinä niukassa ajassa vielä sen verran euroja, että saivat sitten vielä pojan matkaan lisäharrastuk-*siinkin*, ja musiikkiharrastus on kantanut pitkälle. Elikkä koulutukseen ja heikompiosaisis-*ta* huolehtimiseen tulee satsata myös vaikeina aikoina. Vaikka kuinka olisi taloudellisesti tiukkaa, silti, ministerit, teidän tulee pitää huolta jokaisesta suomalaisesta.

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitoksia. — Nyt ei ole enää muita pyydettyjä puheenvuoroja, mutta ministeri... — Vai haluaako Kettunen jatkaa?

Rouva puhemies! Kuuntelen ministerin vastaukset, ja sen jälkeen katson.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Jos te haluatte, te saatte nyt jatkaa.

No, kiitoksia, rouva puhemies. Jos sallitte, niin vielä sen verran kommentoin tätä päivän keskustelua:

Perussuomalaisten ryhmäpuheenvuorossa oli — harmi, perussuomalaiset eivät ole tätä kuuntelemassa — ihan suora sitaatti tästä perussuomalaisten puheenvuorosta, jonka edustaja Aittakumpu piti: ”Elinkustannusten kasvua on hillitty myös autoilun verotusta keventämällä ja ilmastokiihkoista politiikkaa suitsimalla. Suomen ei pidä enää koskaan erehtyä vihreiden ilmastolinjalle, joka ainoastaan siirtää suomalaisten rahaa ulkomaille.” Nyt täytyy kyllä muistaa, että kun puhutaan tämmöisestä ilmastokiihkoisesta politiikasta, niin se sama linja jatkuu tämän nykyisen hallituksen toimesta kuin mitä edellinen hallitus aloitti, eli hiilineutraalisuustavoite vuoteen 2035 edelleenkin on hallitusohjelmassa ja ihan tavoitteessa kirkkaana mielessä. Kun puhutaan tämmöisestä ilmastokiihkoilusta ja ilmastokiihkoilevasta politiikasta, niin ei pitäisi antaa semmoista mielikuvaa, että tämmöinen on loppunut. Päinvastoin, sillä tällä asialla on monta eri nimeä.

Mitä tulee tähän elinkustannuksien nousuun: Tässähän annettiin ymmärtää, että tämmöinen toiminta on loppunut. Minun mielestäni tilanne on edelleenkin se, että polttoaineen hinta ei ole laskenut Suomessa, mikä on johtanut myös siihen tilanteeseen, että monessa lapsiperheessä se arjen kustannus on jo nyt tiukilla ja se tiukentuu entisestään. Toivoisin, että hallitus nyt, kun ensi viikolla käynteä siitä riihikeskustelua, etsisi ratkaisua siihen, että elinkustannukset eivät pääse liian kohtuuttomalle tasolle.

Rouva puhemies! Muutapa kommentoitavaa minulla ei ollutkaan tähän keskusteluun. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitoksia. — Sitten ministerille myönnän ainoastaan minuutin puheenvuoron, olkaa hyvä.

20.51 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Välikysymyksen ensimmäiset allekirjoittajat ovat jo aikaa sitten jättäneet salin, joten ajattelen, että varmasti tämä keskustelu alkaa olla loppusuoralla. Kiitos kansanedustajille tästä keskustelusta, erityisesti nyt salissa oleville edustajille hyvistä puheenvuoroista. Tämä loppuillan keskustelu oli rakentavaa. Siellä oli paljon hyviä ehdotuksia ja myös paljon sellaista viisautta, joka kumpuaa aiemmasta työhistoriasta. Esimerkiksi edustaja Lyly toi sitä tässä, ja entinen ministeri STM:stä myöskin, edustaja Lindén, ja moni muu täällä salissa, ja vielä kuultiin tällainen hieno aatepuheenvuoro tähän loppuun.

Yritän päättää itsekkin myönteisissä tunnelmissa tuomalla tietoonne tätä suojaosakeskusteluakin liippaavan hallituksen esityksen, joka on tarkoitus huomenna antaa valtioneuvoston istunnossa ja jota arvelen, että oppositiokin voisi tukea. Se liittyy työkyvyttömyyseläkkeen ja työansioiden yhteensovittamista helpottavaan joustomalliin, eli ihmiset, jotka ovat työkyvyttömyyseläkkeellä, voisivat tehdä töitä ilman pelkoa siitä, että menettää eläkkeen tai se leikkautuu kokonaan. Tämä joustavampi malli on mahdollisuus myös kokeilla töihin

Punkt i protokollet PR 36/2026 rd

paluuta ja omien voimien riittävyttä terveydentilan niin salliessa. Tämä on erinomaisen inhimillinen uudistus myös osatyökykyisten työllistämisen näkökulmasta. Palataan tähänkin ensi viikon lähetekeskustelussa. — Kiitos ja hyvää yötä!

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.